देवसि राइ प्रतिक्रमण.

किमत ४ आना.

श्री

देवसि राइ प्रतिक्रमण.

छुटा शब्दना अर्थ साथे

तथा

चैत्यवंदन, स्तवन, स्तुतिओ अने सझायो सहित.

जैन शालाओना उपयोग सारु

छपावी प्रसिद्ध करनार,

खंभात निवासी

शा, उमेदचंद रायचंद.

श्री जैन ज्ञानवर्धक शाळाना धर्मशिक्षक मास्तर.

अमदावाद

श्री जैन प्रिन्टिंग प्रेसमां ' शा. जेठालाल

दलछुलभाइए छाप्युं.

संवत १९६० सन १९०४

किंमत रु. ०-४-०

પ્રસ્તાવના.

સર્વ જૈનબંધુઓને વિનંતી કરવામાં આવે છે કે આજ સુધી પંચ પ્રતિક્રમણનાં ઘણાં પુસ્તકો છપાઈ બહાર પડ્યાં છે. પરંતુ તેમાં કેટલાંક અશુદ્ધ, તો કેટલાંક મૂળ સૂત્ર, કેટલાંક તેના ગાથાઓના અર્થ સાથે એવી રીતે છપાએલા છે. પરંતુ આ પુસ્તક આગળ કોઈએ નહીં છપાવેલી રીતે ભણનાર વિદ્યાર્થીઓને સુગમ પડે તેવા હેતુથી પ્રથમ તેના દરેક શબ્દના છૂટા અર્થ આપી પછી તેના ગાથાઓના અર્થ આપેલા છે. તેથી નિશાળમાં ચાલતા પાઠના પેઠે શીખવવામાં ઘણુંજ સહેલું પડે તેવા હેતુથી બહાર પાડ્યું છે. વળી તેના અંદર ઘણી ખંતથી સુધારવામાં આવેલું છે છતાં દૃષ્ટિદોષથી અથવા છાપનારના ચૂકથી કોઈ ભૂલ રહી ગઈ હોય તે સુજ્ઞ વાચકો સુધારી વાંચશો. આ પુસ્તકનો ઘણો ફેલાવો થાય તથા સૌ ઉપયોગ કરી શકે તેવા હેતુથી તેની કીમત બીજાઓ કરતાં ઘણીજ ઓછી રાખી છે માટે કોઈએ ખરીદ કરવા ચૂકવું નહીં.

લી. પ્રસિદ્ધ કર્તા.

॥ ॐ श्री पार्श्वनाथाय नमः ॥

॥ श्री देवसिराई प्रतिक्रमण सूत्र.

१ अथ नवकार मंत्र.*

મો=નમસ્કાર થાઓ.	લોએ=લોકને વિષે.	પ્પણાસણો=નાશ કરનાર
રિહંતાણં=અરિહંતોને	સવ્વ=સર્વ.	મંગલાણં=મંગલિકોમાં
દ્ધાણં=સિદ્ધોને.	સાહુણં=સાધુઓને.	સવ્વેસિં=સર્વનું.
ાયરિઆણં=આચાર્યો	એસો=આ—એ	પઢમં=પહેલું.
[ને	પંચ=પાંચ.	હવઇ=છે—થાય છે.
જ્ઝાયાણં=ઉપાધ્યાયો	નમુક્કારો=નમસ્કાર.	મંગલં=મંગલ.
[ને	પાવ=પાપ.	

નમો અરિહંતાણં—અરિહંત ભગવાનને નમસ્કાર થાઓ.

નમો સિદ્ધાણં—સિદ્ધ ભગવાનને નમસ્કાર થાઓ.

મો આયરિઆણં—આચાર્ય ભગવાનને નમસ્કાર થાઓ.

મો ઉવજ્ઝાયાણં—ઉપાધ્યાયજીને નમસ્કાર થાઓ,

મો લોએ સવ્વસાહૂણં—લોકને વિષે રહેલા સર્વ સાધુઓને મારો ન-
[મસ્કાર થાએ.

સો પંચ નમુક્કારો—આ (ઉપર કહેલા) પાંચ નમસ્કાર

---

* પદ (૯) સંપદા (૮) ગુરૂ (૭) લઘુ (૬૧) સર્વ વર્ણ ૬૮.

સવ્વપાવપ્પણાસણો—સર્વ પાપનો નાશ કરનાર છે.
મંગલાણં ચ સવ્વેસિં—સર્વ મંગલિકોને વિષે.
પઢમં હવઈ મંગલં—પેહેલું મંગલિક છે.

॥ ૧ ॥ અથ પંચિંદિય.*

પંચ=પાંચ
ઇંદિય=ઇંદ્રિયો
સંવરણો=રોકનાર
તહ=તથા, તેમજ
નવ=નવ
વિહ=વિધ, પ્રકાર
બંભચેર=બ્રહ્મચર્ય, [શીલવ્રત
ગુત્તિ=ગુપ્તિ
ધરો=ધારણ કરનાર
ચઉ=ચાર
કસાય=કષાય
મુક્કો=મુક્ત, મુકાણા
ઇઅ=એ
અઠ્ઠારસ=અઢાર
ગુણેહિં=ગુણોએ (વડે)
સંજુત્તો=યુક્ત, સહિત
મહવ્વય=મહાવ્રત
જુત્તો=યુક્ત, સહિત
આયાર=આચાર
પાલણ=પાળવાને
સમથ્થો=સમર્થ
સમિઓ=સમિતિવાળો
તિ=ત્રણ
ગુત્તો=ગુપ્તિવાળો
છત્તીસ=છત્રીસ
ગુણો=ગુણવાલો
ગુરૂ=ગુરૂ
મજ્જ=મારા

પંચિંદિય સંવરણો—પાંચ[a] ઇંદ્રિયો (ના વિકાર) ને રોકનાર.
તહ નવ વિહ બંભચેર ગુત્તિ ધરો—તથા નવ પ્રકારની શીયલ વ્રતની ગુપ્તિને ધારણ કરનાર.
ચઉવિહ કસાય મુક્કો—ચાર[1] પ્રકારના કષાયથી છુટા
ઇઅ અઠ્ઠારસ ગુણેહિં સંજુત્તો—એ અઢાર ગુણે કરીને સહિત
પંચ મહવ્વય જુત્તો—પાંચ મહાવ્રતેઃ કરીને યુક્ત.

---

* પદ (૮) ગાથા (૨) ગુરૂ (૧૦) લઘુ (૭૦) સર્વ વર્ણ (૮૦)

[a] ફરસ, રસ, ઘ્રાણ, ચક્ષુ, શ્રોતં ૧ ક્રોધ, માન, માયા, લોભ પ્રાણાતિપાત વિરમણ, મૃષાવાદ વિરમણ, અદત્તાદાન વિરમણ, મૈથુન વિરમણ, પરિગ્રહ વિરમણ વ્રત.

પંચ વિહાયાર પાલણુ સમથ્થો—પાંચ પ્રકારના આચાર[1] પાળવાનેસમર્થ.
પંચ સમિઓ તિ ગુત્તો—પાંચ સમિતિ[2] અને ત્રણ ગુપ્તિ[3] વાળા.
છત્તીસ ગુણો ગુરૂ મજ્જ—એ છત્રીસ ગુણે કરીને સહિત મારા ગુરૂ છે.

અથ इच्छामि खमासमण.*

ઇચ્છામિ=હું ઇચ્છુંછું.	જાવણિજ્જાએ=શક્તિ [સહિત	[રહિત શરીરવડે
ખમાસમણો=ક્ષમાવંત [સાધુ	નિસીહિઆએ=પાપ	મથ્થએણ=મસ્તકવડે
વંદિઉં=વાંદવાને		વંદામિ=વાંદુંછું.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો—ક્ષમાદિક ગુણે કરીને સહિત એવા હે સાધુજી! હું ઇચ્છુંછું.

વંદિઉં જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ—પાપ રહિત શરીરની શક્તિવડે વાંદવાને.

મથ્થએણ વંદામિ— મસ્તક વડે હું વાંદુંછું.

अथ सुगुरुने सुखशातानी पृच्छा.

ઇચ્છકાર (ઇચ્છાએ કરીને) સુહરાઇ (સુખે કરીને રાત્રીને વિષે) સુહદેવસિ (સુખે કરીને દિવસને વિષે) સુખ તપ (સુખે કરીને તપ) શરીર નિરાબાધ (શરીરે રોગ રહિત પણું) સુખ સંજમ જાત્રા (સુખે કરીને ચારિત્રની જાત્રા) નિર્વાહો છોજી (નિભાવો છોજી) સ્વામી શાતા છે જી ભાત પાણીનો લાભ દેજોજી

---

* ગુરૂ (૩) લઘુ (૨૫) સર્વ વર્ણ (૨૮)

૧ જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર, વીર્યાચાર. ૨ ઇર્યા સમિતિ ભાષા સમિતિ, એષણા સમિતિ, આદાન ભંડમત્ત નિખેવણા સમિતિ પારિષ્ઠાપનિકા સમિતિ. ૩ મનગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ, કાય ગુપ્તિ.

અથ इरियावहियंना अर्थ *

ઇચ્છાકારેણ=ઇચ્છાએ [કરીને
સંદિસહ=આદેશ આપો
ભગવન્=હે ભગવંત
ઇરિયાવહિયં=રસ્તે [ચાલતાં લાગેલું પાપ,
પડિક્કમામિ=પાછો [વળું છું
ઇચ્છં=પ્રમાણ
પડિક્કમિઉં=છોડવાને
ઇરિયાવહિયાએ=મા- [ર્ગમાં ચાલતાં
વિરાહણાએ=વિરાધના [થઇ હોય
ગમણાગમણે=જતાં આ- [વતાં
પાણ=જીવ. પ્રાણ
ક્કમણે=ચાંપવે
બીય=બીજ
હરિય=લીલી વનસ્પતિ
ઓસા=ઠાર
ઉત્તિંગ=કિડીઆરૂં
પણગ=પાંચ વર્ણની સે- [વાલ
દગ=પાણી
મટ્ટી=માટી
મક્કડા=કરોલિઆનાં પડ
સંતાણા=જાલ
સંકમણે=ચાંપવામાં
જે=જે
મે=મેં મારે જીવે
જીવા=જીવ
વિરાહિયા=વિરાધ્યા.
એગિંદિયા=એકઇંદ્રિવાલા
બેઇંદિયા=બે ઇંદ્રિવાલા
તેઇંદિયા=ત્રણ ઇંદ્રિવાલા
ચઉરિંદિયા=ચાર ઇં- [દ્રિવાલા
પંચિંદિયા=પાંચ ઇં- [દ્રિવાલા
અભિહયા=સામા આ- [વતા હણ્યા
વત્તિયા=ધુલવડે ઢાંકયા
લેસિયા=ભોંય સાથે [ઘસ્યા
સંઘાઇયા=શરીરે શરીર [મેલવ્યાં
સંઘટ્ટિઆ=પીડા કરી.
પરિયાવિયા=દુખી કર્યા
કિલામિયા=થકવ્યા
ઉદ્દવિયા=ભય પમાડયા
ઠાણાઓ=એક ઠેકાણેથી
ઠાણં=બીજે ઠેકાણે
સંકામિયા=મુકયા
જીવિયાઓ=જીવિતથી,
વવરોવિયા=ચુકાવ્યા
તસ્સ=તેનું
મિચ્છામિ=મારે મિથ્યા
દુક્કડં=પાપ

ઇચ્છાકારેણ—ઇચ્છાએ કરીને.
સંદિસહ ભગવન્—હે ભગવંત ! આદેશ આપો.
ઇરિયાવહિયં પડિક્કમામિ—માર્ગમાં ચાલતાં જે પાપ થયું હોય તેથી હું નીવરતુંછું ? ગુરૂ કહે પડિક્કમહ (નિવર્તો)

* પદ (૬) સંપદા (૮) ગુરૂ (૧૪) લઘુ (૨૩૬) સર્વ વર્ણ (૨૫૦)

ઇચ્છંઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં—પ્રમાણ મારા મનની ઇચ્છાએ પાપને પરિહરવાને ઇચ્છું છું.
ઇરિયાવહિયાએ—માર્ગમાં ચાલતાં જીવની,
વિરાહણાએ—વિરાધના થઇ હોય.
ગમણાગમણે—જતા આવતાં.
પાણક્કમણે—કોઇ જીવ ચાંપવે કરીને.
બીયક્કમણે—સુકાં લીલાં બીજ ચાંપવે કરીને.
હરિયક્કમણે—લીલી વનસ્પતિ ચાંપવે કરીને.
ઓસાઉત્તિંગ—ઠારનું પાણી તથા કિડિયારૂં.
પણગદગ—પાંચ વર્ણી સેવાળ (નીલ, ફુલ) તથા કાચું પાણી.
મટ્ટીમક્કડા—માટી, કરોળીયાનાં પડ.
સંતાણા સંકમણે—જાળ ચાંપવે કરીને.
જે મે જીવાવિરાહિયા—મેં જે, કોઇ જીવની વિરાધના કીધી હોય.
એગિંદિયા—એકેંદ્રી વાળા (પૃથ્વી, પાણી; અગ્નિ, વાયરો વનસ્પતિ.
બેઇંદિયા—બે ઇંદ્રીવાળા (કીડા, અળસીયા, પાણીના પોરા વિગેરે.)
તેઇંદિયા—ત્રણ ઇંદ્રી વાળા (માંકણ; કીડી, મંકોડા વિગેરે.
ચઉરિંદિયા—ચાર ઇંદ્રી વાળા (માંખી ભમરા, ફુદાં વિગેરે.)
પંચિંદિયા—પાંચ ઇંદ્રી વાળા (મનુષ્ય તિર્યંચ વિગેરે જીવોને.)
અભિહયા—સામા આવતા હણ્યા હોય.
વત્તિયા—ધુળે કરીને ઢાંકયા હોય.
લેસિયા—ભુમી સાથે અથવા ભીંતે ઘસ્યા હોય.
સંઘાઇયા—માંહોમાંહે શરીરે શરીર મેળવ્યાં હોય.
સંઘટ્ટિયા—થોડા સ્પર્શવડે પીડા કરી હોય.
પરિયાવિયા—પીટયા એટલે પરિતાપ ઉપજાવ્યા હોય.
કિલામિયા—થકવીને મુડદાલ કીધા હોય.

ઉદ્દવિયા—ઉપદ્રવ કર્યા, ત્રસવ્યા હોય.
ઠાણાઓઠાણં, સંકામિયા—એક સ્થાનકેથી બીજે સ્થાનકે મુક્યા હોય.
જીવિયાઓ વવરોવિયા—આવખા થકી ચુકાવ્યા હોય.
તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં—તે પાપ મિથ્યા (નિષ્ફળ) થાઓ.

अथ तस्स उतरीना अर्थ.[1]

ઉત્તરી=વિશેષે શુદ્ધ	**વિસોહી**=વધારે શોધવું	**નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ**=ટાળ-વાને અર્થે
કરણેણં=કરવે,કરવાવડે	**વિસલ્લી**=શલ્ય રહિત	**ઠામિ**=રહુંછું, [ગમાં
પાયચ્છિત=આલોયણનું તપ	**પાવાણં**=પાપોનું	**કાઉસ્સગ્ગં**=કાઉસ્સ-
	કમ્માણં=કર્મોનું	

તસ્સ ઉત્તરી કરણેણં—તે પાપ વિશેષે શુદ્ધ કરવાને.
પાયચ્છિત કરણેણં—તે પાપને છેદ કરવાને.
વિસોહી કરણેણં—આત્માને (વધારે) શુદ્ધ કરવાને.
વિસલ્લી કરણેણં—આત્માને માયા નિયાણ અને મિથ્યાત્વ એ ત્રણ શલ્ય રહીત કરવાને.
પાવાણં કમ્માણં—પાપોને તથા કર્મોને.
નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ—ટાળવાને અર્થે.
ઠામિકાઉસ્સગ્ગં—કાઉસ્સગ્ગ કરૂંછું.

अथ अन्नथ्थ उससिएणंना अर्थ.[2]

અન્નથ્થ=અન્યત્ર,બીજે ઠેકાણે	**નીસસિએણં**=નીચા શ્વાસવડે	**જંભાઇએણં**=બગાસા વડે
ઉસસિએણં=ઉંચા શ્વાસવડે	**ખાસિએણં**=ખાંસી વડે	**ઉડ્ડુએણં**=ઓડકારવડે
	છીએણં=છીંકવડે	

[1] પદ (૬) સંપદા (૧) ગુરૂ (૧૦) લઘુ (૩૯) સર્વવર્ણ (૪૯)
[2] પદ (૨૮) સંપદા (૪) ગુરૂ (૧૩) લઘુ (૧૨૭) સર્વ વર્ણ (૧૪૦)

વાયનિસગ્ગેણં—વા [સરવા વડે
ભમલિએ=તમર આ- [વે, ફેર આવે
પિત્ત=પિત્તના
મુચ્છાએ=મુર્છા આવે, [જોરે
સુહુમેહિં=સૂક્ષ્મ રીતે
અંગ=શરીર
સંચાલેહિં=સંચારવડે
ખેલ=કફ: ગલફા,

દિટ્ઠિ=દ્દષ્ટિ નજર
એવમ્=એ પ્રકારે
આઇએહિં=આદિલઇને
આગારેહિં=આગારોવડે
અભગ્ગો=અખંડ
અવિરાહિઓ=નહીં [વિરાધેલો
હુજ્જ=હોજો
કાઉસ્સગ્ગો=કાઉસ્સગ્ગ
જાવ=જ્યાં સુધી
ભગવંતાણં=ભગવંતોને

નમુક્કારેણં=નમસ્કારવડે
ન=નહીં
પારેમિ=પારૂં
તાવ=ત્યાં સુધી
કાયં=શરીરને
ઠાણેણં=સ્થાન વડે
મોણેણં=મૌન વડે
ઝાણેણં=ધ્યાન વડે
અપ્પાણં=આત્માને
વોસિરામિ=વોસરાવું છું

અન્નત્થ ઉસસિએણં—બીજે ઠેકાણે, ઊંચા શ્વાસવડે.
નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં—નીચા શ્વાસવડે, ઉધરસવડે, છીંકવડે.
જંભાઇએણં ઉડ્ડુએણં વાય નિસગ્ગેણં—બગાસાવડે, ઓડકારવડે, વા સંચરવાથી.
ભમલિએ, પિત્તમુચ્છાએ,—તમ્મરવડે, પિત્તના ઉછાળાથી,
સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં—અંગના સૂક્ષ્મ સંચારથી.
સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં—સુક્ષ્મ રીતે થુંક અથવા કફના ગળવા વડે
સુહુમેહિં દિટ્ઠી સંચાલેહિં—સુક્ષ્મ રીતે દ્રષ્ટીના સંચારવડે
એવમાઇએહિં આગારેહિં—આ પૂર્વોક્ત બાર આગાર આદે લઇને બીજા આગારોથી.
અભગ્ગો અવિરાહિઓ—અખંડિત અવિરાધ્યો.
હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો—મ્હારે કાઉસ્સગ્ગ હોજો. તો
જાવ, અરિહંતાણં ભગવંતાણં—જ્યાંસુધી, અરિહંત ભગવાનને.
નમુક્કારેણં ન પારેમિ——નમસ્કાર વડે ન પારૂં

તાવકાયં—ત્યાં સુધી મારી કાયાને.
ઠાણેણં મોણેણં ઝાણેણં—સ્થાનવડે, મૌનપણે, ધ્યાનવડે
અપ્પાણં વોસિરામિ ॥ ૫ ॥—આત્માને વોસિરાવું છું.

લોગસ્સના છુટા શબ્દના અર્થ.*

લોગસ્સ=લોકને
ઉજ્જોઅગરે=ઉદ્યોતના કરનારા
ધમ્મતિત્થયરે=ધર્મતીર્થના કરનારા
જીણે=જીનેશ્વર ભગવાનને
અરિહંતે=અરિહંત ભગવાનને
કિત્તઈસ્સં=સ્તુતિકરીશ
ચઉવીસંપિ=ચોવીશને પણ
કેવલી=કેવલજ્ઞાનપામેલા
ઉસભં=ઋષભદેવને
અજિયં=અજિત નાથને
વંદે=વાંદુછું.
સંભવં=સંભવનાથને
સુવિહિં=સુવિધિનાથને
પુપ્ફદંતં=પુષ્પદંતને
સીયલ=શીતલનાથને
સિજ્જંસ=શ્રેયાંસનાથને
વાસુપુજ્જં=વાસુપુજ્ય સ્વામીને
વિમલં=વિમલનાથને
અણંતં=અનંતનાથને
ધમ્મં=ધર્મનાથને
સંતિં=શાન્તિનાથને
કુંથું=કુંથુનાથને
અરં=અરનાથને
મલ્લિં=મલ્લિનાથને
મુણિસુવ્વયં=મુનિસુવ્રત સ્વામીને
નમિજિણં=નમિનાથને
રિઠ્ઠનેમિં=અરિષ્ટનેમિને
રય મલા=રજ અને મે
પહીણ=અતિક્ષય કર્યા
જર=જરા એટલે ઘડપણ
મરણા=મરણો
તિત્થયરા=તીર્થંકરો
પસીયંતુ=પ્રસન્ન થાઓ
કિત્તિય=સ્તવ્યા
વંદિય=વાંદ્યા
મહિયા=પૂજ્યા
ઉત્તમા=ઉત્તમ
આરૂગ્ગ=રોગ રહિતપણું
બોહિલાભં=સમકિત [બોધિબીજનો લાભ
દિંતુ=આપો
ચંદેસુ=ચંદ્રથકી
નિમ્મલયરા=વધારે નિ
આઇચ્ચેસુ=આદિત્યથી
અહિયં=વધારે=અધિક

---

* પદ (૨૮) સંપદા (૨૮) ગુરૂ (૨૭) લઘુ (૨૨૯) સર્વ વર્ણ (૨૫૬)

અભિણંદણં=અભિનંદન સ્વામીને
સુમઈં=સુમતિનાથને
પઉમપ્પહં=પદ્મપ્રભને
સુપાસં=સુપાર્શ્વનાથને
જીણં=રાગદ્વેષજિતનારને
ચંદપ્પહં=ચંદ્રપ્રભને
પાસં=પાર્શ્વનાથને
વદ્ધમાણં=વર્દ્ધમાનસ્વામીને
મએ=મહારે જીવે
અભિથુઆ=સ્તુતિ કરાયા
વિહુય=ટાલ્યા
પયાસયરા=પ્રકાશ કરનાર
સાગર=સમુદ્ર
વર=પ્રધાન
ગંભીરા=ગંભીર
સિદ્ધિં=સિદ્ધિને
મમ=મને
દિસંતુ=આપો

લોગસ્સઉજ્જોઅગરે—લોકને વિષે (કેવળ જ્ઞાન વડે) ઉદ્યોતના કરનાર
ધમ્મતિત્થયરે જીણે—ધર્મ તીર્થના કરણહાર, રાગદ્વેષને જીતનાર
અરિહંતેકિત્તઈસ્સં—અરિહંત ભગવંતની કીર્તી કરીશું.
ચઉવીસંપિ કેવલી—એ ચોવીસે કેવળી છે
ઉસભમજિઅંચવંદે—પહેલા શ્રી રીખદેવ, વળી શ્રી અજીત(નાથને વાંદું છું.)
સંભવ મભિણંદણં ચ સુમઈં ચ—સંભવનાથ, અભિનંદન, સુમતિનાથ.
પઉમપ્પહં સુપાસં, જિણંચ ચંદપ્પહંવંદે—પદ્મપ્રભુ, સુપાર્શ્વ.
રાગ દ્વેષના જીતનાર ચંદ્ર પ્રભુને વાંદું છું.
સુવિહિંચ પુપ્ફદંતં—સુવિધિનાથ, અથવા પુપ્ફદંતને
સિયલ સિજ્જંસ વાસુપુજ્જંચ—શીતળનાથ, શ્રેયાંસનાથ, શ્રી વાસુપુજ્ય.
વિમલ મણંતં ચ જિણં—વિમલનાથ, અણંતનાથ, રાગદ્વેશના જીતનાર
ધમ્મસંતિં ચ વંદામિ—શ્રી ધર્મનાથ શ્રીશાંતીનાથને વાંદુ છું.
કુંથું અરં ચ મલ્લિં—કુંથુનાથ, અરનાથ: શ્રી મલ્લિનાથને
વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ—મુનીવ્રત, શ્રી નમીજીનને વાંદુ છું.
વંદામિ રિટ્ઠનેમિં—અરિષ્ટ નેમનાથને વાંદુ છું.
પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ—પાર્શ્વનાથ તેમજ શ્રી વર્ધમાન સ્વામીને
એવં મએ અભિથુઆ—મેં એ પ્રકારે કીર્તી કરી
વિહુય રયમલા—જેમણે કર્મરૂપ રજ, મેલ ટાળ્યા છે.

પહીણ જરમરણા—જેમણે જરા અને મરણનાં દુઃખ ખપાવ્યાં છે.
ચઉવીસંપિ જિણવરા—એ ચોવીસે જિનવરો
તિથ્થયરા મે પસીયંતુ—(અને) તીર્થંકરો મારા ઉપર પ્રસન્ન થાઓ.
કિત્તિય વંદિય મહિયા—સ્તવ્યા વાંધા પૂજ્યા.
જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા—જે એ લોકોને વિષે ઉત્તમ સિદ્ધ થયા.
આરૂગ્ગ બોહિલાભં—રોગ રહીત પણું, સમકીત બોધ બીજનો લાભ.
સમાહિવર મુત્તમ દિંતુ ॥ ૬ ॥—ઉત્તમ પ્રધાન એવી સમાધિ (સ્થિરતા) આપો.
ચંદેસુ નિમ્મલયરા—ચંદ્રમાથી અધિક નિર્મલ.
આઇચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા—સૂર્યથી અધીક પ્રકાશ કરણહાર.
સાગરવર ગંભીરા—સમુદ્રની પેઠે ગંભીર
સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ ॥૭॥—એવા સિદ્ધમુનિને સિદ્ધી દેખાડો.

અથ મુહપત્તીના ૨૫ બોલ.

સૂત્રઅર્થ તત્વ ૧ કરી સદહુ. સમકિત મોહની. ૨ મીશ્ર મોહની. ૩ મિથ્યાત્વ મોહની ૪ પરીહરૂં. કામ રાગ ૫ સ્નેહ રાગ ૬ દ્રષ્ટી રાગ ૭ પરીહરૂં. સુદેવ ૮ સુગુરૂ ૯ સુધર્મ ૧૦ આદરૂં. કુદેવ ૧૧ કુગુરૂ ૧૨ કુધર્મ ૧૩ પરીહરૂ. જ્ઞાન ૧૪ દર્શન ૧૫ ચારિત્ર ૧૬ આદરૂ જ્ઞાન ૧૭ દર્શન ૧૮ ચારિત્ર ૧૯ વિરાધના પરીહરૂં. મનગુપ્તિ ૨૦ વચનગુપ્તિ ૨૧ કાયગુપ્તિ ૨૨ આદરૂ. મન ડંડ ૨૩ વચન ડંડ ૨૪ કાય ડંડ ૨૫ પરીહરૂ.

હવે અંગના બોલ ૨૫ લખ્યા છે:

હાસ્ય ૧ રતિ ૨ અરતિ ૩ પરીહરૂં ડાબે હાથે પડી લેહવા. ભય ૪ સોગ ૫ દુગંચ્છા ૬ પરીહરૂં જમણે હાથે પડી લેહવા. કૃષ્ણલેશ્યા ૭ નિલલેશ્યા ૮ કાપોતલેશ્યા ૯ પરીહરૂ. માથા ઉપર પડીલેહવા. રસગારવ ૧૦ રિદ્ધીગારવ ૧૧ સાતાગારવ ૧૨ પરીહરૂ.

-મોંઢે પડીલેહવા. માયાશલ્ય. ૧૩ નિયાણ શલ્ય. ૧૪ મિ-થ્યાત્વ શલ્ય ૧૫ પરીહરૂં. છાતી આગળ પડી લેહવા. ક્રોધ ૧૬ માન ૧૭ પરિહરૂ. પુઠે ડાબે ખભે પડી લેહવા. માયા. ૧૮ લોભ ૧૯ પરીહરૂ. પુઠે જમણે ખભે પડી લેહવા. પૃથ્વીકાય ૨૦ અપકાય ૨૧ તેઉકાય ૨૨ ની જયણા કરૂં. ડાબે પગે પડી લેહવા. વાઉકાય ૨૩ વનસ્પતિકાય ૨ ત્રસકાય ૨૫ ની રક્ષા કરૂં. જમણે પગે પડી લેહવા તે મધ્યે સાધુ શ્રાવકને ૫૦ કહેવા અને લેશ્યા ૩ સલ્ય ૩ કષાય ૪ એ દસ સિવાય બોલ ૪૦ સાધ્વી શ્રાવિકાને કહેવા.

કરેમિભંતેના છુટા શબ્દના અર્થ.

કરેમિ=કરૂં છું
ભંતે=હે ભગવંત
સામાઇયં=સામાયિક
સાવજ્જં=સાવદ્ય
જોગં=યોગને
પચ્ચક્ખામિ=ત્યાગ કરૂં છું
નિયમં=નિયમ સુધી
પજ્જુવાસામિ=સેવીશ
દુવિહં=બે પ્રકારના
તિવિહેણં=ત્રણ પ્રકારે કરીને
મણેણં=મને કરીને
વાયાએ=વચને કરીને
કાયેણં=કાયાએ કરીને
કારવેમિ=કરાવું
નિંદામિ=નિંદુછું
ગરિહામિ=ગુરૂની સાક્ષિએ નિંદુછું.

કરેમિ ભંતે સામાઇયં—હે ભગવંત ? હું કરૂંછું. સમતા રૂપ સામાયક
સાવજ્જં જોગં પચ્ચક્ખામિ—સાવદ્ય જે પાપના જોગ તે ત્યાગ કરૂંછું.
જાવ નિયમં—જ્યાંસુધી નિયમ છે ત્યાંસુધી.
પજ્જુવાસામિ—આરાધુછું, સેવુંછું.
દુવિહં—બે ભેદે (કરવું નહી, કરાવવું નહી તે.)
તિવિહેણં—ત્રણ ભેદે, (મન, વચન, કાયા તેણે કરી.)
મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ—મન, વચન, કાયાએ કરીને ન કરૂં તથા ન કરાવવું.

તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ—હે ભગવંત તેથી હું નિવર્તું છું
નિંદામિ—આત્મ સાખે નિંદું છું
ગરિહામિ—ગુરૂ સાખે ગર્હું છું.
અપ્પાણં વોસિરામિ—આત્માને વોસિરાવું છું.

સામાઇઅ વયજુત્તોના જુદા શબ્દના અર્થ.

સામાઇય=સામાયક—ના	**કમ્મં**=કર્મને	**ઇવ**=જેમ
વય=વ્રત	**જત્તિઆ**=જેટલી	**સાવઓ**=શ્રાવક
મણે=મન	**વારા**=વાર	**જમ્હા**=જેણે
હોઇ=હોય	**સામાઇઅંમિ**=સામાયિકને વિષે	**એએણ**=જે કારણ માટે
નિયમ=નિયમ		**કારણેણં**=કારણે કરીને
છિન્નઇ=છેદે	**ઉ**=તો	**બહુસો**=ઘણીવાર
અસુહં=અશુભ	**કએ**=કર્યે	**કુજ્જા**=કરવું જોઇએ

સામાઇઅ વયજુત્તો—સામાયક વ્રતે યુક્ત. [હોય ત્યાં સુધી
જાવ મણે હોઇ નિયમ સંજુત્તો—જ્યાંલગી મન નિયમે સહિત
છિન્નઈ અસુહં કમ્મં—અશુભ કર્મને છેદે.
સામાઇય જત્તિઆવારા—જેટલી વાર સામાયક કરે (તેટલીવાર.)
સામાઇઅંમિ ઉકએ—વળી સામાયક કર્યે છતે
સમણોઇવ સાવઓ હવઇજમ્હા—શ્રાવક પણ સાધુની પેરેજ હોય,
એએણકારણેણં બહુસો સામાઇઅં કુજ્જા ॥ ૨ ॥—એ કારણ થકી ઘણીવાર સામાયક કરવાં જોઇએ.

સામાયિક વિધિ લીધું, વિધિ પાર્યું, વિધિ કરતાં જે કોઇ અવિધિ હુઓ હોયતે સવી હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ॥ દસ મનના, દશ વચનના, બાર કાયાના એવં ૩૨ દોષમાં જે કાંઈ દોષ લાગ્યો હોય તે સવી હું મન વચન કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં ॥

॥ ૧૦ ॥ અથ જંકિંચિના અર્થ.

જં=જે	સગ્ગે=સ્વર્ગ=સ્વર્ગમાં	બિંબાઇં=બિંબો,પ્રતિમાએ
કિંચિ=કોઇ	પાયાલિ=પાતાલમાં	તાઇં=તે (બહુવચન)
નામ=નામ	માણુસે=મનુષ્યસંબંધી(માં)	સવ્વાઇં=સર્વે
તિત્થં=તીર્થ	જાઇં=જે (બહુવચન)	

જં કિંચિ નામતિત્થં—જે કોઇ નામ તિર્થ હોય. [મનુષ્ય લોકમાં.
સગ્ગે પાયાલિ માણુસેલોએ—જે સ્વર્ગ લોકમાં પાતાળ લોકમાં ને
જાઇંજિણબિંબાઇં—જે કોઇ જીનેશ્વર ભગવાનની પ્રતિમા હોય.
તાઇં સવ્વાઇં વંદામિ ॥—તે સર્વ પ્રતે હું નમસ્કાર કરૂં છું

॥ ૧૨ ॥ અથ નમુથ્થુણંના અર્થ.*

નમુથ્થુ=નમસ્કાર હો	બોહિ=બોધિ, સમકિત	મોઅગાણં=મુકનારને
ણં=વાક્યનો અલંકાર-[બતાવનાર અવ્યય	ધમ્મ=ધર્મ	સવ્વન્નૂણં=સર્વજ્ઞોને
આઇગરાણં=આદિ યા [શરૂઆત કરનાર	દેસિયાણં=ઉપદેશકરનારને	દરિસિણં=દર્શીઓને,દે-[ખનારને
તિત્થયરાણં=તીર્થંકરોને	નાયગાણં=નાયકને	સિવં=કલ્યાણકારી,ઉપ-[દ્રવ વિનાનું
સયં=પોતે[પોતાની મેળે	સારહીણં=સારથીને,રથ [હાંકનારને	અયલં=અચળ, સ્થિર
સંબુદ્ધાણં=બોધ પામેલાને	ચાઉરંત=ચાર ગતિના [અંત કરનાર	અરૂઅં=રોગ રહિત
પુરિસ=પુરૂષ	ચક્કવટ્ટીણં=ચક્રવર્તીને.	અણંતં=અનંત
ઉત્તમાણં=ઉત્તમ	અપ્પડિહય=અપ્રતિહત	અક્ખય=અક્ષય
સીહાણં=સીંહોને	[એટલે કોઇથી હણાય	અવ્વાબાહં=પીડારહિત
વર=શ્રેષ્ટ, ઉત્તમ	[રોકાય નહી એવું	અપુણરાવિત્તિ=ફરી પાછ
પુંડરીયાણં=પુંડરીક કમ-[ળ જેવાને	નાણં=જ્ઞાન	[છું આવવું નથી,
	દંસણ=દર્શન	સિદ્ધિ=મોક્ષ

*સંપદા (૯) ગાથા (૧૩) પદ (૩૩) ગુરૂ (૩૩) લઘુ (૨૬૪) સર્વ વર્ણ (૨૯૭.)

ગંધહત્થીણં=ગંધહસ્તી [જેવા ને
લોગુત્તમાણં=લોકમાં [ઉત્તમને
લોગ=લોક (ના)
નાહાણં=નાથોને,સ્વામીને
હિઆણં=હિત કરનારાને
પઇવાણં=દીવા[સમાન)ને
પજ્જોઅગરાણં=પ્રકાશ [કરનારને
અભય=અભય (ભય-રહિતપણું),
દયાણં=આપનારાને
ચક્ખુ=ચક્ષુ=આંખ
મગ્ગ=માર્ગ=રસ્તો
સરણ=શરણ, આશરો
ધરાણં=ધારણ કરનારને
નિયટ્ટ=નિવર્ત્યું છે.
છઉમ=છદમસ્તપણું-કપ [ટપણું=આવરણ પણું.
જિણાણં=જીનોને,રાગાદિ [શત્રુઓ જીતનારને
જાવયાણં=રાગાદિ શત્રુ- [ઓથી જીતાવનારને
તિન્નાણં=તરેલાને
તારયાણં=તારનારને
બુદ્ધાણં=(પોતે)બોધ- [પામેલાને
બોહયાણં=બોધકને, બો- [ધ કરાવનારને
મુત્તાણં=મુક્તને મોક્ષે [ગએલાને
ગઇ=ગતિ
નામધેય=નામવાળું
ઠાણં=સ્થાનક, ઠેકાણું.
સંપત્તાણં=પામેલાને
જીઅ=જીતેલા (ને)
ભયાણં=ભયોને
જે=જેઓ
અઇઆ=અતીકાળે, [ગયાવખતે
ભવિસ્સંત=થશે.
ણાગએ=અનાગત, ભ. [વિષ્યકાળે
કાલે=કાલને વિશે
સંપઇઅ=સંપ્રતિ-હમણ
વટ્ટમાણા=વર્તતા.

નમુત્થુણં—નમસ્કાર થાઓ.

અરિહંતાણં ભગવંતાણં ॥ ૧ ॥—અરિહંતને ભગવાનને.

આઇગરાણં તિત્થયરાણં—ધર્મની શરૂઆત કરનારને, તિર્થંકર ભગવાનને.

સયંસંબુદ્ધાણં ॥૨॥—પોતે પોતાની મેળે બોધ પામેલા છે તેમને.

પુરિસુત્તમાણં પુરિસસીંહાણં—પુરૂષને વિષે ઉત્તમ છે; પુરૂષને વિષે સિંહ સમાન છે તેમને.

પુરિસવર પુંડરીઆણં—પુરૂષને વિષે ઉત્તમ પુંડરીક કમળ જેવાને.

પુરિસવર ગંધહત્થીણં ॥ ૩ ॥—પુરૂષને વિષે ગંધ હસ્તી જેવાને

લોગુત્તમાણં લોગનાહાણં—લોકમાં ઉત્તમ છે તેમને લોકના નાથને.

લોગહિઆણં—લોકના હિત કરનારને.

લોગપઈવાણં—લોકને વિષે દીવા સમાન છે તેમને.
લોગપજ્જોઅગરાણં ॥ ૪ ॥—લોકના વિષે પ્રકાશ કરનારને.
અભયદયાણં—અભયદાનના આપનારને.
ચક્ખુદયાણં—ચક્ષુના આપનારને.
મગ્ગદયાણં સરણદયાણં—મોક્ષ માર્ગ આપનારને, શરણ આપનારને.
બોહિદયાણં—સમકિતના આપનારને નમસ્કાર થાઓ.
ધમ્મદયાણં ધમ્મદેસિયાણં—ધર્મના આપનારને. ધર્મના ઉપદેશ કરનારને.
ધમ્મનાયગાણં ધમ્મસારહીણં—ધર્મના નાયકને, ધર્મના સારથીને.
ધમ્મવરચાઉરંતચક્કવટ્ટીણં—ધર્મને વિષે ઉત્તમ, ચાર ગતિનો અંત કરનાર ચક્રવર્તી સમાન છે તેમને.
અપ્પડિહયવરનાણ—નહી રોકાયેલું કેવળ જ્ઞાન છે જેમને.
દંસણધરાણં—દર્શનના ધરનારને.
વિઅટ્ટછઉમાણં—છદ્મસ્થપણાથી રહિતને.
જિણાણં જાવયાણં—પોતે રાગદ્વેષ જીત્યા છે, બીજાને જીતાવવાને સમર્થ
તિન્નાણં તારયાણં—પોતે સંસાર સમુદ્રથી તરેલા છે, ને બીજાને તારવાને સમર્થ છે.
બુદ્ધાણં બોહયાણં—તત્વના જાણ છે, તેમને ભવ્ય જીવોને જાણપણું કરાવનારને
મુત્તાણં મોઅગાણં—કર્મથી મુકાણા છે, બીજાને મુકાવનાર છે તેમને
સવ્વન્નૂણં સવ્વદરિસિણં—સર્વજ્ઞને, સર્વ દર્શિને.
શિવ—સર્વ ઉપદ્રવ રહિત.
મયલ મરૂઅ મણંત મક્ખય—અચળ, રોગરહિત, અનંત અક્ષય.
મવ્વાબાહ—સર્વ પ્રકારે બાધા રહિત.
મપુણરાવિત્તિ—ફરીથી જ્યાંથી પાછા આવવું નથી.
સિદ્ધિગઇ—એવી સિદ્ધ ગતિ
નામધેયં ઠાણં સંપત્તાણં—નામ જેનું, એવા સ્થાને પહોંચ્યા છે,

નમોજિણાણં—તે જીનને નમસ્કાર થાઓ.

જિઅભયાણં જેઅ અઇઆ સિદ્ધા-ભયને જીતનારા, જે ભૂતકાળને વિષે. મોક્ષે પહોંચ્યા છે,

જેઅભવિસ્સંતિ ણાગએકાલે—જે સિદ્ધ થશે. અનાગત કાલને વિષે.

સંપઇઅ વટ્ટમાણા—વર્તમાન કાળને વિષે વર્તતા તિર્થંકરો.

સવ્વેતિવિહેણ વંદામિ—તે સર્વ પ્રતે મન વચન કાએ કરી વાંદુછું.

अथ जावंति ना अर्थ.

જાવંતિ=જેટલા
ચેઇઆઇં,=ચૈત્ય, જિન, [પ્રતિમા
ઉઢ્ઢે=ઊર્ધ્વ (લોકમાં)]
અહે=અધો (લોકમાં)
તિરિઅ=તિર્ચ્છા, વચલા.
ઇહ=અહીં
સંતો=છતો. રહેલો થકો

તથ્થ=ત્યાં
સંતાઇં=છતી, રહેલી
જાવંત=જેટલા
કેવિ=કોઈ
ભરહ=ભરત (પાંચ)
એરવય=(પાંચ)ઐરવત
મહાવિદેહે=(પાંચ) મહા [વદેહમાં

સવ્વેસિં=સર્વેને
તેસિં=તેમને
પણઓ=નમસ્કાર થાઓ
તિદંડ=ત્રણ દંડ (મન, વચન અને કાયાના)
વિરયાણં=વિરામ પામેલા, રહિત.

જાવંતિ ચેઇઆઇં,—જેટલી જીન પ્રતિમા.

ઉઢ્ઢેઅ અહે અ તિરિઅ લોએ અ,—ઉર્ધ્વ લોકને વિષે, અધો લોકને વિષે, વળી તિર્છાલોકને વિષે.

સવ્વાઇં તાઇં વંદે—તે સર્વ પ્રતે હું વાંદુ છું.

ઇહ સંતોતથ્થસંતાઇ ॥૧॥—અહિં રહ્યો છતો. ત્યાં રહેલી પ્રતિમાઓ પ્રત્યે

---

* સંપદા (૪) ગાથા (૧) પદ (૪) ગુરૂ (૩) લઘુ (૩૨) સર્વ વર્ણ. (૩૫).

अथ जावंत केविसाहूना अर्थ.

જાવંત કેવિસાહૂ—જેટલા, કોઇ પણ સાધુ છે.

ભરહે રવય મહાવિદ્દેહે અ,—પાંચ ભરત, પાંચ ઐરવત. પાંચ મહાવિદેહ, એ પંદર ક્ષેત્રમાં.

સવ્વેસિં તેસિં પણઓ,—વળી તે સર્વ પ્રતે. નમસ્કાર થાઓ તે સાધુ કેવા છે.

તિવિહેણ—મન વચન કાયા એ ત્રણ પ્રકારે કરીને.

તિદંડ વિરયાણં ॥૧॥—અશુભ મન વચન કાયાના ત્રણ દંડથી.નવર્ત્યા છે.

अथ नमस्कारना अर्थ.

નમોડર્હત્—નમસ્કાર થાઓ અરિહંત ભગવાનને,
સિદ્ધાચાર્યો—સિદ્ધ ભગવાનને, આચારજ ભગવાનને,
પાધ્યાય સર્વસાધુભ્યઃ—ઉપાધ્યાયને, સર્વ સાધુને નમસ્કાર થાઓ

अथ उवसग्गहरंस्तवनना अर्थ.

ઉવસગ્ગ=ઉપસર્ગ,દુઃખ સંકટાદિક
હરં=હરણ કરનાર
પાસં=૧ પાર્શ્વનાથને ૨ [પાર્શ્વ નામે યક્ષ છે [જેમને
કમ્મ=કર્મના
ઘણ=સમૂહથી
મુક્કં=મુકાએલાને
વિસહર=વિષધર, સાપ
વિસ=વિષ, ઝેર
નિન્નાસં=નાશકરનારને
મંગલ=દુખની નિવૃત્તિ
કલ્લાણ=સુખની વૃદ્ધિ
આવાસં=ઘર
ફુલિંગમંતં=ફુલિંગ ના- [મનો મંત્ર
કંઠે=કંઠને વિષે
ધારેઇ=ધારણ કરે
જો=જે
સયા=સદા
મણુઓ=મનુષ્ય
ગહ=ગ્રહ (ચંદ્ર સૂર્ય વ [ગેરે નવ ગ્રહ

રોગ=રોગ
મારી=મરકી.
દુટ્ઠ=દુષ્ટ, નિર્દય
જરા=જવરો, તાવ
જંતિ=પામે છે
ઉવસામં=શાંતિ, નાશ
ચિટ્ઠઉ=રહો
દૂરે=દૂર
મંતો=મંત્ર
તુજ્જ=તને, તારો
પણામો=પ્રણામ,નમસ્કાર
બહુફલો=ઘણા ફળવાળો
હોઇ=થાય છે
નર=પુરૂષ, મનુષ્ય
તિરિએસુ=તિર્યંચને વિષે
જીવા=જીવો

પાવંતિ=પામે છે
ન=નહીં
દુ:ખ=દુ:ખ
દોગચ્ચં=માઠીગતિ, દ-[રિદ્રતા
તુહ=તમારા
સમ્મત્તે—સમ્યકત્વને
લધ્ધે=પામે છતે
ચિંતામણિ=ચિંતામણિ [રત્ન
કપ્પપાયવ=કલ્પવૃક્ષ
અબ્ભહિએ=અધિક (વ-[ધારે)
અવિગ્ઘેણં=વિઘ્નરહિતપણે
અયરામરં=અજરામર [જરા અને મરણરહિત

સંથુઓ=સ્તવ્યો,સ્તુતિ [કર્યો
મહાયસ=હે મોટા ય-[શવાળા
ભત્તિ=ભક્તિ
ભર=સમૂહ
નિબ્ભરેણ=પૂર્ણ ભરેલા
હિઅએણ=હૈયાવડે
તા=તે કારણ માટે
દેવ=હે દેવ
દિજ્જ=આપો.
બોહિં=બોધિ, સમકિત.
ભવેભવે=ભવોભવ
પાસ=હે પાર્શ્વનાથ
જીણચંદ=હે જીનચંદ્ર

ઉવસગ્ગહરંપાસં—ઉપસર્ગ હરનાર પાર્શ્વ નામે યક્ષ છે જેમને એવા

પાસં વંદામિ—શ્રી પાર્શ્વનાથ મહારાજને હું વાંદુ છું.

કમ્મઘણમુક્કં—કર્મના સમુહથી મુક્ત છે.

વિસહર વિસનિન્નાસં—મિથ્યાત્વ રૂપ સાપનું ઝેર નાશ કરવાવાળા છે.

મંગલકલ્લાણઆવાસં ॥ ૧ ॥—મંગળ અને કલ્યાણનું ઘર છે.

વિસહર ફુલિંગમંતં—વિષધર ફુલિંગ (એ નામનો) મંત્ર.

કંઠેધારેઈ—કંઠને વિષે યાદ કરે.

જો સયા મણુઓ—જે માણસ હમેશાં

તસ્સ ગહ રોગમારી,—તેના ગ્રહ, રોગ, મરકી,
દુટ્ઠુજરા જંતિ ઉવસામં ॥ ૨ ॥—તથા દુષ્ટ તાવ ઉપશમ પામે.
ચિટ્ઠઉ દૂરે મંતો—તે મંત્ર તો દૂર રહો.
તુજ્જપણામો વિ—પરંતુ તમને નમસ્કાર કરવો તે, પણ
બહુફલો હોઇ,—ઘણું ફળ આપનાર છે.
નર તિરિએસુ વિ જીવા,—માણસ તથા તિર્યંચ, ને વિષે જીવ.
પાવંતિ ન દુખ્ખ દોગચ્ચં ॥ ૩ ॥—દુઃખ દારિદ્ર ન પામે.
તુહ સમ્મત્તલધ્ધે—તમારૂં સમ્યકત્વ દર્શન પામે છતે.
ચિંતામણિ—તે સમ્યકત્વ કેવું છે તો કે ચિંતામણિ રત્ન. અને
કપ્પપાયવબ્ભહિએ,—કલ્પવૃક્ષથી પણ અધિક એવું છે, તેથી
પાવંતિઅવિગ્ઘેણં,—વિઘ્ન રહિતપણે પામે છે. (શું પામે છે ? તો)
જીવા અયરામરંઠાણં ॥ ૪ ॥—ભવ્ય જીવો અજરામર સ્થાનકને.
ઇઅ સંથુઓ મહાયસ,—એ પ્રમાણે, સ્તવ્યો, હે ! મહાયશ.
ભત્તિબ્ભર નિબ્ભરેણ હિઅએણ—ભક્તિને સમુહે કરી. પુરણ ભરેલા હૈયાવડે.
તાદેવ દિજ્જ બોહિં—તે માટે હે દેવ આપો (શું ?) બોધી બીજ
ભવેભવે પાસ જિણચંદ ॥ ૫ ॥—જન્મો જન્મ. હે પાર્શ્વ જીનચંદ્ર

પદ (૨૦) સંપદા (૨૦) ગુરૂ (૨૦) લઘુ (૧૬૫) સર્વવર્ણ (૧૮૫)

अथ जय वीयरायना अर्थ.

જય=જયવંતા વર્તો	**હોઉ**=હોજો	**ભયવં**=હે ભગવન્
વીયરાય=વીતરાગ	**મમં**=મહારે	**ભવ**=સંસારનો
જગ=જગત	**તુહ**=તારા	**નિવ્વેઓ**=નિર્વેદ
ગુરૂ=ગુરૂ	**પભાવઓ**=પ્રભાવથી	**મગ્ગાણુસારિઆ**—મા

[ર્ગાનુસારિપણું
ઇટ્ઠ=ઇષ્ટ,ઇચ્છિત (વાં-
[ચ્છિત)
ફલ=ફલ
સિદ્ધિ=સિદ્ધિ (પ્રાપ્તિ)
વિરૂદ્ધ=અવળું, ઉલટું
ચ્ચાઓ=ત્યાગ
ગુરૂજણ=માતપિતાદિ
[વડેરા
પૂઆ=પુજા
પરત્થ=બીજાનો અર્થ
કરણં=કરવું
સુહ=સારા.
તવ્વયણ=તેમનાં વચન
સેવણા=સેવા
આભવં=મ્હારે સંસાર
[હોય ત્યાં સુધી
અખંડા=અખંડ, નિરં-
[તર, હમેશાં
વારિજ્જઇ=વાર્યું છે
જઇવિ=જો પણ
નિઆણ=નિયાણા (નુ)
બંધણં=બાંધવું, કરવું
સમયે=સિદ્ધાંતને વિષે
તહ=તો
સેવા=ભક્તિ
તુમ્હ=તમારા
ચલણાણં=પગની, ચ-
[રણની
દુક્ખ=દુઃખ (નો)
ક્ખઓ=ક્ષય
કમ્મ=કર્મ (નો)
સમાહિ=સમાધિ
મરણં=મરણ
બોહિલાભો=બોધબી-
[જનો લાભ
સંપજ્જઓ=થાઓ
મહ=મહારે
એઅં=એ (ચાર)
નાહ=નાથ
પણામ=પ્રણામ, નમસ્કાર
સર્વ=સર્વ
મંગલ=મંગલ
માંગલ્ય=માંગલિક
કારણં=કારણ
પ્રધાન=મુખ્ય, ઉત્તમ
ધર્માણાં=ધર્મોમાં
જૈનં=જિનદેવનું
જયતિ=જયવંતુ વર્ત્તે છે
શાસનં=શાસન

જય વીયરાય જગગુરૂ—જય પામો, હે શ્રી વીતરાગ, હે જગત્રય ગુરૂ.

હોઉ મમં તુહ પભાવઓ ભયવં—હોજો, મારે તમારા, પ્રભાવથી હે ભગવંત.

ભવ નિવ્વેઓ—ભવનું ઉદાસીપણું થાઓ.

મગ્ગાણું સારિયા ઇટ્ઠફલ સિદ્ધિઆરા—માર્ગાનું સારીપણું, ઇચ્છેલા ફળની સિદ્ધિ

લોગવિરૂદ્ધચ્ચાઓ,—લોક વિરૂદ્ધનો ત્યાગ થાઓ.

ગુરૂજણપૂઆ—માતા પિતાદિક સદ્દગુરૂની પૂજા.

પરત્થકરણંચ, સુહ ગુરૂ જોગો—પરોપકાર કરવો વળી શુદ્ધ ગુરૂનો મેળાપ.

તવ્વયણ સેવણા—તેમના (સુગુરૂના) વચનની સેવા.
આભવમખંડા ॥૩॥—જ્યાંસુધી મારે સંસાર છે ત્યાં સુધી અખંડ હોજો.
વારિજ્જઇ જઇવિ—નિષેધ્યું છે જો કે.
નિઆણ બંધણં—નિયાણાનું બાંધવું.
વીઅરાય તુહ સમએ—હે શ્રીવીતરાગ તમારા સિદ્ધાંતમાં.
તહવિ મમ હુજ્જ સેવા—તોપણ મારે હોજો ભક્તિ
ભવે ભવે તુમ્હ ચલણાણં ॥૩॥—જન્મો જન્મને વિષે તમારા ચરણની શેવા.
દુઃખખ્ખઓ—શરીર અને મન સંબંધી દુઃખનો ક્ષય.
કમ્મખ્ખઓ, સમાહિમરણં—આઠ કરમનો નાશ, સમાધી મરણ.
અ બોહિલાભો અ, સંપજ્જઉ—વળી બોધી બીજનો લાભ થાઓ.
મહ એઅં તુહ નાહ—મારે એ ચાર બાબતો, તુમ નાથ પ્રતે.
પણામ કરણેણં ॥ ૪ ॥—નમસ્કાર, કરવે કરીને.
સર્વ મંગલ માંગલ્યં,—સર્વ મંગલિકમાં માંગળીક છે.
સર્વ કલ્યાણ કારણં—સર્વ કલ્યાણનું કારણ છે.
પ્રધાનં સર્વધર્માણાં,—સર્વ ધર્મમાં મુખ્ય એવું.
જૈનં જયતિશાસનં ॥ ૫ ॥—જૈન શાસન જયવંત વર્તે છે.
સંપદા (૨૦) ગાથા (૫) પદ (૨૦) ગુરૂ (૧૯) લઘુ (૧૭૨) સર્વ વર્ણ (૧૯૧)

अथ अरिहंत चेइआणंना अर्थ.

અરિહંત=અરિહંત [પ્રભુના	**સક્કાર**=સત્કાર	[નની સમાધિવડે
ચેઇઆણં=ચૈત્યોનાં	**સમ્માણ**=સન્માન	**ધારણાએ**=ધારણા વડે
વંદણ=નમસ્કારના	**નિરૂવસગ્ગ**=ઉસર્ગ રહિત	**અણુપ્પેહાએ**=વારંવાર સંભારવાવડે
વત્તિઆએ=ફળને અર્થે	**સધ્ધાએ**=શ્રદ્ધા વડે	**વઢ્ઢમાણીએ**=વધતી
પૂઅણ=પુજન	**મેહાએ**=રૂડી બુદ્ધિ વડે	
	ધીઇએ=ધીરજ વડે, મ-	

અરિહંત ચેઈઆણં—અરહંતની પ્રતીમાને (વાંદવાને અર્થે.)

કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં ॥ ૧ ॥—હું કાઉસ્સગ્ગ કરૂં છું.

વંદણ વત્તિઆએ—વાંદવાના ફળને અર્થે.
પૂઅણ વત્તિઆએ—પૂજવાના અર્થે.
સક્કાર વત્તિઆએ—સત્કારના ફળને અર્થે.
સમ્માણ વત્તિઆએ—સન્માનના ફળને અર્થે.

બોહિલાભ વત્તિઆએ—બોધી બીજના લાભના ફળને અર્થે.

નિરૂવસગ્ગવત્તિઆએ ॥ ૨ ॥—જન્મ જરા મરણના ઉપસર્ગથી રહિત મોક્ષરૂપ સ્થાનક પામવાને અર્થે.

સદ્ધાએ, મેહાએ—આસ્તાવડે, નિર્મળ બુદ્ધિએ.

ધીઇએ, ધારણાએ—ચિત્તની સ્થિરતાએ, વિચાર પૂર્વક.
અણુપ્પેહાએ વડ્ઢમાણીએ—વારંવાર વિચાર પૂર્વક ચઢતે ભાવે.
ઠામિકાઉસ્સગ્ગં ॥ ૩ ॥—હું સ્થાનક પ્રતે કાઉસ્સગ્ગ કરૂંછું.

સંપદા (૩) ગાથા (૩) પદ (૧૫) ગુરૂ (૧૬) લઘુ (૭૩) સર્વવર્ણ (૮૯)

संसारदावाना अर्थ.

સંસાર=સંસાર
દાવ=વન (ના)
અનલ=અગ્નિ
દાહ=તાપ
નીરં=પાણી
સંમોહ=મોહ
ધૂલી=રજ—ધૂલ
હરણે=કાઢવામાં
સમીરં=વાયરો
માયા=કપટ
રસા=પૃથ્વી
દારણ=ઉખેડવાને

સીરં=હલ
વીરં=મહાવીરને
ગિરિસાર=મેરૂ પર્વત
ધીરં=ધીર—અચલ
ભાવ=ભાવ
અવનામ=નમવું
માનવ=માણસ (ના)
ઇન=સ્વામી
ચૂલા=મુગટ
વિલોલ=દેદીપ્યમાન
આવલિ=શ્રેણી
માલિતાનિ=પૂજેલા

સંપૂરિત=પૂર્યા
આભનત=નમેલા
લોક=લોક (ભક્તલોક)
સમીહિતાનિ=મનો-વાંછિત
કામં=યથેચ્છપણે
પદાનિ=પગ
બોધ=જ્ઞાન (વડે)
અગાધં=ગંભીર
સુપદ=સુંદર પદ
પદવી=રચના
પૂરં=સમૂહ

અભિરામ=મનોહર
જીવ=જીવ (ની)
અહિંસા=દયા, રક્ષા.
અવિરલ=અંતરરહિત
લહરી=લેહેર, તરંગ
સંગમ=મળવે
અગાહ=અગાધ,અપાર
દેહં=શરીર
ચૂલા=ચૂલિકા
વેલં=વેલી
ગુરૂ=મોટા
ગમ=સરખા પાઠ
મણિ=રત્ન
સંકુલં=ભરેલું
દૂર=છેટે
પારં=પાર

આગમ=સિદ્ધાંત
જલનિધિ=સમુદ્ર
સાદરં=આદરસહિત
સાધુ=રૂડે પ્રકારે
સેવે=સેવુંછું
આમૂલ=મૂલસુધી
આલોલ=ચપલ,ડોલતું.
બહુલ=ઘણા
પરિમલ=સુગંધ
આલીઢ=આસક્ત
લોલ=ચપળ
અલિ=ભમરો
માલા=શ્રેણી
ઝંકાર=ગુંજાર
આરાવ=શબ્દ
અમલ=નિર્મળ

દલ=પાંદડું
આગાર=ભુવન
ભૂમિ=જમીન
નિવાસે=નિવાસ (વસવું)
છાયા=કાંતિ
સંભાર=સમૂહ
કરે=હાથવાલી
તાર=દેદીપ્યમાન
હાર=હાર
વાણી=જિનવાણી
સંદોહ=સમૂહ
દેહે=દેહવાલી
વિરહ=વિયોગ,વિરહ,
વરં=વરદાન
દેહિ=આપ

સંસારદાવાનલદાહનીરં—સંસારરૂપી દાવાનળ-વનનો અગ્નિ તેના તાપને ઓલવવાને પાણી સમાન.

સંમોહધૂલીહરણે સમીરં—મોહ-અજ્ઞાનરૂપ ધુળ તેને હરણ કરવાને (પવન સમાન.)

માયારસાદારણ સારસીરં—તથા કપટરૂપ પૃથ્વી તેને ઉખેડવાને ઘણા તીક્ષણ હળ સમાન એવા.

નમામિ વીરં ગિરિસારધીરં ॥ ૧ ॥—તથા જે મેરૂ પર્વતની પેઠે ધીર છે એવા વીર સ્વામી ને હું નમુછું.

ભાવાવનામ સુરદાનવમાનવેન,—ભાવે કરીને નમ્યા એવા દેવતા, દાનવ અને મનુષ્ય તેના સ્વામી.

ચુલાવિલોલકમલાવલિમાલિતાનિ—તેના મસ્તકને વિષે જે મુગટ તે ઉપર રહેલી દેદીપ્યમાન કમળની શ્રેણીઓવડે પુજીતછે એવા.

સંપૂરિતાભિનત લોક સમીહિતાનિ—બરાબરરીતે પુરણ કર્યા છે નમનાર લોકના મનોવાંચ્છિત જેમણે એવા.

કામં નમામિ જિનરાજ પદાનિ તાનિ—જીનેશ્વર ભગવાનના તે ચરણકમળ પ્રતે યથેચ્છપણે હું નમુંછું.

બોધાગાધં સુપદપદવીનીરપૂરાભિરામં—ગંભિર અર્થવાળો, અથાગ જ્ઞાન જેને વિષે છે એવો, વળી સુંદર પદની રચના તે રૂપ પાણીના સમૂહ તેણે કરી શોભાયમાન એવો.

જીવાહિંસા વિરલ લહરિસંગમાગાહદેહં—વળી જીવદયા રૂપ અંતર રહીત એવા તરંગો તેના સંગમવડે કરીને અપાર છે દેહ–સ્વરૂપ જેનું એવો, વળી.

ચૂલાવેલં ગુરૂગમમણિસંકુલં દૂરપારં—વળી સીદ્ધાંતોની ચૂલીકારૂપી વેલો વાળો, વળી મોટા એવા સરખા પાઠ તે રૂપ રત્ને કરી ભરેલો, વળી અત્યંત જેનો કાંઠો દુર છે એવો.

સારં વીરાગમજલનિધિં સાદરં સાધુ સેવે—એવો વીર જીનેશ્વરનો આગમરૂપી સમુદ્ર તે પ્રત્યે આદર સહિત સમ્યક પ્રકારે હું સેવુંછું.

આમૂલાલોલધૂલી બહુલ પરિમલાલીઢલોલાલિમાલા—મૂળ સુધી ચપળ એવું, વળી મકરંદ સુગંધના કણીઆ તેના ઘણા સુગંધ ને વિષે આશક્ત એવા જે ચપળ ભમરાઓ તેની માલા.

ઝંકારારાવસારામલદલકમલાગારભુમિનિવાસે—(શ્રેણી તેના) ગુંજારના શબ્દ તેણે કરીને જે પ્રધાન છે એવું, વળી નિર્મળ એવાં પાંદડાં તેણે કરીને સહિત એવું, જે કમળ તેની ઉપર ઘર છે જેનું, તેના મધ્ય ભાગની ભૂમિને વિષે વસવું છે જેનું એવી.

છાયા સંભ.રસારે વરકમલકરે તારહારાભિરામે—કાંતિના સમૂહે

કરી પ્રધાન એવી, સુંદર કમળ છે જેના હાથને વિષે એવી, વળી દેદીપ્યમાન હારે કરીને સુંદર છે હૃદય જેનું તેણે કરી સુંદર એવી.

વાણીસંદોહદેહે ભવ વિરહવરં દેહિ મે દેવિ સારં—વળી દ્વાદશાંગી ૨૫ વાણી તેનો સમૂહ તેજ છે શરીર જેનું એવી, દેવી મને સુંદર મોક્ષરૂપી વરદાન આપ

પદ (૧૬) સંપદા (૧૬) અક્ષર (૨૫૨)

अथ कल्लाणकंदनी स्तुति.

કંદ=મૂલ	**વલ્લીણ**=વેલોના	**ગો**=ગાય
જિણંદં=જિનેંદ્રને	**વિસાલ**=વિશાળ, મોટા	**ખ્ખીર**=દૂધ
તઓ=તે પછી [દ્રને	**નિવ્વાણ**=નિર્વાણ	**તુસાર**=હિમ
મુણિંદં=મુનિઓના ઇં-	**જાણ**=રથ	**વન્ના**=વર્ણવાળી
પયાસં=પ્રકાશ કરનારને	**કપ્પં**=જેવું	**સરોજ**=કમલ
સુગુણ=ઉત્તમ ગુણ	**પણાસિય**=નાશ કર્યાછે	**હથ્થા**=હાથ વાળી
ઠાણં=સ્થાનકો	**અસેસ**=સમસ્ત	**કમલે**=કમલને વિષે
ભત્તીઇ=ભક્તિયે કરીને	**કુવાઇ**=કુવાદિ(પાખંડી)	**નિસન્ના**=બેઠેલી
સિરિ=શ્રી	**દપ્પં**=દર્પ (અહંકાર)	**વાએસરિ**=વાગીશ્વરી
સમુદ્દ=સમુદ્ર	**મયં**=મત	**પુથ્થય**=પુસ્તક
પત્તા=પામ્યા	**બુહાણં**=પંડિતોના	**વગ્ગ**=વર્ગ (સમૂહ)
દિંતુ=આપો	**નિચ્ચં**=નિત્ય, હમેશા	**સુહાય**=સુખો માટે
સુઇ=શુચિ, પવિત્ર	**જગ**=જગત્	**સા**=તે
સારં=સારને	**પહાણં**=પ્રધાન	**અમ્હ**=અમને
વિંદ=વૃંદ	**કુંદ**=મચકુંદનું ફુલ	**પસથ્થા**=ઉત્તમ
વંદા=વાંદવા યોગ્ય	**ઇંદુ**=ચંદ્ર	

કલ્લાણકંદપઢમંજિણંદં—સુખ વૃદ્ધિના મૂળ એવા પ્રથમ જીનેંદ્ર પ્રતે.

સંતિંતઓ નેમિજિણં મુણિંદં—અને શ્રી સાંતિનાથ પ્રતે તે વાર પછી

મુનિઓના ઇંદ્ર શ્રી નેમિજીનેશ્વર પ્રતે.

પાસં પયાસ સુગુણિક્ક ઠાણં—જે ત્રણ ભુવનને વિષે પ્રકાશના કરનાર વળી સારા ગુણના એક સ્થાનક રૂપ પાર્શ્વનાથ પ્રત્યે.

ભત્તીઈ વંદે સિરિ વદ્ધમાણં॥ ૧ ॥—શ્રી વર્ધમાન સ્વામી પ્રત્યે ભક્તિયે કરી વાંદુછું.

અપાર સંસાર સમુદ્દપારં—પાર વિનાના સંસાર સમુદ્રના અન્ત પ્રતે,

પત્તા સિવં દિંતુ સુઇક્કસારં—પામેલા એવા, પવિત્ર વસ્તુઓના એક સાર રૂપ મોક્ષ તે પ્રતે દો, (વાંદવા યોગ્યછે)

સવ્વે જિણંદા સુરવિંદવંદા—સર્વે જીનેંદ્રો દેવતાઓના સમુહ તેને

કલ્લાણ વલ્લીણ વિસાલકંદા ॥૨॥—કલ્યાણ રૂપ વેલીના મોટા મૂળ જેવા છે.

નિવ્વાણ મગ્ગેવરજાણકપ્પં—મોક્ષ માર્ગને વિષે પોંહચાડવાને ઉત્તમ રથ સરખો.

પણાસિયાસેસ કુવાઇદપ્પં—અતિશયપણે નાશ કર્યોછે સંપુર્ણ પાખંડિઓનો અહંકાર જેણે એવો,

મયં જિણાણં સરણં બુહાણં—જીનેશ્વર ભગવાનનો મત, તે પંડિતોને શરણ ભૂત.

નમામિ નિચ્ચં તિજગપ્પહાણં ॥ ૩ ॥—ત્રણ જગતને વિષે પ્રધાન એવા જીનમત પ્રત્યે નીત્ય હુ નમસ્કાર કરૂંછું.

કુંદિંદુ ગોખ્ખીર તુસારવન્ના—મચકુંદ જાતીના ફુલ, ચંદ્રમા, ગાયનું દુધ, તથા હિમ (બરફ) તેની પેઠે ઉજ્વળ છે રંગ જેનો,

સરોજહત્થા કમલે નિસન્ના—હાથમાં કમળ ધારણ કરેલું છે એવી અને કમળને વિષે બેઠેલી. (વિષે છે એવી, વાગ્ધેશ્વરી

વાએસિરી પુત્થય વગ્ગહત્થા—વળીપુસ્તકનો સમુહ જેના હાથને

સુહાય સા અમ્હ સયા પસત્થા ॥૪॥—તે અમને હમેશાં સુખને માટે ઉત્તમ છે.

अथ सामायक लेवानो विधि.

પ્રથમ ઊંચે આસને પુસ્તક પ્રમુખ મુકીને શ્રાવક શ્રાવિકા કટાસણું, મુહપત્તી ચવલો લઇ શુદ્ધ વસ્ત્ર જગ્યા પૂંજી કટાસણા ઉપર બેસી મુહપત્તી ડાબા હાથમાં મુખ પાસે રાખી જમણો હાથ થાપનાજી સન્મુખ રાખીને એક નવકાર ગણી પંચિંદિય કહી ખમાસમણ દેઇ ॥ ઇરિયાવહિઆ ॥ તસ્સઉત્તરી ॥ અન્નથ્થ ઊસસીએણં કહી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારી પ્રગટ લોગસ્સ કહી ખમાસમણ દેઇ ॥ ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ॥ સામાયિક મુહપત્તિ પડિ લેહું? ઇચ્છં. એમ કહી ॥ મુહપત્તી તથા અંગની પડિ લેહણના પચાસ બોલ કહી મુહપત્તી પડિલેહવી ॥ પછી ખમાસમણ દેઇ ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયક સંદીસાહું? ઇચ્છં. વળી ખમાસમણ દેઇ ॥ ઇચ્છા૦ ॥ સામાયક ઠાઊં ? ઇચ્છં. એમ કહી બે હાથ જોડી એક નવકાર ગણી ॥ ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી સામાયિક ડંડક ઉચ્ચરાવોજી. વડિલ કરેમિભંતે કહે ॥ પછી ખમાસમણ દેઇ ઇચ્છા૦ ॥ બેસણે સંદિસાહું? ઇચ્છં ખમા૦॥ ઇચ્છા૦ બેસણે ઠાઊં. ખમા૦ ॥ ઇચ્છા૦ ॥ સઝાય સંદિસાહું॥ ખમા૦ ॥ ઇચ્છા૦ ॥ સઝાય કરૂં ॥ ઇચ્છં ॥ એમ કહી ત્રણ નવકાર ગણવા પછી બે ઘડી સઝાય ધર્મ ધ્યાન કરવું ॥ ઇતિ૦

अथ सामायक पारवानो विधि.

॥ ખમાસમણ દેઇ ॥ ઇરિયાવહિ પડિક્કમવાથી યાવત્ લોગસ્સ સુધી કહી ॥ ખમા૦ ॥ઇચ્છા૦॥ મુહપત્તી પડિલેહુ. ઇચ્છં. કહી મુહપત્તિ પડિલેહી ખમા૦ ઇચ્છા૦ સામાયક પારૂં? ॥ યથા શક્તિ ॥ વળી ખમા૦ ॥ઇચ્છા૦॥ સામાયક પાર્યું ॥ તહત્તિ કહી પછી જમણો હાથ ચવળા ઉપર અથવા કટાસણા ઉપર થાપી એક નવકાર ગણી "સામાઇય વયજુત્તો" કહીએ પછી જમણો હાથ થા.ના સન્મુખ સવળો રાખીને એક નવકાર ગણીએ ॥

अथ चैत्यवंदन करवानो विधि.

પ્રથમ ત્રણ ખમાસમણાં દેઇને પછી ઇચ્છા કારેણ સંદિસહ ભગવન્ ચૈત્યવંદન કરૂં. ઇચ્છં, પછી ચૈત્યવંદન, જંકિંચિ; કહી બે હાથ જોડી નાસિકા સુધી ઉંચા રાખી નમુથ્થુણં કહેવું; પછી જાવંતિચેઇઆઈ, કહી ખમાસમણું દેઇ જાવંત કેવિસાહુ કહી નમોર્હત્ સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય સર્વ સાધુભ્યઃ પછી સ્તવન કહેવું. પછી બે હાથ જોડી માથા સુધી ઉંચા રાખી જયવીઅરાય કહેવા આભવમખંડા સુધી કહી હાથ જરા નીચા ઉતારી બધા જયવિઅરાય પુરા કરવા, પછી ઉભા થઇ અરિહંત ચેઇઆણં કરેમિ કાઉસગ્ગં અન્નથ્થ ઉસસિએણં, કહી એક નોકારનો કાઉસગ્ગ કરી પછી નમો અરિહંતાણં, નમોર્હત્ સિદ્ધાચાર્યો પાધ્યાય સર્વ સાધુભ્યઃ કહી એક થોય કહેવી.

ઇતિ ચૈત્યવંદન વિધિ સમાપ્ત.

अथ सव्वलोए अरिहंत चेइआणं.

સવ્વલોએ અરિહંત ચેઇઆણં—સર્વલોકમાં અરિહંતની પ્રતિમાને.
કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં વંદણ વત્તિઆએ,—વાંદવાના ફળને અર્થે હું કાઉસગ્ગ કરૂં છું.

બાકીનો પાઠ અરિહંત ચેઇઆણં પ્રમાણે લેવો.

अथ पुख्खर वरदी.

પુખ્ખરવર=પુષ્કરવર
દીવડ્ઢે=અરધા દ્વીપમાં
ધાયઈ=ધાતકી
સંડે=ખંડમાં
જંબુદીવે=જંબુદ્વીપમાં
વિદેહે=મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં
ધમ્માઇગરે=ધર્મની આદિના કરનારને
નમંસામિ=નમસ્કાર કરૂંછું
તમ=અજ્ઞાન (રૂપ)
તિમિર=અંધકાર
પડલ=સમૂહ
વિદ્ધંસણસ્સ=નાશ કરનારને
સુરગણ=દેવસમૂહ
નરિંદ=ચક્રવર્ત્તી(ઓએ)
મહિઅસ્સ=પૂજેલાને
સીમા=મર્યાદાને
ધરસ્સ=ધારણ કરનારને

પપ્ફોડિઅ=અત્યંત તો-[ડી નાંખી
મોહજાલસ્સ=મોહજા-[લને
જાઇ=જન્મ, જાતિ
સોગ=શોક
પણાસણસ્સ=નાશ ક-[રનારને
પુખ્ખલ=પુષ્કલ, ઘણું
વિસાલ=વિશાલ
આવહસ્સ=લાવનાર, [કરનારને
કો=કોણ
દાણવ=દાનવ
અચ્ચિઅસ્સ=પૂજેલા

ઉવલબ્ભ=પામીને
કરે=કરે
પમાયં=પ્રમાદને, આળસ
સિદ્ધે=સિદ્ધ એવા
ભો=હે (લોકો)
પયઓ=આદરવાળો
જિણમએ=જિનમતને
નંદી=સમૃદ્ધિ
દેવં=વૈમાનિક દેવને
નાગ=નાગદેવ
સુવન્ન=જ્યોતિષિદેવ
કિન્નર=વ્યંતરદેવ
સબ્ભૂય=સદ્ભુત,સત્ય
લોગો=લોક, પ્રકાશ, [ત્રિકાળજ્ઞાન.

જત્થ=જ્યાં
પઇટ્ઠિઓ=રહેલું
જગમિણં=આ જગત
તેલુક્ક=ત્રણ લોક
મચ્ચ=મનુષ્ય
અસુરં=ભવનપતિ
વડ્ઢઉ=વૃદ્ધિ પામો
સાસઓ=શાશ્વત
વિજયઓ=વિજયવં-[ત થાઓ
ઉત્તરં=પ્રધાન
સુઅસ્સ=શ્રુત સિ-[દ્ધાંતને
ભગવઓ=ભગવંત

પુખ્ખરવર દીવડ્ઢે—પુષ્કરવરનામા દ્વીપના અર્ધ ભાગમાં
ધાયઈ સંડે અ જંબુ દીવે અ—ધાતકી ખંડ અને જંબુદ્વીપમાં.
ભરહેરવયવિદેહે—પાંચ ભરત, પાંચ ઐરવ્રત ને પાંચ મહાવિદેહમાં
ધમ્માઇગરે નમંસામિ ॥ ૧ ॥—ધર્મની આદિના કરનારને હું નમુંછું.
તમતિમિરપડલવિદ્ધં, સણસ્સ—અજ્ઞાનરૂપી અંધકારના સમુહને નાશ-કરનાર. [તેમણે પૂજ્યા એવા.
સુરગણ નરિંદ મહિઅસ્સ—દેવતાના સમુહ તથા માણસના ઇંદ્ર (રાજા)
સીમાધરસ્સ વંદે—મર્યાદામાં રાખનાર (સિદ્ધાંત) ને વાંદુંછું.
પપ્ફોડીઅ મોહજાલસ્સ ॥૨॥—તોડી નાંખી છે મોહરૂપી જાળ તે જેણે (એવા સિદ્ધાંતને હું વાંદુછું.)

જાઈ જરામરણસોગપણાસણસ્સ—જન્મ, જરા, મરણ, અને શોક તેનાં અતિશયે કરીને નાશના કરનારને.

કલ્લાણપુખ્ખલવિસાલસુહાવહસ્સ—કલ્યાણનું કરનાર અને પુષ્કળ વીસ્તિર્ણ એવું મોક્ષ સબંધી સુખના કરનાર=આપનાર.

કો દેવદાણવનરિંદગણચ્ચિઅસ્સ—કોણ, દેવ દાનવ અને માણસના રાજાઓના સમુહ તેમણે પુજ્યો છે એવો.

ધમ્મસ્સ સારમુવલબ્ભ કરે પમાયં ॥ ૩ ॥—શ્રુત ધર્મ તેનો સાર પામીને, પ્રમાદ કરે ?

સિદ્ધે ભો પયઓણમો જિણમએ—ભો=હે જ્ઞાનવંત લોકો ! સિદ્ધ એવા જીન મતને આદર સહિત થકો હું નમસ્કાર કરૂંછુંતે.

નંદી સયા સંજમે—જીન મતના પ્રસાદ થકી સંજમને વિષે સદા સમૃદ્ધિ થાઓ

દેવંનાગ સુવન્ન કિન્નરગણ, સ્સબ્ભૂય ભાવચ્ચિએ—દેવ, નાગ, જ્યોતીશી વ્યંતરના સમૂહે સત્યભાવે કરી પુજ્યો છે

લોગો જથ્થ પઇટ્ઠિઓ જગમિણં—વળી લોક એટલે ત્રીકાળજ્ઞાન જેને વિષે કહ્યું છે તે જગતને,

તેલુક્ક મચ્ચાસુરં—ત્રણ લોક મધ્યે મનુષ્ય અને અસુર ઉપલક્ષણથી નારકી ત્રીજંચ પણ લેવા તેને પ્રકાસ્યું છે.

ધમ્મો વઢ્ઢઉ સાસઓ વિજયઓ, ધમ્મુત્તરં વઢ્ઢઉ ॥૪॥—એવો શ્રુત ધર્મ તે વૃદ્ધિને પામો. શાશ્વતો છે તે વિશેષ જયવંત છે, ધર્મનું પ્રધાનપણું થાય તેમ વૃદ્ધીને પામો.

સુઅસ્સ ભગવઓ—હે ભગવંત તે શ્રુત સિદ્ધાંતને આરાધવા ભણી

કરેમ કાઉસ્સગ્ગં—હું કાઉસગ્ગ કરૂં છું.

પદ (૧૬) સંપદા (૧૬) ગુરૂ (૩૪) લઘુ (૧૮૨) સર્વવર્ણ (૨૧૬)

अथ सिद्धाणं बुद्धाणं

ગયાણં=ગએલાને,પા-
[મેલાને
પરંપર=પરંપરાએ
લોઅ=લોક (ના)
અગ્ગં=અગ્રભાગને
ઉવગયાણં=પામેલાને
દેવાણ=દેવતાઓને
વિ=પણ
પંજલિ=હાથ જોડીને
તં=તેને
દેવદેવ=દેવતાના રાજા
મહિઅં=પૂજેલાને
સિરસા=માથાવડે
મહાવીરં=મહાવીર
[સ્વામીને
ઇક્કો=એક
વિ=પણ [ખાને
વસહસ્સ=વૃષભ સર-
વદ્ધમાણસ્સ=વર્દ્ધમાન
[સ્વામીને
સાગરાઓ=સમુદ્રથી
તારેઇ=તારે છે
નરં=પુરૂષને
વ=વલી
નારિં=નારીને, સ્ત્રીને.
ઉજ્જિંત=ગિરનાર
સેલ=પર્વતના
સિહરે=શિખર ઉપર
દિક્ખા=દિક્ષા
નાણં=કેવલ જ્ઞાન
નિસીહિઆ=મોક્ષ ક-
[લ્યાણક
જસ્સ=જેમનું
અરિટ્ઠનેમિં=અરિષ્ટને-
[મીને
ચત્તારિ=ચાર
અટ્ઠ=આઠ
દો=બે
પરમટ્ઠ=પરમાર્થે કરી
નિટ્ઠિઅટ્ઠા=સિદ્ધ થયા
[છે અર્થ જેમના
દિસંતુ=આપો

સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં, પારગયાણં પરંપરગયાણં—સિદ્ધને, બુદ્ધને, સંસાર સમુદ્રથી પારગત થએલાને, અનુક્રમે મોક્ષ પહોંચેલાને

લોઅગ્ગ મુવગયાણં, નમો સયા સવ્વ સિદ્ધાણં ॥૧॥—લોકના અગ્ર ભાગને પહોંચેલા એવા સર્વે સિધ્ધોને સદા નમસ્કાર થાઓ ॥૧॥

જો દેવાણવિ દેવો—જે દેવોનો પણ દેવ છે.

જંદેવાપંજલી નમંસંતિ—જેને દેવો હાથ જોડીને નમે છે.

તંદેવ દેવમહિઅં—તે દેવતાનો દેવ એટલે ઇંદ્ર તેણે પુજ્યા છે તેવા

સિરસા વંદે મહાવીરં ॥૨॥—મહાવીરસ્વામીને મસ્તકે કરીને નમસ્કાર કરૂં છું. ॥૨॥

ઇક્કોવિ નમુક્કારો—એક પણ નમસ્કાર.

જિણવર વસહસ્સ વદ્ધમાણસ્સ—જીનવરમાં વૃષભ સરખા એટલે પ્રધાન એવા વર્ધમાન સ્વામીને (કરવાથી)

સંસાર સાગરાઓ, તારેઇ નરં વ નારિં વા ॥૩॥—સંસાર સમુદ્રથી માણસ અથવા સ્ત્રીને તારે. ॥૩॥

ઉજ્જિજંત સેલ સિહરે—ગીરનાર પર્વતના શિખરના ઉપર.

દિખ્ખા નાણં નિસીહિઆ જસ્સ—દિક્ષા કલ્યાણુક, કેવળજ્ઞાન કલ્યાણુક અને મોક્ષ કલ્યાણુક એ ત્રણે જેમનાં થયાં છે.

તંધમ્મ ચક્કવટ્ટિં—તે ધર્મ ચક્રવર્તી.

અરિટ્ઠનેમિં નમંસામિ ॥૪॥—અરિષ્ટનેમીને હું નમસ્કાર કરૂં છું.

ચત્તારિ અટ્ઠ દસ દો, અ—ચાર, આઠ, દસ, અને બે.

વંદિઆ જિણવરા ચઉવ્વીસં—ચોવીસ જીનવરને નમસ્કાર ઇન્દ્રાદિકે કરેલો છે.

પરમટ્ઠ નિટ્ઠિઅટ્ઠા—પરમાર્થે કરી સિદ્ધ થયા છે અર્થ જેમના એવા.

સિદ્ધા સિદ્ધિંમમદિસંતુ ॥૫॥—સીધ્ધો મને સિદ્ધિ આપો.

પદ (૨૦) સંપદા (૨૦) ગુરૂ (૨૫) લઘુ (૧૫) સર્વ વર્ણ (૧૭૬)

अथ वेयावच्च गराणं.

વેઆવચ્ચ=વૈઆવચ્ચ	**સંતિ**=શાંતિ	**સમાહિ**=ચિત્તની સમાધિ.
ગરાણં=કરનારને	**સમ્મદ્દિટ્ઠિ**=સમકિત દૃષ્ટિ	

વેયાવચ્ચગરાણં, સંતિગરાણં—શ્રી જીનશાસનના વૈયાવચ્ચ એટલે સાર સંભાળના કરનાર અને શાંતિના કરનાર.

સમ્મદ્દિટ્ઠિસમાહિ ગરાણં—સમકિત દ્રષ્ટિ જીવોને સમાધિના કરનાર (દેવોને આશ્રીને.)

કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં—હું કાઉસગ્ગ કરૂં છું.

॥ अथ गुरु वांदणां प्रारंभ. ॥

અણુજાણહ—આજ્ઞા [આપો.
મિઉગ્ગહં=મિત અ- [વગ્રહ. ૩॥ હાથ [પ્રમાણ જગ્યા
નિસીહિ=નિષેધું છું.
અહો=અધો, નીચી.
કાયં=શરીર
સંફાસં=ફરસ, સંસ્પર્શ.
ખમણિજ્જો=ખમજો
ભે=ભગવંત
કિલામો=કિલામણા,થાક
અપ્પ=અલ્પ, થોડા
કિલંતાણં=થાકેલાને. [થોડા શ્રમવાળાને
બહુ સુભેણ=બહુ શુ- [ભવડે, ઘણે કુશલપણે.
દિવસો=દિવસ
વઇક્કંતો=વીત્યો, ગયો
જત્તા=યાત્રા, (તપ સંય- [મ નિયમરૂપ)
જવણિજ્જં=શરીર,(ઇં- [દ્રિયો અને મન.)
ખામેમિ=ખમાવુંછું,ખા- મુંછું.
દેવસિયં=દિવસ સંબંધી
વઇક્કમ્મં=વ્યતિક્રમ
આવસ્સિઆએ=અવ- શ્ય કર્તવ્યથી
ખમાસમણાણં=ક્ષમા શ્રમણોની (સંબંધી)
દેવસિઆએ=દિવસ સં- [બંધી.
આસાયણાએ=આશા- તનાએ કરીને,
તિત્તીસ=તેત્રીશ.
અન્નયરાએ=અનેરી
જંકિંચિ=જે કાંઇ.
મિચ્છાએ=મિથ્યા ભાવ [(૩૫ આશાતના) વડે
મણ=મન (ની)
દુક્કડાએ=પાપરૂપ આ- [શાતનાએ
વય=વચન (ની)
કાય=સરીર (ની)
કોહાએ=ક્રોધે કરી
માણાએ=માને કરી
માયાએ=માયાએ કરી
લોભાએ=લોભે કરી
કાલિઆએ=કાળ સં- [બંધી
મિચ્છોવયારાએ=મિ- [થ્યા ઉપચાર વડે, [કુડ કપટવડે
સવ્વધમ્મ=સર્વ ધર્મ [તે આઠ પ્રવચન માતારૂપ
અઇક્કમણાએ=ઓળં- [ઘવા રૂપ
જો=જે
મે=મેં, મારે જીવે
અઇઆરો=અતિચાર
કઓ=કર્યો.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉં—હું ઇચ્છુછું હે ક્ષમાદિક ગુણે કરી પ્રધાન! વાંદવાને.

જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ ॥ ૧ ॥—પાપ વ્યાપાર રહિત શરીરની સક્તિ વડે.

અણુજાણહ, મે મિઉગ્ગહં ॥ ૨ ॥—મિત્ત અવગ્રહ એટલે સાડા ત્રણ હાથ પ્રમાણે ક્ષેત્ર તે માંહે પ્રવેશ કરવાની, મુજને આજ્ઞા આપો એટલું શિષ્યનું વચન સાંભળી ગુરૂ કહે (અણુજાણામિ કહેતાં) હું આજ્ઞા આપુંછું એ ગુરૂનું વચન

નિસીહિ—પછી શીષ્ય નિસિહી=ગુરૂ વંદણ સીવાય બીજી ક્રીયા નિષેધ એમ કહેતો થકો અવગ્રહમાં પેશીને બેસી સાધુ ડાબા ઢીંચણ ઉપર અને શ્રાવક ચવળા ઉપર મહોપત્તી મુકી બે હાથ કપાળે લગાડી ગુરૂના ચરણ પ્રતે સ્પર્શ કરવા આ રીતે કહે.

અહો, કાયં, કાય, સંફાસં—નીચલી કાય એટલે પગ, તે પ્રતે મારી મસ્તક રૂપ કાયાએ કરી સ્પર્શ કરવા વડે

ખમણિજ્જો, ભે, કિલામો—હે ભગવંત? કંઇ ખેદ ઉપજાવ્યો હોય તે ખમજો.

અપ્પ કિલંતાણં, બહુસુભેણભે, દિવસો વઇક્કંતો ॥ ૩ ॥—થોડોછે થાક જેને એવા તમને ઘણા શુભે કરીને (ક્ષેમકુશળે) આપ સાહેબનો દીવસ વીત્યો ? (ગુરૂ કહે તહત્તિ=તેમજ, ગુરૂનું વચન સાંભળી શીષ્ય કહે)

જત્તાભે ॥ ૪ ॥—હે કરૂણા સમુદ્ર, આપ સાહેબની, તપ, નિયમ, સંયમ, સ્વાધ્યાય રૂપ માત્રા, અવ્યાબાધપણે વર્ત્તે છે? તે સાભળી ગુરૂ કહે (તુજ્જંવિવટ્ટએ) તને પણ વર્તેછે.

જવણિજ્જં ચ ભે, ॥ ૫ ॥—ઇંદ્રિય અને નોઇંદ્રિએ પીડીત નહી એવું તમારૂં શરીર છે? ગુરૂ કહે (એવ) એમજ છે.

ખામેમિ, ખમાસમણો,—હે ક્ષમા શ્રમણ ખમાવુંછું.

દેવસિઅં, વઇક્કમ્મં ॥ ૬ ॥ —દિવસ સંબંધી અપરાધ, એ સાંભળી ગુરૂ કહે (અહમવિખામેમિ) હું પણ (સારણા વારણાદીકમાં થએલો પ્રમાદ) ખમાવુછું પછી શીષ્ય પગે જીનમુદ્રા અને હાથે યોગમુદ્રા સાચવતો ઉભો રહી નીચે પ્રમાણે કહે.

આવસિઆએ પડિક્કમામિ—અવશ્ય કર્તવ્ય જે ચરણ સીતરી અને કરણ સીત્તરી રૂપ પડિલેહણું પ્રમુખ કરતાં જે અતિચાર લાગ્યો હોય તેથી માહું આચર્યું હોય તે થકી નીવર્તુંછું.

ખમાસમણાણં, દેવસિઆએ, આસાયણાએ—હે ક્ષમા શ્રમણ તમને દિવસ સંબંધિની આશાતના

તિત્તીસન્નયરાએ, જંકિંચિ મિચ્છાએ—તેત્રીસ માંહેની અનેરી કોઇ આશાતનાએ કરીને જે કંઇ કુડુ આલંબન લઇ મિથ્યાભાવ વરતાવ્યો હોય તે કિંચિત મિથ્યાભાવ રૂપ આશાતનાએ કરીને

મણ દુક્કડાએ વયદુક્કડાએ,—મન સંબંધી પાપ તે રૂપ આશાતનાએ વચન સંબંધી પાપ એટલે અસભ્ય વચને કરી થયેલી આશાતનાએ કરી.

કાય દુક્કડાએ—કાયા સબંધી પાપ તે રૂપ આશાતનાયે કરી

કોહાએ, માણાએ, માયાએ, લોભાએ—ક્રોધે કરી, માને કરી, માયા એટલે કપટે, કરી.

સવ્વકાલિઆએ સવ્વમિચ્છોવયારાએ—સર્વ કાળ સંબંધી અને સર્વ મિથ્યા ઉપચાર રૂપ. કુડ કપટ રૂપ આશાતનાએ કરીને,

સવ્વ ધમ્માઇક્કમણાએ, આસાયણાએ—સર્વ ધર્મ તે આઠ પ્રવચન માતા રૂપ ધર્મની કરણીને ઓળંગવા રૂપ આશાતનાએ કરીને.

જો, મે, અઇઆરો, કઓ, તસ્સ ખમાસમણો—જે મેં અતિચાર કર્યો હોય તે અતિચાર પ્રતે હે ક્ષમાશ્રમણ તમારી સમીપે

પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં, વોસિરામિ ॥૭॥—

પ્રતિક્રમું છું નિંદુ છું, ગુરૂની સાખે ગરહુંછું=વિશેષે નિંદુછું. દુષ્ટ પાપિષ્ટ આત્મા પ્રત્યે હું વોસિરાવુંછું.

અહીંઆં બીજીવારને વાંદણે આવસિઆએ એ પદ ન કહેવું

પદ (૫૮(ગુરૂ (૨૫) લઘુ (૨૦૧) સર્વવર્ણ (૨૨૬).

॥ अथ अतिचारनी आठ गाथा. ॥

નાણંમિ=જ્ઞાનને વિષે
દંસણંમિ=દર્શનને વિષે
ચરણંમિ=ચારિત્રને વિષે
તવંમિ=તપને વિષે
તહ=તેમજ
વીરિયંમિ=વીર્યને વિષે
આયરણં=આચરણ, વ્યાપાર
આયારો=આચાર
પંચહા=પાંચ પ્રકારે
ભણિઓ=કહ્યો
કાલે=કાલને વિષે
વિણયે=વિનય ને વિષે
બહુમાણે=બહુમાને
ઉવહાણે=ઉપધાન
અનિન્હવણે=(ગુરૂ) નહીં ઓળવવા
વંજણ=શુદ્ધ ઉચ્ચાર
અથ્થ=અર્થ
તદુભયે=તે બે

અટ્ઠવિહો=આઠ પ્રકારે
નિસ્સંકિઅ=શંકારહીત
નિક્કંખિઅ=વાંછારહિત
નિવ્વિતિગિચ્છા=ફલના સંદેહ રહિત
અમૂઢદિટ્ઠીઅ=અમૂઢદ્રષ્ટિ
ઉવવૂહ=પ્રશંસા કરવી
થિરીકરણે=સ્થિર કરવું
વચ્છલ=ભક્તિભાવ, મૈત્રીભાવ
પ્પભાવણે=પ્રભાવના
પણિહાણ=પ્રણિધાન
જોગ=યોગ
પંચહિં=પાંચવડે
સમિઇહિં=સમિતિવડે
તિહિં=ત્રણવડે
ગુત્તીહિં=ગુપ્તિઓવડે
ચરિત્તાયારો=ચારિત્રાચાર
નાયવ્વો=જાણવો

બારસ=બાર
વિહંમિ=પ્રકારને વિષે
તવે=તપને વિષે
સબ્ભિંતર=અભ્યંતર સાથે
બાહિરે=બાહ્યને વિષે
કુસલ=તીર્થંકરોએ
દિટ્ઠે=પ્રકાશ્યું
અગિલાઇ=દુગંચ્છારહીત
અણાજીવિ=આજીવિકારહીત
સો=તે
તવાયારો=તપાચાર
અણસણં=અનશન
ઊણોયરિયા=ઊણોદરી
વિત્તી=વૃત્તિ, આજીવિકા
સંખેવણં=સંક્ષેપ, સંકોચ
રસ=રસ
ચ્ચાઓ=ત્યાગ
કિલેસો=કલેશ, દસવું

સંલીણયા=સંલીનતા	**ઉસ્સગ્ગો**=કાઉસ્સગ્ગ	**પડિક્કમઈ**=ઉદ્યમ કરે છે
બજ્જો=બાહ્ય	**અબ્ભિંતરઓ**=અભ્યંતર	**જહુત્તં**=યથોક્ત
પાયચ્છિત્તં=પ્રાયશ્ચિત		**આઉત્તો**=સાવધાન થકો
વિણઓ=વિનય	**અણિગૂહિઅ**=અણુઢાંકેલું.	**જુંજઈ**=જોડે
સજ્ઝાઓ=સજ્ઝાય		**જહાથામં**=યથાશક્તિ
ઝાણં=ધ્યાન	**બલ**=બલ	

નાણંમિ દંસણંમિઅ—જ્ઞાનને વિષે, દર્શનને વિષે.

ચરણંમિ, તવંમિ, તહયવીરિયંમિ—ચારિત્રને વિષે, વળી તપને વિષે, તેમજ વિર્યને વિષે.

આયરણંઆયારો—જે આચરણ એટલે વ્યાપાર તેને. આચાર કહીયે.

ઇઅએસો પંચહા ભણિઓ ॥ ૧ ॥—એ પ્રકારે એ પ્રસન્ન પાચ પ્રકારે આચાર તે શ્રી તીર્થંકરે કહ્યો છે. ॥ ૧ ॥

કાલે વિણએ બહુમાણે,—કાલને વિષે એટલે જે કાલે જે ભણવાનું હોય તેજ ભણવું તેને કાલ કહિએ બીજુ વિણએ કહેતાં જ્ઞાનીનો વિનય વંદનદિક કરવું, જ્ઞાની તથા જ્ઞાનને વિષે બહુમાન કરવું.

ઉવહાણે તહય નિણ્હવણે—ઉપધાન વહેવું તેમજ વિદ્યાગુરૂ તેને વિસારવા નહિ.

વંજણ અથ્થ તદુભએ—સુત્ર, અક્ષર, શુદ્ધ ભણવો, અર્થ શુદ્ધ ભણવો, તે બે શુદ્ધ ભણવાં.

અટ્ઠવિહોનાણમાયારો ॥ ૨ ॥—એ આઠ પ્રકારે જ્ઞાનાચાર જાણવો

નિસ્સંકિઅ, નિક્કંખિ અઅ—નિઃશંકિત=વિતરાગના વચનમાં શંકા ન કરવી નિઃકાંક્ષિત=જીન મત વિના બીજા મતની ઇચ્છા કરવી નહી

નિવ્વિત્તિગિચ્છા અમૂઢ દિઠ્ઠીઅ—નિર્વીતિગિચ્છા=સાધુ, સાધવીના મેલાં વસ્ત્ર દેખી દુર્ગંછા, નિંદા કરવી નહિ, અમૂઢદષ્ટિ=બીજા મતના લોકનો ચમત્કાર દેખી એ મતમાં કાંઇક છે એમ વિચારવું નહિ, તથા જીનમતના

નવ તત્વમાં પ્રવિણ હોવું તે.

ઉવવૂહ થીરિકરણે—ઉપવૃહંક=સમકિત ધારી ગુણવંતના અલ્પ ગુણની શ્રદ્ધા પુર્વક પ્રસંસા મોઢે પ્રકાસવી તે, સ્થિરિકાર=જીન મતથી પડતા પ્રાણીને સ્થિર કરનાર.

વચ્છલ પ્પભાવણે,અઠ ॥ ૩ ॥—વચ્છલ=સાધમીકની વિશેષ ભક્તિ કરવી તથા સર્વ જીવોને વિષે મૈત્રીભાવ રાખે તે, પ્રભાવિક=બીજા ધર્મના લોક જીન ધર્મની અનુમોદના કરે એવાં કામ કરવાં. એ આઠ લક્ષણ દર્શનાચારનાં જાણવાં.

પણિહાણ જોગજુત્તો—પ્રાણિધાન=એકાગ્ર સાવધાનપણે કરી, મન વચન કાયાના યોગ સર્વ ચારિત્ર પાળવાને વિષે યુંક્ત હોય એવો

પંચહિં સમિઈહિંતિહિં ગુત્તીહિં ॥—પાંચ સમિતિ તથા ત્રણ ગુપ્તિ તેણે કરી

એસચરિત્તાયારો—એ ચારિત્રાચાર

અઠુવિહો હોઇ નાયવ્વો ॥ ૪ ॥—એ આઠ પ્રકારે છે તે જાણવું॥૪॥

બારસવિહંમિવિ તવે—બાર વિધ તપને વિષે નિશ્ચે.

સબ્ભિંતર બાહિરે કુસલદિઠ્ઠે—છ ભેદ અભ્યંતર અને છ ભેદ બાહ્ય સહીત છે વળી તીર્થંકરોએ પ્રકાસ્યું છે એવા તપને વિષે.

અગિલાઈ અણાજીવી—દુર્ગંછા ભાવ રહિત છે, વળી અશનાદિક આજીવિકાએ કરી રહિત છે એટલે હું જો તપ કરૂ તો પેટ ભરાઇ ચાલે એવી બુદ્ધિથી તપ ના કરવો.

નાયવ્વો સો તવાયારો ॥ ૫ ॥—તે તપ્પાચાર જાણવો ॥ ૫ ॥

અણસણ મૂણોયરિયા—અનશનતપ=ચાર આહારનો ત્યાગ થોડા કાળ સુધી અથવા જાવજીવ સુધી કરવો તે, ઉનોદરિકા=વસ્ત્રપાત્ર ઓછા કરવાં અથવા ખપ હોય તે કરતાં પાંચ સાત કોળીઆ ઓછા જમવા તે.

વિત્તી સંખેવણું રસચ્ચાઓ—વૃતિ સંક્ષેપ તપ=આજીવિકાનો સંક્ષેપ કરવો અને રસનો ત્યાગ કરવો.

કાયકિલેસોસંલી, ણયાય—કાયોત્સર્ગ કરવો=કાયાને દમવી; વિષય કષાયને ઉદીરવા નહી અંગોપાંગ કુકડીની પેઠે સંવરી રાખવા તેને સંલીનતા તપ કહીએ.

બજ્ઝો તવો હોઇ ॥ ૬ ॥—એ બાહ્ય તપ છે ॥ ૬ ॥

પાયચ્છિતં વિણઓ—પ્રાયશ્ચિત તપ=અપરાધ કરેલો હોય તેની ગુરૂ પાસે આલોયણ લેવી તે; વિનય તપ=ગુરૂનો વિનય તથા ભક્તિ સાચવવી.

વેયાવચ્ચંતહેવ સજ્ઝાઓ—વૈયાવૃત્યતપગુરૂ=ને આહારાદીક લાવી આપવા, પગ ચાંપવા વિગેરે વૈયાવચ કરવી તે; તેમજ વળી સઝાય=ભણવું ઇત્યાદી પાંચ પ્રકારનો સ્વાધ્યાય.

ઝાણં ઉસ્સગ્ગો વિઅ—ધ્યાનતપ=શુભધ્યાનનું ધ્યાવવું; ઉત્સર્ગતપ=કર્મ ક્ષય અર્થે કાઉસગ્ગ કરવો; નિશ્ચે.

અભ્ભિંતર ઓ તવો હોઈ ॥૭॥—એ છ પ્રકારે અભ્યંતરતપ છે ॥૭॥

અણિગૂહિઅ બલ વીરિઓ—અણઢાંકેલું પ્રગટ વીર્ય જેનું.

પડિક્કમઇ જો જહુત્તમાઉત્તો—જે યથોક્ત=શ્રીતિર્થંકર દેવે કહ્યું છે તેમ ખેદ નહી પામતો ધર્મ વિશે સાવધાન થકો ઉધમ કરે

જુંજઇ અ જહા થામં—પોતાના બળના અનુસારે યથાશક્તિ પ્રમાણે જોડે. એટલે લાગે. ધર્મ કાર્યને વિશે.

નાયવ્વો વીરિઆયારો ॥ ૮ ॥—એ વીર્યાચાર જાણવો.

अथ इच्छामि ठामिकाउस्सगं.

જો=જે
મે=મ્હારે જીવે
દેવસિઓ=દિવસ સંબંધી.
અઇઆરો=અતિચાર
કઓ=કર્યો
કાઇઓ=કાયા સંબંધી
વાઇઓ=વચન સંબંધી
માણસિઓ=મન સંબંધી
ઉસ્સુત્તો—ઉત્સુત્ર સંબંધી
ઉમગ્ગો=અવલા માર્ગથી
અકપ્પો=અવિધિથી કરેલું
અકરણિજ્જો=નહીં કરવા યોગ્ય

દુજ્જાઓ=દુર્ધ્યાન	પાઉગ્ગો=પ્રાયોગ્ય,ઉચિત	કસાયાણં=કષાયોનો
દુવિચ્ચિંતિઓ=માઠું કાર્ય વિચારવું.	નાણે=જ્ઞાનને વિષે	પંચણ્હં=પાંચ(નો)
અણાયારો=અનાચાર	દંસણે=દર્શનને વિષે	અણુવ્વયાણં=અણુવ્રતોનું
અણ=નહીં	ચરિત્તાચરિત્તે=દેશ વિરતિ ચારિત્રને વિષે	ગુણવ્વયાણં=ગુણવ્રતોનું
ઇચ્છિયવ્વો=ઇચ્છવા યોગ્ય	સુએ=સૂત્રને વિષે	સિક્ખા=શિક્ષા
અ=નહીં	તિણ્હં=ત્રણ(નું)	બારસ=બાર
સાવગ=શ્રાવક	ગુત્તીણં=ગુપ્તિઓના	વિહસ્સ=પ્રકારના
	ચઉણ્હં=ચાર (ના, માં)	ખંડિયં=ખંડયું
		વિરાહિયં=વિરાધ્યું

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્—પોતાની ઇચ્છાએ કરીને આજ્ઞા કરો હે ભગવંત;

દેવસિઅં આલોઉં—દિવસ સંબંધી, જે અતિચાર તે પ્રત્યે આલોચું=પ્રકાશું [કીધો હોય

ઇચ્છં આલોએમિ—આ રીતે પ્રકાશુ છું

જોમે દેવસિઓ અઇયારો કઓ—જે મારે જીવે દિવસ સંબંધી અતિચાર

કાઇઓ વાઇઓ માણસિઓ—કાયા સંબંધી વચન સંબંધી અને મન સંબંધી.

ઉસ્સુત્તો ઉમ્મગ્ગો અકપ્પો—ઉત્સૂત્ર એટલે જિનગામથી વીરૂદ્ધ બોલવાથી તથા ઉન્માર્ગથી અવિધિથી.

અકરણિજ્જો દુજ્જાઓ—અકરણીય=નહીં કરવા યોગ્ય એવો, જે કોઇ અતિચાર તથા દુર્ધ્યાન તેમાઠા ધ્યાનનું ધ્યાવવું.

દુવિચિંતિઓ અણાયારો—દુષ્ટ કાર્યને મનમાં ચીંતવવું તે માટેજ અનાચાર=જે થકી વ્રતાદીકનો સર્વથા ભંગ થાય તે માટેજ

અણિચ્છિઅવ્વો અસાવગ પાઉગ્ગો—જે ઇચ્છવાયોગ્ય નથી તે માટેજ શ્રાવકને ઉચીત નથી. એ રીતે સર્વે મન સંબંધી અતિચાર.

નાણે દંસણે ચરિત્તા ચરિત્તે—જ્ઞાનને વિષે, દર્શનને વિષે કંઇક વિરતિ રૂપ, કંઇક અવિરતિ રૂપ એવું જે દેશવિરતીરૂપ શ્રાવકનું ચારિત્ર તેને વિષે

સુએસામાઇએ તિન્હું ગુત્તીણં—શ્રુતસિદ્ધાંતને વીષે, સામાઇકને વિષે, ત્રણ ગુપ્તિને વિષે

ચઉન્હં કસાયાણં—ક્રોધ, માન, માયા, લોભ એ ચાર કષાયે કરી

પંચન્હ મણુવ્વયાણં—પાંચ અણુંવ્રત માંહેથી.

તિન્હં ગુણવ્વયાણં, ચઉન્હં સિખ્ખા વયાણં—ત્રણ ગુણવ્રત માંહેથી તથા ચાર શિક્ષાવ્રત માંહેથી (ધર્મ તે માંહેથી

બારસવિહસ્સ સાવગધમ્મસ્સ—એ બાર પ્રકારના વ્રત રૂપ જે શ્રાવક

જંખંડિઅં જંવિરાહિઅં—જે ખંડ્યું=દેશ થકી ભાગ્યું અને જે વિરાધ્યું=સર્વ થકી ભાગ્યું હોય

તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં—તેનું પાપ મારે મીથ્યા થાઓ

ગુરૂ (૨૯) લઘુ (૧૩૯) સર્વવર્ણ (૧૬૮)

अथ सात लाख.

પૃથ્વીકાય=માટી પાષાણાદિકના જીવ
અપ્પકાય=પાણીનાજીવ
તેઉકાય=અગ્નિના જીવ
વાઉકાય=વાયરાના જીવ
પ્રત્યેક=એક શરીરમાં એક જીવવાળી
સાધારણ=એક શરીરમાં અનંત જીવવાળી
વનસ્પતિકાય=શાક,ભાજીપાલા વિગેરેના જીવ.
યોનિ=ઉત્પત્તિસ્થાન
હણ્યો=માર્યો
હણાવ્યો=મરાવ્યો
અનુમોદ્યો=વખાણ્યો

સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાત લાખ અપ્પકાય, સાત લાખ તેઉકાય, સાત લાખ વાઉકાય, દશ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય, ચૌદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિકાય, બે લાખ બે ઇંદ્રિય, બે લાખ તેઇંદ્રિય, બે લાખ ચૌરેંદ્રિય, ચાર લાખ દેવતા, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ તિર્યંચપંચેંદ્રિય, ચૌદ લાખ મનુષ્ય, એવંકારે

(એ પ્રમાણે) ચોરાશી લાખ જીવાયોનિ માંહે માહારે જીવે જે કોઇ જીવ હણ્યો હોય, હણાવ્યો હોય, હણતાં (મારતાં) પ્રત્યે અનુમોદ્યો (વખાણ્યો) હોય, તે સર્વે મને, વચને, કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ઇતિ ॥ (એનો અર્થ સુગમ છે.)

अथ अढार पाप स्थान.

પ્રાણાતિપાત=જીવહિંસા	લોભ=તૃષ્ણા	અરતિ=દુઃખ
મૃષાવાદ=જૂઠું બોલવું	રાગ=હેત	પર=પારકી
અદત્તાદાન=ચોરી	દ્વેષ=તિરસ્કાર	પરિવાદ=નિંદા
મૈથુન=વિષય સેવવો	કલહ=કજીઓ	માયામૃષાવાદ=કપટસાથે જૂઠ
પરિગ્રહ=ધન, ધાન્ય સંઘરવું	અભ્યાખ્યાન=આળ ચઢાવવું	
ક્રોધ=ગુસ્સો		મિથ્યાત્વ=દેવગુરૂ ધર્મની અશ્રદ્ધા
માન=અહંકાર	પૈશુન્ય=ચાડી	
માયા=કપટ	રતિ=સુખ	શલ્ય=સાલ

પહેલે પ્રાણાતિપાત, બીજે મૃષાવાદ, ત્રીજે અદત્તાદાન, ચોથે મૈથુન, પાંચમે પરિગ્રહ, છઠ્ઠે ક્રોધ, સાતમે માન, આઠમે માયા, નવમે લોભ, દસમે રાગ, અગિઆરમે દ્વેષ, બારમે કલહ, તેરમે અભ્યાખ્યાન, ચૌદમે પૈશુન્ય, પન્નરમે રતિઅરતિ, સોળમે પરપરિવાદ, સત્તરમે માયા મૃષાવાદ, અઢારમે મિથ્યાત્વ શલ્ય એ અઢાર પાપ સ્થાનક માંહે માહારે જીવે જે કોઈ પાપ સેવ્યું હોય, સેવરાવ્યું હોય સેવતાં પ્રત્યે અનુમોદ્યું હોય તે સર્વે મને, વચને, કાયાએ કરી તસ્સમિચ્છામિદુક્કડં ॥

अथ देवसिअ पडिक्कमणे ठाउं.

સવ્વસ્સ=સર્વને	દુબ્ભાસિઅ=માઠું બોલેલું	ષ્ટારૂપ
દુચ્ચિંતિઅ=માઠું ચિંતવેલું	દુચ્ચિટ્ઠિઅ=માઠી ચે-	ઇચ્છં=હું ઇચ્છું છું

સવ્વસ્સવિ, દેવસિઅ—સર્વે પણ દિવસ સંબંધી અતિચાર તે.

દુચ્ચિંતિઅ, દુબ્ભાસિય, દુચ્ચિટ્ઠિઅ, તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં-દુશ્ચિંતિત તે આર્ત્ત ચિંતવેલું તે થકી, વળી દુર્ભાષીત જે ઉપયોગ રહિત ખોટું બોલવું તે થકી, વળી દુશ્ચેષ્ટિત એટલે ઉપયોગ રહીત દુષ્ટ ચેષ્ટા રૂપ પ્રવૃત્તિ કરવા થકી, જે અતિચાર લગ્યો હોય તે મારૂં પાપ મીથ્યા થાઓ.

अथ वंदित्ता सूत्र.

વંદિત્તુ=વાંદીને
સવ્વ=સર્વે (સર્વજ્ઞ)
સિધ્ધે=સિધ્ધોને
ધમ્માયરિયે=ધર્માચાર્ય
અ=અને, વળી
અઇઆરસ્સ=અતિચારને
સુહુમો=સૂક્ષ્મ
બાયરો=બાદર, મોટા
નિંદે=નિંદુછું
દુવિહે=બે પ્રકારના
પરિગ્ગહંમિ=પરિગ્રહને વિષે
સાવજ્જે=પાપસહિત, [સાવદ્ય
બહુવિહેઅ=ઘણા પ્રકારના
આરંભે=આરંભને વિષે
કારાવણે=કરાવવાથી
કરણે=કરવાથી
પડિક્કમે=પ્રતિક્રમુંછું
દેસિઅં=દિવસસંબંધી
બદ્ધં=બાંધ્યું હોય
ઇંદિએહિં=ઇંદ્રિયોવડે
ચઉહિં=ચાર (વડે)
કસાએહિં=કષાયોવડે
અપ્પસત્થેહિં=માઠા ભાવેકરીને
રાગેણ=રાગે કરીને
દોસેણ=દ્વેષે કરીને
આગમણે=આવતાં
નિગ્ગમણે=જતાં
ઠાણે=સ્થાનકે
ચંકમણે=ફરતાં
અણાભોગે=અનુપયોગે
અભિઓગે=આગ્રહથી
નિઓગે=આજ્ઞાથી
સંકા=શંકા
કંખ=કાંક્ષા,—ઇચ્છા
વિગિચ્છા=ફલનો સંદેહ, દુગંચ્છા
પસંસ=વખાણ, પ્રશંસા
સંથવો=સ્તુતિ
કુલિંગીસુ=મિથ્યાતીને વિષે
સમ્મત્તસ્સ=સમકિતના
છક્કાય=છ કાય
સમારંભે=આરંભને વિષે
પયણે=રાંધવામાં
પયાવણે=રંધાવતાં
દોસા=દોષો
અત્તટ્ઠા=પોતાને અર્થે
પરટ્ઠા=પારકાને અર્થે
ઉભયટ્ઠા=બેને અર્થે
ચેવ=નિશ્ચે
થૂલગ=મોટા
અણુવ્વયંમિ=અણુવ્ર-

[તને વિષે
પાણાઇવાય=પ્રાણાતિ-[પાત
વિરઇઓ=વિરતિથી
આયરિઅં=ઓલંધવું, આચર્યું
અપ્પસથ્થે=માઠાભાવે

ઇથ્થ=અહીંઆં
પ્પસંગેણું=પ્રસંગવડે
વહુ=વધ
બંધ=બાંધવું
છવિ=શરીરનાં અંગ
ચ્છેએ=છેદવાથી
અઇ=અતિ, ઘણાં

ભારે=ભારવડે
ભત્ત=ખોરાક
પાણ=પાણી
વુચ્છેએ=અંતરાય
વયસ્સ=વ્રતના

વંદિત્તું સવ્વસિદ્ધે—સર્વજ્ઞ એવા તિર્થંકર તેમને તથા સિધ્ધ ભગવાનને **ધમ્માયરિએ અ સવ્વસાહુઅ**—ધર્માચાર્ય તથા ઉપાધ્યાય તથા સર્વ સાધુ મુનિરાજને વાંદીને નમસ્કાર કરીને.

ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં, સાવગ ધમ્માઇઆરસ્સ ॥ ૧ ॥—શ્રાવક ધર્મને વિષે લાગેલા અતિચાર થકી નિવર્તવાને હું ઇચ્છુ છું. ॥ ૧ ॥

જો મે વયાઇઆરો, નાણે તહ દંસણે ચરિત્તે અ—જે મારે વ્રતોના અતિચાર જ્ઞાનને વિષે તથા દર્શનને વિષે તથા ચારિત્રને વિષે અને અને ચ શબ્દ થકિ તપાચાર તથા વિર્યાચારને વિષે.

સુહુમો અ બાયરો વા, તંનિંદેતંચગરિહામિ ॥ ૨ ॥—સુક્ષ્મ તથા બાદર કે પ્રગટ જાણવામાં આવે તેવો જે કોઇ અતિચાર લાગ્યો હોય તેને હું નિંદુ છું તથા ગુરૂ સમક્ષ ગર્હુંછું. ॥ ૨ ॥

દુવિહે પરિગ્ગહંમિ, સાવજ્જેબહુવિહે અ આરંભે—બે પ્રકારના પરિગ્રહ છે તેની ઉત્પત્તિનું કારણ સાવદ્ય=પાપ સહીત એવો વળી બહુ વિધ=અનેક પ્રકારનો આરંભ, તેને.

કારાવણે અકરણે, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં ॥ ૩ ॥—પોતે કરવા થકી તથા બીજા પાસે કરાવવાથી તથા કરતાંને અનુમોદવા થકી જે અતિચાર લાગ્યો હોય તે દિવસ સંબંધી અતિચાર પ્રત્યે હું પ્રતિક્રમુછું

જંબદ્ધમિંદિએહિં, ચઉહિંકસાએહિંઅપ્પસત્થેહિં—જે બાંધ્યું હોય ઇંદ્રીઓવડે કરી ચાર કષાય વડે કરી તથા માઠા ભાવે કરી.

રાગેણ વ દોસેણવ, તંનિંદેતંચ ગરિહામિ ।। ૪ ।।—રાગે કરી અથવા દ્વેષે કરી તેને નિંદુ છું તથા ગુરૂ સાખે ગરહું છું.

આગમણે નિગ્ગમણે,—આવવા જવામાં.

ઠાણે ચંકમણે અણાભોગે,—મિથ્યાત્વીને સ્થાનકે ઉભું રહેતાં, ત્યાં આમ તેમ ફરતાં, અનુપયોગ થકી.

અભિઓગે અ નિઓગે,—રાજાના આદેશ તથા ઘણા લોકના આગ્રહ થકી, વળી, પરાધીન આજીવિકા ચલાવતાં (જેની ચાકરી કરીએ) તેની આજ્ઞા થકી મિથ્યાદષ્ટિ સંબંધી રથ યાત્રા પ્રમુખ જોવાને અર્થે જે કરવું પડે તેથી જે અતિચાર લાગે તે.

પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં ।। ૫ ।।—દીવસ સંબધી સર્વેને પ્રતિક્રમુછું.

સંકા કંખ વિગિચ્છા—જીન વચનમાં શંકા=સંદેહ, પરમતવાળાનો થોડો ગુણ દેખી તે ઉપર કાંક્ષા=અભિલાષ ઉપજે, સાધુ સાધવીના વસ્ત્ર મેલાં દેખી દુર્ગંછા કરે.

પસંસ તહ સંથવો કુલિંગીસુ,—કુલિંગી મિથ્યાત્વીને વિષે પ્રસંસા=વખાણ કરે તથા સંસત્વ પરિચય કરે

સમ્મત્તસ્સ ઇઆરે,—સમકીતના પાંચ અતિચાર જાણવા તે આશ્રયીને જે **પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં ।। ૬ ।।**—દીવસ સંબંધી પાપ બાંધ્યું તે સર્વે પડિક્કમુ છું ।। ૬ ।।

છક્કાય સમારંભે,—પૃથ્વીકાયાદીક છકાય જીવોના આરંભમાં.

પયણે અ પયાવણે અ જે દોસા—પોતે રાંધતાં વળી બીજા પાસે રંધાવતાં વળી રાંધતાને અનુમોદતાં જે દોષ

અત્તટ્ઠાય પરટ્ઠા—પોતાને અર્થે અથવા પરને અર્થે

ઉભયટ્ઠા ચેવ તંનિંદે ॥ ૭ ॥—તે બેઉને અર્થે કરવામાં જે દોષ લાગ્યા હોય તે નિશ્ચય હું નિંદુ છું ॥ ૭ ॥

પંચન્હમણુવ્વયાણં—પાંચ અણુવ્રત[1] તેને વિષે.

ગુણવ્વયાણં ચ તિન્હમઇયારે—અને ત્રણ[2] ગુણવ્રતને વિષે અતિચાર લાગ્યા હોય.

સિખ્ખાણં ચ ચઉન્હં—ચાર શિક્ષા વ્રતને વિષે વળી તપસંલેખણાદીને વિષે અતિચાર લાગ્યો હોય તે સર્વે.

પડિક્કમે દેસિયં સવ્વં ॥ ૮ ॥—દીવસ સંબંધી અતિચારને હું પડિક્રમુ છું.

પઢમે અણુવ્વયંમિ—પહેલા અણુવ્રતને વિષે.

થૂલગ પાણાઇવાય વિરઇઓ—સ્થુલ=મોટા બાદર ત્રસજીવ સંબંધી પ્રાણનો અતિપાત=વિનાશ તેની વિરતિ=નિવૃતિ તે થકી.

આયરિઅમપ્પસથ્થે—જે દોષ=માઠા ભાવ હુએ છતે આચર્યો=સેવ્યો હોય.

ઇથ્થ પમાય પ્પસંગેણં ॥ ૯ ॥—આ વ્રતને વિષે પ્રમાદના પ્રસંગથી સેવ્યો હોય તે આગલી ગાથામાં પડિક્રમીશ. ॥ ૯ ॥

વહ બંધ છવિચ્છેએ—વધ=મારવું, બંધ=દોરડાદિકે બાધવું, છવિચ્છેદ=બળદાદિકના શરીરના અવયવને છેદવાં.

અઇભારે ભત્તપાણ વુચ્છેએ—ઘણો ભાર ભરયો, ભાત પાણીનો અંતરાય કર્યો.

પઢમ વયસ્સ ઇઆરે—પહેલા વ્રતના અતિચાર મધ્યે જે અતિચાર

પડિક્કમે દેસિયં સવ્વં ॥ ૧૦ ॥—દિવસ સંબંધી લાગ્યો હોય તે સર્વે હું પડિક્રમું છું ॥ ૧૦ ॥

---

[1]-૧ પ્રાણાતિપાત વિરમણ, મૃષાવાદ વિરમણ, અદત્તાદાન વિરમણ, મૈથુન વિરમણ, પરિગ્રહ પરિમાણ. [2] દીગ્વીરમણ ભોગપભોગવિરમણ, અનર્થદંડ વિરમણ. ૩ સામાયકવ્રત દિશાવકાસિક, પોષધોપવાસ, અતિથિ સંવિભાગ.

બીએ=બીજા (માં)
પરિ=સમસ્ત પ્રકારે, અતિશય
અલિય=જૂઠું,
વયણ=વચન
સહસ્સા=અણુવિચાર્યું
રહસ્સ=છાનું
દારે=સ્ત્રી
મોસ=મૃષા, જૂઠો
ઉવએસે=ઉપદેશે
કૂડ=જૂઠા
લેહે=લેખને વિષે
તઇએ=ત્રીજા (માં)
પર=પારકું
દવ્વ=દ્રવ્ય, ધન
તેન=ચોરે
આહડ=ચોરી આણેલી
પ્પઓગે=પ્રયોગે
તપ્પડિરૂવ=તત્પ્રતિરૂપ તેના જેવી
વિરૂદ્ધ=ઉલટું
ગમણે=આચરવામાં
તુલ=તોલ
માણે=માપ
ચઉત્થે=ચોથા (માં)
પરદાર=પરસ્ત્રી
અ=નહી
પરિગ્ગહિઆ=પરણેલી, રાખેલી
ઈત્તર=ઇત્વર, થોડા કાળને વાસ્તે રાખેલી
અણંગ=કામક્રીડા
વિવાહ=વિવાહ
તિવ્વ=તિવ્ર, આકરો
અણુરાગે=અનુરાગ, અભિલાષ
ઇત્તો=એ ઉપરાંત
પંચમંમિ=પાંચમામાં
અપ્પસત્થંમિ=માઠા(માં)
પરિમાણ=પરિમાણ
પરિચ્છેએ=ઓલંગવાથી
ધણ=ધન
ધન્ન=ધાન્ય,
ખિત્ત=ખેતર
વત્થુ=ઘર, હાટ (વાસ્તુ)
રૂપ્પ=રૂપું
સુવન્ને=સોનું
કુવિઅ=હલકી ધાતુ
દુપએ=બે પગવાળામાં
ચઉપ્પય=ચાર પગવાળા
ગમણસ્સ=જવાનાં
ઉ=તો
દિસાસુ=દિશાઓમાં
ઉડ્ઢં=ઉંચી
વુડ્ઢિ=વૃદ્ધિ, વધારો.
સઈ=સ્મૃતિ, યાદિ,
અંતરદ્ધા=માર્ગમાં
મજ્જંમિ=મદિરા, દારૂ[માં]
મંસંમિ=માંસ (માં)
પુપ્ફે=ફુલ,
ફલે=ફલમાં
ગંધ=સુગંધી પદાર્થ
મલ્લે=માલા
ઉવભોગ=ઉપભોગ
પરિભોગ=પરિભોગ

બીએ અણુવ્વયંમિ,—બીજા અણુવ્રતને વિષે.

પરિથૂલગ અલિઅવયણ વિરઇઓ,—અતિશયે કરી મોટા અલિકવચન જે જુઠું તેની વિરતિ થકી.

આયરિય મપ્પસત્થે—માઠા ભાવે જે કાંઇ આચર્યું હોય.

ઇત્થ પમાય પ્પસંગેણં ॥ ૧૧ ॥—આ વ્રતમાં પ્રમાદના પ્રસંગવડે જે દોષ લાગ્યો તે આગલી ગાથામાં પડિક્કમીશ.

સહસ્સા રહસ્સ દારે—સહસાત્કારે; એકાંતે સ્ત્રીની ગૂપ્ત વાત બીજાને કહેવાથી.

મોસુવએસેઅ કૂડલેહેઅ—ખોટો ઉપદેશ અને જુઠા ખત વિગેરે લેખથી.

બીઅ વયસ્સ ઇઆરે—બીજા વ્રતના અતિચાર વિષે જે કોઇ અતિચાર.

પડિક્કમે દેસિયં સવ્વં ॥ ૧૨ ॥—લાગ્યો હોય તે દિવસ સંબંધી અતિચારને હું પડિક્કમું છું. ॥ ૧૨ ॥

તઇએ અણુવ્વયંમિ—ત્રીજા અણુવ્રતને વિષે.

થૂલગ પરદવ્વહરણવિરઇઓ—મોટી પારકા ધનની ચોરીની વિરતિ થકી.

આયરિયમપ્પસત્થે—માઠા ભાવે આચરવાથી.

ઇત્થ પમાયપ્પસંગેણં ॥ ૧૩ ॥—પ્રમાદના પ્રસંગવડે આ વ્રતને વિષે જે અતિચાર લાગ્યો હોય તે આવતી ગાથામાં પડિક્કમીશ.

તેના હડપ્પઓગે—ચોરની હરણ કરેલી વસ્તુ સોંગી જાણી લેવાથી ચોરને સહાય આપવાથી,

તપ્પડિરૂવે વિરૂદ્ધ ગમણેઅ—ખોટી વસ્તુને ખરીના જેવી કરી વેચવાથી દાણચોરી પ્રમુખ રાજ વિરૂદ્ધ આચરવું તેથી. [લાગ્યો હોય તે.

કૂડતૂલ કૂડમાણે—ખોટું તોલ તથા ખોટું માપ રાખવાથી જે અતિચાર

પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં ॥ ૧૪ ॥—સર્વ દીવસ સબંધી અતિચારને પડિક્કમું છું. ॥ ૧૪ ॥

ચઉત્થે અણુવ્વયંમિ—ચોથા અણુવ્રતને વિષે.

નિચ્ચંપરદાર ગમણ વિરઇઓ—નિત્ય હમેશાં પરસ્ત્રીની સાથે ગમન એટલે કામ ભોગ ભોગવવાની વિરતીને

આયરિઅ મપ્પસત્થે—અસુભ ભાવે કરી આચરવાથી.

ઇત્થ પમાય પ્પસંગેણં ॥૧૫॥—આ વ્રતમાં જે અતિચાર પ્રમાદના પ્રસંગથી લાગ્યો હોય તે આગલી ગાથામાં પડિક્કમીશ. ॥ ૧૫ ॥

અપરિગ્ગહિઆઇત્તર—અપરિગૃહિતા-બીજા કોઇએ નહી ગૃહણ કરેલી એટલે કુમારી અથવા વીધવા તેની સાથે મૈથુન સેવવું તે, કોઇએ વેસ્યા દીકને સ્ત્રીને ઠેકાણે રાખેલી તેની સાથે મૈથુન સેવવું તે બીજું.

અણંગ વિવાહ તિવ્વ અણુરાગે—કામ ક્રીડા પરસ્ત્રીની સાથે હાંસી વીગેરે કરવું, પોતાનાં છોકરાં શિવાય પારકાના વિવાહ કરવા, કરાવવા કામભોગને વિષે તિવ્ર અનુરાગ કરવો.

ચઉત્થ વયસ્સ ઇઆરે—ચોથા વ્રતના અતિચારને વિષે

પડિક્કમે દેસિયં સવ્વં ॥૧૬॥—દિવસ સબંધી સર્વે અતિચારને પડિક્કમું છું. ॥ ૧૬ ॥ (વ્રતને વિષે.

ઇત્તો અણુવ્વએ પંચમંમિ—એ ચોથું વ્રત કહ્યા બાદ પાંચમા અણુ-

આયરિઅમપ્પસત્થંમિ—અસુભ ભાવે કરી જે આચર્યો હોય.

પરિમાણ પરિચ્છેએ—પરિગ્રહના પરિમાણનો પરિચ્છેદ કરે તેથી

ઇત્થ પમાયપ્પસગેણ ॥ ૧૭ ॥—આ વ્રતને વિષે પ્રમાદના પ્રસંગથી જે અતિચાર થયો હોય તે આગલી ગાથામાં પડિક્કમીશ ॥ ૧૭ ॥

ધણધન્નખિત્તવત્થુ—ધન, ધાન્ય, ખેતર, વાસ્તુ=ઘર હાટ વિગેરે.

રૂપ્પ સુવન્ને અ કુવિઅ પરિમાણે—રૂપુ, સોનું, અને કુપિત=થાળ વિગેરેનું પરિમાણ નિયમ.

દુપએ ચઉપ્પયંમિ—બે પગવાળા=દાસદાસી વિગેરે, ચાર પગવાળાં=ઢોર વિગેરે પ્રમાણ ઉપરાંત રાખવાથી જે અતિચાર લાગ્યો હોય તે.

પડિક્કમે દેસિયં સવ્વં ॥૧૮॥—સર્વે દીવસ સબંધી અતિચારને હું પડિક્કમું છું. ॥ ૧૮ ॥

ગમણસ્સ ઉ પરિમાણે—જવાના પરિમાણને વિષે.

દિસાસુઉઙ્ઢંઅહે અ તિરિઅંચ—ઉંચે નીચે અને ત્રિછિ દિશાઓમાં જવાના નિયમથી વધારે જવું.

વુઢ્ઢિસઇ અંતરદ્ધા—એક દીશી ઘટાડી બીજી દીશી વધારવી તે ચોથો અતિચાર, મારગમાં યાદી જતી રહેવાથી નિયમથી વધારેલું એ પાંચમો અતિચાર તેમને

પઢમંમિગુણવ્વએનિંદે ॥૧૯॥—પ્રથમ ગુણવ્રતને વીષે હું નિંદુછું. ॥૧૯

મજ્જંમિ અ મંસંમિઅ—મદીરા અને વળી માંસ વળી બીજા પણ અભક્ષ=નહિ ખાવા યોગ્ય પદાર્થ.

પુપ્ફે અ ફલે અ ગંધ મલ્લેઅ—ફુલ, ફળ અને વળી ગંધ બરાસ વિગેરે અને ફુલાદીકની માળા ભોગવવાથી.

ઉવભોગ પરિભોગે—ઉપભોગ પરિભોગ નામે,

બીઅંમિ ગુણવ્વએનિંદે ॥૨૦॥—બીજા ગુણવ્રતને વિષે જે અતિચાર લાગ્યો હોય તેને હું નિંદુ છું. ॥ ૨૦ ॥

ગાથા ૨૧ થી ૩૦ સુધી.

સચ્ચિત્તે=સચિત્ત	**સુ**=અત્યંત	**દવ**=દવ, અગ્નિ.
પડિબદ્ધે=લાગેલી. વળગેલી	**વજ્જએ**=છોડે	**દાણં**=આપવું
	વાણિજ્જં=વેપાર	**સર**=સરોવર
અપોલ=કાચી	**દંત**=દાંત	**દહ**=ધરા, દ્રહ
દુપ્પોલિઅં=કાચુંપાકું	**લખ્ખ**=લાખ	**તલાય**=તલાવ
આહારે=ભક્ષણ	**રસ**=રસ	**સોસં**=શોષણ
તુચ્છ=હલકી	**કેસ**=વાળ	**અસઇ**=અસતિ
ઓસહિ=ઔષધિ	**વિસ**=ઝેર	**પોસં**=પોષણ
ભખ્ખણયા=ભક્ષણ	**વિસયં**=શસ્ત્રાદિકનો વિષય	**વજ્જિજ્જા**=વર્જવું
ઈંગાલિ=અંગાર કર્મ		**સથ્થ**=શસ્ત્ર
વણ=વનકર્મ	**ખુ**=નિશ્ચે	**અગ્ગિ**=અગ્નિ
સાડી=શકટકર્મ	**જંત**=યંત્ર	**મૂસલ**=સાંબેલું
ભાડી=ભાડું ખાવું	**પિલ્લણ**=પીલવાનું કામ	**જંતગ**=યંત્ર (ઘંટીપ્રમુખ)
ફોડી=જમીન ફોડવી તે	**નિલંછણં**=નિર્દયપણાનાં	**તણ**=તરણાં

કટ્ઠે=કાષ્ઠ
મંત=મંત્ર
મૂલ=મૂળ, જડીબૂટી
ભેસજ્જે=ઓસડ
દિન્ને=દેવા થકી
દવાવિએ=અપાવવામાં
વા=અથવા
ન્હાણુ=ન્હાવું,સ્નાન.
ઉવટ્ટણુ=પીઠીએ મેલ
વન્નગ=અળતો વગેરે
વિલેવણે=વિલેપન
સદ્દ=શબ્દ
વથ્થ=વસ્ત્ર
આસણુ=આસન
કંદપ્પે=કંદર્પ
કુક્કુઇએ=કુચેષ્ટા, ભાંડ-[ચેષ્ટા,
મોહરિ=વાચાલપણું
અહિગરણ=ઘંટીપ્રમુખ [અધિકરણ

ભોગ=ભોગની વસ્તુ
અઇરિત્તે-ખપથીવધારે
દંડંમિ-અણટ્ઠાએ=અ-[નર્થ દંડને વિષે
દુપ્પણિહાણે=દુઃપ્રણિ-[ધાન, સાવદ્ય વેપાર
અણવટ્ઠાણે=અનવસ્થા-[ન, સામાયક બરાબર [ન પારવું.
તહા=તથા
સઇ=સ્મૃતિ, યાદી
વિહૂણે=રહિત
વિતહે=ખોટું
આણવણે=અણાવવામાં
પેસવણે=મોકલવામાં
સદ્દે=શબ્દ કરવો
રૂવે=રૂપ દેખાડવું
પૂગ્ગલ=પુદ્ગલ
ઝખવે=નાંખવું
દેસાવગાસિઅંમિ=દે-[શાવકાસિકમાં

સંથાર=શય્યાવિગેરે સં-[થારો
ઉચ્ચાર=ઝાડો પેશાબ [પરઠવવો
વિહિ=વિધિ
ભોઅણ=ભોજન
આભોએ=ચિંતવવું
પોસહ=પોષધ
વિવરીએ=વિપરીતે
નિખ્ખિવણે=મૂકવું
પિહિણે=ઢાંકવું
વવએસ=વ્યપદેશકરવો [ફેરફાર બોલવું.
મચ્છરે=મત્સર, ઇર્ષ્યા
અઇક્કમ=અતિક્રમ,ઓ-[લંઘવું
દાણે=દાનને વિષે

સચ્ચિત્તે પડિબધ્ધે—સર્વ સચ્ચિત્તનો ત્યાગ કરીને અથવા તેનું પરિમાણ કર્યું હોય તેથી પ્રમાદને લીધે વધારે સચ્ચિત વસ્તુનો આહાર કરવો તે, પેહેલો અતિચાર, પ્રતિબદ્ધ=સચ્ચિતની સાથે લાગેલી વસ્તુ જેમકે ઝાડ ઉપરથી ગુંદર ઉખેડી ખાવો તથા ગોટલી સહીત કેરી, ઠળીઆ સહીત રાયણ ખાવી તે સચ્ચિત પ્રતિબદ્ધ નામે બીજો અતિચાર.તેને વિષે

અપોલ દુપ્પોલિઅંચ આહારે—રાંધ્યા વગર (સચિત મિશ્રિત કાચી વસ્તુ જેવી કે તરતનો દળેલો તથા અણ ચાળેલો લોટ વગેરે) પદાર્થ અને કાચા પાકા ઓળા, પુંખ, પાપડીવિગેરે ખાવા એ ચોથો અતિચાર.

તુચ્છોસહિ ભખ્ખણયા—તુચ્છૌષધિ ભક્ષણ=મગની કોમળ ફળી તથા બોર વીગેરે તુચ્છ વસ્તુ ખાવી તે પાંચમો અતિચાર, એ જેને સચ્ચિત વસ્તુ ખાવાનો નિયમ હોય તેને પાંચ અતિચાર સંભવે તેમાંનો કોઇ અતિચાર લાગ્યો હોય તે

પડિક્કમે દેસિયં સવ્વં ॥ ૨૧ ॥—સર્વ દીવસ સંબંધી અતિચારને હું પડિક્કમું છું. ॥ ૨૧ ॥

ઇંગાલી વણ સાડી—અંગાર કર્મ=કુંભાર, ભાડભુંજા વિગેરેનું અગ્નિ સંબંધી કામ તે, વનકર્મ=વનસ્પતિ વગેરેનું ઉગાડવું તથા છેદવું ઇત્યાદીક, શકટ કર્મ=ગાડાં વિગેરે વેચે વેચાવે તે.

ભાડી ફોડી સુવ્વજ્જએ કમ્મં—ભાટીક કર્મ=ઘોડા, ઉંટ, ઘર વિગેરે ભાડે આપવા, સ્ફોટીક કર્મ=કુવા વાવ, વગેરે ખોદવા ખોદાવવા એ પાંચ સામાન્ય કર્મ તે પ્રતે શ્રાવક અત્યંત પણે વર્જે ત્યાગ કરે.

વાણિજ્જંચેવયદં,ત લખ્ખરસ કેસવિસવિસયં ॥૨૨॥—કુવાણીજ્ય=ખરાબ વેપાર વિષે કહેછે, જેવા કે દાંત, લાખ (કસુંબો હરતાળ વીગેરે) રસ (ગોળ, તેલ વિગેરે) કેસ તે ઘોડા ચમરી વીગેરેનો વેપાર અને વિષ (અફીણ, સોમલ,) તથા વિષદીક=શસ્ત્રાદીકનો વિષય તે પાંચ કુવાણીજ્યને શ્રાવકે વર્જવા. ॥ ૨૨ ॥

એવું ખુ જંતપિલ્લણ—એમ નિશ્ચે ઘટી, વીગેરે યંત્ર કર્મ અને શેરડી તલ, સરસવ પીલવાથી જે કર્મ લાગે તે યંત્ર પીલણ કર્મ કહીએ.

કમ્મં નિલ્લંછણં ચ દવદાણં—નાક, કાન, વીંધવા પ્રમૂખ તથા બળદ પ્રમુખના નાક વીંધાવવાં તે વીગેરે નિર્લંછન કર્મ જાણવું અને ધર્મ બુદ્ધિએ અથવા બીજા હેતુથી અગ્નિદાન કરવું તે દવદાન.

સર દહ તલાય સોસં,—સરોવર, દ્રહ અને તળાવ વીગેરેને શોષણ કરવું.

અસઈ પોસં ચ વજ્જિજ્જા ॥ ૨૩ ॥—અસતિ પોષણ=હીંસક જીવોનું તથા વ્યભીચારી સ્ત્રી વીગેરેનું પોષણ કરવું તે, એ પાંચ કર્મને નિશ્ચે કરી શ્રાવકે વર્જવાં. ॥ ૨૩ ॥

સથ્થગ્ગિ મૂસલ જંતગ—શસ્ત્ર, અગ્નિ, મુશળ, યંત્ર તે ઘંટી પ્રમુખ

તણ કટ્ઠે મંત મૂલ ભેસજ્જે—તૃણ=સાવરણી, ઇત્યાદી, કાષ્ટ=લાકડી ઇત્યાદી, મૂત્ર=તે સાપ ખીલવા પ્રમુખના જાણવા મૂલ=નાગદમણી પ્રમુખ જડીબુટ્ટી. ભૈષજ્ય=ગોળી ચુરણ વિગેરે ઉપદ્રવકારી વસ્તુઓ જાણવી ઇત્યાદીક વસ્તુ દાક્ષીણ્યતા ટાળી બીજાને.

દિન્નેદવાવિએવા—આપવા થકી બીજા પાસે અપાવવા થકી તથા આપનારને વખાણવાથી જે અતિચાર લાગ્યા હોય.

પડિક્કમે દેસિયં સવ્વં ॥ ૨૪ ॥—તે સર્વ દિવસ સંબંધી અતિચારને હું પડિકમુંછું, ॥ ૨૪ ॥

ન્હાણુ વટ્ટગુવન્નગ—સ્નાન=અજતનાએ નાહાવાથી, ઉદ્વર્તન=પીઠી વિગેરે કરી શરીરનો મેલ ઉતારવો, વર્ણક=અગરો વિગેરે પદાર્થ.

વિલેવણે સદ્દ રૂવ રસ ગંધે—વિલેપન=કેશર વિગેરે ચોપડવું, શબ્દ=કૌતુકથી સાંભળવા; સ્ત્રી પ્રમુખનાં રૂપ જોવાં, ખાટા વિગેરે રસ, કપુર કસ્તુરી વિગેરેના સારાગંધ

વથ્થા સણ આભરણે—વસ્ત્ર, આસન=બેઠક, આભરણ=કુંડળ, કંકણ વિગેરે રાગથી જોવાં તેથી જે અતિચાર લાગ્યા હોય તે.

પડિક્કમે દેસિયં સવ્વં ॥ ૨૫ ॥—દીવસ સબંધી સર્વ અતિચારને હુ પડિકમુછું ॥ ૨૫ ॥ (ચેષ્ટા=જેથી લોકોને હાંસી આવે તે.

કંદપ્પે કુક્કુઇએ—કંદર્પ=કામ ભોગની કથાનું કરવું તે. કૌકુચ્ય=કુ-

મોહરિ અહિગરણ ભોગ અઇરિત્તે—મુખરીપણું=વાચાલપણે ઘણું બડબ-

ડવું, અધિકરણ=શસ્ત્ર મુશળ વિગેરે સજ્જ કરી રાખવાં. ભોગ અતિરિક્ત=ભોગની વસ્તુ ખપ કરતાં વધારે રાખવી

દંડંમિ અણટ્ઠાએ—અનર્થ દંડ વિરમણ નામે.

તઇઅંમિ ગુણવ્વએનિંદે ॥ ૨૬ ॥—ત્રીજા ગુણવ્રતને વિષે પુર્વોક્ત જે અતિચાર લાગ્યો હોય તેને નિંદુછું ॥ ૨૬ ॥

તિવિહે દુપ્પણિહાણે—ત્રણ પ્રકારે દુ:પ્રણિધાન=દુષ્ટ વ્યાપાર છે તેના ત્રણ અતિચાર એટલે મન વચન અને કાયાના જાણવા.

અણવટ્ઠાણે તહા સઇવિહૂણે—અનવસ્થાન=અવિનયપણે તથા બે ઘડી કરતાં ઓછે વખતે સમાયક પારવું તે તથા સ્મૃતિવિહીન=પ્રમાદથી સામાયક કીધું કે નહીં તેનો ઉપયોગ ન રહે તે પાંચમો અતિચાર એ રીતે.

સામાઇઅ વિતહ કએ—સામાયક પ્રતે જુઠો કીધે થકે

પઢમે સિખ્ખાવએ નિંદે ॥ ૨૭ ॥—પ્રથમ સામાયિક નામે શિક્ષા વ્રતને વિષે ઉપર કહેલા અતિચાર માંહેલો જે અતિચાર લાગ્યો હોય તે પ્રતે હું નિંદુછું ॥ ૨૭ ॥

આણવણે પેસવણે—કંઇ ચીજ અણાવવાથી દાસદાસી પ્રમુખને નીમેલી જગાથી બહાર મોકલવાથી,

સદ્દે રૂવે અ પુગ્ગલખ્ખેવે—ખુંખારાદી શબ્દવડે પોતાપણું છતુ જણાવવું તે શબ્દાનુપાતિ અતિચાર, રૂપ નજરે પડવાથી કોઇ માણસની પાસે જવું તે રૂપાનુંપાતિ અતિચાર, કાંકરો નાંખી પોતાપણું જણાવવું તે પુદ્દગલોત્ક્ષેપ નામે અતિચાર એ પાંચ અતિચારથી જે

દેસાવગાસિઅંમિ બીએ સિખ્ખાવએ નિંદે ॥ ૨૮ ॥—અતિચાર દેશાવકાશિક નામે બીજા શિક્ષા વ્રતને વિષે લાગ્યો હોય તે પ્રત્યે હું નિંદુછું

સથારૂચ્ચારવિહી—સજ્જયા, વડિનીતિ અને લઘુ નીતિના વિધિને વિષે

પમાય તહ ચેવ ભોઅણાભોએ—પ્રમાદ કરવો તેના ચાર અતિચાર,

તેમજ વળી પોસો લીધા પછી ભોજનની ચિંતા કરેતે

પોસહ વિહિ વિવરીએ, તઇએસિખ્ખાવએનિંદે ॥ ૨૯ ॥—પોસો વિધિ વિપરીત કર્યે થકે ત્રીજા શિક્ષાવ્રતને વિષે જે અતિચાર લાગ્યો હોય તેને હું નિંદુછું ॥ ૨૯ ॥

સચ્ચિત્તે નિખ્ખિવણે—સાધુને દેવા જોગ જે ભોજન તેના ઉપર સચ્ચિત વસ્તુ મુકવાથી

પિહિણે વવએસ મચ્છરે ચેવ—સચ્ચિત પિહિણે=દેવા જોગ વસ્તુને સચ્ચિત વસ્તુથી ઢાંકવી, વ્યપદેશ=પોતાની વસ્તુને પારકી તથા પારકીને પોતાની કહેવી મત્સર=કોપભાવે=દાન આપવું ચેવ=નિશ્ચે

કાલાઇક્કમ દાણે—મુનિની ગોચરીનો વખત ઓળંગીને મુનિને તેડે એવું જાણીને કે સાધુ વ્હોરશે પણ નહીં અને મારો નિયમ પણ ભાગશે નહીં,

ચઉથ્થે સિખ્ખાવએ નિંદે ॥ ૩૦ ॥—ચોથા અતિથિ સંવિભાગ નામે શિક્ષાવ્રતને વિષે જે અતિચાર લાગ્યા હોય તેને હું નિંદુછું ॥ ૩૦ ॥

ગાથા ૩૧ થી ૪૦ સુધીના અર્થ.

સુહિએસુ=સુહિત ઉપર, સુખીઆ ઉપર
દુહિએસુ=દુખીઆ ઉપર
જા=જે
અ=નહી
સ્સં=પોતાને છંદે, રૂડે પ્રકારે
જએસુ=વિચરતા
અસ્સંજએસુ=ગુરૂની આજ્ઞા પ્રમાણે વિચરતા, અસંજતી

અણુકંપા=દયા
સાહૂસુ=સાધુને વિષે
સંવિભાગો=સંવિભાગ, વેહોરાવવું
ચરણ=ચરણ સિત્તરી
કરણ=કરણ સિત્તરી
જુત્તેસુ=સહિત, વાળા.
સંતે=છતે
ફાસુઅ=નિર્દોષ
જીવિઅ=જીવવામાં
મરણે=મરવામાં

આસંસ=વાંછા
મા=નહીં
મરણંતે=મરણના અંતે
કાઇઅસ્સ=કાયાસંબંધી
વાઇઅસ્સ=વચનસંબંધી
મણસા=મનવડે કરીને
માણસિઅસ્સ=મનસંબંધી.

વય=વ્રત
ગારવેસુ=અહંકારને વિષે
સન્ના=સંજ્ઞા

દંડેસુ=દંડને વિષે
ગુત્તિસુ=(ત્રણ) ગુપ્તિમાં
સમિઈસુ=(પાંચ) સમિતિમાં
હુ=તો, પણ
સમાયરઈ=સમાચરે, કરે
કિંચિ=થોડું
અપ્પો=અલ્પ, થોડું.
સિ=તેને
બંધો=બંધ
જેણ=જે માટે
નિદ્ધંધસં=નિર્દયપણે
કુણઈ=કરે
તંપિ=તે પણ
સપડિક્કમણં=પડિક્કમણ સહિત
સપરિઆવં=પરિતાપ સહિત, પશ્ચાત્તાપ સહિત
સઉત્તરગુણં=ઉત્તર ગુણ સહિત
ખિપ્પં=ક્ષિપ્ર, ઉતાવળો
ઉવસામેઈ=ઉપશમાવે, ટાળે
વાહિ=વ્યાધિ
વ્વ=જેમ
સુસિક્ખિઓ=સારો શીખેલો
વિજ્જો=વૈદ્ય
કુઠ્ઠગયં=કોઠામાં ગયેલું.
વિસારયા=વિશારદ, જાણનાર.
હણંતિ=હણે છે, દૂર કરે.
મંતેહિં=મંત્રોએ કરીને
તો=ત્યારે
નિવ્વિસં=વિષ રહિત
સમજ્જિઅં=મેળવેલું.
આલોઅંતો=આલોવતો
નિંદંતો=નિંદતો
સુ=સારો
કયપાવો=પાપ કરનારો
મણુસ્સો=માણુસ
આલોઈઅ=આલોઇને
નિંદિઅ=નિંદીને
સગાસે=સમીપે, પાસે
હોઇ=થાય
અઇરેગ=અતિરેક. ઘણો
લહુઓ=હલવો
આહરિઅ=ઉતારીને
ભરૂ=ભાર
ભાર=બોજ
વહો=વેહેનાર, લેઇ જનાર

સુહિએસુ અ દુહિએસુઅ—સુખીયા ઉપર, રોગથી પીડાયેલા દુખીયા ઉપર **જા મે અસ્સંજએસુ અણુકંપા**—જે પોતાની ઇચ્છાએ વિચરનારા નહી, પણ ગુરૂની આજ્ઞાને વિષે વિચરનાર સુસાધુ તેમને વિષે જે મારી અનુકંપા **રાગેણ વ દોસેણ વ**—રાગવડે અથવા દ્વેષભાવથી દાન દીધું હોય. **તંનિંદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૩૧ ॥**—તેને હું નિંદુછું અને ગુરૂ સાખે વધારે નિંદુછું ॥ ૩૧ ॥ એકત્રીસમી ગાથાનો બીજો અર્થ ॥ વસ્ત્ર પાત્રાદીકે કરી સુખીયા અને રોગે કરી દુખીઆ એવા અસંજતિ=વેશધારી પાસથ્થાદીક છજીવકાયની વિરાધનાદીક કર્મ કરનારા એવાઓને, આતો મારા ગામના

વાસી છે અથવા મારા ભાઇ છે વિગેરે રાગે કરીને અથવા જીનશાસ-
નના દ્વેષી છે નિર્લજ છે ઇત્યાદીક દ્વેષ ઉપન્યો તોપણ ઘેર આવ્યા માટે
દાન આપ્યું ઇત્યાદીક ભાવે મારે જીવે જે દયા કીધી હોય તેને હું નિંદુછું

સાહૂસુ સંવિભાગો—સાધુઓને વિષે સંવિભાગ.

ન કઓ તવ ચરણ કરણ જુત્તેસુ—ન કીધો હોય, તપ, ચરણ સિત્તરી
ઓ કરણ સિત્તરિ કરી સહીત એવા સુસાધુને વિષે.

સંતે ફાસુ અદાણે—ફાસુદાન=નિર્દોષદાન છતે પણ ન આપ્યું હોય,

તં નિંદે તચ ગરિહામિ ॥ ૩૨ ॥—તેને હું નિંદુછું અને ગુરૂ સાખે
વધારે નિંદુછું. ॥ ૩૨ ॥

ઇહલોએ પરલોએ—આ લોકને વિષે તથા પરલોકને વિષે.

જીવિઅ મરણે અ આસંસ પઓગે—જીવિત અને મરણને વિષે વળી
કામભોગને વિષે આસંસ પ્રયોગ=ઇચ્છાનો પ્રયોગ કરવો, તે રીતે

પંચવિહો અઇઆરો—પાંચ પ્રકારના અતિચારમાંનો કોઇપણ.

મા મજઝં હુજ્જમરણંતે ॥ ૩૩ ॥—મરણાંતસુધી મને થશે ॥ ૩૨ ॥

કાએણ કાઇઅસ્સ—કાયાવડે=કાઉસગ્ગ ઈત્યાદી કાયાના શુભ વ્યાપાર
કરવવડે, કાયા સંબંધી વધાદિક અતિચાર કરેલા તે.

પડિક્કમે વાઇસ્સ વાયાએ—હું પડિકમુછું, વાચિકસ્ય=વચન સંબંધી કરેલો
અતિચાર તે મિચ્છામિ દુક્કડં એવા શુભ વચનને કરીને.

મણસા માણસિઅસ્સ—શુભ મને કરી મન સંબંધી અતિચારને.

સવ્વસ્સ વયાઇઆરસ્સ ॥ ૩૪ ॥—સર્વ વ્રતના અતિચારને ત્રિકરણ
શુદ્ધે કરી હું પડિકમુછું ॥ ૩૪ ॥

વંદણ વય સિક્ખાગારવેસુ—૨ વંદન=દેવ વંદન તથા ગુરૂ વંદન, વ્રત
બાર ૩ શિક્ષા, ૪ ગારવ=રિદ્ધિ ગારવ, રસ ગારવ તથા સાતા ગારવ
એ ત્રણ પ્રકારના અહંકારનું શેવન કરવાથી.

સન્ના કસાય દંડેસુ—આહાર, ભય, મૈથુન, પરિગ્રહ એ છ સંજ્ઞા તથા ક્રોધ, માન, માયા લોભ, તથા મન વચન અને કાય એ ત્રણ દંડવડે

ગુત્તીસુ અ સમિઇસુ અ—ત્રણ ગુપ્તિ. તથા પાંચ સમિતિને વિષે.

જો અઇઆરો અ તંનિંદે ॥ ૩૫ ॥—જે અતિચાર લાગ્યો હોય તે હું નિંદુ છું. ॥૩૫॥

સમ્મદ્દિટ્ઠિ જીવો—સમ્યક્ દ્રષ્ટી જીવ.

જઇવિહુપાવં સમાયરઇ કિંચિ—જો પણ થોડુ પણ પાપ સમાચરે.

અપ્પો સિ હોઇ બંધો—તે શ્રાવકને થોડો કર્મનો બંધ હોય.

જેણ ન નિદ્ધંધસં કુણઇ ॥ ૩૬ ॥—જે કારણ માટે નિર્દય પણે પાપનો બંધ તે ન કરે, તેથી પાપ થોડુ લાગે છે.

તંપિ હુ સપડિક્કમણં—તેને પણ નિશ્ચે પ્રતિક્રમણ કરવે કરી.

સપ્પરિઆવં સઉત્તરગુણં ચ—પસ્ચાતાપ સહીત વળી ઉત્તરગુણે સહીત એટલે ગુરૂએ દીધેલા પ્રાયશ્ચિતે યુક્ત.

ખિપ્પં ઉવસામેઇ—ક્ષિપ્ર એટલે જલદીથી ઉપસમાવે છે

વાહિ વ્વ સુસિક્ખિઓ વિજ્જો ॥ ૩૭ ॥—જેમ સારો શીખેલો વૈદ વ્યાધી એટલે રોગ જલદીથી કાઢે છે તેમ ॥૩૭॥

જહા વિસં કુટ્ઠગયં, ॥ મંત મૂલ વિસારયા વિજ્જા હણંતિ મંતેહિં,

તો તં હવઇ નિવ્વિસં ॥૩૮॥—જેમ શરીરમાં વ્યાપેલું સર્પાદીકનુ વિષ, મંત્ર મૂળના જાણ વઇદ મંત્રોએ કરીને હણે છે (દુર કરેછે) તે વારે તે શરીર વિષ રહીત થાય છે. તેમજ ગુરૂના વાક્યાનુસાર તદઅક્ષર શ્રવણથી લાભ થાય છે.

એવં અટ્ઠવિહં કમ્મં, રાગ દોસ સમજ્જિયં—એ પ્રકારે આઠ પ્રકારનાં કર્મ રાગદ્વેષ કરી ઉપાર્જેલાં તે પ્રત્યે.

આલોઅંતો અ નિંદતો—આળોવતો અને વળી સાચા મનથી નિંદતો થકો,

ખિપ્પં હણઇ સુસાવઓ ॥ ૩૯ ॥—જલદીથી ભલો શ્રાવક હણે છે
કય પાવો વિ મણુસ્સો.—પાપનો કરનાર એવો પણ માણસ.
આલોઇયનિંદિય ગુરૂ સગાસે—ગુરૂની પાસે આલોઇને તથા નિંદીને.
હોઈ અઇરેગ લહુઓ—અંત્યંત પાપ થકી હળવો થાય.
ઓહરિઅ ભરૂવ્વ ભારવહો ॥ ૪૦ ॥—જેમ ભારનો વેહેનાર એટલે
વઇંતરૂ કરનાર, ભારને ઉતારીને હલકો થાય તેમ ॥૪૦॥

ગાથા ૪૧ થી ૫૦ સુધી.

આવસ્સએણ= આ- [વશ્યકે કરીને
એએણ=એણે કરી
બહુરઓ=બહુરજવા- [લો, ઘણા પાપ વાળો
દુખ્ખાણં=દુખોની
અંતકિરિઅં=અંત- [ક્રિયા, નાશક્રિયા,
કાહી=કરશે
અચિરેણ=થોડા
કાલેણ=કાલે કરી
આલોઅણા=આલો- [ચના, આલોયણ.
ન=ન
ય=વળી
સંભરિઆ=સાંભરી
મૂલગુણ=મૂળ ગુણ

પન્નત્તસ=કહેલો, ભાખેલો
અબ્ભુટ્ઠિઓમિ=ઉઠયોછું
આરાહણાએ=આરાધ- [વાને
વિરઓમિ,=નિવર્ત્યોછું
પડિક્કંતો=પાપ થકી [નિવર્ત્યો.
ચિર=ઘણા કાલનાં
સંચિય=એકઠાં કરેલાં
પણાસણીઇ=નાશ કર- [નારી
સય=સો
સહસ્સ=હજાર
મહણીએ=મથનારી
વિણિગ્ગય=નીકળેલી
કહાઇં=કથાઓ
વોલંતુ=જાઓ
દિઅહા=દિવસો.

પડિસિદ્ધાણં=નિષેધકરેલું
કિચ્ચાણં=કરવા જોગ
અકરણે=નહીં કરવાથી
અસદ્દહણે=અશ્રદ્ધામાં
પરૂવણાએ=પ્રરૂપણાએ
ખામેમિ=ખમાવું છું.
ખમંતુ=ખમો
મે=મને
મિત્તી=મૈત્રીભાવે
ભૂએસુ=પ્રાણીઓમાં
વેરં=વેરભાવ
કેણઇ=કોઇની સાથે
ગરહિઅ=ગુરૂની સાખે નિંદીને [જાણ્યું.
દુગંછિઅં=ઘણું ખોટું
સમ્મં=સમ્યક્ પ્રકારે

આવસ્સએણ એએણ—આવસ્યકે કરીને એટલે આ ભાવાવસ્યકે કરીને.

સાવઓ જઇવિ બહુરઓ હોઇ—શ્રાવક જો પણ ઘણો રજવાળો એટલે ઘણા પાપે સહીત હોય તોપણ.

દુક્ખાણ મંતકિરિઅ—શારીરીક તથા માનસીક દુખોની અંતલાવનારી ક્રિયા

કાહી અચિરેણ કાલેણ ॥ ૪૧ ॥—થોડા કાળ માહે કરશે

આલોઅણા બહુ વિહા—આલોયણા ઘણા પ્રકારની છે,

નય સંભરિઆ પડિક્કમણકાલે—તે પડિકમણ કરવાના વખતે ન સાંભરવા થકી.

મૂલગુણે ઉત્તરગુણે—મુળ ગુણને વિષે તથા ઉતર ગુણને વિષે જે અતિચાર લાગો હોય.

તં નિંદે તંચ ગરિહામિ ॥ ૪૨ ॥—તેને નિંદુ છું તથા ગર્હુછું

(પછી ઉભા રહીને અથવા જમણો પગ નીચો બેસાડી નીચેની આઠ ગાથા બોલે)

તસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નતસ્સ—તે કેવળી ભાષીત ધર્મની.

અભુટ્ઠિઓમિ આરાહણાએ—આરાધના માટે હું ઉઠો છું.

વિરઓમિ વિરાહણાએ—તે ધર્મની વિરાધના થકી હું નીવર્તાછું.

તિવિહેણ પડિક્કંતો—મન, વચન, કાયાએ કરી પ્રતિક્રમતો થકો.

વંદામિ જિણે ચઉવીસં ॥ ૪૩ ॥—ચોવીસ જીન પ્રતે હું વાંદુછું.

જાવંતિ ચેઇઆઇં—જેટલાં જીન પ્રતિમા.

ઉડ્ઢેઅ અહેઅ તિરિઅ લોએ અ—ઉર્ધ્વ, અધો, અને તિરચ્છાલોકમાં

સવ્વાઇં તાઇંવંદે—તે સર્વે પ્રતે હું વાંદુછું.

ઇહ સંતો તત્થ સંતાઇ ॥ ૪૪ ॥—અહી રહયો થકો ત્યાં રહેલા જીન પ્રતિમા પ્રતે હું વાદુછું. ॥૪૪॥

જાવંત કેવિ સાહુ—જેટલા કોઇપણ સાધુ

ભરહેરવય મહાવિદેહેઅ—પાંચભરત, પાંચ ઐરવત તથા પાંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં હોય.

સવ્વેસિં તેસિં પણઓ—તે સર્વ પ્રતે મારો નમસ્કાર હોજો.

તિવિહેણ તિદંડવિરયાણું ॥ ૪૫ ॥—જે મન વચન કાયાએ કરી ત્રણ દંડથી વિરામ પામેલા છે તે સાધુઓ પ્રતે હું વાંદુછું.

ચિરસંચિયપાવપણાસણીઅ—ઘણા વખતના સંચેલાં પાપનો નાશ કરનારી.

ભવ સય સહસ્સ મહણીએ—સો હજાર ભવને હણનારી.

ચઉવીસ જિણ વિણિગ્ગય કહાઇ—ચોવીસ તિર્થંકરના મુખમાંથી નિકળેલી કથા કરવે કરીને.

વોલંતુ મે દિઅહા ॥૪૬॥—મારા દીવસો જાઓ

મમ મંગલ મરહિંતા—મારે માંગલીકછે=એક અરિહંત દેવ.

સિદ્ધા સાહુ સુઅં ચ ધમ્મોઅ—બીજા સિદ્ધ ભગવાન વળી ત્રીજા સાધુ મુનિરાજ, ચોથો શ્રુત ધર્મ વળી ચારિત્રાત્મક ધર્મ જેને.

સમદ્દિઠ્ઠિ દેવા, દિંતુ સમાહિંચ બોહિંચ ॥૪૭॥—સમ્યકદ્રષ્ટિ દેવતા અને સમાધિ એટલે ચિત્તની સ્થિરતા વળી બોધી એટલે જીનધર્મની પ્રાપ્તિ તે પરભવ આપો ॥૪૭॥

પડિસિદ્ધાણં કરણે—નિષેધવા યોગ્ય અશુભ કામ કરવાથી.

કિચ્ચાણ મકરણે પડિક્કમણં—કરવા યોગ્ય શુભ કાર્ય ન કરવાથી પ્રતિક્રમણ એટલે મિચ્છામિ દુક્કડં છે.

અસદ્દહણે અ તહા—તેમજ વળી અશ્રધાનને વિષે પણ.

વિવરીય પરૂવણાએ અ ॥૪૮॥—અને વળી વિપરીત પ્રરૂપણા વિષે પણ મિચ્છામિ દુક્કડ છે ॥ ૪૮ ॥

ખામેમિ સવ્વજીવે—સર્વ જીવને હું ખમાવું છું.

સવ્વે જીવા ખમંતુમે—સર્વ જીવ મારા અપરાધ પ્રતે ખમો.
મિત્તી મે સવ્વભૂએસુ—સર્વ જીવને વિષે મારે મિત્રી ભાવ છે.
વેરં મઝ્ઝં ન કેણઈ ॥૪૯॥—મારે કોઇ સાથે વેરભાવ નથી.
એવમહં આલોઇઅ—એ પ્રકારે હું આલોચીને.
નિંદિઅ ગરહિઅ દુગંછિઅં સમ્મં—આત્મસાખે નિંદીને, ગુરૂસાખે ગર્હિને સમ્યક્ પ્રકારે ખોટું જાણી.
તિવિહેણ પડિક્કંતો—ત્રણ પ્રકારે પરિક્રમતો એટલે પાછાં હઠતો.
વંદામિ જિણેચઉવ્વીસં ॥૫૦॥—ચોવીસજીન પ્રતે હું વાંદુછું. ॥૫૦॥

॥ ૩૬ ॥ अथ अभ्भुट्ठिओ हं गुरू खामणां

અબ્ભુઠ્ઠિઓમિ=હું ઉઠ્યો છું.	**સંલાવે**=વારંવાર બોલાવવે	પણે કહેવાથી
અપત્તિઅં=અપ્રીતિ ઉપજાવી	**ઉચ્ચ**=ઉંચા	**પરિહીણં**=રહિત
પરપત્તિઅં=વિશેષ અપ્રીતિ ઉપજાવી	**સમ**=સરખા	**સુહુમં**=સૂક્ષ્મ
આલાવે=એકવાર બોલાવવે	**અંતર ભાસાએ**=વચ્ચે બોલતાં	**બાયરં**=મોટું
	ઉવરિભાસાએ=કહેલી વાત ફરીને વિશેષ	**તુમ્હે**=તમે
		જાણહ=જાણો છો
		યાણામિ=જાણું છું

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્—હે ભગવાન ઇચ્છાએ કરી મને આદેશ આપો.

અબ્ભુઠ્ઠિઓમિઅબ્ભિંતર દેવસિઅં ખામેઉં—હું ઉઠ્યો છું દીવસમાં કીધેલા અપરાધ પ્રતે ખમાવવાને (ત્યારે ગુરૂ કહે ખામેહ=ખમાવ)
ઇચ્છં ખામેમિ દેવસિઅં—એજ હું ઇચ્છુંછું, હું ખામુછું દીવસ સંબંધી અપરાધ પ્રતે,
જં કિંચિ અપત્તિઅં પરપત્તિઅં ભત્તે પાણે—જે કંઇ અપ્રીતિ ભાવ

ઉપજાવ્યો હોય વળી વિશેષપણે અપ્રીતિભાવ ઉપજાવ્યો હોય ભોજનને વિષે પાણીને વિષે.

વિણએ વેઆવચ્ચે, આલાવે સંલાવે ઉચ્ચાસણે, સમાસણે—વિનયને વિષે, વૈયાવચ=ગુરૂ સેવાનેવિષે, એકવાર બોલાવવાને વિષે, વારંવાર બોલાવવાનો વિષે, ગુરૂથી ઉંચા આસને બેસવાને વિષે, ગુરૂની બરાબર આસન કરી બેસવાને વિષે.

અંતરભાસાએ ઉવરિભાસાએ જંકિંચિ, મજ્જવિણય, પરિહીણં સુહુમંવા, બાયરં વા—ગુરૂ બોલતા હોય તેની વચ્ચે બોલવામાં, ગુરૂએ વાત કરી હોય તે ફરી પોતાની સ્ફુરતી દેખાડવાને વિસેષપણે વાત કરવામાં જે કંઈ મારાથી વિનય ભક્તિ રહિતપણું થયું હોય તે નાનું કે મોટું થયું હોય તે સર્વે.

તુબ્ભે જાણહ, અહંન યાણામિ તસ્સ મિચ્છામિદુક્કડં ॥૧॥—તમે જાણોછો હું નથી જાણતો તે અપ્રીતિ પ્રમુખ અતિચારનું લાગેલું જે પાપ તે મારૂ મિથ્યા થાઓ ॥૧॥

ગુરૂ (૧૫) લઘુ (૧૧૧) સર્વવર્ણ (૧૨૬)

॥ ૩૭ ॥ अथ आयरिय उवज्झाए

સીસે=શિષ્યને વિષે
સાહમ્મિએ=સાધર્મિકને વિષે
કુલ=એક આચાર્યના શિષ્ય
ગણે=ઘણા આચાર્યના પરિવાર
સમણ=શ્રમણ, સાધુ
સંઘસ્સ=સંઘને
અંજલિં=બે હાથનું જોડવુ
સીસે=મસ્તકે
ખમાવઈત્તા=ખમાવીને
અહયંપિ=હું પણ
રાસિસ્સ=સમૂહને
ભાવઓ=ભાવથી
નિહિય=સ્થાપ્યું છે
નિય=નિજ, પોતાનું
ચિત્તા=ચિત્ત, મન

આયરિય ઉવજ્ઝાએ—આચાર્ય તથા ઉપાધ્યાયજી તેમને.

સીસે સાહમ્મિએ કુલ ગણે અ—શિષ્ય, સાધર્મિક, કુલ અને ગણ (ગચ્છ) વળી એ સર્વ પ્રત્યે.

જે મે કેઈ કસાયા, સવ્વે તિવિહેણ ખામેમિ ॥૧॥—જે કોઇ પણ કષાય મારે જીવે કીધા હોય તે સર્વ ત્રિવિધે કરિ હું ખામુ છું. ॥૧॥

સવ્વસ્સ સમણ સંઘસ્સ—સર્વ શ્રમણ સંઘરૂપ.

ભગવઓ અંજલિં કરિય સીસે—ભગવંતના મેં કીધેલા અપરાધ પ્રત્યે બે હાથ જોડી મસ્તકે લગાડી.

સવ્વં ખમાઇત્તા—સર્વ પ્રત્યે ખમાવીને.

ખમામિ સવ્વસ્સ અહયંપિ ॥૨॥—સર્વના અપરાધ પ્રત્યે હુ પણ ખમુ છું.

સવ્વસ્સ જીવરાસિસ્સ—સર્વજીવ સમુહ ના કીધેલા અપરાધ.

ભાવઓ ધમ્મ નિહિય નિયચિત્તો—ભાવથી ધર્મને વિષે સ્થાપ્યું છે પોતાનું ચિત્ત જેણે એવો.

સવ્વં ખમાઇવત્તા—સર્વને ખમાવીને

ખમામિ સવ્વસ્સ અહયંપિ ॥ ૩ ॥—હું પણ સર્વ પ્રત્યે ખમુછું

લઘુ (૨૮) ગુરૂ (૯) સર્વવર્ણ (૩૭).

अथ नमोस्तु वर्द्धमानाय.

ઇચ્છામો=અમે ઇચ્છિયે [છીએ	**અસ્તુ**=હો	**પરોક્ષાય**=દષ્ટીથી દૂર
અણુસટ્ઠિં=શિક્ષા,	**સ્પર્દ્ધમાનાય**=ઇર્ષ્યા [કરનારને	**કુતીર્થિનાં**=મિથ્યાદષ્ટિ- [ઓની=ને
નમઃ=નમસ્કાર	**તત્**=તે (ની)	**યેષાં**=જેમના
અસ્તુ=હો	**જય**=જીત (થી)	**વિકચ**=વિકસ્વર
વર્દ્ધમાનાય=વીરસ્વા- [સ્વામીને	**અવાપ્ત મોક્ષાય**=મોક્ષ [ને પામેલાને	**અરવિંદ**=કમલ
		રાજ્યા=શ્રેણીવડે

જ્યાય:=વધારે સારૂં
ક્રમ=પગ
દધત્યા=ધારણ કરતી
સદૃશૈ:=સરખાની સાથે
ઇતિ=એ પ્રકારે
સંગત=મેલાપ
પ્રશસ્યં=વખાણવાલાયક
કથિત=કહ્યું
સંતુ=થાઓ
શિવાય=મોક્ષને અર્થે

તે=તેઓ
તાપાર્દિત=તાપથી પીડાએલા
જંતુ=પ્રાણીઓ
નિર્વૃત્તિં=સુખ
કરોતિ=કરે છે
યો=જે
જૈનમુખ=જીનનુંમુખ
અંબુદ=મેઘ
ઉદ્ગત:=નીકળેલું

શુક્રમાસ=જેઠ મહીને
ઉદ્ભવ=ઉપજેલા
વૃષ્ટિ=વરસાદ
સન્નિભો=સરખો
દધાતુ=કરો
તુષ્ટિં=સંતોષ
મયિ=મારે
વિસ્તરો=વિસ્તાર
ગિરાં=વાણીઓનો

ઇચ્છામો અણુસટ્ઠિં નમો ખમાસમણાણં નમોર્હત્—સ્તુતી કરવા ઇછીએ છીએ, ક્ષમાશ્રમણ પ્રત્યે નમસ્કાર થાઓ.

નમોસ્તુ વર્દ્ધમાનાય—નમસ્કાર થાઓ વર્ધમાન સ્વામી પ્રત્યે

સ્પર્દ્ધ માનાય કર્મણા—જે કર્મની સાથે ઇર્ષાના કરનાર છે—કર્મનાવેરીછે

તજ્જયા વાપ્તમોક્ષાય—તે કર્મનો જય કરીને મોક્ષ પ્રત્યે પામેલા એવા

પરોક્ષાય કુતીર્થિનાં ॥ ૧ ॥—મિથ્યાદ્રષ્ટી જીવોને દ્રષ્ટીથી દુર છે. ॥૧॥

યેષાં વિકચારવિંદરાજ્યા—જેમની વિકસ્વર કમળની શ્રેણીઓએ

જ્યાય: ક્રમકમલાવલિં દધત્યા—વખાણવા જોગ ચરણ કમળની હાર ધારણ કરતી એવી

સદૃશૈરિતિ સંગતં પ્રશસ્યં—સરખાની સાથે મળવુ ઘણું વખાણવા યોગ્ય છે એવું એટલે સરખા સાથે સરખા મળે તો શોભે.

કથિતં સંતુ શિવાય તે જિનેંદ્રા: ॥ ૨ ॥—એમ કહ્યું છે તે જીનેંદ્ર ભગવાન કલ્યાણને અર્થે થાઓ ॥ ૨ ॥ (ઓને શાંતિ પ્રત્યે

કષાયતાપાર્દિતજંતુનિર્વૃતિં—કષાય રૂપ તાપથી પીડાએલા પ્રાણી

કરોતિ યો જૈન મુખાંબુદોદ્‌ગતઃ—જે કરે છે, જિનરાજના મુખરૂપ મેઘથી નીકળેલો

સશુક્રમાસોદ્‌ભવવૃષ્ટિસંનિભો—તે જેઠમાસ થી ઉત્પન્ન થએલી વૃષ્ટિના જેવો

દધાતુ તુષ્ટિં મયિ વિસ્તરો ગિરાં ॥ ૩ ॥—વાણીઓનો વિસ્તાર મારે વિષે તુષ્ટિ કરો.

સુઅદેવયાદિ થોયોના અર્થ.

સુઅ=શ્રુત	સાહંતિ=સાધે છે.	ક્ષેત્રં=ક્ષેત્રને
દેવયાએ=દેવતાને અર્થે	મુક્ખ=મોક્ષ	સં=સમ્યક્ પ્રકારે
દેવય=દેવતા	મગ્ગં=માર્ગ	આશ્રિત્ય=આશ્રયીને
ભગવ=ભગવતી	સા=તે	સાધુભિઃ=સાધુઓએ
નાણાવરણીય=જ્ઞાના-[વરણીય	દેવી=દેવી	સાધ્યતે=સધાય છે
સંઘાયં=સમૂહ	હરઉ=હરો	ક્રિયા=ક્રિયા
તેસિં=તેમનાં	દુરિયાઈં=પાપોને	ભૂયાત્=હો
ખવેઉ=ખપાવો	દલ=પાંખડી	નઃ=અમને
સયયં=નિરંતર	વિપુલ=વિશાલ	દાયિની=આપનારી
સાયરે=સાગરમાં	નયના=આંખવાળી	સુતાનાં=વાળાને
ભત્તિ=ભક્તિ	મુખી=મોઢાંવાળી	સ્વાધ્યાય=સજ્ઝાય
જીસે=જેના	ગર્ભ=ગર્ભ	સંયમ=ચારિત્ર
[ખિત્તં=ક્ષેત્રમાં	સમ=સરખી	રતાનાં=રાગી
નાણાઈ=જ્ઞાને કરીને	ગૌરી=ગોરી	વિદધાતુ=કરો
ચરણ=ચારિત્ર [એવાં	સ્થિતા=રહેલી	ભુવન=ધરતી
સહિઓહિં=સહિત-	ભગવતાં=ભાગ્યશાળી	
	યસ્યાઃ=જેણીના	

અથ શ્રુતદેવતાસ્તુતિઃ

સુઅદેવયાએકરેમિ કાઉસ્સગ્ગં—શ્રુતદેવતાને અર્થે કાઉસગ્ગ કરવું
સુઅદેવયાભગવઇ,—શ્રુત દેવતા વળી ભગવતી
નાણાવરણીયકમ્મ સંઘાયં—જ્ઞાનાવરણી કર્મના સમુહ પ્રત્યે
તેસિં ખવેઉ સયયં—તેઓના, હમેશાં ક્ષય કરો.
જેસિં સુયસાયરે ભત્તી ॥ ૧ ॥—જેઓની શ્રુતસાગરને વિશે ભક્તિ છે.

અથ ક્ષેત્ર દેવતાની સ્તુતિઃ

જીસે ખિત્તેસાહૂ—જેના ક્ષેત્રને વિષે સાધુ મુનિરાજ
દંસણનાણેહિં ચરણ સહિએહિં—દર્શન જ્ઞાન અને ચારિત્ર સહિત
સાહંતિમુક્ખમગ્ગં—મોક્ષ મારગને સાધે છે.
સા દેવી હરઉ દુરિયાઇં ॥ ૧ ॥—તે દેવી દુરિત પ્રત્યેહરો=દૂરકરો

અથ કમલદલ સ્તુતિ.

કમલદલવિપુલનયના—કમલની પાંખડી સમાન વિશાળ નેત્રવાળી
કમલમુખી કમલગર્ભ સમગૌરી—કમલના જેવા મુખવાળી કમલના ગ-
ર્ભની પેરે ગૌરવર્ણવાળી એવી
કમલે સ્થિતા ભગવતી—કમલને વિષે રહેલી એવી ઠકુરાઇવાળી
દદાતુ શ્રુતદેવતા સિદ્ધિં ॥ ૧ ॥—શ્રૂત=સિદ્ધાંતની અધિષ્ટાયકાદેવી અ-
મને સિદ્ધિ આપો ॥ ૧ ॥

અથ ભુવનદેવતાદિ સ્તુતિ.

જ્ઞાનાદિગુણયુતાનાં—જ્ઞાનાદિક ગુણે સહિત એવા.
નિત્યંસ્વાધ્યાયસંયમરતાનાં—હમેશાં વાંચનાદિક સ્વાધ્યાય અને સં-
યમને વિષે આસક્ત એવા [વન દેવી હમેશાં કલ્યાણ કરો
વિદધાતુભુવનદેવી, વં સદાસર્વસાધૂનાં ॥ ૧ ॥—સર્વ સાધુઓનું

અથ ભુવણદેવયાદિ સ્તુતિ.

ભુવણદેવયાએ કરેમિકાઉસ્સગ્ગં—ભુવનદેવતાને અર્થે કાઉસ્સગ્ગ કરૂં છું

યસ્યાઃક્ષેત્રંસમાશ્રિત્ય—જે દેવીના ક્ષેત્રને અંગીકાર કરીને.

સાધુભિઃસાધ્યતે ક્રિયાઃ—સાધુઓવડે તપ સંયમરૂપ ક્રિયા સધાય છે.

સા ક્ષેત્રદેવતા નિત્યં—તે ક્ષેત્ર દેવી હમેશાં.

ભૂયાન્નઃસુખદાયિની ॥ ૨ ॥—અમને સુખ આપનારી થાઓ ॥ ૨ ॥

વરકનકના છુટા શબ્દના અર્થ,

કનક=સોનું	સન્નિભં=સરખું	જિનાનાં=જીનોનું
શંખ=શંખ	વિગત મોહં=મોહ-	સર્વ્વ=સર્વ
વિદ્રુમ=પરવાલાં	[થી રહિત	અમર=દેવતા
મરકત=પાનાં	સપ્તતિશતં=એકસો	પૂજીતં=પૂજાયેલું
ઘન=મેઘ	[સીતેર	

વરકનક સંખ વિદ્રુમ—સુંદર સોનું, શંખ, પરવાળાં

મરકતઘન સન્નિભં વિગતમોહં—લીલમ અને સજલ મેઘ તેના જેવા છે એટલે પાંચ રંગ છે જેના અને મોહ રહિત

સપ્તતિશતં જિનાનાં—એકસોને સીતેર તીર્થંકરોને

સર્વ્વામર પૂજિતં ॥ ૧ ॥—સર્વ દેવતાઓએ પૂજેલા એવા તીર્થંકર દેવોને હું નમુછું ॥ ૧ ॥

અડ્ઢાઇજ્જેસુના છુટા શબ્દના અર્થ.

અડ્ઢાઇજ્જેસુ=અઢીમાં	[માં	સીલંગ=શીયળનાં અંગ
દીવ=દ્વીપ	રયહરણ=રજોહરણ	અખ્ખય=સંપૂર્ણ
સમુદ્દે સુ=સમુદ્રોમાં	ગુચ્છ=ગુચ્છો	સિરસા=લલાટે=(કપાળે)
પનરસસુ=પંદર(માં)	પડિગ્ગહ=પાત્રુ	[કરી
કમ્મભૂમિસુ=કર્મભૂમિ-	ધારા=ધારણ કરનાર	મણસા=મનવડે કરીને

અઢાઇજ્જેસુ દીવસમુદ્દેસુ—અઢી દ્વીપ તથા સમુદ્ર સંબંધી.
પનરસસુ કમ્મભૂમિસુ—પંદર કર્મ ભૂમીને વિષે.
જાવંત કેવિસાહૂ—જેટલા કોઇ સાધુ.
રયહરણ ગુચ્છપડિગ્ગહધારા ॥ ૧ ॥—રજોહરણ=ઓઘો અને ગુછો=પાત્રની ઝોલીની ઉપરતું લુગડું અને પાત્રાં ઇત્યાદિક ધર્મોપકરણ ધરનારા
પંચમહવ્વયધારા—પાંચ મહાવ્રત ધરનારા
અઠ્ઠારસ સહસ્સ સીલંગધારા—અઢાર હજાર સીલના અંગના ધરનાર
અખ્ખયાયારચરિત્તા—સંપુર્ણ આચાર રૂપ ચારિત્રના ધરનાર
તે સવ્વે સિરસા મણસા મથ્થએણ વંદામિ ॥ ૨ ॥—તે સર્વેને લલાટે કરીને, મને કરીને અને મસ્તક વડે હું નમસ્કાર કરૂં છું ॥ ૨ ॥

अथ लघुशांति.

શાંતિં=શાંતિનાથને
શાંતિ=શાંતિ
નિશાંતં=ઘર
શાંતં=રાગદ્વેષ રહિત
શાંત=શાંત પામેલા
અશિવં=ઉપદ્રવ
નમસ્કૃત્ય=નમસ્કાર [કરીને
સ્તોતુઃ=સ્તુતિ કરના- [રના
નિમિત્તં=હેતુ
મંત્ર=મંત્રો (નાં)
પદૈઃ=પદોવડે
શાંતયે=શાંતિને (માટે)
સ્તૌમિ=સ્તુતિ કરૂંછું
ૐ=રક્ષણ કરવું; હા.
ઇતિ=એ પ્રકારે
નિશ્ચિત=નિશ્ચય કરેલું
વચસે=વચનવાળા
નમો=નમસ્કાર થાઓ
ભગવતે=ભગવાનને.
અર્હતે=યોગ્યને
પૂજાં=પૂજાને
જીનાય=જીનને
જયવતે=જયવંતને
યશસ્વિને=જશવંતને
સ્વામિને=નાથને
દમિનાં=મુનિઓના
સકલ=સઘળા
અતિશેષક=અતિશય
સંપત્તિ=સંપદા
સમન્વિતાય=સહિત
શસ્યાય=પ્રશંસવાયોગ્ય
ત્રૈલોક્ય=ત્રણલોકે
પૂજીતાય=પૂજેલા
દેવાય=દેવને
સસમૂહ=સમૂહ સહિત
સ્વામિક=સ્વામિ(ઓએ)
સં=સમ્યક્ પ્રકારે
નિર્જીતાય=નહીં જી- [તાયેલા
ભુવન=ત્રણ ભુવન

જન=લોક
પાલન=પાળવામાં
ઉદ્યતતમાય=ઘણાસા-
[વધાન (ને)
સતતં=નિત્ય
તસ્મૈ=તેને
દુરિત=પાપ
ઓઘ=સમૂહ
નાશન=નાશ
કરાય=કરનારને
પ્રકારે કરી
શમનાય=શમાવનાર
દુષ્ટ=દુષ્ટ
ગ્રહ=ગ્રહ
ભૂત=ભૂત
પિશાચ=રાક્ષસ
શાકિનીનાં=શાકણી-
[ઓને
પ્રમથનાય=અત્યંત ના-
[શ કરનાર, મટાડનાર
યસ્ય=જેનું
ઇતિ=એ રીતે
નામમંત્ર=નામરૂપી મંત્ર
પ્રધાન=ઉત્તમ
વાક્ય=વચન
ઉપયોગ=યાદી

કૃત=કરેલો
તોષા=સંતોષ
વિજયા=વિજયાદેવી
હિત=સુખને
નુતા=સ્તવેલી
નમત=નમો
ભવતુ=થાઓ
નમઃ=નમસ્કાર
તે—તને
વિજયે=હે વિજયા
સુજયે=હે સુજયા
પર=મોટા
અપર—બીજા દેવોએ
અજીતે=નહીં જીતાય એવી
અપરાજીતે=હે અપ-
[રાજીતા દેવી
જગત્યાં=જગતમાં
જયાવહે=હે જયાવહા
ભવતિ=હે તમે
સર્વસ્ય=સર્વને
અપિ=પણ
સંઘસ્ય=સંઘને
ભદ્ર=સુખ
પ્રદદે=હે દેનારી
સુ=સારી
તુષ્ટિ=શાંતિ

પુષ્ટિ=પુષ્ટિ.
પ્રદે=દેનારી
જીયાઃ=તું જયવંતી હો
ભવ્યાનાં=ભવ્યોને
કૃત=કરી છે
સિદ્ધે=સિદ્ધિ જેણે
નિવૃત્તિ=ચિત્તની સમાધ
નિર્વાણ=મોક્ષ
જનનિ=કરનારી
સત્વાનાં=ભવ્યજીવોને
અભય=નિર્ભયપણું
પ્રદાન=અતિશે દેવું
નિરતે=તત્પર
સ્વસ્તિ=કલ્યાણ
તુભ્યં=તને
ભક્તાનાં=ભક્તોને
જંતૂનાં=જીવોને
શુભાવહે=શુભ પમા-
ડનાર]
નિત્યં=હમેશાં
ઉદ્યતે=સાવધાન.
સમ્યગ્દૃષ્ટિ=સમકિત-
દૃષ્ટિઓને]
ધૃતિ=ધીરજ
રતિ=પ્રીતિ
પ્રદાનાય=આપવાને

શાંતિં શાંતિ નિશાંતં—શ્રી શાંતિનાથ સ્વામી જે શાંતિના ઘરછે તેમને

શાંતં શાંતાશિવં નમસ્કૃત્ય—રાગદ્વેશ રહિત છે અને શાંત પામ્યા છે

કલ્યાણકારક ઉપદ્રવો જે થકી એવા શ્રીશાંતિનાથ પ્રતે નમસ્કાર કરીને.

સ્તોતુઃ શાંતિનિમિત્તં—સ્તુતિ કરનારને શાંતિના હેતુ છે.

મંત્રપદૈઃ શાંતયેસ્તૌમિ ॥ ૧ ॥—મંત્રોના પદોએ એટલે અક્ષરગર્ભીત

મંત્રવડે કરીને હું શાંતિને અર્થે સ્તુતિ કરૂં છું ॥ ૧ ॥

ઓમિતિ નિશ્ચિતવચસે—ઓં=રક્ષણ કરે છે અથવા પરમજ્યોતિ ઇતિ એટલે એ પ્રકારે નિશ્ચિત=નક્કી કર્યું છે. વચઃ=વાચક પદ જેમનું અથવા ઓં વચને કરી કહેવા યોગ્ય છે વાચક ભાવ જેમને એવા શાંતિનાથને.

નમોનમો ભગવતેઽર્હતેપૂજાં—નમસ્કાર થાઓ ભગવતે=ભગવાનને પુ-

જાં=પુજાને અર્હતે=યોગ્ય છે એવા.

શાંતિજિનાય જયવતે—શ્રી શાંતિજિન જે જયયુક્ત છે તેમને.

યશસ્વિને સ્વામીને દમિનાં ॥ ૨ ॥—પ્રસિદ્ધ યશ છે જેમનો વળી

ઇંદ્રિયોને દમન કરનાર જે મુની મહારાજ તેમના નાથ છે તેમને

સકલાતિશેષકમહા—સમસ્ત ચોત્રીશ અતિશય રૂપ મોટી.

સંપત્તિ સમન્વિતાય શસ્યાય—સંપદાએ કરીને સહીત તથા પ્રશંસવા

યોગ્ય એવા

ત્રૈલોક્યપૂજિતાય ચ—વળી ત્રણ લોકે (પૂજિત એવા)

નમોનમઃ શાંતિદેવાય ॥ ૩ ॥—શ્રી શાંતિનાથને નમસ્કાર થાઓ. ॥ ૩ ॥

સર્વામર સસમૂહ—સમસ્ત દેવતાના સમૂહ સહીત

સ્વામિકસંપૂજિતાય નિર્જિતાય—સ્વામિ (જે ચોસઠ ઇંદ્રો) તેમણે

સમ્યક પ્રકારે પૂજિત એવા છે વળી નથી જીત્યા દેવાદિકોએ.

ભુવનજન પાલનોદ્યત, તમાય—ત્રણ ભુવનના લોકોનાં પાલન કરવામાં અત્યંત સાવધાન એવા છે તે.

સતતં નમસ્તસ્મૈ ॥૪॥—શાંતિનાથ મહારાજને નિરંતર નમસ્કાર થાઓ.

સર્વદુરિતૌઘનાશન, કરાય સર્વાશિવપ્રશમનાય—સર્વ પાપના સમૂહનો નાશ કરનાર છે વળી કેવા છે સર્વ ઉપદ્રવને પ્રકર્ષે કરી સમાવનાર છે વળી કેવા છે

દુષ્ટગ્રહભૂતપિશાચ—આકરા ગ્રહ તથા ઝાડમાં રહેનાર ભુત રાક્ષસાદીકના

શાકિનીનાં પ્રમથનાય ॥ ૫ ॥—તથા શાકિની એ સર્વના ઉપદ્રવને અતિશયે કરી નાશ કરનાર છે

યસ્યેતિ નામ મંત્ર—એ શાંતિજીનનો એ રીતે નામમંત્રે કરીને

પ્રધાનવાક્યોપયોગ કૃતતોષા—સર્વોતમ પવિત્ર વચનનો ઉપયોગ એટલે નામની યાદીએ કરી કર્યો છે ચિતને વિષે સંતોષ જેણે એવી.

વિજયા કુરૂતે જિનહિત—વિજયાદેવી શાંતિનાથ મહારાજને યાદ કરનાર માણુસનું હિત કરે છે.

મિતિ ચ નુતા નમત તં શાંતિ ॥ ૬ ॥—એ પ્રકારે વળી તે દેવી નમેલી છે (શાંતિનાથને) હે ભવ્યજનો ! તમે એ શાંતિનાથને પ્રણામ કરો.

ભવતુ નમસ્તે ભગવતિ—નમસ્કાર થાઓ હે ભગવતિ !

વિજયે સુજયે પરા પરૈરજિતે—હે વિજયા ! હે સુજયા ! તથા બીજા દેવોથી નથી જીતાએલી એવી હે અજીતા ! તું.

અપરાજિતે જગત્યાં—કોઈ ઠેકાણે પરાજય ન પામેલી એવી હે અપરાજીતા ! તું પૃથ્વીને વિષે.

જયતીતિ જયાવહે ભવતિ ॥ ૭ ॥—જયવંતી વર્તો એમ સ્તુતિ કરે છે તે જયાવહે=સ્તુતિ કરનાર ભક્તજનને જયનિ આવહન કરનાર થાય છે એવી હે જયા વહા દેવી ! તથા હે ભગવતી ! એ પ્રકારે ચાર દેવીઓ તમને નમસ્કાર થાઓ. ॥ ૭ ॥

સર્વસ્યાપિચ સંઘસ્ય—ચતુરવિધ એવા સર્વ પણ સંઘને.

ભદ્રકલ્યાણ મંગલ પ્રદદે—સૌખ્ય, નિરૂપદ્રવપણું, માંગલિક ઇત્યાદિકને અતિશયે કરી આપનારી એવી દેવી ! (ઉપદ્રવ રહીતપણું.

સાધૂનાંચ સદાશિવ—વળી મોક્ષના સાધનાર એવા મુનીઓને સર્વદા

તુષ્ટિપુષ્ટિપ્રદેજીયા: ॥ ૮ ॥—શોભન ચિત્તની શાંતિ, ધર્મની વૃદ્ધિ તેને, દેનારી એવી હે દેવી ! તું જયવંતી હો ॥ ૮ ॥

ભવ્યાનાં કૃતસિદ્ધે—ભવ્ય જીવોને કરી છે સિદ્ધિ જેણે એવી.

નિર્વૃતિ નિર્વાણજનનિ સત્વાનાં—વળી પ્રાણીઓને ચિત્ત સમાધિ તથા મોક્ષ એટલે પરમાનંદને ઉત્પન્ન કરનારી એવી.

અભય પ્રદાન નિરતે—નિર્ભયપણુ, ઉત્કૃષ્ટ રીતે દેવાને તત્પર એવી.

નમોસ્તુસ્વસ્તિપ્રદે તુભ્યં ॥ ૯ ॥—તથા કલ્યાણ પ્રકર્ષે કરીને દેનારી હે દેવી તને નમસ્કાર હો.

ભક્તાનાં જંતૂનાં—પોતાના ભક્ત એવા જીવોને.

શુભાવહે નિત્યમુદ્યતે દેવિ—શુભ એટલે શ્રેયપણાને સર્વ પ્રકારે પમાડનારી એવી.

સમ્યગ્દ્રષ્ટીનાં ધૃતિ—સમ્યકદ્રષ્ટિ જીવને ધીરજ.

રતિ મતિ બુદ્ધિ પ્રદાનાય ॥ ૧૦ ॥—પ્રિતિ, ભવિષ્યકાળ જાણનારી મતિ, વર્તમાનકાળ વિષે જાણનારી બુદ્ધિ પ્રકર્ષે આપવાને નિત્ય ઉદ્યમવંત એવી હે દેવી ! તું છે. ॥ ૧૦ ॥

ગાથા ૧૧ થી ૧૨ સુધીના છુટા શબ્દના અર્થ.

નિરતાનાં=રાગવત
જગતિ=જગતમાં
જનતાનાં=જનસમુદાયોને
શ્રી=લક્ષ્મી
સંપત્=ઋદ્ધિ
કીર્તિ=કીર્ત્તિ
યશ=જશ
વર્દ્ધનિ=વધારનાર
વિજયસ્વ=વિજયપામો
સલિલ=પાણી
અનલ=અગ્નિ
વિષધર=સર્પ
દુષ્ટ=માઠા
ગ્રહ=ગ્રહ
રાજ=રાજા
રણ=સંગ્રામ
ભયતઃ=ભયથી
રિપુ=વૈરી
ગણ=સમૂહ
મારી=મરકી
ચોર=ચોર
શ્વાપદ=શીકારી પશુ
આદિભ્યઃ=વગેરેથી
અથ=હવે.
રક્ષ=રક્ષણ કર
સુ=અતિશય
શિવં=કલ્યાણ
કુરૂ=કર
સદેતિ=સદા એમ
ગુણવતિ=ગુણવાલી
સ્વસ્તિ=ક્ષેમ
ઈહ=અહીંઆં
યત્=જેના
નામાક્ષર=નામાક્ષરમંત્ર
પુરસ્સરં=પૂર્વક
સંસ્તુતા=સ્તવેલી
નમતાં=નમતાને
નિમિત્તં=હેતુને
શાંતયે=શાંતિનાથને
તસ્મૈ=તેને
પૂર્વ=પેહેલાંના
સૂરિ=આચાર્ય
વિદર્ભિતઃ=રચેલો
સ્તવઃ=સ્તોત્ર
શાંતેઃ=શાંતિનાથનો
આદિ=વગેરે
ભય=બીક
વિનાશી=નાશકરનાર
કરઃ=કરનારો
ભક્તિમતાં=ભક્તોને
યઃ=જે
એનં=એને
પઠતિ=ભણે છે
શૃણોતિ=સાંભળે છે
ભાવયતિ=ભાવે છે.
વા=અથવા
યથાયોગમ્=યોગને નહી [ઓલંઘીને
હિ=નિશ્ચે
શાંતિ=શાંતિનું
પદં=ઠેકાણું
યાયાત્=પામે
માનદેવઃ=માનદેવ (નામ [છે.)
ઉપસર્ગાઃ=કષ્ટો
ક્ષયં=નાશને
યાંતિ=પામે છે
છિદ્યંતે=છેદાય છે
વિઘ્ન=અડચણ
વલ્લયઃ=વેલીઓ
મનઃ=મન
પ્રસન્નતાં=પ્રસન્નપણાને
એતિ=પામે છે
પૂજ્યમાને=પૂજે છતે

જિનશાસન નિરતાનાં—જિનશાશનને વિષે રક્ત એવા.
શાંતિનતાનાં ચ જગતિજનતાનાં—અને શ્રી શાંતિનાથ પ્રત્યે નમસ્કાર કરનારા એવા અને જગતને વિષે જન સમુદાયો છે તેમને.
શ્રીસંપત્કીર્તિ યશો—લક્ષ્મિી, રિદ્ધિ, વિસ્તાર કિરતી તે એક દીશા વ્યાપી, યશ તે સર્વ દિશા વ્યાપિ, તેની.
વર્દ્ધનિ જયદેવિવિજયસ્વ ॥ ૧૧ ॥—વધારનારી એવી હે જયા નામે દેવી, તું જય પામ ॥ ૧ ॥
સલિલાનલ વિષ વિષધર—જળ, અગ્નિ, વિષ=ઝેર. અને સાપ
દુષ્ટગ્રહ રાજરોગ રણભયતઃ—ખરાબ ગ્રહ, એટલે અશુભ રાહુ કેતુ ઇત્યાદિ અને ખરાબ સ્વભાવના રાજા, રોગ અને લડાઇના ભયથી
રાક્ષસ રિપુગણમારી—રાક્ષસ, શત્રુના સમુહ, મરકીનો રોગ
ચૌરેતિ શ્વાપદાદિભ્યઃ ॥ ૧૨ ॥—ચોર સાત ઇતિના ભય અને મદોન્મત હાથી ઇત્યાદી જીવોના ભયથી ॥ ૧૨ ॥
અથરક્ષરક્ષસુશિવં—અથ=હવે, રક્ષણ રક્ષણ કર અને અતિશય નિરૂપદ્રવપણુ તેને કર (પ્રમાણે કર
કુરૂકુરૂશાંતિંચ કુરૂકુરૂસદેતિ—વળી શાંતિને કર, અને નિરંતર એ
તુષ્ટિં કુરૂકુરૂપુષ્ટિં—સંતોષપણાને કર અને શરીરનું નિરોગીપણું કર
કુરૂકુરૂ સ્વસ્તિંચ કુરૂકુરૂત્વં ॥ ૧૩ ॥—સ્વસ્તિ એટલે કલ્યાણ કર વળી એટલાં વાના તું કર ॥ ૧૩ ॥
ભગવતિ ગુણવતિ શિવશાંતિ—હે ભગવતી એટલે ઐશ્વર્યાદિ ગુણવાળી તથા હે ગુણવંતી કલ્યાણ શાંતિ
તુષ્ટિ પુષ્ટિ સ્વસ્તિહ કુરૂકુરૂજનાનાં—તુષ્ટી અને પુષ્ટી તથા કલ્યાણ એટલાંવાનાં આ લોકને વિષે માણસોને કર

ઓંમિતિ નમો નમો હ્રાં હ્રીં હ્રૂં હ્રઃ—જયોતિસ્વરૂપિણિ એવી હે દેવી! તમને નમસ્કાર થાઓ નમસ્કાર થાઓ (હ્રાં, હ્રીં, હ્રૂં, એ મંત્રાક્ષર છે

યઃ ક્ષઃ હ્રીં ફુટ્ ફુટ્ સ્વાહા ॥ ૧૪ ॥—યઃ ક્ષઃ હ્રીં ફુટ્ ફુટ્ સ્વાહા, ના મંત્ર સ્વરૂપિણિ હે દેવી તમને નમસ્કાર થાઓ એમાં ફુટ્ ફુટ્ એ શબ્દ વિઘ્ન નાશ કરનાર મંત્રાક્ષર છે અને હ્રાં, હ્રીં ઇત્યાદિ શાંતિનો મુળ મંત્ર છે. ॥ ૧૪ ॥

એવં યન્નામાક્ષર—એ પ્રમાણે જેના નામાક્ષર મંત્ર (દેવી તે

પુરસ્સરં સંસ્તુતા જયાદેવી—પુર્વક સ્તુતિ કરેલી એવી જયાનામા—

કુરૂતે શાંતિં નમતાં—(પાઠાંતરે કુરૂતે શાંતિ નિમિત્તં) શ્રી શાંતિનાથ પ્રત્યે નમસ્કાર કરનારાઓને શાંતિ પ્રત્યે કરે છે (પાઠાંતરે શાંતિનુ હેતુ તેને કરે છે

નમો નમઃ શાંતયે તસ્મૈ ॥ ૧૫ ॥—તે શાન્તિનાથ પ્રત્યે વારંવાર નમસ્કાર થાઓ. ॥ ૧૫ ॥

ઇતિ પૂર્વ સૂરિ દર્શિત—એ પ્રમાણે પુર્વાચાર્યે બતાવેલા એવા

મંત્ર પદ વિદર્ભિતઃ સ્તવઃ શાંતેઃ—મંત્ર પદ એટલે મંત્રાક્ષર બીજ તેણે વિરચિત શ્રી શાંતિનાથજીનુ સ્તવન જેતે

સલિલાદિભય વિનાશિ—પાણી આદિક વા ભયનો નાશ કરનાર

શાંત્યાદિકરશ્ચ ભક્તિમતામ્ ॥ ૧૬ ॥—અને ભક્તિમાન પુરૂષોને શાંતિ સુખ ઇત્યાદી કરનારો થાઓ ॥ ૧૬ ॥

યશ્ચૈનં પઠતિ સદા—વળી જે માણસ આ સ્તવને ભણે છે

શૃણોતિભાવયતિ વા યથાયોગં—યોગ ઠેકાણે રાખીને જે બીજા પાસેથી સાંભળે છે અથવા મનમાં સ્મરણ કરે છે.

સહિ શાંતિ પદં યાયાત્—તે પુરૂષ નિશ્ચય શાંતિનુસ્થાનક તેને પામે

સૂરિઃશ્રી માનદેવશ્ચ ॥ ૧૭ ॥—શ્રી માનદેવ સુરિ પણ શાંતિ પદને પામે એમાં કર્તાનુ નામ સૂચવ્યું છે. ॥ ૧૭ ॥

ઉપસર્ગાઃક્ષયં યાંતિ—ઉપસર્ગો ક્ષય પામે છે.

છિદ્યન્તે વિઘ્નવલ્લય:—વિઘ્ન રૂપિ વેલો તે પણ છેદાય છે

મન; પ્રસન્નતામેતિ—મન પ્રસન્નતા પ્રતે પામે છે.

પૂજ્યમાને જીનેશ્વરે ॥ ૧૮ ॥—જિનેશ્વર ભગવાન તે પુજે છતે ॥૧૮॥

સર્વ મંગલ માંગલ્યં—સર્વ માંગલ્યમાં માંગલિક એવુ

સર્વ કલ્યાણ કારણં—બધા કલ્યાણનું કારણ

પ્રધાનં સર્વ ધર્માણાં—સર્વ ધર્મમાં મુખ્ય એવુ

જૈનં જયતિ શાસનં ॥ ૧૯ ॥—જૈન શાસન જયવંતુ વર્તે છે. ॥ ૧૯

॥૪૭॥ અથ ચઉક્કસાય પ્રારંભ ॥

પડિમલ્લ=વેરી
ઉલ્લૂરણં=ઉછેદનાર
દુજ્જય=દુર્જય
મયણ=મદન (ના)
બાણ=બાણ
મુસુમૂરણં=ભાગનાર
સરસ=રસવાલો
પિઅંગુ=રાયણ
વન્નુ=વર્ણ, રંગ
ગય=હાથી
ગામિઉ=ગતિવાલા
જયઉ=જય પામો

પાસુ=પાર્શ્વનાથ
ભુવણ=ભુવન
ત્તય=ત્રણ
સામિઉ=સ્વામી
જસુ=જેના
તણુ=શરીર
કંતિ=કાંતિ
કડપ્પ=સમૂહ
સિણિદ્ધઉ=સ્નિગ્ધ
સોહઇ=શોભે છે
ફણિ=ફેણનું
મણિ=મણિ (રત્ન)

આલિદ્ધઉ=સહિત
નં=નિશ્ચે
નવ=નવા
જલહર=મેઘ
તડિત=વિજલી
લય=લતા
લંછિઉ=સહિત
સો=તે
જીણુ=જીન
પાસુ=પાર્શ્વ
પયચ્છઉ=આપો
વંછિઉ=વાંછિત

અઉક્કસાય પડિમલ્લ્લુરણૂ—ચાર કષાય રૂપ જે વેરી તેના ઉચ્છેદનાર એટલે ટાળનાર (બાણના ભાગનાર છે
દુજ્જય મયણ બાણ મુસુમૂરણૂ—દુખે જીતાય એવા કામદેવના
સરસ પિઅંગુવન્નુ ગયગામિઉ=પાકી રાયણના ઝાડના જેવા નીલા શ-રીરના રંગવાળા, વળી હાથીના જેવી ગતિવાળા
જયઉ પાસુ ભુવણત્તય સામિઉ ॥ ૧ ॥—ત્રણ ભુવનના સ્વામી શ્રી પાર્શ્વનાથ મહારાજ જયવંતા વર્ત્તે છે.

જસુતણુકંતિ કડપ્પ સિણિદ્ધઉ—જેના શરિરની કાંતીનો સમૂહ સ્નિગ્ધ છે
સોહઇ ફણમણિ કિરણાલિદ્ધઉ—નાગેંદ્રની મણીના કિરણે કરી વ્યાપ્ત શોભે છે
નં નવ જલહર તડિલ્લય લંછિઉ—વિજળીની લતાએ કરીને સહીત જેમ નવો મેઘ શોભે છે તેમ તે કાંતિ સમુહે શોભે છે.
સોજિણુ પાસુ પયચ્છઉ વંછિઉ ॥ ૨ ॥—તે પાર્શ્વનાથ મારાવાં છિત પ્રત્યે આપો ॥ ૨ ॥

भरहेसरनी सजायना अर्थ.

ભરહેસર=ભરતેશ્વર	થૂલિભદ્દો=થુલિભદ્ર	સાલ=સાલમુનિ
બાહુબલી=બાહુબલ	વયરરિસી=વજ્રઋષિ	મહાસાલ=મહાસાલમુનિ
અભય કુમારો=અભય [કુમાર	નંદિસેણ=નંદિષેણ	સાલિભદ્દો=શાલિભદ્ર
	સીહગિરી=સિંહગિરિ	ભદ્દો=ભદ્રબાહુ સ્વામી
ઢંઢણકુમારો=ઢંઢણકુમાર	કયવન્નો=કૃતવર્ણકુમાર	દસન્નભદ્દો=દશાર્ણભદ્ર
સિરિઓ=શ્રીયક, સરૈઓ	પુંડરિઓ=પુંડરિકજી	પસન્નચંદો=પ્રસન્નચંદ્ર [રાજર્ષિ
અણિયાઉત્તો=અણિકાપુત્ર	કેસિ=કેશિકુમાર	
અઇમુત્તો=અતિમુક્ત	હલ્લ=હલ્યકુમાર	જસભદ્દો=યશોભદ્રસૂરિ
નાગદત્તો=નાગદત્ત	વિહલ્લ=વિહલ્યકુમાર	જંબૂપહુ=જંબુપ્રભુસ્વામી
મેઅજ્જ=મેતાર્યમુનિ	સુદંસણ=સુદર્શનશેઠ	વંકચુલો=વંકચૂલ

ગયસુકુમાલો=ગજ સુકુ [માર
અવંતિસુકુમલો=અવં- [તિસુકુમાર
ધન્નો=ધન્નાશા
ઇલાઈ=ઇલાચી
પુત્તો=પુત્ર
ચિલાઇ=ચિલાતી
બાહુમુણિ=યુગબાહુમુનિ
અજ્જ=આર્ય
ગિરિ=મહાગિરિ
રખ્ખઅ=રક્ષિત
સુહથ્થી=સુહસ્તી
ઉદાયગો=ઉદાયી રાજા
મણગો=મનકપુત્ર
કાલયસૂરિ=કાલકાચાર્ય
સંબો=સાંબકુમાર
પજ્જુન્નો=પ્રદ્યુમ્નકુમાર
મૂલદેવો=મૂલદેવરાજા
પભવો=પ્રભવ સ્વામી
વિન્હુ=વિષ્ણુ
અદ્દ=આર્દ્ર
દઢપ્પહારી=દ્રઢપ્રહારી
સિજ્જંસ=શ્રેયાંસકુમાર
મેહ=મેઘ

એમાઇ=ઇત્યાદિ
મહા=મોટા
સત્તા=સતા
સુહં=શુભ, સુખ
ગણેહિં=સમૂહવડે
ગહણે=ગ્રહણ કરવાથી
પાવપબંધા=પાપના [સમૂહ
વિલય=વિનાશ
જંતિ=પામે છે
મણોરમા=મનોરમા
મયણરેહા=મદનરેખા
નમયા=નર્મદા
સીયા=સીતા
નંદા=નંદા
ભદ્દા=ભદ્રા
સુભદ્દા=સુભદ્રા
રાયમઇ=રાજેમતિ
રિસિદત્તા=ઋષિદત્તા
પઉમાવઈ=પદ્માવતી
અંજણા=અંજના
સિરીદેવી=શ્રીદેવી
જીટ્ઠ=જ્યેષ્ટા
સુજીટ્ઠ=સુજયેષ્ટા
મિગાવઈ=મૃગાવતી

પભાવઈ=પ્રભાવતી
ચિલ્લણા=ચેલણા
બંભી=બ્રાહ્મી
સુંદરી=સુંદરી
રૂપ્પિણિ=રૂકિમણિ
રેવઇ=રેવતી
સિવા=શિવા
દેવઈ=દેવકી
દોવઈ=દ્રોપદી
કલાવઇ=કલાવતી
પુપ્ફચુલા=પુષ્પચૂલા
ગોરી=ગોરી
ગંધારી=ગાંધારી
લખ્ખમણા=લક્ષ્મણા
જંબુવઇ=જાંબુવતી
સચ્ચભામા=સત્યભામા
કન્હ=શ્રીકૃષ્ણ
અટ્ઠ=આઠ
મહિસીઓ=પટરાણીઓ
જખ્ખા=જક્ષા
જખ્ખદિન્ના=યક્ષદિન્ના
ભૂઆ=ભૂતા
ભૂઅદિન્ના=ભૂતદિન્ના
ભયણીઓ=બેનો
ઇચ્ચાઇ=ઇત્યાદિ

સઇઓ=સતીઓ	અજજવિ=આજપણ	પડહો=ઢોલ
અકલંક=નિર્મલ	વજ્જઇ=વાજે છે	તિહુઅણે=ત્રણ ભુવને
સીલ=શીયલ	જાસિં=જેમનો	સયલે=સકલ
કલિઆઓ=સહિત	જસ=જશ (નું)	

૬૧ અથ ભરહેસરની સઝાય.

ભરહેસર બાહુબલી—શ્રી ભરતેશ્વર તથા બાહુબળી.

અભયકુમારો અ ઢંઢણ કુમારો—અભયકુમાર વળી ઢંઢણકુમાર.

સિરિઓ અણિયાઉત્તો—શ્રી થુળીભદ્રના નાનાભાઇ શ્રીક, છઠ્ઠા અનિકા-પુત્ર આચાર્ય.

અઇમુત્તો નાગદત્તો અ— ॥૧॥—અતિમુક્ત કુમાર વળી નાગદત્ત. ॥૧॥

મેઅજ્જ થૂલિભદ્દો—મેહતારજમૂનિ, શ્રી થુલિભદ્રમૂનિ.

વયર રિસી નંદિસેણ સીંહગિરિ—વજ્રરૂષિ જાટલે વજ્રસ્વામી, નંદિખે-ણજી શ્રી સીંહગિરિજી મહારાજ જે વજ્રસ્વામીના ગુરૂ.

કયવન્નો અ સુકોસલ—કૃતવર્ણ કુમાર વળી સુકોશલ મુનિ.

પુંડરિઓ કેસિકરકંડૂ— ॥ ૨ ॥—શ્રી આદિનાથના પેહેલા ગણધર પુંડ-રિકજી, કેશિકુમાર, કરકંડુ, પ્રત્યેક બુદ્ધમુનિ. ॥ ૨ ॥

હલ્લ વિહલ્લ સુદંસણ—હલ્યકુમાર વિહલ્યકુમાર એ બંને શ્રેણિક રાજાના પૂત્ર સુદર્શન શેઠ. [શાલિભદ્ર પ્રસિદ્ધ ભોગી.

સાલ મહાસાલ સાલિભદ્દો અ—સાલમુનિ તથા માહાસાલમુનિ તથા

ભદ્દો દસન્નભદ્દો—ભદ્રબાહુ સ્વામિ તથા દશાર્ણભદ્ર. [ભસૂરિ. ॥૩॥

પસન્નચંદો અ જસભદ્દો— ॥ ૩ ॥—પ્રસન્ન ચંદ્રરાજરિષી શ્રીયશો-

જંબૂપહુ વંકચૂલો—જંબુપ્રભુ સ્વામિ. વંકચુલરાજ કુમાર.

ગયસુકુમાલો અવંતિસુકુમાલો—ગજસુકુમાલ અવંતિ સુકુમાર.

ધન્નો ઇલાઇપુત્તો—ધનાશેઠ વળી એલાચી પૂત્ર.

ચિલાઈપુત્તો અ બાહુમણી—॥૪॥—ચિલ્લાતિ પુત્ર વળી યુગ બાહુ મુનિ.
અજ્જગિરિ અજ્જરક્ખિઅ—આર્ય મહાગિરિજી તથા આર્યરક્ષિત સૂરિ.
અજ્જસુહત્થી ઉદાયગો મણગો—આર્યસુહસ્તિસૂરિ, ઉદાઇ રાજા વળી મનક પૂત્ર.
કાલયસૂરિ સંબો—કાલિકાચાર્ય સાંબકુમાર.
પજ્જુન્નો મૂલદેવો અ—॥ ૫ ॥—પ્રદ્યુમ્નકુમાર, મૂલદેવરાજા ॥ ૫ ॥
પભવો વિન્હુકુમારો—પ્રભવસ્વામિજી તથા વિષ્ણુકુમાર.
અદ્દકુમારો દઢપ્પહારીઅ—આર્દ્રકુમાર વળી દઢપ્રહારી ચોર.
સિજ્જંસ કૂરગડૂઅ-શ્રેયાંસકુમાર તથા કૂરગડુ સાધુ.
સિજ્જંભવ મેહકુમારો અ—॥ ૬ ॥—શ્રી જંભવ આચાર્ય અને મેઘકુમાર. ॥૬॥
એમાઇ મહા સત્તા—ઇત્યાદિક બીજા પણ મોટા પરાક્રમી પુરૂષો.
દિંતુ સુહં ગુણગણેહિં સંજુત્તા—જ્ઞાનાદિ ગુણોના સમૂહે કરી સહિત એવા સુખ પ્રત્યે આપો.
જેસિં નામગ્ગહણે—જેમના નામ લેવાથી.
પાવપબંધા વિલય જંતિ—॥ ૭ ॥—પાપના બંધ તે વિનાશ પામે છે. ॥૭॥
સુલસા ચંદનબાલા—સુલસા શ્રાવિકા તથા ચંદનબાલા.
મણોરમા મયણરેહા દમયંતી—મનોરમા, મદનરેખા, વળી દમયંતી.
નમયાસુંદરી સીયા—નર્મદા સુંદરી, સીતાસતિ,
નંદા ભદ્દા સુભદ્દા ય—॥ ૮ ॥—નંદા, ભદ્રા શેઠાણી, સુભદ્રા. ॥ ૮
રાઇમઇ રિસિદત્તા—રાજીમત્તી ને ઋષિ દત્તા.
પઉમાવઈ અંજણા સિરી દેવી—પ્રદ્માવતી, અંજના સુંદરી, વળી શ્રીદેવી.
જિટ્ઠ સુજિટ્ઠ મિગાવઈ—જ્યેષ્ટા, સુજ્યેષ્ટા, મૃગાવતી.
પભાવઇ ચિલ્લણા દેવી—॥ ૯ ॥—પ્રભાવતી, ચેલ્લણા રાણી. એ પાંચે ચેડારાજાની પુત્રીઓ જાણવી. ॥ ૯ ॥

બંભી સુંદરી રૂપ્પિણિ—બ્રાહ્મી, સુંદરી, રૂક્મિણી. [શ્રાવિકા

રેવઇ કુંતી સિવા જયંતો ય-રેવતિ, શ્રાવિકા, કુંતી, શિવા, અને જયંતી

દેવઇ દોવઈ ધારિણી—દેવકી, દ્રૌપદી, ધારણી.

કલાવઇ પુપ્ફચૂલા ય-॥ ૧૦ ॥—કલાવતી તથા પુષ્પચૂલા. ॥ ૧૦ ॥

પઉમાવઇ ય ગોરી—પદ્માવતી, ગોરી.

ગંધારી લખ્ખમણા સુસીમા ય—ગંધારી, લક્ષ્મણા, સુસીમા.

જંબુવઇ સચ્ચભામા—જંબુવતી, સત્યભામા.

રૂપ્પિણિ કન્હટ્ઠ મહિસીઓ—॥ ૧૧ ॥—રૂક્મિણિ, શ્રીકૃષ્ણનીએ આઠ પટરાણીઓ છે ॥ ૧૧ ॥

જખ્ખાય જખ્ખદિન્ના—યક્ષા, યક્ષદિન્ના.

ભૂઆ તહ ચેવ ભૂઅદિન્ના ય,—ભૂતા તથા વળી નિશ્ચે ભૂતદિન્ના.

સેણા વેણા રેણા—સેના, વેણા, રેણા એ સાત.

ભયણીઓ થૂલિભદ્દસ્સ-॥૧૨॥-શ્રીસ્થુલિભદ્રજીની બેનો જાણવી. ॥૧૨॥

ઇચ્ચાઈ મહાસઇઓ-ઇત્યાદિ મોટી સતીઓ. [વર્તે છે.

જયંતિ અકલંકસીલકલિઆઓ-નીરમળ,શીલગુણે કરીને સહિત જયવંતિ

અજ્જવિ વજ્જઇ જાસિં—વળી જેના આજ પણ વાગે છે.

જસ પડહો તિહુઅણે સયલે-॥૧૩॥—સકળ ત્રિભુવનને વિષે જશના ડંકા. ॥૧૩॥

તીર્થ વંદન.

સકળ તીર્થ વંદૂ કરજોડ, જિનવરનામે મંગળ કોડ; પહેલે સ્વર્ગે લાખબત્રીશ, જિનવર ચૈત્ય નમું નિશદિસ ॥ ૧ ॥ બીજે લાખ અઠ્ઠાવીસ કહ્યાં, ત્રીજે બારલાખ સદહ્યાં, ચોથે સ્વર્ગે અડ લખધાર, પાંચમે વંદુ લાખજ ચાર ॥ ૨ ॥ છઠ્ઠે સ્વર્ગે સહસ પ.

શ.સ, સાતમે ચાલીશ સહસ પ્રાસાદ, આઠમે સ્વર્ગે છ હજાર, નવ દશમે વંદુ શત ચાર ॥ ૩ ॥ અગીયાર બારમે ત્રણસેં સાર, નવગ્રૈવેયકે ત્રણસેં અઢાર, પાંચ અનુત્તર સર્વે મળી, લાખ ચોરાશી અધિકાં વળી ॥ ૪ ॥ સહસ સત્તાણું ત્રેવીસસાર, જિનવર ભુવન તણો અધિકાર, લાંબા સો જોજન વિસ્તાર, પચાસ ઉચાં બોહોતેર ધાર ॥ ૫ ॥ એકસોએંસી બિંબ પ્રમાણ, સભા સહિત એક ચૈત્યે જાણ, સો કોડ બાવનકોડ સંભાળ, લાખ ચોરાણું સહસ ચોંઆળ ॥ ૬ ॥ સાતસેં ઉપર શાઠ વિશાળ, સવી બિંબ પ્રણમું ત્રણકાળ, સાતકોડને બોહોતેર લાખ, ભુવનપતિમાં દેવલ ભાખ ॥ ૭ ॥ એકસો એંશી બિંબ પ્રમાણ, એક એક ચૈત્યે સંખ્યા જાણ, તેરશેં ક્રોડ નવ્યાશીક્રોડ, સાઠ લાખ વંદુ કરજોડ ॥ ૮ ॥ બત્રીશેંને ઓગણસાઠ, તીર્છા લોકમાં ચૈત્યના પાઠ, ત્રણ લાખ એકાણું હજાર, ત્રણશેં વીશ તે બિંબ જુહાર ॥ ૯ ॥ વ્યંતર જ્યોતિષિમાં વળી જેહ, શાશ્વતા જિન વંદુ તેહ, ઋષભ ચંદ્રાનન વારિષેણ, વર્દ્ધમાન નામે ગુણશેણ ॥ ૧૦ ॥ સમેતશિખર વંદુ જિનવીશ, અષ્ટાપદ વંદુ ચોવીશ, વિમલાચલને ગઢગિરનાર, આબુ ઉપર જિનવર જુહાર ॥ ૧૧ ॥ શંખેશ્વર કેસરિયો સાર, તારંગે શ્રી અજિત જુહાર, અંતરિક વરકાણો પાસ, જીરાવલોને થંભણ પાસ ॥ ૧૨ ॥ ગામનગર પુરપાટણ જેહ, જિનવર ચૈત્ય નમું ગુણ ગેહ, વિહરમાન વંદૂ જિનવીશ, સિદ્ધ અનંત નમુ નિશદીશ ॥ ૧૩ ॥ અઢી દ્વીપમાં જે અણગાર, અઢાર સહસસિલાંગના ધાર, પંચમહાવ્રત સમિતિ સાર, પાલે પલાવે પંચાચાર ॥ ૧૪ ॥ બાહ્ય અભિભંતર તપ ઉજમાલ, તે મુનિ વંદુ ગુણ મણિમાલ, નિત્ય નિત્ય ઉઠી કીર્તિ કરૂં, જીવ કહે ભવ સાયર તરૂં ॥ ૧૫ ॥

॥ श्रीजगचिंतामणी। ॥

જગ=જગત
નાહ=નાથ
રખ્ખણ=રખવાલ
બંધવ=ભાઇ
સથ્થવાહ=સાર્થવાહ
વિચખ્ખણ=વિચક્ષણ
અઠ્ઠાવય=અષ્ટાપદ
સંઠવિય=સ્થાપેલાં
રૂવ=રૂપ, પ્રતિમા.
કમ્મઠ્ઠ=આઠ કર્મ
વિણાસણ=નાશ કરનાર
જયંતુ=જયવંતા વર્તો
અપ્પડિહય= હણાય નહીં તેવું]
સાસણ=શાસન
સંઘયણિ=સંઘયણ
ઉક્કોસય=ઉત્કૃષ્ટ પદે
સત્તરિ=સીત્તેર
સય=સો
જીણવરાણ=જીનવરોના
વિહરંત=વિચરતા
લબ્ભઇ=લાભે, મળે, પામીએં]
કોડિ=ક્રોડ
કેવલિ=કેવલ જ્ઞાની- [ઓની
સહસ્સ=હજાર
ગમ્મઇ=જાણિયે
મુણિ=મુનિ
બિહું=બે
સમણહ=સાધુ
દુઅ=બે
થુણિજ્જઅ=સ્તવિયે
નિચ્ચ=નિત્ય
વિહાણિ=વહાણામાં
સામી=સ્વામી
રિસહ=ઋષભ
સત્તુંજી=શેત્રુંજય ઉપર
પહુ=પ્રભુ
નેમિ=નેમિનાથ
સચ્ચઉરી=સત્યપુરી
મંડણ=આભૂષણ
ભરૂઅચ્છહિં= ભરૂચ [નગરમાં
મુહરિ=મુહરિ (ગામ)
દુહ=દુખ
દુરિય=પાપ
ખંડણ=નાશ કરનાર
અવર=બીજા
વિદેહિં=મહાવિદેહમાં
ચિહુ=ચારે
દિસિ=દિશાઓમાં
જીં=જે
કેવિ=કોઇ પણ
તીઅ=અતીતકાળ
અણાગય=અનાગત
સત્તાણવઇ=સતાણું
લખ્ખા=લાખ
છપ્પન્ન=છપ્પન
બત્તીસય=બત્રીસેં
બારસિઆઇં=બ્યાશી
ચેઇઅ=ચૈત્યોને
પનરસ=પન્નર
સયાઇં=સેંકડા
બાયાલ=બેતાલીસ
અડવન્ના=અઠ્ઠાવન
અસિઇ=એંશી
સાસય=શાશ્વતાં
પણમામિ=પ્રણમું છું.

જગચિંતામણિ જગનાહ—જગતના જીવોના મનોવાંછિત પુરવા માટે ચિંતામણિ રત્ન જેવા અને જગતના નાથ

જગગુરૂ જગરખ્ખણ—જગતના ગુરૂ અને જગતના જીવોના રક્ષક.

જગંબંધવ જગસથ્થવાહ—જગતના જંતુના મોહોટા વિવેકવંત ભાઇ અને મોક્ષાભિલાષિ સાધુ પ્રમુખના સાર્થવાહ છે.

જગભાવ વિઅખ્ખણ—જગત એટલે ષડ દ્રવ્ય તથા જિવાદિક નવ પદાર્થોના રહસ્ય દર્શાવવાને વિષે વિચક્ષણ એટલે ડાહ્યા છે.

અઠ્ઠાવય સંઠવિય—અષ્ટાપદ પર્વતની ઉપર ભરતેશ્વરે સંસ્થાપિત કર્યા છે.

રૂવકમ્મઠ્ઠવિણાસણ—રૂપ એટલે બિંબ જેનાં વળી જ્ઞાનાવરણાદીક આઠ કર્મોનો કીધો છે વિનાશ જેણે.

ચઉવીસંપિજિણવર—એવા ચોવિશે જિનવર નિશ્ચય

જયંતુ અપ્પડિહયસાસણ ॥ ૧ ॥—વળી કોઇથી રોકાય નહીં એવું શાસન જયવંતું વર્તો ॥ ૧ ॥

કમ્મભૂમિહિં કમ્મભૂમિહિં—અસિ, મસી અને કૃષિ રૂપ કર્મ જીહાં વર્તે છે એટલે એ ત્રણથી આજીવિકા ચાલે છે તેને કર્મભૂમિકા કહીએ તે કર્મભૂમિના પંદર ક્ષેત્રને વિશે

પઢમ સંઘયણિ—પ્રથમ સંઘયણ વજ્રૠષભનારાચ તેના ધણી એવા

ઉક્કોસય સત્તરિસય—ઉત્કૃષ્ટપણે એકસો સીતેર

જિણવરાણ વિહરંત લબ્ભઇ—તિર્થંકર દેવો વિચરતા લાભે

નવકોડિહિં કેવલિણ—નવકોડિ કેવળજ્ઞાની મહારાજા

કોડિસહસ્સનવસાહુ ગમ્મઇ—નવહજાર કોડિ સાધુ જિનાગમથી જાણીએ

સંપઇ જિણવર વીસમુણિ—સંપ્રતિ એટલે હાલમાં શ્રી મંધરસ્વામિ પ્રમુખ વિશજિનવર વિચરતા પામીએ અને મુનિ

બિહુ કોડિહિં વરનાણ—બે કોડિ અને પ્રધાન કેવલજ્ઞાનના ધારનાર

સમણહ કોડિ સહસ દુઅ—એ સહસ્ત્ર કોડિ સાધુ વિચરેછે તે સર્વને
થુણિજિઅ નિચ્ચ વિહાણિ—નિત્ય પ્રભાતે સ્તવિએ ॥ ૨ ॥
જયઉસામી જયઉસામી—જયવંતા વર્તો, સ્વામી જયવંતા વર્તો,
રિસહસત્તુંજિ—સ્વામી રિષભદેવ શ્રી શત્રુંજય તીર્થ ઉપર
ઉજ્જિજંત પહુ નેમિજિણ—શ્રી ગીરનારજી ઉપર શ્રીનેમિજીન પ્રભુ
જયઉ વીર સચ્ચઉરિ મંડણ—સત્ય પુરી એટલે સાચોર નગર તેના
આભુંપણ રૂપ શ્રી મહાવીર સ્વામી જયવંતા વર્તો
ભરૂઅચ્છહિં મુણિસુવ્વય—શ્રી ભરૂચ શેહેરમાં શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામિ
મુહરિપાસ દુહદુરિઅ ખંડણ—મુહરિ ગામના નાયક શ્રી પાર્શ્વનાથ એ
જિનપચક, દુઃખ અને દુરિતનો નાશ કરનાર છે.
અવરવિદેહિં તિથ્થયરા—બીજા પાંચ મહાવીદેહને વિષે જે તિર્થંકરો છે.
ચિહુ દિસિવિદિસિ જિંકેવિ—ચાર દિશાઓ અને ચાર વિદિશાઓ
એટલે ખુણઓમાં જે કોઇ પણ
તીઆણાગય સંપઇઅ—અતિત, અનાગત અને સંપ્રતિ એટલે વર્તમા-
નકાળ એ ત્રણકાળ સંબંધિ
વંદું જિણસવ્વેવિ ॥૪॥—સર્વ તિર્થંકર દેવને હું વાંદુંછું ॥ ૩ ॥
સત્તાણવઇ સહસ્સા, લખ્ખાછપ્પન્નઅઠ્ઠકોડીઓ, બત્તીસ બાસિઆઇં
(પાઠાંતર બત્તીસય બાસિઆઇ,) તિઅલોએ ચેઇએ વંદે ॥૪॥
—આઠક્રોડ, છપનલાખ સત્તાણું હજાર બત્રીસેબ્યાશી ત્રણલોકને વિષે
સર્વ જિનપ્રાસાદ પ્રતે હુંવાંદું છું ॥ ૪ ॥
પનરસકોડિ સયાઇં—પંદરસેં ક્રોડ અને
કોડીબાયાલ લખ્ખ અડવન્ના—બેતાલીસક્રોડ અઠ્ઠાવનલાખ
છત્તીસ સહસ અસિઇ (પાઠાંતર) અસિઆઇં—છત્રીશહજારને એંશી.
સાસય બિંબાઇં પણમામિ ॥ ૫ ॥—શાશ્વતાં જિનબિંબ છે તે સર્વે
પ્રત્યેહું પ્રણમું છું. ॥ ૫ ॥

अथ विशाल लोचन.

લોચન=આંખો	**કર્મ**=કાર્ય	**અમુક્ત**=નહીં મૂકાયેલી
દલં=પત્ર	**કૃત્વા**=કરીને	**પૂર્ણતં**=પૂર્ણતા
પ્ર=અત્યંત	**મત્તા**=માતાથકા	**કૃતર્ક**=ખોટા વિચાર
ઉદ્યત્=જલહલતુ	**હર્ષ**=હરખ (ના)	**રાહુ**=રાહુગ્રહ
દંત=દાંત (નાં)	**ભરાત્**=સમૂહથી	**ગ્રસનં**=ખાનારૂ
અંશુ=કિરણ	**સુખં**=સુખે	**ઉદયં**=ઉગતું
કેશર=કેશર. સુગંધના [કણીઆ	**સુરેંદ્રા**=દેવેંદ્રો	**અપૂર્વ**=પહેલાં નહીં [જોએલો
	તૃણં=તરણું	
પ્રાતઃ=પ્રભાતે	**અપિ**=પણ	**ચંદ્રં**=ચંદ્રમા
પદ્મં=કમલ	**ગણયંતિ**=ગણે છે	**ભાષિતં**=કહેલો
પુનાતુ=પવિત્ર કરો	**નૈવ**=નહીંજ	**દિનાગમે**=સવારમાં
વઃ=તમને	**નાકં**=સ્વર્ગને	**નૌમિ**=સ્તવું છું
યેષાં=જેમના	**શિવાય**=મોક્ષને માટે	**બુધૈઃ**=પંડિતોયે
અભિષેક=અભિષેક	**નિર્મુક્ત**=રહિત	

વિશાલલોચનદલં—વિશાળ નેત્ર રૂપ પત્ર છે જેમાં.

પ્રોદ્યદ્દંતાંશુકેસરં—વળી અત્યંત ઝળહળતા એવા દાંતના કીરણ રૂપ કેસર સુગંધના કણીઆ છે જેને વિષે એવું.

પ્રાતર્વીર જિનેંદ્રસ્ય—પ્રભાત સમયે શ્રી વીરસ્વામિનું.

મુખ પદ્મં પુનાતુ વઃ ॥ ૧ ॥ મુખરૂપી કમલ તને (ભવ્ય જીવોને) પવિત્ર કરે ॥ ૧ ॥

યેષામભિષેક કર્મ કૃત્વા—જેઓના અભિષેકનું કામ કરીને,

મત્તા હર્ષભરાત્ સુખં સુરેંદ્રાઃ—હરખના સમુહથી માતા એવા દેવતાઓના ઈંદ્ર,

તૃણમપિ ગણયંતિ નૈવનાકં—સ્વર્ગના સુખને. તૃણ માત્ર પણ ગણતા નથી.

પ્રાતઃ સંતુ શિવાય તે જિનેંદ્રાઃ ॥ ૨ ॥—પ્રભાત સમયે તે તિર્થંકર દેવો કલ્યાણને અર્થે થાઓ ॥ ૨ ॥

કલંકનિર્મુક્તમમુક્તપૂર્ણતં—કલંક રહિત એવું અને નથી મુકાઇ પૂર્ણતા જેની એટલે સંપૂર્ણ.

કુતર્કરાહુ ગ્રસનં સદોદયં—કુતર્ક કરનારા એવા જે પર દરશની રૂપ રાહુ તેને ભક્ષણ કરનાર એવું તથા હમેશાં ઉદય છે એવું.

અપૂર્વચંદ્રંજિનચંદ્રભાષિતં—અપૂર્વચંદ્ર જેવું જીનચંદ્ર સંબંધી ભાષિત જે આગમ.

દિનાગમે નૌમિ બુધૈર્નમસ્કૃતં ॥ ૩ ॥—પંડિત પુરૂષોએ નમસ્કાર કરેલા આગમ પ્રતે પ્રભાત સમયે હું સ્તવું છું ॥ ૩ ॥

अथ मन्हजिणाणं सज्झाय.

મન્હ જિણાણં આણં—જીનેશ્વર ભગવાનની આજ્ઞાને માનવી.

મિચ્છં પરિહરહ ધર સમ્મત્તં—મિથ્યાતનો ત્યાગ કરવો અને સમકિતને ધારણ કરવું.

છવ્વિહ આવસ્સયંમિ—છ પ્રકારના આવશ્યકમાં

ઉજ્જુત્તો હોઇ પઇ દિવસં ॥ ૧ ॥—પ્રતિ દિવસ ઉદ્યમવંત હોય॥૧॥

પવ્વેસુ પોસહવયં—પર્વ દીવસને વિષે પોષધ વત.

દાણં સીલં તવોઅ ભાવોઅ—દાન શીયળ તપ અને ભાવના.

સજ્ઝાય નમુક્કારો—સ્વાધ્યાય અને નમસ્કાર.

પરોવયારો અ જયણા અ ॥ ૨ ॥—પરોપકાર અને વળી જતના રાખે.

જિણપૂઆ જિણથુણિણં—જીનેશ્વરની પૂજા અને જીનેશ્વર ભગવાનની સ્તુતિ.

ગુરૂ થુઅ સાહમ્મિ આણવચ્છલં—ગુરૂની સ્તુતિ અને સાધરમીઓનું વાત્સલ્ય.

વવહારસ્સય સુદ્ધિ—વ્યવહારની શુદ્ધિ.

રહજુત્તા તિથ્થજુત્તાય ॥ ૩ ॥—રથયાત્રા અને તીર્થયાત્રા સહિત.॥૩॥

ઉવસમ વિવેક સંવર—ઉપસમ, વિવેક, અને સંવર.

ભાસા સમિઇ જીવકરૂણાય—ભાષા સમિતી અને જીવની રક્ષા.

ધમ્મિઅ જણસંસગ્ગો—ધાર્મિક માણસનો સંસર્ગ.

કરણ દમો ચરણ પરિણામો ॥ ૪ ॥—ઇંદ્રિઓનું દમવું અને ચારિત્રનો પરિણામ ॥ ૪ ॥

સંઘોવરિ બહુમાણો—શ્રી સંઘ ઉપર બહુ માન.

પુથ્થય લિહણં પભાવણા તિથ્થે—પુસ્તક લખાવવું અને તીર્થમાં પ્રભાવના કરવી.

સડ્ઢાણ કિચ્ચ મેઅં—શ્રાવક લોકોનાં આ કૃત્ય છે.

નિચ્ચં સુગુરૂ વએસેણં ॥ ૫ ॥—તે નિત્ય સુગુરૂના ઉપદેશથી જાણી લેવું.

अथ पोसहनुं पच्चख्खाण.

કરેમિભંતે પોસહં—હે ભગવંત હું પોષધ વ્રત કરૂંછું.

આહાર પોસહં દેસઓ સવ્વઓ—આહારનો પોષધ દેશથકી તથા સર્વ થકી એટલે અપવાસ તથા એકાશણું કરવાથી.

સરીર સક્કાર પોસહં સવ્વઓ—શરીરનો સતકાર પોષધ સર્વ થકી એટલે શરીરને બીલકુલ સમારવું નહીં.

બંભચેર પોસહં સવ્વઓ—બ્રહ્મચર્યનો નિયમ સર્વ થકી.

અવ્વાવાર પોસહં સવ્વઓ—અવ્યાપારનો નિયમ સર્વ થકી.

ચઉવ્વિહે પોસહં ઠામિ—ચાર પ્રકારના પોસહ વડે હું રહુંછું.

જાવદિવસં અહોરત્તં પજ્જુવાસામિ—આખો દીવસ અથવા રાત દિવસ પુજા કરૂં એટલે પાળુ.

દુવિહં તિવિહેણં—બે કરણ ને ત્રણ જોગવડે.

મણેણં વાયાએ કાએણં—મન વચનને કાયાના ત્રણ જોગવડે.

નકરેમિ નકારવેમિ—ન કરૂં અને નહીં કરાવું એ બે કરણથી.
તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ—તેથી હે ભગવંત હું પ્રતિક્રમું છું.
નિંદામિ ગરિહામિ—નિંદું છું અને ગુરૂ સાખે વધારે નિંદું છું.
અપ્પાણં વોસિરામિ ॥ ૧ ॥—આત્માને હું વોસિરાવું છું. ॥ ૧ ॥

॥ अथ पोसह पारतांगाथा. ॥

સાગરચંદો કામો—સાગરચંદ અને કામદેવ.
ચંદવડિંસો સુદંસણોધન્નો—ચંદ્રાવતંસક, સુદર્શણ શેઠ અને ધન્નાજી-
જેસિં પોસહ પડિમા—જેની પોષધ પ્રતિમા.
અખંડિયા જીવિયંતેવિ ॥ ૧ ॥—જીવિતના અંતસુધી પણ અખંડિત રહી એટલે મર્ણાન્ત કષ્ટ આવે છતે પણ લગાર માત્ર પણ ડગ્યા નહીં ॥ ૧ ॥ (લાયક છે.
ધન્ના સલાહણિજ્જા—ધન્ય છે તે પુરૂષોને અને તેઓ વખાણવા
સુલસાઆણંદકામદેવાય—સુલસા શ્રાવિકા, આણંદ અને કામદેવ નામે શ્રાવક.
જેસિંપસંસઇ ભયવં, દૃઢવ્વયંતં મહાવીરો ॥ ૨ ॥—જેમને ભગવાન મહાવીર સ્વામી દ્રઢ વ્રતને સારૂ વખાણે છે ॥ ૨ ॥

પોસહ વિધિં લીધું વિધિં પારિઉ વિધિ કરતાં જે કોઇ અવિધિ હુઓ હુઇ તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ઇતિ ॥

॥ अथ देवसिप्रतिक्रमणविधि. ॥

૧ પ્રથમ સામાયિક લીજે
૨ પછી પાણી વાપરયું હોય તો મુહપત્તી પડિલેહવી.
૩ આહાર વાવરયો હોય તો વાંદણાં બે દેવાં ત્ય બીજા વાંદણામાં આવસીઆએ પાઠ ન કહેવો.
૪ યથાશક્તિ પચ્ચખાણ કરવું.

૫ ખમાસમણ દેઇ ઇછાકારેણ૦ કહી વડેરા અથવા પોતે ચેત્યવંદન કહીને પછી જંકિંચિ કહી.

૬ નમુથ્થુણ કહી ઉભા થઇને અરિહંત ચેઇયાણુ કહીને એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી નમોઽર્હત૦ કહીને પ્રથમ થોય કહેવી પછી

૭ લોગસ્સ કહેવો સવ્વલોએ અરિહંત ચેઇયાણું કહીને એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ પારીને બીજી થોય કહેવી પછી

૮ પુખ્ખરવદી કહી સુઅસ્સ ભગવઓ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં વંદણ૦ એક નવકારનો લોગસ્સ પારી ત્રીજી થોય કહેવી.

૯ સિદ્ધાણું બુદ્ધાણું કહી વૈયાવચ્ચ ગરાણું કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અનથ્થ૦ પછી એક નવકારનો લોગસ્સ પારી નમોઽર્હત૦ કહી ચોથી થોય કહેવી.

૧૦ પછી બેશીને નમુથ્થુણં કહેવું પછી,

૧૧ ચારખમાસમણ દેવા પૂર્વક ૧ ભગવાન, ૨ આચાર્ય, ૩ ઉપાધ્યાય, ૪ સર્વ સાધુ પ્રત્યે થોભવંદન કરીએ

૧૨ ઇચ્છાકારેણ૦ દેવસી પ્રતિક્રમણુ ઠાઉં એમ કહી જમણો હાથ ચવળા કટાસણા ઉપર થાપીને ઇછં સવ્વસવીદેવસિય૦ કહેવું પછી

૧૩ ઉભા થઇ કરેમિભંતે ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં જો મે દેવસિઓ તસ્સઉત્તરી કહી પછી

૧૪ અતિચારની આઠ ગાથાનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો આઠ ગાથા ન આવડે તો આઠ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો તે પારીને પછી

૧૫ લોગસ્સ કહેવો પછી બેસીને ત્રીજા આવસ્યકની મુહપતિ પડિલેહીને વાંદણાં બે દેવાં,

૧૬ પછી ઉભા થઇને ઇચ્છાકા૦ દેવસિઅં આલોઉં ઇછં આલોએમિ જો મે દેવસિઓ કહીને,

૧૭ પછી સાત લાખ કહેવા પછી અઢાર પાપસ્થાનક આલોઇને

૧૮ સવ્વસ્સવિ દેવસિઅ૦ ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન ઇચ્છં તસ્સ-મિચ્છામિ દુક્કડં કહેવું.

૧૯ બેસીને એક નવકાર ગણી કરેમિભંતે૦ ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં જોમેદેવસિઓ૦ કહીને,

૨૦ વંદિતુ કહીને વાંદણાં બે દેવાં પછી

૨૧ અબ્ભુટ્ઠિઓહં અબ્ભિંતર દેવસિઅં ખામિને વાંદણાં બે દેવાં પછી ઉભા થઈ,

૨૨ આયરિય ઉવઝાએ કહીને કરેમિભંતે ઇચ્છામિઠામિ કાઉસ્સગ્ગં જોમે દેવસિઓ કહી તસ્સઉત્તરી કહી પછી,

૨૩ બે લોગસ્સનો અથવા આઠ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ પારીને

૨૪ લોગસ્સ કહેવો સવ્વલોએ અરિહંત ચેઈયાણં કહી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ પારીને,

૨૫ પુખ્ખર વરદી સુઅસ્સ ભગવઓ કરેમિ૦ વંદણ૦ કહી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ પારીને

૨૬ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં કહી સુઅદેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નથ્થ૦ કહી એક નવકારનો કાઉસગ્ગ પારી નમોઽર્હત૦ કહી પૂરૂષે સુઅ-દેવયાની પહેલી થોય અને સ્ત્રીએ કમલદલની પહેલી થોય કહેવી પછી આદેશ લેઇ,

૨૭ ખેત્ર દેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નથ્થ૦ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ પારી નમોઽર્હત્ કહી ક્ષેત્ર દેવયાની થોય સ્ત્રીને તથા પૂરૂષને કહેવી પછી

૨૮ પ્રગટ એક નવકાર ગણી બેસીને

૨૯ છઠ્ઠાઅવસ્યકની મુહપત્તી પડિલેહી બે વાંદણાં દીજે પછી,

૩૦ ૧ સામાયિક, ૨ ચઉવ્વિસથ્થો, ૩ વંદણ, ૪ પડિક્કમણું ૫ કાઉસગ્ગ, ૬ પચ્ચખ્ખાણ, કરયુછેજી એ ૭ આવસ્યક સંભારવા પછી

૩૧ ઇચ્છામો અણુસઠ્ઠીં નમો ખમાસમણાણં કહી નમોર્હત્૦ કહીને પુરૂષ, નમોસ્તુવર્દ્ધમાનાય કહે, સ્ત્રી સંસાર દાવાની ત્રણ થોયો કહે,

૩૨ નમુથ્થુણં કહી સ્તવન કહેવું પછી,

૩૩ વરકનક કહી ભગવાન આદે વાંદવા પછી

૩૪ જમણો હાથ ઉંપધી ઉપર થાપી અઢ્ઢાઇજ્જેસુ કહેવું પછી

૩૫ દેવસિય પાયછિત્તનો કાઉસ્સગ્ગ ચાર લોગસ્સનો અથવા સોલ નવકારનો કરવો તે કાઉસગ્ગ પારી પછી,

૩૬ પ્રગટ લોગસ્સ કહીને બેસીને,

૩૭ ખમાસમણ બે દેઇ સઝાયનો આ દેશ માગી એક નવકાર ગણી સઝાય કરીએ પછી એક નવકાર ગણીયે.

૩૮ પછી દુખ્ખખ્ખઓ કમ્મખ્ખઓનો કાઉસ્સગ્ગ ચાર લોગસ્સનો સંપૂર્ણ અથવા સોળ નવકારનો પોતે પારીને નમોર્હત્ કહી લઘુશાંતિ કહેવી પછી

૩૯ પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો પછી

૪૦ ઇરયાવહી તસ્સ ઉત્તરી કહી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો

૪૧ પછી ચઉક્કસાય નમુથ્થુણં કહી જાવંતિ બે કહી ઉવસગ્ગહરં જયવીયરાય કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ સામાયિક પારૂં યથાશક્તિ ઇચ્છામિ૦ ઇછાકા૦ સામાયિક પાર્યું તહત્તિ કહી પછી

૪૨ જમણો હાથ ઉપધી ઉપર થાપી એક નવકાર ગણીને સામાઇઅવયજુત્તો કહેવો પછી

૪૩ થાપેલી થાપના હોય તો એક નવકાર ગણી ઉઠે ઇતિ દેવસિ પ્રતિક્રમણવિધિ ।। બાકી અંતરવિધવડેરાથી સમજવો.

॥ अथ पडिलेहण करवानो विधि ॥

પુર્વે રીતે ઇરિયાવહિ પડિક્કમી જાવત્ લોગસ્સ કહી ઉભે પગે બેસી મુહપતિ કટાસણુ ચવળો વસ્ત્ર કંદોરો આદે પડિલેહવાં પછી કાજો કહાડવો પછી કાજો કહાડનાર થાપનાની સામો ઉભો રહી ઇરિયાવહિ પડિક્કમે પછી કાજો પઠવવા જગ્યા સોધી અણુજાણહ જસ્સગ્ગો કહી કાજોપરઠવે પછી વાર ૩ વોસિરે કહે ॥ ઇતિ ॥

॥ अथ देववांदवानोविधि ॥

પ્રથમ ઇરિયાવહિ પડિક્કમવાથી જાવત્ લોગસ્સ કહી પછી ઉત્તરાસણ નાંખી ચૈત્યવંદન કહી જયવીઅરાય અડધા કહે વળી બીજુ ચૈત્યવંદન કરે જાવત્ ચાર થોયો કહી નમુથ્થુણં એવું કહી બીજી ચાર થોયો કહે પછી નમુથ્થુણં કહી બે જાવંતી સ્તવન કહી અડધા જયવીયરાય આભવમખડા સુધી કહી પછી ચૈત્યવંદન કહી નમુથ્થુણં કહી આખા જયવીયરાય કહેવા સવારે દેવ વાંદે વાંદવા તેહમાં મન્હજિણાણંની સઝાય કહેવી બપોરે તથા સાંજે દેવ વાંદે તેહમાં સજ્ઝાય ન કહેવી ઇતિ ॥

अथ राइ प्रतिक्रमण विधि

પ્રથમ પુર્વે રીતે સામાયક લીજે પછી કુસુમણ દુસુમિણનો કાઉસ્સગ્ગ ૪ લોગસ્સનો અથવા ૧૬ નવકારનો કરી પારી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો પછી ખમાસમણ દેઈ જગચિંતામણીનું ચૈત્યવંદન જયવિરાય સુધી કહેવું ચાર ખમાસમણ દેઇ ભગવાન આચાર્ય ઉપાધ્યાય સર્વે સાધુ પ્રત્યે વાંદવા ખમાસમણ બે દઇ સઝાયનો આદેશ માગી એક નવકાર ગણીને ભરહેસરની સઝાય કહીને નવકાર એક ગણુવો પછી ઇચ્છકાર સુહરાઇ પાઠ કહેવો ઇછાકા૦ રાઇ પ્રતિક્રમણે ઠાઉં કહીને જમણો હાથ ઉપધી ઉપર થાપીને

ઇછં સવ્વસવિરાઇય દુચિંતીય૦ કહી પછી નમુથ્થુણં કરેમિભંતે કહી ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં તસ્સ ઉત્તરી કહી એક લોગસ્સનો અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ પારી પ્રગટ લોગસ્સ કહી સવ્વલોએ અરિહંત

કહી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ પારી પુખ્ખરવરદી૦ સુઅ-સ્સ૦ વંદણ૦ કહી અતિચારની આઠ ગાથાનો અથવા આઠ નવકારનો કાઉસ્સગ પારી

સિદ્ધાણ બુદ્ધાણં કહીને ત્રીજા આવસ્યકની મુહપત્તી પડિલેહી વાંદણા બે દેવાં તિહાંથી તે અબ્ભુઠ્ઠિઓ ખામિ વાંદણાં બે દીજે તિહાં સુધી દેવસિની રીતે કરવું પણ જે ઠેકાણે દેવાસય' આવેછે, તે ઠામેરાઇય' કહેવું પછી આયરિયઉવઝાએ કરેમિભંતે ઇછામિઠામિ કાઉસ્સગ્ગં તસ્સઉત્તરી કહી તપચિંતામણિના ચાર લોગસ્સનો અથવા સોળ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો તે પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહી પછી છઠ્ઠા આવસ્યકની મુહપત્તી પડિ લેહિને વાંદણાં બે દેવાં તે પછી તીર્થ વંદન કરવું તે પછી યથાશક્તિયે પચ્ચખ્ખાણ કરવું પછી ઇચ્છાકારેણ સંદીસહ ભગવાન સામાયિક ચઉવ્વિસથ્થો વંદણ પડિક્કમણં કાઉસ્સગ્ગ પચ્ચખ્ખાણ કર્યું છે જી. એ છ આવસ્યક સંભારવાં પછી પચ્ચખ્ખાણ કર્યું હોયતો કર્યું છેજી કહેવું ધાર્યું હોય તો ધાર્યું છે જી એમ કહેવું પછી ઇચ્છામોઅણુસઠ્ઠિંનમો ખમાસમણાણં નમોડર્હત૦ કહીને પછી વિશાલલોચન કહીને નમુથ્થુણં કહી અરિહંત ચેઇયાણં કહીને એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ પારીને નમોડર્હત૦ કહી કલ્લાણ કંદની પ્રથમ થોય કહેવી પછી લોગસ્સ પુખ્ખરવરદિ, સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં કહી અનુક્રમે ચાર થોયો કહીયેં છીએ તિહાં સુધી સર્વ કહેવું પછી નમુથ્થુણં કહી ભગવાન આદિ ચારને ચાર ખમાસમણાંએ વાંદવા પછી જમણો હાથ ઉપધી ઉપર થાપી અઢ્ઢાઇજ્જેસુ કહેવું પછી સીમંધર સ્વામીનું ચૈત્યવંદન સ્તવન જયવીયરાય કાઉસ્સગ્ગ થોય પર્યંત કરવું પછી ત્રણ ખમાસમણ પૂર્વક શ્રી સિદ્ધાચલનું ચૈત્યવંદન સ્તવન જયવીયરાય કાઉસ્સગ થોય કહીયે ત્યાં સુધી કરવું.

સામાયિક પારવાના વિધિની રીતે સામાયક પારવા સુધી કરવુ

॥ ઇતિ રાઇ પ્રતિક્રમણની વિધિ.

पच्चक्खाणना अर्थ

ઉગ્ગએ=ઉગે છતે
સૂરે=સૂર્ય
નમુક્કાર=નવકાર
સહિઅં=સહિત
મુટ્ઠિ=મુઠિ
પોરિસિં=પહોર દિ-
[વસ સુધી
પચ્છન્ન=ઢંકાએલા
કાલેણં=વખત વડે
સાઢ=દોઢ
દિસા=દિશા (ના)
મોહેણં=મોહવડે
વયણેણં=વચને
પુરિમઢ્ઢં=પેહેલો અ-
[રધો (દીવસ),
[બે પહોર
અવઢ્ઢં=ત્રણ પહોર
[સુધી
વિગઇ=વિગય (ઘી,
[દુધ વિગેરે)
વિગઇઓ=એક વિગ-
[યથી
નિવિગઇઅ=બધી વિ-
[ગઇનું

લેવાલેવેણં=ખરડેલા-લુ
[છેલાવડે
ગિહત્થ=ગૃહસ્થ (ના)
સંસટ્ઠેણં=ખરડેલા વા-
[સણ વડે
ઉક્ખિત્ત=પાછા લી-
[ધેલા
વિવેગેણં=ગાઢી વિગય
[વડે
પડુચ્ચ=વાસણને ઘી પ્ર-
[મુખના લેપથી
મક્ખિએણં=મસલ્યુ,
[ચોપડયું.
પારિટ્ઠાવણિ=પરઠવવા-
[યોગ્ય
બે આસણં=બે આહાર
સાગારિ=ગૃહસ્થ
આઉંટણ=અંગોપાંગ સં-
[કોચતાં
પસારેણં=પસારવાવડે
અબ્ભુટ્ઠાણેણં=ઉઠવાવડે
પાણસ્સ=પાણીના
લેવેણ=લેપવડે

અલેવેણ=અલેપ વડે
અચ્છેણ=ઉકાલ્યા પાણી
[વડે
બહુલેવેણ=બહુ લેપ-
સસિત્થેણ= અન્નાદિક
[આટાના દાણાનાસ્વાદ વાલું
અસિત્થેણ= અન્નાદિક
[દાણાના સ્વાદ રહિત
એકાસણ=એક આહારનું
આયંબિલ=આંબિલ
અભત્તટ્ઠં=નહીં ખાવાને
ઘર=ઘર [અર્થે
સહિઅં=સહિત
ચઉત્થભત્તં=ચાર ભો-
[જનનો ત્યાગ
અટ્ઠમભત્તં=આઠ ભો-
[જનનો ત્યાગ
ગંઠ=ગાંઠ
વેઢ્ઢ=વીંટી
દિવ=દીવો
થિબુગ=પાણીનું ટપકું
તંબોલ=પાન સોપારી
કુસુમેસુ=ફૂલોમાં

અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં—અનુપયોગે વસ્તુ મોંમાં નાખવાથી, સ્વભાવે વસ્તુ મોંમાં પડવાથી.

પચ્છન્નકાલેણં દિસામોહેણં—વખત બરોબર માલમ ન પડવાથી અધૂરી પોરિસિએ પારવાથી દિશિ વિપર્યાસ થયાથી અજાણતાં વહેલું પારવાથી

સાહુવયણેણં મહત્તરાગારેણં—સાધુના વચનથી પોરસ ભણી સાંભળીને પારે મોહોટાના આગાર વડે.

સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં—સર્વ પ્રકારે શરીરમાં અસમાધિ રહ્યાથી, પચ્ચખાણ અધુરા વખતે પારવાથી પચ્ચખાણ ન ભાગે.

વોસિરે—વોસિરાવે.

अथ पुरिमड्ढ अवड्ढ नुं पच्चख्खाण.

સુરેઉગ્ગએ નમુક્કારસહિઅં પુરિમડ્ઢં અવડ્ઢં મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચખ્ખાઇ—સૂર્યના ઉદયથી પહેલા બે પોહોર સુધી પુરિમાર્દ્ધ; તે ઉપરાંત ત્રીજા પહોર સુધી અવડ્ઢનું પચ્ચખાણ કરું છું નવકાર ગણી મુઠી મોકળી મુકું ત્યાં સુધી.

સૂરેઉગ્ગએ ચઉવીહંપિઆહારં અસણંપાણં ખાઇમં સાઇમં—અસણ, પાન, ખાદિમ, સ્વાદિમ એ ચારે આહારનું સૂર્યોદયથી.

અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં પચ્છન્નકાલેણં દિસામોહેણં—અનાભોગે, સહસાત્કારે, કાળની પ્રછન્નતાએ, દિશિ વિપર્યાસથી.

સાહુવયણેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વ સમાહિવત્તિઆગારેણં વોસિરે—સાધુના વચનથી, મોટાના આગારથી, સર્વ પ્રકારે શરીરમાં અસમાધિ રહ્યાથી અધુરે વખતે પચ્ચખાણ પારતા તે ન ભાગે (વોસિરામિ=વોસિરાવું છું)

विगइ निविगइनुं पच्चख्खाण.

વિગઇઓ નિવ્વિગઇઅં પચ્ચખાઇ—ખાવામાં જેથી કામાદિક ઉત્પન્ન

થાય એવી ચીજ તે વિગઇ. તે દશ છે. ચાર અભક્ષ્ય માંસ મદિરા, માખણ અને મધ. છ ભક્ષ્ય, દૂધ, દહી, ઘી તેલ, ગોળ, પકવાન એ છ વિગઇમાંથી એક પણ વિગઇનું જે પચ્ચખાણ તે વિગઇ પચ્ચખાઇ કહીએ; અને સમસ્ત વિગઇનું જે પચ્ચખાણ તે નિવિગઇનું પચખાણ કહીએ. પચ્ચખાઇ=પચખું છું.

અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં—અનુપયોગે સ્વભાવે મોમાં પડવાથી.

લેવાલેવેણં ગિહત્થસંસટ્ઠેણં— લેપાલેપ તે જે વિગયનો સાધુને નિયમ હોય તે વિગયથી ગૃહસ્થનો હાથ ખરડાએલો હોય તે લુંછી નાખીને વહોરાવે તો તેથી, ગૃહસ્થના ખરડેલા વાસણથી જે અન્ન આપે તે વિગઇથી મિશ્ર હોય તે અન્ન જમવાથી, પચખાણ ન ભાગે.

ઉક્ખિત્ત વિવેગણં—ગાઢી વિગઇ જે ગોળ પકવાનાદિક તેના ઉપર રોટલી પ્રમુખ મુકી હોય પછી તે ઉપાડી કોરે કરી હોય તો તે લેવાથી.

પડુચ્ચ મક્ખિએણં—મોણ દીધેલી રોટલી પ્રમુખ લેવાથી.

પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં મહત્તરાગારેણં—કોઇ સાધુને આહાર પરઠવતો દેખી તે આહાર ગુરૂની આજ્ઞાથી (ઉપવાસાદિ પચખાણ હોય તોપણ) લેવો પડેતો તે લેવાથી. મોટાના આગારથી ઇત્યાદી.

बेआसणां तथा एकासणानुं पच्चख्खाण.

ઉગ્ગએસૂરે નમુક્કારસહિઅં પોરિસિં સાઢ્ઢપોરિસિં પુરિમઢ્ઢં મુટ્ઠસહિઅં પચ્ચક્ખાઇ, ઉગ્ગએસૂરે ચઉવીહં પિઆહારં, અસણં, પાણં, ખાઇમં, સાઇમં; અન્નત્થણા ભોગેણં, સહસાગારેણં પચ્છન્નકાલેણં, દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં, એકાસણં, બે આસણં પચ્ચક્ખાઇ, તિવિહંપિઆહારં અસણં, ખાઇમં સાઇમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં સાગારિઆ ગારેણં,

(સાધુ આશ્રીને તો ગૃહસ્થ આવીને ચાલ્યો જાય તો થોડીવાર સબુરી કરી આહાર કરે; જો તે ઉભો રહે તો બીજે ઠેકાણે આહાર કરવા બેસે તો પચ્ચખાણ ભાગે નહી; શ્રાવકને આશ્રીને ચોર બંધિવાન વીગેરેના તથા ભીંત પડવાના અને ખરાબ દ્રષ્ટિવાળા પુરૂષનું આગમન ઈ૦ ભય જમવા બેઠા પછી આવે તો બીજે ઠેકાણે જઈ જમે તો પચખાણ ભાગે નહીં.

આઉંટણપસારેણં—ગુરૂ આવવાથી ઉઠે તો–પચખાણ ન ભાગે.

ગુરૂઅબ્ભુટ્ઠાણેણં—ગુરૂ આવવાથી ઉઠે તો–પચખાણ ન ભાગે.

પારિટ્ઠાવણિઆગારેણં—વિધિથી નિર્દોષપણે ગૃહણ કરેલું વિધિથી વેહેંચી આપેલું અન્ન તેને સાધુએ વિધિએ ભુક્ત કર્યા થકાં કાંઇ વધે એવું પરિષ્ટાપન યોગ્ય અધિક અન્ન, તે સ્નિગ્ધ અન્ન પરઠવતાં જીવ વિરાધનાદિ દોષ ઉપજતા જાણીને ગુરૂની આજ્ઞાએ એકાસણાદિથી ઉપવાસ સુધી પચખાણવાળાને તે વધેલા આહારને જમતાં પચ્ચખાણ ભંગ ન થાય, તેમાં એટલું વિશેષ જે ચઉવીહાર ઉપવાસમાં પાણીનું પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં અને તિવિહાર ઉપવાસના પચખાણે અન્નાદિક લે પારિટ્ઠાવણિઆગારેણં થાય; આ આગાર સાધુ મુનિરાજને હોય; પણ શ્રાવકોને હોય નહીં તોપણ આળાવો તુટે માટે ગ્રહસ્થને એકજ પાટ સંલગ્ન કહેતાં દોષ નથી.

મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં.

પાણસ્સ, લેવેણવા— જે અન્નાદિકે કરી ભાજનાદિક ખરડાય તેણે લેપકૃત આચામ્લ, ઓસામણ દ્રાક્ષાદિકના પાણી પીવાથી પચખાણ ન ભાગે.

અલેવેણવા—અલેપકૃત પાણી તે સૌવીર, ધોયણ ઇત્યાદિના પાણી પીવાથી પચખાણ ન ભાગે.

અચ્છેણવા—ઉષ્ણ જળ તથા બીજાં પણ ઉકાળ્યાં પાણી, તથા નીતરેલુ ફળાદિકનું ધોવણ તેને પીએ તો પચ્ચખાણ ન ભાગે.

બહુલેવેણવા.—બહુ લેપ એટલે ડોહોળું ચોખાદીકનું ધોયણ ગળીને પીએ તો પચખાણ ન ભાગે.

સસિત્થેણવા—સિથ્થ સહીત અન્નાદિક દાણાના સ્વાદ વિના ધોવણ તથા હાથરાદિકનું ધોવણ ગળીને પીએ તો પચ્ચખાણ ન ભાગે.

અસિત્થેણવા—સિથ્થ રહિત કણુક પ્રમુખે હાથ ખરડયો હોય તેનું ધોવણ ગળીને પીએ તો પચ્ચખાણ ન ભાગે એ ૭ પ્રકારનાં પાણી સીવાય બાકીના પાણી,

વોસિરામિ—વોસિરાવું છું,

આ એકાસણા બેઆસણાનું પચ્ચખાણ તિવિહઆહારં કરવાનો આ દેશમાં ઘણો ચાલ છે. તે દુવિહંપિ આહારં કરે તો પાણી તથા સોપારી પ્રમુખ સ્વાદિમ ખપે અને તે પચ્ચખાણ કરતાં અસણં ખાઇમંનો પાઠ કહે, તિવિહંપિ આહારં કરે તો, અસણં ખાઇમં, સાઇમં, નો પાઠ કહે અને પાછળથી એકલું પાણી ખપે. અને ચઉવિહંપિ આહારં કરે તો, અસણં, પાણં, ખાઇમં સાઇમંનો પાઠ કહે અને એકાસણું કર્યા પછી પાણી પણ ખપે નહીં. એકાસણાના દુવિહાર પચ્ચખાણમાં સચિત્ત આહાર લે તથા સચિત્ત પાણી પીએ તો પાણસના આગાર ન કહે, પણ અચિત્ત પાણી વાપરે તો પાણસના આગાર કહે.

એકલઠાણાનું પચ્ચખાણ એકાસણાની પેઠે જાણવું પણ તેમા સાત આગાર છે એટલે એમાં આઉંટણપસારેણં ન કહેવું.

अथ आयंबिलनुं पच्चक्खाण.

ઉગ્ગએસૂરે નમુક્કારસહિઅં પોરસિં સાઢપોરસિં મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાઇ ઉગ્ગએ સૂરે ચઉવ્વિહંપિ આહારં અસણં પાણં ખાઇમં સાઇમં અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં પચ્છન્નકાલેણં દિસામોહેણં સાહુવયણેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં આયંબિલં પચ્ચક્ખાઇ અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગા-

રેણં લેવાલેવેણં ગિહત્થસંસટ્ઠેણં ઉક્ખિત્તવિવેગેણં પારિટ્ઠાવણિઆગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં એગાસણં પચ્ચક્ખાઇ તિવિહંપિ આહારં અસણં ખાઇમં સાઇમં અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં સાગારિઆગારેણં આઉંટણપસારેણં ગુરુઅબ્ભુટ્ઠાણેણં પારિટ્ઠાવણિઆગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં પાણસ્સ લેવેણવા અલેવેણવા અચ્છેણવા બહુલેવેણવા સસિત્થેણવા અસિત્થેણવા વોસિરે.

આ પચ્ચખાણનો અર્થ આગળનામાં આવી ગયો છે માટે અત્રે લખ્યો નથી.

અથ ચઉવિહાર ઉપવાસનું પચ્ચખાણ.

સૂરે ઉગ્ગએ અભત્તટ્ઠં પચ્ચક્ખાઇ ચઉવિહંપિ આહારં અસણં પાણં ખાઇમં સાઇમં અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં વોસિરે.

અથ તિવિહાર ઉપવાસનું પચ્ચક્ખાણ.

સૂરે ઉગ્ગએ અભત્તટ્ઠં પચ્ચક્ખાઇ તિવિહંપિ આહારં અસણં ખાઇમં સાઇમં અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં પારિટ્ઠાવણિઆગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં પાણહાર પોરિસિં સાડ્ઢપોરિસિં મુટ્ઠિસહિઅં ધરસહિઅં પચ્ચક્ખાઇ ઉગ્ગએસૂરે પુરિમડ્ઢં અવઢ્ઢ પચ્ચક્ખાઇ અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં પચ્છન્નકાલેણં દિસામોહેણં સાહુવયણેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં પાણસ્સલેવેણવા અલેવેણવા અચ્છેણવા બહુલેવેણવા સસિત્થેણવા અસિત્થેણવા વોસિરે.

अथ चउत्थ छठ्ठभत्तादिकनुं पच्चख्खाण.

સૂરેઉગ્ગએ ચઉત્થભત્તં અભત્તઠં (ચાર વારનું ભોજન જમવાનો નિયમ=એકાસણું ઉપવાસ અને એકાશણું)

પચ્ચખ્ખાઇ સૂરેઉગ્ગએ છઠ્ઠ ભત્તં અભત્તઠ્ઠં પચ્ચખ્ખામિ ઇત્યાદિ પ્રકારે આગાર સહિત કેહેવું.

અથ છઠ્ઠ અઠ્ઠમાદિ તપમાં બીજે દિવસે પાણી વાપરવું હોય ત્યારે પાણુહારનું પચ્ચખાણ કરે.

પાણુહાર પોરસિં મુઠ્ઠિસહિઅં પચ્ચખ્ખાઇ અન્નથ્થણા ભોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં પાણસ્સલેવેણવા અલેવેણવા અચ્છેણવા બહુ લેવેણવા સસિથ્થેણવા અસિથ્થેણવા વોસરે.

अथ गंठसहिअं आदि अभिग्रहोनुं पच्चख्खाण.

ગંઠસહિઅં વેઠસહિઅં દ્વિવસહિઅં થિબુગહિસહિઅં મુઠ્ઠિસહિઅં પચ્ચખ્ખાઇ અન્નથ્થણાભોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં વોસિરે.

દેસાવગાસિઅં ઉવભોગં પરિભોગં પચ્ચખ્ખાઇ અન્નથ્થણાભોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે.

अथ चौद नियम धारनारने देसावगासिकनुं पच्चख्खाण,

સચિત્ત દવ્વ વિગઈ—પાણી ફળ બીજ દાતણ કણ તથા દ્રવ્ય અને ૭ વિગય પ્રમુખ ચીજનું પ્રમાણ કરે.

વાણુહ તંબોલ વથ્થ કુસુમેસુ—પગરખાં, તંબોળ, વસ્ત્ર તથા ફુલ.

વાહણ સયણ વિલેવણ—વાહન, શય્યા, ચોપડવાની વસ્તુ.

બંભ દિશિ ન્હાણ ભત્તેસુ—મૈથુનની મર્યાદા, દિશિ પરિમાણ, નહાવાનો નિયમ કરે. આની સાથે પૃથ્વીકાય અપકાય તેઉકાય વાઉકાય વનસ્પતિકાય ત્રસકાય, અસિ, મસી અને કૃષિ એ બધા મળી ત્રેવીસમાંથી પોતાથી જે રીતે પળે તે રીતે પાળે.

अथ सांजना पच्चरवाण,

अथ पाणहार दिवसचरिमनुं पच्चरवाण.

પાણહારં દિવસચરિમં પચ્ચખાઇ અન્નથણાભોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે.

अथ चउव्विहारनुं पच्चरवाण.

દિવસચરિમં પચ્ચખાઇ ચઉવ્વિહંપિ આહારં અસણં પાણં ખાઇમં સાઇમં અન્નથણાભોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે.

अथ तिविहारनुं पच्चरवाण.

દિવસ ચરિમં પચ્ચખાઇ તિવિહંપિ આહારં અસણં ખાઇમં સાઇમં અન્નથણાભોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે.

अथ दुविहारनुं पच्चरवाण.

દિવસ ચરિમં પચ્ચખાઇ દુવિહંપિ આહારં અસણં ખાઇમં અન્નથણાભોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરે.

अथ पच्चरवाणना आगारनी गाथा.

દોચેવ નમુક્કારે, આગારા છચ્ચેવ પોરસિએ—નમુક્કાર સહિયંમાં બે આગાર, પોરસિમાં વળી ૭ આગાર.

સત્તેવઇ પુરિમડ્ઢે, એકાસણગંમી અટ્ઠેવ ॥ ૧ ॥—પુરિમડ્ઢમાં સાત અને એકાસણામાં આઠ આગાર ॥ ૧ ॥

સત્તેગટ્ઠાણેસુ અ, અટ્ઠેવ ય અંબિલંમિ આગારા—એક લઠાણામાં સાત, અને આંબિલ તપમાં આઠ આગાર.

પંચેવ ય ભત્તટ્ઠે, છપ્પાણે ચરિમચત્તારિ ॥૨॥—ઉપવાસાદિમાં પાંચ આગાર. પાણસ્સમાં છ, દિવસના છેડાથી નવો સૂર્યોદય થાય ત્યાં સુધી એટલે રાત્રીના તિવિહાર, ચઉવિહારાદિના ચાર આગાર છે. ॥ ૨ ॥

પંચ ચઉરો અભિગ્ગહે, નિવ્વિએ અટ્ઠ નવ આગારા—અભિગ્રહના પચ્ચખ્ખાણમાં પાંચ તથા ચાર. નિવ્વીમાં આઠ કે નવ.

અપ્પાઉરણે પંચસુ, હવંતિસેસેસુચત્તારિ ॥ ૩ ॥—મુનિ ને ચોળપટ્ટો ન પહેરવાને વિષે પાંચ કે ચાર. બાકીનામાં ચાર હોય. ॥ ૩ ॥

હવે છ પ્રકારે પચ્ચખ્ખાણ શુદ્ધ થાય છે તે કહે છે.

ફાસિઅં, પાલિઅં—વિધિએ કર્યું તથા ઉચિત વેળાએ પ્રાપ્ત થયું પચ્ચખાણ વારંવાર ઉપયોગ દેઇ સંભાર્યું.

સોહિઅં તીરિઅં—પ્રથમ ગુરૂને આહાર પાણી દેઇ બાકી રહેલું ભોજન પોતે કરે તથા અતિચાર ન લગાડે; પચ્ચખાણ પોહોંચ્યા પછી પણ થોડો વખત ઉપર ગએ પાળવું, નિર્મળ કરવું.

કિટ્ટિઅં; આરાહિઅં—ભોજન વેળાએ મહારે અમુક પચ્ચખાણ છે એમ સંભારવું; પચ્ચખાણ જે રીતે કીધું એ રીતે આરાધવું; એ છ શુદ્ધી જાણવી.

જં ચ ન આરાહિઅં; તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં—અને વળી જે મેં ન આરાધ્યું હોય તેથી થએલું માહારૂ પાપ મિથ્યા થાઓ.

अथ पच्चखाण पारवानो विधि.

પ્રથમ ઇરિયાવહિયાયં પડિક્કમીએ. યાવત જગચિંતામણીનું ચૈત્યવંદન, જ-

જાવીયરાય સુધી કરવું. પછી મન્હજિણાણંની સજાય કહી મુહપત્તિ પડિલેવી. ઇચ્છામિ ખમાસમણો. ઇચ્છા કા૦ પચ્ચખાણ પારૂં તહત્તિ; એમ કહી જમણો હાથ કટાસણા ચરવળા ઉપર થાપી એક નવકાર ગણી, પચ્ચખાણ કર્યું હોય તે કહી પારવું તે લખીએ છીએ.

ઉગ્ગએસૂરે નમુક્કાર સહિઅં પોરિસિં સાઢ્ઢપોરિસિં ગંઠસહિઅં મુઠ્ઠસહિઅં પચ્ચખ્ખાણ કર્યું ચઉવ્વીહાર, આંબિલ નિવે એકાસણું બેઆસણું કરવું તિવિહાર, પચ્ચખાણ ફાસિઅં, પાલિઅં, સોહિઅં તીરિઅં, કિટ્ટિઅં આરાહિઅં, જંચ ન આરાહિઅં તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

અથ પોસહની વિધિ.

પ્રથમ ઇરિયાવહિયં પડિક્કમી ખમાસમણ દેઇ ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ પોસહ મુહપત્તિ પડીલેહું એમ કહી મુહપત્તિ પડીલેહવી, પછી ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ પોસહ સંદિસાહું૦? વળી ઇચ્છા૦ ઇચ્છાકા૦ પોસહઠાઉં પછી હાથ જોડી એક નવકાર ગણીને પોસહનું પચ્ચખ્ખાણ કરવું. પછી ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ સામાયક મુહપત્તિ પડીલેહું ત્યાંથી તે સજાય કરૂં એમ કહી ત્રણ નવકાર ગણી ઉઠે ત્યાં સુધી કહેવું. પછી ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ બહુવેલ સંદિસાહું ઇચ્છં બહુવેલ કરસું૦ ઇચ્છં ? પડીલેહણ કરૂં એમ કહી મુહપત્તિ પડી લેહવી. ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છકારી ભગવાન્ પસાય કરી પડી લેહણા પડીલેહાવોજી ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ ઉપધિ, મુહપત્તિ પડીલેહું એમ કહી મુહપત્તિ પડીલેહવી. ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ ઉપધિ સંદિસાહું, ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ ઉપધિ પડી લેહું, ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ સઝાય કરૂં એમ કહી એક નવકાર ગણી મન્હજીણાણંની સઝાય કહેવી, પોરસિના અવસરે ઇરિયાવહિયા પડિક્કમી ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ પડી લેહણા કરૂં, એમ કહી મુહપત્તિ પડીલેહવી.

સૌ સમક્ષ પોસહ ઉચ્ચરવો તે.

ઉપર લખ્યા પ્રમાણે સર્વે કહેવું પણ સઝાય ન કહેવી ને પછી રાઇ મુહપત્તિ પડી લેવી, વાંદણાં બે દેવાં પછી રાઇયં આલોઉ એમ કહી જો મેરાઇઓ. કહી સવ્વસવીરાઇઅ. કહી પન્યાસ હોય તો વાંદણાં બે દેવાં પછી અબ્ભુઠ્ઠીઓ ખામવો. પછી વાંદણાં બે દેઇ પચ્ચખ્ખાણ કરવું પછી કાળના દેવ વાંદવા. પાછલી વખતે પડી લેહણ કરે તે વખતે ઇરીયાવહી પડિક્કમી પછી ગમણાગમણે આલોઉ એમ કહી ઇરિયાસમિતિ, ભાષાસમિતિ, એષણાસમિત આદાનભંડનીખેવણાસમિતિ, પારિઠાપનીકાસમિત, મનગુપ્તિ, વચનગુપ્ત, કાયગુપ્ત એ પાંચ સમિતિ ત્રણગુપ્તિ આઠ પ્રવચન માતા પોસહ સામાયક લીધે ખંડણ વિરાધના હુઇ હોય તે સર્વે મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામી દુક્કડં ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ પડી લેહણ કરૂં ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ પોસહસાલ પરમાર્જું એમ કહી મુહપાત કટાસણું ચવલો પલેવવાં. પછી ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકારી ભગવાન્ પસાય કરી પડીલેહણા પડીલેહાવોજી. ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેવી. ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ સઝાય કરૂં એમ કહી એક નવકાર ગણી મન્હજીણાણંની સઝાય કહેવી. પછી ખાધુ હોય તો વાંદણાં બે દેઇ પચ્ચખ્ખાણ કરે ને ખાધુ ના હોય તો ખમાસમણ દેઇ પચ્ચખ્ખાણ કરે પછી ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ ઉપધિ સંદીસાહુ, ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ ઉપધિ પડીલેહું એમ કહી જેટલાં વસ્ત્ર હોય તેટલાં પડીલેહવાં. પછી દેવ વાંદી પ્રતિક્રમણ કરવું. પછી પોસહ પાળી નવકાર ગણી સાગરચંદો કહેવા.

પ્રભાતનો પોસો લીધેલાને રાત્રે પોસો લેવાની વિધિ.

પ્રભાતનો પોસો લેવાની વિધિ છે તે પ્રમાણે ખમાસમણ દેઇ ઇરિયાવહિઆથી જાવત્ બહુવેલ કરશું ત્યાં સુધી કહેવું પણ પોસાના પચ્ચખ્ખાણમાં ફેર છે તે (**સેસ દિવસં અહોરત્તં**) પદ કહેવું. પછી ખમાસમણ દેઇ ઇરિયાવહિ પડિક્કમી ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ ઠંડીલ પડી લેહું કહી માંડલાં ચોવીસ કરે.

સાંજે નવો પોસો લેવાની વિધિ.

ઉપવાસાદિ જઘન્ય એકાસણું કર્યું હોય તો તેણે લેવાય. ખમાસમણ દેઈ ઇરિયાવહી પડિક્કમી પડી લેહણ કરે, ખમાસમણ દેઇ ઇરિયાવહીથી જાવતં બહુવેલ કરસુ ત્યાં સુધી કહેવું પછી ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ પડીલેહણ કરૂં કહી ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ પોસહ-૧લ પરમાર્જુ કહી મુહપત્તિ પડીલેહવી. ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ ઉપધિ મુહપત્તિ પડી લેઉં કહી મુહપત્તિ પડી લેવી પછી ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ સઝાય કરૂં કહી સઝાય કરે. ખાધું હોય તો વાંદણાં બે દેઈ પચ્ચખ્ખાણ કરે, ખાધું ના હોય તો ખમાસમણ દેઇ પચ્ચખ્ખાણ કરે પછી ઇચ્છામિ ઇચ્છાકા૦ ઉપાધ સંદિસાહુ ઇચ્છામિ ઇચ્છાકા૦ ઉપધિ પડીલેહુ કહી પછી દેવ વાંદી માંડલાં કરે, પ્રતિક્રમણ કરે. પછી પહોર એક રાત્રી આસરે જાય ત્યાં સુધી નિંદ્રા લેવી નહી. પછી ખમાસમણો દેઈ ઇચ્છાકા૦ બહુ પડીપુન્ના પોરિસિ કહી ખમાસમણો દેઇ ઇરિયાવહિયા પડિક્કમી જાવત્ લોગસ્સ કહી ઇચ્છામિ ઇચ્છાકા૦ બહુપડિપુન્ના પોરસીરાઇઅ સંથારએહાઉં ? કહી પછી ઇચ્છામિ૦ ઇચ્છાકા૦ ચૈત્યવંદન કરૂં કહી ચઉક્કસાયનું ચૈત્યવંદન જાવત્ જયવીયરાય સુધી કરે પછી ઇચ્છામી૦ ઇચ્છાકા૦ સંથારા વિધિ ભણવા મુહપત્ત પડીલેહું એમ કહી મુહપત્તિ પડી લેહવી. પછી સંથારા પોરિસિ ભણાવવી જાગે ત્યાં સુધી સઝાયધ્યાન કરે.

પોસામાં એકાસણાદ કર્યું હોય તો અવસરે પચ્ચખ્ખાણ પારી પોસહશાળાથી આવસ્સહી કહી નિજ ગૃહે ઇર્યા શોધતો ખમાસમણ દઇ ઇરિયાવહિ પડિક્કમી ખમા૦ ગમણાગમણે આલોઇ કાજો પૂજી યગા સંભવે અતિથિ સંવિભાગ વ્રત ફરસી નિશ્ચલ આસને બેસી હાથ, મુખ, પગ પાત્ર પડિલેહી નવકાર સંભાળી પ્રાશુક આહાર જમે અથવા પોસહશાલાયે પૂર્વ પ્રેરિત નિજ પુત્રાદિકે આણ્યો આહાર ભોગવે પણ સાધુની પેરે ગોચરી નહીં તથા કારણ વિના મોદક, સ્વાદુ લવિંગાદિ તંબોલ ન લેવો. તતઃ નિસીહિ કહી પોસહશાલાયે આવી ખમાસમણ ઇરિયાવહી પડિક્કમિ ચૈત્યવંદન કરવું. ઇતિ શ્રી પોષધ વિધિ સંપૂર્ણ.

अथ संथारा पोरिसि.

ગોયમાઇણં=ગૌતમાદિ- [કોને.
આઇણં=આદિક
જિટ્ઠિજ્જા=વૃદ્ધ સાધુઓ
ઠુજ્જન=બેસો
રયણેહિં=રત્નોએ કરી
મંડિઅ=શોભિત
સરીરા=શરીરવાળા
બહુપડિપુન્ના=ઘણી પ- [રિપૂર્ણ.
સંથારએ=સંથારામાં
સંથારં=સંથારા પ્રત્યે
બાહુવહાણેણં=હાથના [ઓશીકા વડે.
વામ=ડાબુ
પાસેણં=પાસાએ
કુક્કુડિ=કુકડી
પસારણં=પસારીને
અંતરંત=અસમર્થપણા- [થી ન રહેવાય તો
પમજ્જએ=પૂજીને
સંકોઇઅ=સંકોચે
સંડાસા=સાથલ સંધી
ઉવ્વટ્ટંતે=પાસુ ફેરવે

પડિલેહા=પૂજીને
દવ્વાઇ=દ્રવ્યાદિક
ઉવઓગં=ઉપયોગ
નિરુંભણું=રૂંધવું, રોકવું
આલોએ=જુએ
પમાઓ=પ્રમાદ
ઇમસ્સ=આના
દેહસ્સ=દેહના
ઇમાઇ=આ
રયણિએ=રાત્રીને વિષે
ઉવહિ=ઉપધિ
વોસિરિઅં=વોસિરાવું
પન્નત્તા=પ્રરૂપેલો
પવજ્જામિ=અંગીકાર
ચોરિક્કં=ચોરી [કરૂંછું
મેહુણં=મૈથુન
દવિણ=દ્રવ્યનું
મુચ્છં=મૂર્છા
કોહં=ક્રોધ
માણં=માન
માયં=કપટ
લોહં=લોભ
પિજ્જં=પ્રેમ રાગને
દોસં=દ્વેષ

કલહં=કલેશ [ભ્યાખ્યન
અબ્ભક્ખાણં=અ-
પેસુન્નં=ચાડી
સમાઉત્તં=સહત
પરપરિવાયં=પરપરિવાદ
માયામોસં=માયા મૃષા- [વાદ
મિચ્છત્તસલ્લં=મિથ્યા- [ત્વશલ્ય
વોસિરિસુ=ત્યાગ કર
વિગ્ઘભૂઆઇં=વિઘ્નભૂત
દુગ્ગઇ=દુર્ગતિ
નિબંધણાઇં=કારણ
પાવઠાણાઇં=પાપ સ્થાન
એગોહં=હું એકલો
નત્થિ=નથી
અન્નસ્સ=અન્યનો
કસ્સઇ=કોઇનો
અદીણમણસો=અદીન [મન થકો
અપ્પાણં=આત્માને
અણુસાસઇ=શીખામણ [આપે
સંજુઓ=સહિત

સેસા=શેષ	**પરંપરા**=શ્રેણી	**તત્ત**=તત્ત્વ
બહિરા=બાહ્ય	**તમ્હા**=તે માટે	**ગહિઅં**=ગ્રહ્યું
સંજોગ=સંયોગ	**મહ**=મારા	**ખમિઅ**=ખામીને
મૂલં=મૂલ	**જાવજ્જિવં**=જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી	**ખમાવિઅ**=ખમાવીને
જીવેણ=જીવે		**મુજ્જ**=મારે
		ખમંત=ખમે

પડિક્કમણું સજ્ઝાય કર્યા પછી આચાર્ય સમીપે આવીને ખમાસમણુ દેવું પછી ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ બહુ પડિપુન્ના પોરિસિ રાઇઅ સંથારએ ઠામિ એમ કહેવું. તે આજ્ઞા લઈ ઇરીયાવહિયા પૂર્વક ચૈત્યવંદન કરવું પછી લઘુશંકાદિક કાર્ય કરવું હોય તો કરવું પછી યત્ના સાથે સંથારો કરવો તેની વિધિ તથા સૂત્ર, આ પાઠ અને તેનો અર્થ વાંચવાથી સમજાશે.

. નિસિહી, નિસિહી, નિસિહી, નમો ખમાસમણાણં ગોયમાઇણં મહા મુણીણં—ત્રણ નિસેહી કહેવી ક્ષમાશ્રમણ ગૌતમાદિક મહા મુનિઓને નમસ્કાર થાઓ એ પાઠ બોલીને નવકાર તથા કરેમિભંતે એ બંને પાઠ ત્રણ વાર ભણવા પછી.

અણુજાણહ જિટ્ઠુજ્જા, ઇજ્જા,—હે વૃદ્ધ સાધુઓ! મને આજ્ઞા આપો.

અણુજાણહ પરમ ગુરૂ—હે પરમ ગુરૂ! મને આજ્ઞા આપો.

ગુરૂ ગુણ રયણેહિં મંડિઅ સરીરા—આચાર્યના મોટા ગુણરૂપ રત્ને કરી શોભાયમાન છે શરીર જેનાં એવા તમે (આજ્ઞા આપો.)

બહુ પડિપુન્ના પોરિસિ, રાઇઅ સંથારએ ઠામિ ॥ ૧ ॥ ઘણી વ્યતિત થઇ છે પોરિસિ માટે રાત્રિ સંબંધી સંથારાને વિષે હું વિશ્રામ કરૂં. ॥ ૧ ॥ [તિ કહે છે.

અણુજાણહ સંથારં—સંથારાની મને આજ્ઞા આપો. તે કેવી રીતે

બાહુ વહાણેણ વામપાસેણં—હાથનું ઉપધાન એટલે ઓશિકું કરીને અને ડાબા પાસા ઉપર સુઇ રહીને.

કુક્કુડિપાય પસારણ—વળી કુકડીની પેઠે આકાશમાં પગ પ્રસારીને સુવે.
અંતરંત પમજ્જએ ભુમિં ॥ ૨ ॥—નહીંતો ભૂમિને પમાર્જીને ત્યાં [પુંજવી.
પગ મૂકે. ॥ ૧ ॥
સંકોઇઅ સંડાસા—પગ સંકોચ કરવો હોય તો સાથોળા આખી
ઉવ્વટ્ટંતેય કાય પડિલેહા—પાસુ બદલવું હોય તો આખું શરીર
પડિલેહવું.
દવ્વાઇ ઉવઓગં—લઘુશંકાદિક માટે ઉઠવું હોય છો દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલ,
ભાવ એ ચારનો ઉપયોગ રાખવો અને મનમાં વિચારવો.
ઉસાસ નિરૂભણાલોએ ॥ ૩ ॥—તેમ છતાં નિંદ્રા રહે તો શ્વાસને
રૂંધવો એટલે નિંદ્રા દૂર જાય પછી બહાર નિકળવાના દ્વાર પ્રત્યે જુવે
અને બહાર જઇ આવીને પાછો ધર્મ ધ્યાનમાં પ્રવર્તે.

જઇ મે હુજ્જ પમાઓ—જો મહારે પ્રમાદ એટલે મરવું થાય.
ઇમસ્સ દેહસ્સિમાઇ રયણીએ—આ રાત્રિને વિષે આ દેહ સબંધી.
આહાર મુવહિદેહં—ચાર આહાર, વસ્ત્ર પાત્ર તથા શરીર.
સવ્વ તિવિહેણ વોસિરિઅં ॥ ૪ ॥—તે સર્વે મન, વચન, કાયાએ
કરી હું વોસિરાવુંછું. ॥ ૪ ॥
ચત્તારિમંગલં, અરિહંતા મંગલં—ચાર માંગલિક છે. એક અરિહંત
માંગલિક છે. [લિક છે.
સિદ્ધા મગલં, સાહુ મંગલં—બીજા સિદ્ધ તથા ત્રીજા સાધુ માંગ-
કેવલિ પન્નતો ધમ્મો મંગલં ॥ ૫ ॥—ચોથો કેવલી પ્રરૂપિત શ્રુત
ચારિત્રરૂપ ધર્મ માંગલિક છે. ॥ ૫ ॥
ચત્તારિ લોગુત્તમા, અરિહંતા લોગુત્તમા—ચાર, લોકને વિષે ઉત્તમ છે,
એક અરિહંત, લોકને વિષે ઉત્તમ છે.
સિદ્ધા લોગુત્તમા, સાહુ લોગુત્તમા—બીજા સિદ્ધ ભગવાન ત્રીજા સાધુ
મુનિરાજ લોકને વિષે ઉત્તમ છે.

કેવલિ પણ્ણતો ધમ્મો લોગુત્તમો ॥ ૬ ॥—ચોથો કેવલી પ્રરૂપિત ધર્મ લોકને વિષે ઉત્તમ છે. ॥ ૬ ॥

ચત્તારિ સરણં પવજ્જામિ—ચાર શરણ હું અંગિકાર કરૂંછું.

અરિહંતે સરણં પવજ્જામિ—અરિહંતનું શરણ હું અંગિકાર કરૂંછું.

સિદ્ધે સરણં પવજ્જામિ—સિદ્ધનું શરણ હું અંગિકાર કરૂંછું.

સાહુ સરણં પવજ્જામિ—સાધુનું શરણ હું અંગિકાર કરૂંછું.

કેવલિ પણ્ણત્તં ધમ્મં સરણં પવજ્જામિ ॥ ૭ ॥—કેવલિ પ્રરૂપિત ધર્મનું શરણ હું અંગિકાર કરૂંછું. ॥ ૭ ॥

પાણાઇવાયમલિયં—પ્રાણાતિપાત, મૃષાવાદ. [પરિગ્રહ.

ચોરિક્કં મેહુણં દવિણમુચ્છં—અદત્તાદાન=ચોરી, મૈથુન, દ્રવ્યની મૂર્છાએ

કોહં માણં માયં—ક્રોધ, માન, માયા.

લોભં પિજ્જં તહા દોસં ॥ ૮ ॥—લોભ, રાગ તથા દ્વેષ. ॥ ૮ ॥

કલહં અબ્ભખાણં—કલહ, અભ્યાખ્યાન આળદેવું તે. [યુક્ત.

પેસુન્નં રઇ અરઇ સમાઉત્તં—પૈશુન્ય તે ચાડી, રતિઅરતિ, તેણે કરી

પરપરિવાયં માયા—પરપરિવાદ, માયા.

મોસં મિચ્છત્તસલ્લં ચ ॥ ૯ ॥—મૃષાવાદ તથા મિથ્યાત્વ શલ્ય.

વોસિરિસુ ઇમાઇં—આનો ત્યાગ કર.

મુક્ખમગ્ગ સંસગ્ગ વિગ્ઘ ભૂઆઇં—જે મોક્ષમાર્ગનો સંસર્ગ કરનારા પ્રાણિઓને વિઘ્ન ભૂત છે.

દુગ્ગઇ નિબંધણાઇં—વળી જે દુર્ગતિના કારણ છે. [કર. ॥ ૧૦ ॥

અઠ્ઠારસ પાવઠાણાઇં ॥ ૧૦ ॥—આ અઢાર પાપસ્થાનકનો ત્યાગ

એગો હં નત્થિ મે કોઇ—હું એકછું માહારો કોઇ નથી.

નાહ મન્નસ્સ કસ્સ ઇ—હું પણ બીજા કોઇનો નથી.

એવં અદીણમણસો—એ પ્રકારે આદીન મન થકો. [॥ ૧૧ ॥

અપ્પાણમણુસાસઇ ॥ ૧૧ ॥—પોતાના આત્માને શિખામણ આપે.

એગો મે સાસઓ અપ્પા—મારો આત્મા શાશ્વતો અને એકજ છે.

નાણદંસણસંજુઓ—તે જ્ઞાન તથા દર્શને કરી સહિત છે.

સેસા મે બાહિરા ભાવા—બાકીના ભાવ મારા સ્વરૂપ થકી બાહ્ય છે.

સવ્વે સંજોગલક્ખણા ॥ ૧૨ ॥—તે સર્વેનું મૂલ સંજોગ તે મેલાપ છે. ॥ ૧૨ ॥

સંજોગમૂલા જીવેણ—આ જીવે, સંજોગ છે મૂલ કારણ જેનું.

પત્તા દુક્ખપરંપરા—એવી દુઃખની શ્રેણી તે પામી.

તમ્હા સંજોગસંબંધં—તે કારણ માટે સંજોગ સબંધ.

સવ્વં તિવિહેણ વોસિરિયં ॥ ૧૩ ॥—સર્વ ત્રિવિધે હું વોસિરાવું છું. ૧૩

અરિહંતો મહ દેવો—અરિહંત તથા સિદ્ધ મારા દેવ છે.

જાવજ્જીવં સુસાહુણો ગુરૂણો—જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી સુસાધુ તે મારા ગુરૂ છે.

જિણપન્નત્તં તત્તં—જીનેશ્વર ભગવાને પ્રરૂપ્યું જે તત્વ તે મુજ ધર્મ છે.

ઇઅ સમ્મત્તં મએ ગહિયં ॥ ૧૪ ॥—આ સમકીત મેં ગ્રહણ કર્યું છે. ॥ ૧૪ ॥

ખામિઅ ખમાવિઅ મઇ ખમિઅ—ખમીને તથા ખમાવીને મારા [વિષે ખમજો.

સવ્વહ જીવનિકાય—સર્વ નિકાયના જીવો.

સિદ્ધહ સાખ આલોયણહ—સિદ્ધની સાખે હું આલોવું છું.

મુજ્જહ વઇર ન ભાવ ॥ ૧૫ ॥ મારે કાંઇ વેરભાવ નથી. ॥ ૧૫ ॥

સવ્વે જીવા કમ્મવસ—સર્વે જીવો કર્મના વશ થકી.

ચઉદહ રાજ ભમંત—ચઉદ રાજ લોકમાં ભમે છે.

તે મે સવ્વ ખમાવિઆ.—તે સર્વે જીવોને મેં ખમાવ્યા છે.

મુજ્જવિ તેહ ખમંત ॥ ૧૬ ॥—તે જીવો મારા પ્રતે ખમો. ॥ ૧૬ ॥

જં જં મણેણ બદ્ધં—જે જે પાપ મનવડે કરી બાંધ્યું હોય.

જં જં વાએણ ભાસિઅં પાવં—જે જે પાપ વચને કરીને બોલવાથી લાગ્યું હોય.

જં જં કાએણ કયં—જે જે પાપ કાયાથી કર્યું હોય.

મિચ્છામિ દુક્કડં તસ્સ ॥ ૧૭ ॥—સર્વ પાપ મારૂં મિથ્યા થાઓ.

स्तुतियो.

अथ भावनाओ.

પ્રભુ દર્શન સુખ સંપદા, પ્રભુ દર્શન નવ નિદ્ધ,
પ્રભુ દર્શનથી પામીએ, સકળ પદારથ સિદ્ધ,
ભાવે જીનવર પુજીએ, ભાવે દીજે દાન,
ભાવે ભાવના ભાવીએ, ભાવે કેવળ જ્ઞાન,

જીવડા જીનવર પુજીએ, પુજયાનાં ફળ હોય,
રાજ નમે પ્રજા નમે આણ ન લોપે કોય,
વાડી ચંપો મોરીઓ, સોવન પાંખડીએ,
પાર્શ્વ જીનેશ્વર પુજીએ, પાંચે આંગળીએ.
આભને વહાલી વીજળી, ધરતીને વહાલો મેહ;
રાજુલ વહાલા નેમજી, આપને વહાલો દેહ.

આખી જલેબી પાતળી, ખુણે બેસી ખાય,
દેવ ગુરૂની નીંદા કરે, તે સાતમી નરકે જાય.

જગત્રયાઆધાર કૃપાવતારં, દુર્વાર સંસાર વિકાર વૈદ્યં,
શ્રી વીતરાગો ત્વયિ મુગ્ધ ભાવાત્, વિજ્ઞ પ્રભો વિજ્ઞપયામી કિંચિત.

દેખીરે અદભૂત તાહરૂ રૂપ, અચરિજ ભવિકારૂપી પદ વરો;
તાહારી ગત તું જાણે હો દેવ સમરણ ભજન તે વાચક જસ કહે.

તું અકલંકી રૂપ સ્વરૂપી, પરમાનંદ પદ તું દાઇ;
તું શંકર બ્રહ્મા જગદીશ્વર, વિત્તરાગ તું નીરમાઇ.

અનોપમ રૂપ દેખી તુજ રીજે, સુર નરનારી કે વંદા,
નમો નિરંજન ફણી પતી શેવીત, પાસ ગોડીચા સુખકંદા. ૨
કાને કુંડલ શીર છત્ર બીરાજે, ચક્ષુ ટીકા નીરધારી;
અષ્ટ બીજોરૂં હાથ સોહે, તુમ વંદે સહુ નરનારી. ૩
જળ આવી પ્રભુ નાકે અડીઆં, આસન કંપ્યા નીરધારી;
નાગ નાગણી છત્ર ધરે છે, જળ વરસાવ્યાં નીરધારી. ૪
રૂપ વિજય કહે સુણ મેરી લાવણી, એસી સોભા બહુ સારી;
માત પીતા બાંધવ સહુ સાથે, સંજમ લીધા નીરધારી.

દર્શનં દેવ દેવસ્ય, દર્શનં પાપ નાશનં,
દર્શન સ્વર્ગ સોપાનં, દર્શનં મોક્ષ સાધનં.

अथ अष्टप्रकारी पूजाना दूहा.

ન્હવણ વિલેપન કુસુમની, ધૂપ દીપ મનોહાર;
અખંડ અક્ષત નૈવેધની, અષ્ટમી ફળ સુવિચાર. ૧
ભાવ સ્તવનને કારણે, દ્રવ્યસ્તવ અધિકાર;
કારણથી કારજ સધે, તેણે ધૂર પુજ ઉદાર. ૨
ઇણી પરે જળ પુજા કરી, કરીએ અપ્પા શુદ્ધ;
માને છિણુ જે એહમાં, જાણો તેહ અશુદ્ધ. ૩
હવે કરવા ગુણ વાસના, અસંખ્યાત પ્રદેશ;
ચંદનની પૂજા કરો, આણી ભાવ વિશેષ. ૪
પુજાને પરિણામ દોઉ, કરો ચંદનકી રીત;
શીતળતાને સુગંધતા, જિમ ભાજે ભવભીત. ૫

હવે ત્રીજી સુમનસ તણી, પૂજા અતિહિ ઉદાર;
સુમનસ સુખ જિણથી લહે, તિણે સુમનસ પરકાર. ૬
પ્રણિધાને સદ્ગતિ હોએ, પૂજાથી કીમ નવી હોય;
સુમનસ ભાવે દુર્ગતા, પૂજા પંચાશક જોય. ૭
હુતાશનથી કક્ષ જ્યું, તિમ ધ્યાનાનલે કર્મ;
તિણે મિશે ધૂપ પુજા કરો, પામો જ્યું શિવશર્મ. ૮
ઇણપરિ ધૂપ પૂજા કરી, જિન આગળ શુભ ભાવ;
ટાળી વિભાવની પરિણતી, દૂર કરો પરભાવ. ૯
જગ પ્રદીપ પુર દીપ શુભ, કરતાં ભાવો એહ;
અવરાણું જે અનાદિનું, જ્ઞાન લહો નિજ તેહ. ૧૦
કેવળનાણ પઇવણુ, જ્યુ લહે લોકા લોક;
ત્યું પૂજા દ્રવ્ય દીપની, કરતાં શિવફળ રોક. ૧૧
હવે અક્ષત પૂજા કરો, શાલિવ્રીહિ ગોધૂમ;
ઉજવળ પ્રભુ પુર ઢોઇને, ટાળો મોહકી ધુમ. ૧૨
અક્ષય ફળ લેવા ભણી, અક્ષત પૂજા ઉદાર;
ઇહ ભવ પણ નવિ ક્ષણે હોયે, રાજ રિધિ ભંડાર. ૧૩
હવે નૈવેદ્ય નિવેદના, કીજે જીમ હલીરાય;
ભવ નિર્વેદ પ્રભુ મુખે, માગો અવિચળ ઠાય. ૧૪
કર્ત્તા ભોકતા મુજ નહીં; પુદ્ગલ ભાવનો જીવ;
તિણે પુદ્ગલની ત્યાજના, કરતાં શર્મ સદૈવ. ૧૫
ફળ પુજા કરતાં થકાં, સફલ કરો અવતાર;
ફલ માગો પ્રભુ આગલે, તાર તાર મુજ તાર. ૧૬
જસ ફલ ઓપમ જગ નહીં, પામ્યા પછી ન અંત;
અવ્યાબાધ અચળ અરૂજ, માગો સુખ અનંત. ૧૭

(ઇતિ અષ્ટપ્રકારી પૂજાના દૂહા સંપૂર્ણ.)

जिन नव अंग पुजाना दोहा.

જળ ભરી સંપુટ પત્રમાં, યુગલીક નર પુજંત;
રિખભ ચરણ અંગુઠડે, દાયક ભવજલ અંત. ૧
જાનુ બળે કાઉસગ્ગ રહ્યા, વિચરયા દેશ વિદેશ;
ખડાં ખડાં કેવળ લહ્યું, પૂજો જાનુ નરેશ, ૨
લોકાંતિક વચને કરી, વરસ્યા વરસી દાન;
કરકાંડે પ્રભુ પૂજતાં, પુજો ભવિ બહુ માન. ૩
માન ગયો દોય અંશથી, દેખી વીર્ય અનંત,
ભૂજા બળે ભવજલ તરયા, પુજો ખંધ મહંત. ૪
સિદ્ધસિલ્લા ગુણ ઉજળી, લોકંતે ભગવંત;
વસીયા તેણે કારણ ભવી, શિર શિખા પૂજંત. ૫
તિર્થંકર પદ પૂન્યથી. ત્રિભુવન જન સેવંત;
ત્રિભુવન તિલક સમા પ્રભુ, ભાલ તિલક જયવંત. ૬
સોળ પોહોર પ્રભુ દેશના, કંઠે વિવર વરતુલ;
મધુરધ્વની સુરનર સૂણે, તીણે ગળે તીલક અમૂલ, ૭
હ્રદય કમળ ઉપસમ બળે, બાળ્યા રાગને રોષ;
હેમ દહે વન ખંડને હ્રદય તિલક સંતોષ. ૮
રત્ન ત્રયી ગૂણ ઉજળી, સકળ સગૂણ વિશરામ;
નાભિ કમળની પુજના કરતાં અવિચળ ધામ. ૯
ઉપદેશક નવ તત્વના તિણે નવ અંગ જીણંદ;
પુજો બહુ વિધ રાગશું કહે શુભ વીર મુણંદ.

સકળ કર્મ વારી, મોક્ષ માર્ગાધીકારી;
ત્રીભુવન ઉપગારી, કેવળ જ્ઞાન ધારી. ૧

ભવિજન નિત્ય શેવો, દેવ તે ભક્તિ ભાવે;
ઇહજ જીન ભજંતા, સર્વ સંપત્તિ આવે. ૨
જીનવર પદ શેવા, સર્વ સંપત્તિ દાઇ;
નિશિદીન સુખદાઇ, કલ્પવલ્લી શહાઇ; ૩
નમિ વિનમિ લહીજે, સર્વ વિદ્યા વડાઇ.
રૂષભ જીનંદ શેવા, સાધતાં તેહ પાઇ.

સ્વપર સમયે જાણે, ધર્મ વાણી વખાણે;
પરમ ગુરૂ કહ્યાથી, તત્વ નિઃશંક માણે.
ભવીક કજ વિકાશે, ભાનૂ જ્યું તેજ ભાસે;
ઇહ જ ગુરૂ ભજો જે, શુદ્ધ માર્ગ પ્રકાશે.
સુગુરૂ વચન સંગે, નિસ્તરે જીવ રંગે
નિરમળ નર થાએ, જેમ ગંગા પ્રસંગે.
સુણીઅ સુગુરૂ કેશી, પાણીરાય પ્રદેશી;
લહી સુરભવ વાસી. જે હવે મોક્ષ જાશી.

જળનિધિ જળવેળા, ચંદ્રથી જેમ વાધે;
સકળ વિભવ લીલા, ધર્મથી તેમ સાધે.
મનુષ્ય જનમ કેરો, સાર તે ધર્મ જાણી:
ભજ ભજ ભવી ભાવે, ધર્મ તે સૌખ્ય ખાણી.

ઇહ ધર્મ પસાયે, વિક્રમે સત્ય સાધ્યો,
ઇહ ધર્મ પસાયે, શાલીનો શકય વાધ્યો.
જસ નરગ જવાજી, ગ્રત્યીકાનાજી કેઈ,
રણ સમય થયાં તે, જીવ સાચાતિ કેઇ.

ચૈત્યવંદનો.

સકલ કુશલ વલ્લી, પુષ્કરાવર્ત્ત મેઘો, દુરિત તિમિર ભાનુ; કલ્પવૃક્ષો પમાનુ, ભવજળ નિધિપોતઃ સર્વ સંપત્તિ હેતુ, સ ભવતુ સતતં વઃ શ્રેયસે શાંતિનાથઃ શ્રેયસે પાર્શ્વનાથઃ

૧

વિમળ કેવળ જ્ઞાન કમળા, કલીત ત્રીભુવન હિતકરં,
સુરરાજ સંસ્તુત ચરણ પંકજ, નમો આદી જીનેશ્વરં. ૧
વિમળ ગીરીવર શ્રૃંગ મંડણ, પ્રવર ગુણ ગણ ભુધરં,
સુર અસુર કીન્નર કોડી સેવીત નમો૦ ૨
કરતી નાટક કીન્નરી ગણ, ગાય જીન ગુણ મનહરં,
નિર્જરાવળી નમે અહોનીશ, નમો૦ ૩
પુંડરીક ગણપતી સિદ્ધિ સાધી, કોડી પણ મુની મનહરં
શ્રી વીમળ ગીરીવર શ્રૃંગ સિદ્ધા. નમો૦ ૪
નીજ સાધ્ય સાધન સુર મુનીવર. કોડીનંત એ ગીરીવરં,
મુગતી રમણી વર્યા રંગે, નમો૦ ૫
પાતાળ નર સુર લોક માંહી, વીમળ ગીરીવર તો પરં
નહી અધીક તીરથ તીરથપતી કહે નમો૦ ૬
ઇમ વીમળ ગીરીવર શીખર મંડણ દુઃખ વીહંડણ ધ્યાઇએ,
નીજ શુદ્ધ સત્તા સાધનાર્થં પરમ જ્યોતીને પાઇએ,
જીત મોહ કોહ વીછોહ નીદ્રા પરમ પદસ્થીત જયકરં,
ગીરીરાજ શેવા કરણ તત્પર, પદ્મવિજય સુ હીતકરં. ૭

૨

શ્રી શેત્રુંજે સિદ્ધ ક્ષેત્ર, દીઠે દુરગતી વારે;
ભાવ ધરીને જે ચઢે, તેને ભવ જળ પાર ઉતારે. ૧

અનંત સિદ્ધનો એ ઠામ, સકળ તીરથનો રાય;
પુરવ નવાણુ રીખવ દેવ, જ્યાં ઠવીયા પ્રભુ પાય. ૨
સુરજ કુંડ સોહામણો, કવડ જક્ષ અભીરામ,
નાભીરાયા કુળ મંડણો, જીનવર કરૂ પ્રણામ. ૩

૩

આજ દેવ અરીહંત નમુ, સમરૂ તોરૂ નામ;
જ્યાં જ્યાં પ્રતીમા જીન તણી, ત્યાં ત્યાં કરૂં પ્રણામ. ૧
શેત્રુંજય શ્રી આદી દેવ, નેમ નમું ગીરનાર;
તારંગે શ્રી અજીતનાથ, આબુ રીખવ જુહાર. ૨
અષ્ટાપદ ગીરી ઉપરે, જીન ચોવીશી જોડ,
મણીમય મુરત માનશુ, ભરતે ભરાવી સોય. ૩
સમેતશીખર તીરથ વડો, જ્યાં વીશે જીનપાય;
વૈભાર ગીરીવર ઉપરે, શ્રી વીર જીનેશ્વર રાય. ૪
માંડવગઢનો રાજીઓ, નામે દેવ સુપાસ;
રીખવ કહે જીન સમરતાં, પહોંચે મનની આશ.

૪

પદ્મ પ્રભુને વાસુપુજ્ય, દોય રાતા કહીએ,
ચંદ્રપ્રભુને સુવધીનાથ, દો ઉજળ લહીએ. ૧
મલ્લીનાથને પાર્શ્વનાથ, દો નીલા નીરખ્યા,
મુનીસુવ્રત ને નેમનાથ દો અંજન સરીખા. ૨
સોળે જીન કંચન સમા, એહવા જીન ચોવીશ;
ધીર વીમળ પંડીત તણો, જ્ઞાન વીમળ કહે શિષ્ય. ૩

૫

બાર ગુણ અરિહંત દેવ, પ્રણમીજે ભાવે.
સિદ્ધ આઠ ગુણ સમરતાં, દુ:ખ દોહગ જાવે.

આચારજ ગુણ છત્રીસ, પચવીસ ઉવઝાય,
સતાવીશ ગુણ સાધુના, જપતાં સુખ થાય. ૨
અષ્ટોતરસય ગુણ મળી, એમ સમરો નવકાર,
ધીર વીમળ પંડીત તણો, નય પ્રણમે નીત્ય સાર. ૩

૬

પ્રહસમે ભાવ ધરી ઘણો, પ્રણમું મનરે આનંદ;
ધન વેળા ધન તે ઘડી, નિરખુ પ્રભુ મુખચંદ. ૧
રિખભ અજિત સંભવ ભલા, અભિનંદન વંદુ;
સુમતિ પદમ પ્રભુ જીનવરા, શ્રી સુપાસ જિણંદ. ૨
ચંદ્ર પ્રભુ સુવધી નમુ, શીતળ શ્રેયાંસ;
વાસુપૂજ્ય વિમળ પ્રભુ, અનંત ધર્મ જિણંદ. ૩
શાંતી કુંથું અર જીનવરા, એ ત્રણ ચક્રી કહીજે;
મલ્લી મુનીસુવ્રત પ્રભુ, નમિ નેમ જિણંદ. ૪
પાર્શ્વ વીર નીત વંદીએ, એવા જીનરે ચોવીશ;
જ્ઞાન વીમળ સુરી પ્રણમતાં નીત્ય હોય જગીશ. ૫

૭

શ્રી સીમંધર વીતરાગ ત્રીભૂવન તુમે ઉપગારી;
શ્રી શ્રેયાંસ પીતા કુળે, બહુ શોભા તુમારી. ૧
ધન્ય ધન્ય માતા સત્યકી, જેણે જાયો જયકારી;
વૃષભ લંછન વીરાજમાન, વંદે નર નારી. ૨
ધનુષ પાંચસેં દેહડીએ સોહીએ સોવન વાન;
કીરતી વીજય ઉવઝાયનો, વીનય ધરે તુમ ધ્યાન. ૩

૮

શ્રી સીમંધર જગધણી, આ ભરતે આવો;
કરૂણાવંત કરૂણા કરી, અમને વંદાવો, ૧

સકળ ભકત તુમે ધણીએ, જો હોવે અપનાથ;
ભવોભવ હું છું તાહરો, નહીં મેલુ હવે સાથ ૨
સયલ સંગ છંડી કરીએ, ચારીત્ર લેઈશુ;
પાય તુમારા શેવીને, શીવ રમણી વરસુ. ૩
એ અળગો મુજને ઘણોએ, પૂરો શ્રી મંદીર દેવ;
ઈહાં થકી હું વીનવું, અવધારો ગુણગેહ. ૪

अथ श्री बीजनुं चैत्यवंदन.

દુવિધ ધર્મ જીણે ઉપદિસ્યો, ચોથા અભીનંદન;
બીજે જન્મ્યા તે પ્રભુ, ભય દુઃખ નિકંદન. ૧
દુવિધ ધ્યાન તુમે પરિહરો, આદરો દોય ધ્યાન;
ઇમ પરકાસ્યું સુમતિ જીને, તે ચવિયા બીજ દીન. ૨
દોય બંધન રાગ દ્વેશ, તેહને ભવે તજીએ;
મુજપરે સીતલ જિન કહે, બીજ દીન શિવ ભજીએ. ૩
જીવાજીવ પદાર્થનું, કરો નાણ સુજાણ;
બીજ દિને વાસુપુજ્ય પરે, લહો કેવળ નાણ. ૪
નિશ્ચય નય વ્યવહાર દોય, એકાંત ન ગ્રહીએ;
અર જીન બીજ દિને ચવી, એમ જીન આગળ કહીએ. ૫
વર્ત્તમાન ચોવીશીએ, એમ જીન કલ્યાણ;
બીજ દિને કેઇ પામીયાં, પ્રભુ નાણ નિર્વાણ. ૬
એમ અનંત ચોવીશીએ, હુઆં બહુ કલ્યાણ;
જીન ઉત્તમ પદ પદ્મને, નમતાં હોય સુખ ખાંણ. ૭

अथ श्री ज्ञानपंचमीनुं चैत्यवंदन.

ત્રીગડે બેઠા વીર જીન, ભાખે ભવિજન આગે;
ત્રીકરણસ્યૂં ત્રીહુ લોકજન, નીસુણો મન રાગે. ૧

આરાધો ભલી ભાતસેં, પાંચમ અજુઆળી;
જ્ઞાન આરાધના કારણે, એહજ તિથી નીહાળી. ૨
જ્ઞાન વિના પશુ સરિખા, જાણો એણે સંસાર;
જ્ઞાન આરાધનથી લહે, સીવપદ સુખ શ્રીકાર. ૩
જ્ઞાન રહીત ક્રીયા કહી, કાસ કુસુમ ઉપમાન;
લોકા લોક પ્રકાશકર, જ્ઞાન એક પરધાન. ૪
જ્ઞાની શ્વાસો શ્વાસમાં, કરે કર્મનો છેહ;
પૂર્વ કોડી વરસો લગે, અજ્ઞાને કરે તેહ. ૫
દેશ આરાધક ક્રીયા કહી, સર્વ આરાધક જ્ઞાન;
જ્ઞાન તણો મહીમા ઘણો, અંગ પાંચમે ભગવાન. ૬
પંચ માસ લઘુ પંચમી, જાવ જીવ ઉત્કૃષ્ટી;
પંચ વરસ પંચ માસની, પંચમી કરો શુભ દૃષ્ટી. ૭
એકાવનહી પંચનોએ, કાઉસગ્ગ લોગસ્સ કેરો;
ઉજમણું કરો ભાવશું. ટાળે ભવ ફેરો. ૮
એણી પેરે પંચમી આરાધીએ, આણી ભાવ અપાર;
વરદત્ત ગુણ મંજરી પરે, રંગ વિજય લહો સાર. ૯

अथ श्री अष्टमीनुं चैत्यवंदन.

માહા સુદી આઠમને દીને, વિજ્યા સુત જાયો;
તેમ ફાગણ સુદી આઠમે, સંભવ ચવી આવ્યો. ૧
ચેતર વદની આઠમે, જનમ્યા ઋષભ જીણંદ;
દિક્ષા પણ એ દીન લહી, હુઆ પ્રથમ મુનીચંદ. ૨
માધવ સુદિ આઠમ દીને, આઠ કર્મ કર્યાં દૂર;
અભિનંદન ચોથા પ્રભુ, પામ્યા સુખ ભરપુર; ૩
એહિજ આઠમ ઉજળી, જન્મ્યા સુમતિ જીણંદ;
આઠ જાતિ કળશે કરી, ન્હવરાવે સુરનર ઇન્દ્ર. ૪

જનમ્યા જેઠ વદી આઠમે, મુનીસુવ્રત સ્વામી;
નેમ અસાડ સુદી આઠમે, અષ્ટમી ગતી પામી. ૫
શ્રાવણ વદની આઠમે, નમી જનમ્યા જગ ભાણ;
તેમ શ્રાવણ સુદી આઠમે, પાસજીનું નીરવણ. ૬
ભાદરવા વદી આઠમ દીને, ચવીયા સ્વામી સુપાસ;
જીન ઉત્તમ પદ પદ્મને સેવ્યાથી શિવ વાસ. ૭

अथ श्री एकादसीनुं चैत्यवंदन.

સાસન નાયક વીરજી, પ્રભુ કેવળપાયો;
સંઘ ચતુરવીધ થાપવા, મહસેન વન આયો. ૧
માધવ સીત એકાદશી, સોમલ દ્વીજ યજ્ઞ;
ઇંદ્રભૂતી આદે મળ્યા, એકાદશ વિજ્ઞ. ૨
એકાદસસેં ચઉગુણા, તેહનો પરિવાર;
વેદ અર્થ અવળો કરે, મન અભિમાન અપાર. ૩
જીવાદિક સંશય હરીએ, એકાદશ ગણધાર;
વીરે થાપ્યા વંદીએ, જીન શાસન જયકાર. ૪
મલ્લી જન્મ અર મલ્લી પાસ, વર ચરણ વિલાસી;
રીખભ અજીત સુમતિ નમી, મલ્લી ઘન ઘાતી વિનાસી. ૫
પદ્મ પ્રભુ શીવવાસ પાસ, ભય ભવનાં તોડી;
એકાદશી દીન આપણી, રીધ સગળી જોડી. ૬
દશ ખેત્રે ત્રીહું કાળનાં, ત્રણસે કલ્યાણ;
વરસ અગીઆર એકાદશી, આરાધો વરનાણ. ૭
અગીઆર અંગ લખાવીએ, એકાદશ પાઠાં;
પુંજણી ઠવણી વીંટણી, મસી કાગળ કાઠાં. ૮
અગીઆર અવ્રત છાંડવાએ, વહો પડીમા અગીઆર;
ખીમા વિજય જીનસાસને, સફળ કરો અવતાર. ૯

અથ શ્રી સ્તવનો.

અથ શ્રી સિદ્ધાચળનાં સ્તવનો.

દુહા.

એકેકું ડગલું ભરે; શેત્રુંજા સામો જેહ;
રીખવ કહે ભવ કોડનાં; કર્મ ખપાવે તેહ. ૧
શેત્રુંજા સમો તીરથ નહીં, રીખવ સમા નહી દેવ;
ગૌતમ સરખા ગુરૂ નહીં, વળી વળી વંદુ તેહ. ૨
સિદ્ધાચળ સમરૂ સદા, સોરઠ દેશ મોઝાર;
મનુષ્ય જનમ પામી કરી, વંદુ વાર હજાર. ૩
સોરઠ દેશમાં સંચર્યો, ન ચઢયો ગઢ ગીરનાર;
સેત્રુંજી નદી નાહ્યો નહી, તેનો એળે ગયો અવતાર. ૪
સેત્રુંજી નદીમાં નાહીને, મુખ બાંધી મુખકોશ;
દેવ જુગાદી પુજીએ, આણી મન સંતોષ. ૫
જગમાં તીરથ દો વડા, સેત્રુંજય ગીરનાર;
એક ગઢ રીખવ સમોસર્યા, એક ગઢ નેમકુમાર. ૬
સિદ્ધાચળ સિદ્ધિ વર્યા, ગ્રહી મુનીલિંગ અનંત;
આગે અનંતા સિદ્ધશે, પુજો ભવી ભગવંત. ૭
શેત્રુંજય ગીરી મંડણો, મારૂદેવીનો નંદ;
જુગલા ધર્મ નિવારકો, નમો યુગાદી જીણંદ. ૮

૧

આંખડીએરે મેં આજ સેત્રુંજો દીઠોરે,
સવા લાખ ટકાનો દહાડોરે, લાગે મને મીઠોરે;
સફળ થયોરે મારા મનનો ઉમાયો,
વાલા મારા ભવનો સંશય ભાગ્યો રે;

નરક ત્રીજંચ ગતિ દુર નીવારી, ચરણે પ્રભુજીને લાગ્યોરે. સે૦ ૧
માનવ ભવનો લાહો લીજે, વા૦ દેહડી પાવન કીજેરે;
સોના રૂપાને ફુલડે વધાવી, પ્રેમે પ્રદક્ષિણા દિજેરે. સે૦ ૨
દુધડે પખાળીને કેસર ઘોળી, વા૦ શ્રી આદેશ્વર પુજ્યારે;
શ્રી સિદ્ધાચળ નયણે જોતાં, પાપ મેવાસી ધ્રુજ્યારે. સે૦ ૩
શ્રી મુખ સુધર્માં સુરપતી આગે, વા૦ વીરજીણંદ એમ બોલેરે;
ત્રણ્ય ભુવનમાં તિરથ મોટું, કહીં કોઇ સેત્રુંજ્ઞ તોલેરે. સે૦ ૪
ઇંદ્રિ સરીખા એ તીરથની, વા૦ ચાકરી ચીત્તમાં ચાહેરે;
કાયાની તો કાયર કાઢી, સૂરજ કુંડમાં નાહેરે. સે૦ ૫
કાંકરે કાંકરે શ્રી સિદ્ધખેત્રે, વા૦ સાધુ અનંતા સિદ્ધારે;
તે માટે એ તીરથ મોટું, ઉદ્ધાર અનંતા કીધારે. સે૦ ૬
નાભીરાયા સુત નજરે જોતાં, વા૦ મેહ અમીરસ વુઠયારે ;
ઉદયરત્ન કહે આજ મારે પોતે, શ્રી આદેસર ત્રુઠયારે. સે૦ ૭

૨

સિદ્ધાચળ ગેરી ભેટયારે, ધન્ય ભાગ્ય હમારાં. એ આંકણી.
એ ગિરીવરનો મહિમા મોટો, કહેતાં ન આવે પારા;
રાયણ રિખભ સમોસર્યા સ્વામી, પુરવ નવાણું વારારે. ધ૦ ૧
મુળનાયક શ્રી આદિજીનેશ્વર, ચૌમુખ પ્રતિમા ચારા;
અષ્ટ દ્રવ્યસેં પુજો ભાવે, સમકિત મુલ આધારારે. ધ૦ ૨
ભાવ ભગતેશું પ્રભુ ગુણ ગાતાં, આપના જનમ સુધારા;
જાત્રા કરી ભવિજન શુભ ભાવે, નરગતિ દુર્ગતિ વારારે. ધ૦ ૩
દુર દેશાંતરથી હું આવ્યો, શ્રવણે સુણી ગુણ તોરા;
પતીત ઉદ્ધારન બિરૂદ તુમારો, એ તીરથ જગ સારારે ધ૦ ૪
અઢારસેં ત્યાસી માસ અષાડો વદ આઠમ ભોમવારા;
પ્રભુકે ચરણ પસાયથી સંઘમાં, ક્ષમારતન પ્રભુ પ્યારારે. ધ૦ ૫

અથ શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામીનું સ્તવન.

(સાહેબા મોતીડો અમારો. એ દેશી.)

સ્વામી તુમે કાંઈ કામણ કીધું, ચિતડું અમારૂં ચોરી લીધું;
સાહેબા વાસુપૂજ્ય જીણંદા, મોહના વાસુપૂજ્ય. એ આંકણી.

અમે પણ તુમશું કામણ કરશું;
ભક્તિ ગ્રહી મન ઘરમાં ધરશું. સાહેબા૦ ૧
મન ઘરમાં ધરીયા ઘર શોભા,
દેખત નિત્ય રહેશો થિરથોભા;
મન વૈકુંઠ અકુંઠિત ભક્તે,
યોગી ભાખે અનુભવ યુક્તે. સાહેબા. ૨
ક્લેશે વાસિત મન સંસાર,
ક્લેશ રહીત મન તે ભવપાર;
જો વિશુદ્ધ મન ઘર તુમે આવ્યા,
પ્રભુ તો અમે નવ નિદ્ધિ રૂદ્ધિ પાવ્યા. સાહેબા૦ ૩
સાત રાજ અળગા જઈ બેઠા,
પણ ભગતે અમ મનમાં પેઠા;
અળગાને વળગ્યા જે રહેવું,
તે ભાણા ખડ ખડ દુઃખ સહેવું. સાહેબા૦ ૪
ધ્યાયક ધ્યેય ધ્યાન ગુણ એકે,
ભેદ છેદ કરશું હવે ટેકે;
ખીર નીર પરે તુમશું મળશું,
વાચક જશ કહે હેજે હળશું. સાહેબા૦ ૫

અથ શ્રી પાર્શ્વનાથનું સ્તવન.

આવો રે આવો પાસજી મુજ મળીયારે,
મારા મનના મનોરથ ફળીયા; આ૦ એ. આંકણી.

ત્હારી મુરત મોહનગારી રે, સહુ સંઘને લાગે છે પ્યારી રે;
તમને મોહી રહ્યા સુર નર નારી. આ૦ ૧
અલબેલી મુરત પ્રભુ તારીરે, તારા મુખડા ઉપર જાઉં વારીરે;
નાગ નાગણિની જોડ ઉતારી. આ૦ ૨
ધન્ય ધન્ય દેવાધિદેવા રે, સૂરલોક કરે છે સેવા રે;
હમને આપોને શિવપૂર મેવા. આ૦ ૩
તમે શિવ રમણીના રસિયા રે, જઇ મોક્ષપુરીમાં વસિયા રે;
મારા હૃદય કમળમાં વાસયા. આ૦ ૪
જે કોઇ પાસ તણા ગુણ ગાશેરે, ભવ ભવનાં તે પાતિક જાશેરે;
તેનાં સમકિત નિર્મળ થાશે. આ૦ ૫
પ્રભુ ત્રેવીશમા જિન રાયા રે, માતા વામાદેવીના જાયા રે;
હમને દરિશન દોને દયાળા. આ૦ ૬
હું તો લળી લળી લાગું પાય રે, મારા ઉરમાં તે હરખ ન માય રે;
એમ માણેક વિજય ગુણ ગાય. આ૦ ૭

अथ श्री महावीरस्वामीनुं स्तवन.

(રાગ ધનાશ્રી)

ગિરૂઆરે ગુણ તુમ તણા, શ્રી વર્ધમાન જીન રાયારે;
સુંણતા શ્રવણે અમી ઝરે, મારી નિર્મળ થાયે કાયારે. ગિ૦ ૧
તુમ ગુણ ગણ ગંગાજળે, ઝીલી નિર્મળ થાઉરે;
અવર ન ધંધો આદરૂં, નિશ દિન તોરા ગુણ ગાઉરે. ગિ૦ ૨
ઝીલ્યા જે ગંગાજળે, તે છીલ્લર જળ નવિ પેસેરે;
જે માલતી ફુલે મોહીઆ, તે બાવલ જઇ નવી બેસેરે. ગિ૦ ૩
એમ અમે તુમ ગુણ ગોઠશું, રંગે રાચ્યાને વળી માચ્યારે;
તે કેમ પરસુર આદરૂં, જે પરનારી વશ રાચ્યારે. ગિ૦ ૪
તું ગતિ તું મતિ આશરો, તું આલંબન મુજ પ્યારોરે;
વાચક જસ કહે માહરે, તું જીવન જીવ આધારોરે. ગિ૦ ૫

૨

(ભોલીડા હંસારે વિષય ન રાચીયે. એ દેશી.)

સીધારથનારે નંદન વીનવું, વીનતડી અવધાર;
ભવમંડપમાંરે નાટક નાચીઓ, હવે મુજ દાન દેવરાવ. સી૦ ૧
ત્રણ રતન મુજ આપો તાતજી, જેમ નાવરે સંતાપ;
દાન દેઅંતાંરે પ્રભુ કસુર કિસ, આપો પદવી આપ. સી૦ ૨
ચરણ અંગુઠે તે મેરૂ કંપાવીઆ, તોડ્યાં સુરનાંજ માન;
અષ્ટ કરમના તે ઝઘડા જીતવા, દીધાં વરશીદાન. સી૦ ૩
સાસન નાયક સીવ સુખ દાયક, ત્રીસલા કૂખે રતન;
સીધારથનોરે તુમે દીપાવીઓ, પ્રભુજી વંશ ધન ધન. સી૦ ૪
વાચક શેખર કીર્તિ વિજય ગુરૂ, પ્રણમું તાસ પસાય;
ધરમ તણા એ જીન ચોવીસના, વિનયવિજય ગુણ ગાય. સી૦ ૫

अथ श्री सीमंधरस्वीनुं स्तवन.

(ઇડર આંબા આંબલીરે. એ દેશી.)

પુખ્ખલવઇ વિજયે જયોરે, નયરી પુંડરીગિણી સાર;
શ્રી સીમંધર સાહેબારે, રાય શ્રેયાંસ કુમાર,
જીણંદરાય ધરજયો ધર્મસ્નેહ.
મોહોટા નાહના અંતરોરે, ગિરૂઆ નવી દાખંત;
શશી દરીશણ સાયર વધેરે, કૈરવ વન વિકસંત. જીણંદરાય૦ ૨
ઠામ કુઠામ નવિ લેખવેરે, જળ વરસંત જલધાર;
કરદોય કુસુમે વાસીયેરે, છાયા સવિ આધાર. જીણંદરાય૦ ૩
રાયને રાંક સરીખા ગણેરે. ઉદ્યોતે સશિ સુર;
ગંગાજળ તે બહુ તણેરે, તાપ કરે સવિ દૂર. જીણંદરાય૦ ૪
સરિખા સહુને તારવારે, તમ તુમ છો મહારાજ;

મુજશું અંતર કીમ કરોરે, બાંહે ગ્રહ્યાની લાજ જીણંદરાય૦ ૫
મુખ દેખી ટીલું કરેરે, તે નવિ હોય પ્રમાણ;
મુજરો માને સવિ તણોરે, સાહિબ તેહ સુજાણ. જીણંદરાય૦ ૬
વૃષભ લંછન માતા સત્યકીરે, નંદન રૂખમણી કંથ;
વાચક જસ એમ વિનવેરે, ભવ ભંજન ભગવંત,જીણંદરાય૦ ૭

૨

સુણો ચંદાજી, સીમંધર પરમાતમ પાસે જાજો.
મુજ વિનતડી, પ્રેમ ધરીને એણીપેરે તુમે સંભળાવજો.
જે ત્રણ ભુવનનો નાયક છે, જસ ચોસઠ ઇંદ્ર પાયક છે;
જ્ઞાન દરિસણ જેહને ખાયક છે. સુણો૦ ૧
જેની કંચન વરણી કાયા છે, જસ ધોરી લંછન પાયા છે;
પુંડરિકગિણિ નગરીનો રાયા છે. સુણો૦ ૨
બાર પર્ષદા માંહી બિરાજે છે, જસ ચોત્રીસ અતિશય છાજે છે;
ગુણ પાંત્રીસ વાણીયે ગાજે છે. સુણો૦ ૩
ભવિજનને તે પડી બોહે છે, તુમ અધિક શીતળ ગુણ સોહે છે;
રૂપ દેખી ભવિજન મોહે છે. સુણો૦ ૪
તુમ શેવા કરવા રસીઓ છું, પણ ભરતમાં દૂરે વસીઓ છું;
મહા મોહરાય કર ફસીઓ છું. સુણો૦ ૫
પણ સાહીબ ચિત્તમાં ધરીઓ છે, તુંમ આણા ખડ્ગ કરગ્રહીઓ છે;
તો કાંઇક મુજથી ડરીઓ છે. સુણો૦ ૬
જીન ઉત્તમ પુંઠ હવે પુરો, કહે પદ્મવિજય થાઉ શુરો;
તો વાધે મુજ મન અતિ નુરો. સુણો૦ ૭

अथ श्री बीजनुं स्तवन.

(કૃતમલ પ્રાણીડાને જાય. એ દેશી.)

પ્રણમી શારદ માય, સાસન વીર સુહંકરૂજી;
બીજ તિથી ગુણ ગેહ, આદરો ભવિયણ સુંદરૂજી. ૧
એહ દીન પંચ કલ્યાણ, વિવરીને કહું તે સુણોજી;
માહા સુદિ બીજે જાણ, જન્મ અભિનંદન તણોજી. ૨
શ્રાવણ સુદિની હો બીજ, સુમતિ ચવ્યા સુરલોકથીજી;
તારણ ભવો દધિ તેહ, તસ પદ સેવે સુરથોકથીજી. ૩
શમેત શીખર સુભ ઠાણ, દસમા શીતલ જીન ગણુંજી;
ચૈત્ર વદિની હો બીજ, વર્યા મુક્તિ તસ સુખ ઘણુંજી. ૪
ફાલ્ગુન માસની બીજ, ઉત્તમ ઉજ્જવલ માસનીજી;
અરનાથ તસ ચ્યવન, કર્મ ક્ષયે તવ પાસનીજી. ૫
ઉત્તમ માઘજ માસ, શુદિ બીજે વાસુ પૂજ્યનોજી;
એહીજ દીન કેવળ નાણ, શરણ કરો જીનરાજનોજી. ૬
કરણી રૂપ કરો ખેત, સમકિત રૂપ રોપો તીહાંજી;
ખાતર કીયા હો જાણ, ખેડ સમતા કરી જીહાંજી. ૭
ઉપશમ તદ્રુપ નીર, સમકિત છોડ પ્રગટ હોવેજી;
સંતોષ કરી અહોવાડ, પચ્ચખ્ખાણ વ્રત ચોકી સોહેજી. ૮
નાસે કર્મ રીપુ ચોર, સમકિત વૃક્ષ ફલ્યો તીહાંજી;
માંજર અનુભવ રૂપ, ઉતરે ચારિત્ર ફલ જીહાંજી. ૯
શાંતિ સુધારસ વારી, પાન કરી સુખ લીજીએજી;
તંબોલ સમ લ્યો સ્વાદ, જીવને સંતોષ રસ કીજીએજી. ૧૦
બીજ કરો બાવીસ માસ ઉત્કૃષ્ટી બાવીસ માસનીજી;
ચોવીહાર ઉપવાસ, પાલીયે શીયલ વસુધાસનીજી. ૧૧
આવશ્યક દોયવાર, પડિલેહણ દોય લીજીએજી;

દેવવંદન ત્રણકાલ, મન વચ કાયાયે કાજીએજી. ૧૨
ઉજમણું શુભ ચિત્ત, કરી ધરીયે સંયોગથીજી;
જીન વાણી રસ એમ, પીજીએ શ્રુત ઉપયોગથીજી. ૧૩
એણિ વિધ કરીયે હો બીજ, રાગને દ્વેષ દૂરે કરીજી;
કેવલ પદ લહિ તાસ, વરે મુક્તિ ઉત્કટ ધરીજી. ૧૪
જીન પૂજા ગુરૂ ભક્તિ, વિનય કરી સેવો સદાજી;
પદ્મ વિજયનો શિષ્ય, ભક્તિ પામે સુખ સંપદાજી. ૧૫

अथ श्री पंचमीनुं स्तवन.

પંચમી તપ તમે કરોરે પ્રાણી, જેમ પામે નિર્મલ જ્ઞાનરે;
પહેલું જ્ઞાન ને પછી ક્રિયા, નહીં કોઇ જ્ઞાન સમાનરે. પંચમી. ૧
નંદી સૂત્રમાં જ્ઞાન વખાણ્યું, જ્ઞાનના પાંચ પ્રકારરે;
મતિ શ્રુત અવધિ ને મનઃ પર્યવ, કેવલ એક ઉદારરે. પંચમી. ૨
મતિ અઠ્ઠાવીસ શ્રુત ચઉદહ વીશ, અવધી છે અસંખ્ય પ્રકારરે;
દોય ભેદે મનઃ પર્યવ દાખ્યું કેવલ એક ઉદારરે. પંચમી. ૩
ચંદ્ર સૂર્ય ગ્રહ નક્ષત્ર તારા, એકથી એક અપારરે;
કેવલ જ્ઞાન સમુ નહીં કોઇ, લોકાલોક પ્રકાશરે. પંચમી. ૪
પારસનાથ પ્રસાદ કરીને, મહારી પુરો ઉમેદરે;
સમય સુંદર કહે હું પણ પામું, જ્ઞાનનો પાંચમો ભેદરે. પંચમી. ૫

अथ श्री अष्टमीनुं स्तवन.

હાંરે મારે ઠામ ધરમના સાડા પચવીસ દેશજો,
દીપેરે ત્યાં દેશ મગધ સહુમાં શિરેરે લો;
હાંરે મારે નગરી તેહમાં રાજગ્રહી સુવિશેષજો,

રાજે રે ત્યાં શ્રેણીક ગાજે ગજપરેરે લો. ૧
હાંરે મારે ગામ નગર પુર પાવન કરતા નાથજો,
વિચરંતા તીહાં આવી વીર સમોસર્યારે લો;
હાંરે મારે ચઉદ સહસ્સ મુનિવરના સાથે સાથજો,
સુધારે તપ સંયમ શિયલે અલંકરયારે લો. ૨
હાંરે મારે ફૂલ્યા રસભર ઝૂલ્યા અંબ કંદબજો,
જાણુંરે ગુણશીલ વન હસિ રોમંચીઓરે લો;
હાંરે મારે વાયા વાય સુવાય તીહાં અવિલંબજો,
વાસેરે પરિમલ ચિહુ પાસે સંચિઓરે લો. ૩
હાંરે મારે દેવ ચતુર્વિધ આવે કોડા કોડજો,
ત્રિગડુંરે મણિહેમ રજતનું તે રચેરે લો;
હાંરે મારે ચોસઠ સુરપતિ સેવે હોડા હોડાજો,
આગેરે રસ લાગે ઇંદ્રાણી નચેરે લો. ૪
હાંરે મારે મણિમય હેમ સિંહાસન બેઠા આપજો,
ઢાલેરે સુર ચામર મણિ રત્ને જડયાંરે લો
હાંરે મારે સુણતાં દુંદુભિનાદ ટલે સવિ તાપજો,
વરસેરે સુર ફૂલ સરસ જાનું અડયાંરે લો. ૫
હાંરે મારે તાજે તેજે ગાજે ઘન જેમ લુંબજો,
રાજેરે જીનરાજ સમાજે ધર્મનેરેલો; ૬
હાંરે મારે નિરખી હરખી આવે જન મન લુંબજો,
પોષેરે રસ ન પડે ધોષે ભર્મમાંરે લો. ૭
હાંરે મારે આગમ જાણી જીનનો શ્રેણીક રાયજો,
આવ્યો રે પરિવરિયો હય ગય રથ પાયગેરે લો;
હાંરે મારે દઇ પ્રદક્ષિણા વંદિ બેઠો ઠાયજો,
સુણવારે જીનવાણી મોટે ભાયગેરે લો. ૮

હાંરે મારે ત્રિભુવન નાયક લાયક તવ ભગવતજો,
આણીરે જન કરૂણા ધર્મ કથા કહેરે લો;
હાંરે મારે સહજ વિરોધ વિસારી જગના જંતજો,
સુણવારે જિનવાણી મનમાં ગહગહેરે લો. ૯

ઢાળ બીજી.

(વાલિમ વહેલારે આવજો. એ. દેશી.)

વીરજીનવર એમ ઉપદીશે, સાંભલો ચતુર સુજાણરે;
મોહની નિંદમાં કાં પડો ઓળખો ધર્મનાં ઠાણરે.
વિરતિ એ સુમતિ ધરી આદરો. એ. આંકણી. ૧
પરિહરો વિષય કષાયરે, બાપડા પંચ પરમાદથી;
કાં પડો કુગતિમાં ધાયરે. વિ૦ ૨
કરી શકો ધર્મ કરણી સદા તો કરો એ ઉપદેશરે;
સર્વ કાલે કરી નવિ શકો, તો કરો પર્વ સુવિશેષરે. વિ૦ ૩
જૂજૂઆ પર્વષટના કહ્યાં, ફલ ઘણાં આગમે જોયરે;
વચન અનુસારે આરાધતાં, સર્વથા સિદ્ધિ ફલ હોયરે. વિ૦ ૪
જીવને આયુ પરભવ તણું, તિથિ દિને બંધ હોય પ્રાયરે;
તેહ ભણિ એહ આરાધતાં, પ્રાણીઓ સદ્ગતિ જાયરે. વિ૦ ૫
તે હવે અષ્ટમી ફલ તીહાં, પૂછે ગૌતમ સ્વામરે;
ભવિક જીવ જાણવા કારણે, કહે વીર પ્રભુ તામરે. વિ૦ ૬
અષ્ટ મહા સિદ્ધિ હોય એહથી, સંપદા આઠની વૃદ્ધિરે;
બુદ્ધિના આઠ ગુણ સંપજે, એહથી આઠ ગુણ સિદ્ધિરે. વિ૦ ૭
લાભ હોય આઠ પડિહારનો, અઠ પવયણ ફલ હોયરે;
નાશ આઠ કર્મનો મૂલથી, અષ્ટમીનું ફલ જોયરે. વિ૦ ૮
આદિ જીન જન્મ દીક્ષા તણો, અજિતનો જન્મ કલ્યાણરે;
ચ્યવન સંભવ તણો એહ તિથે, અભિનંદન નિર્વાણરે. વિ૦ ૯

સુમતિ સુવ્રત નમિ જનમીયા, નેમનો મુક્તિ દિન જાણરે;
પાસજીન એહ તિથેસિદ્ધલા, સાતમા જીન ચ્યવન માણરે. વિ૦ ૧૦
એહ તિથી સાધતો રાજીયો, દંડ વિરજ લહ્યો મુક્તિરે;
કર્મ હણવા ભણી અષ્ટમી, કહે સૂત્ર નિર્યુક્તિરે. વિ૦ ૧૧
અતિત અનાગત કાલના, જીન તણાં કેઇ કલ્યાણરે;
એહ તીથે વલી ઘણા સંયમી, પામશે પદ નિર્વાણરે. વિ૦ ૧૨
ધર્મવાસિત પશુ પંખીયા, એહ તિથે કરે ઉપવાસરે;
વ્રતધારી જીવ પોસો કરે, જેહને ધર્મ અભ્યાસરે. વિ૦ ૧૩
ભાખીયો વીરે આઠમ તણો, ભવિકહિત એહ અધિકારરે;
જીન મુખે ઉચરે પ્રાણીયા, પામશે ભવ તણો પારરે. વિ૦ ૧૪
એહથી સંપદા સવિ લહે, ટળે કષ્ટની કોડરે;
સેવજો શિષ્ય બુધ પ્રેમનો, કહે કાંતિ કરજોડરે. વિ૦ ૧૫

કળશ.

એમ ત્રિજગ ભાસણ અચલ સાસન, વર્દ્ધમાન જિનેશ્વરૂ,
બુધ પ્રેમ ગુરૂ સુપસાય પામી, સંથુણ્યો અલવેસરૂ;
જીનગુણ પ્રસંગે ભણો રંગે, સ્તવન એ આઠમ તણો,
જે ભવિક ભાવે સુણે ગાવે, કાંતિ સુખ પાવે ઘણો. ૧

અથ શ્રી સિદ્ધાચળનાં સ્તવનો.

જગપતિ નાયક નેમિ જિણંદ, દ્વારિકા નગરી સમોસર્યા;
જગપતિ વંદવા કૃષ્ણ નરિંદ, જાદવ કોડશું પરિવર્યા ૧
જગપતિ ધીગુણ ફૂલ અમૂલ, ભકિત ગુણે માલા રચી;
જગપતિ પૂજી પૂછે કૃષ્ણ, ક્ષાયિક સમકિત શિવ રૂચી. ૨
જગપતિ ચારિત્ર ધર્મ અશક્ત, રક્ત આરંભ પરિગ્રહે;
જગપતિ મુજ આતમ ઉદ્ધાર, કારણ તુમ વિણ કોણ કહે. ૩

જગપતિ તુમ સરીખો મુજનાથ, માથે ગાજે ગુણ નિલો;
જગપતિ કોઇ ઉપાય બતાવ, જેમ કરે શિવ વધૂ કંતસો. ૪
નરપતિ ઉજ્જવલ માગસિર માસ, આરાધો એકાદશી;
નરપતિ એકશોને પચાશ, કલ્યાણિક તિથી ઉલ્લસી. ૫
નરપતિ દશ ક્ષેત્રે ત્રણ કાલ, ચોવીશી ત્રીશે મલી;
નરપતિ નેવું જીનનાં કલ્યાણ, વિવરી કહું આગળ વલી, ૬
નરપતિ અર દીક્ષા નમિનાણ, મલ્લી જન્મ વ્રત કેવલી;
નરપતિ વર્તમાન ચોવીશી, માંહે કલ્યાણ કહ્યાં વલી. ૭
નરપતિ મૌન પણે ઉપવાસ, દોઢસો જપ માલા ગણો;
નરપતિ મન વચ કાય પવિત્ર, ચરિત્ર સુણો સુવ્રત તણો. ૮
નરપતિ દાહિણ ધાતકી ખંડ, પશ્ચિમ દિશી ઇક્ષુકારથી;
નરપતિ વિજય પાટણ અભિધાન, સાચો નૃપ પ્રજા પાલથી. ૯
નરપતિ નારી ચંદ્રાવતી તાસ, ચંદ્રમુખી ગજગામિની;
નરપતિ શ્રેષ્ટી શુર વિખ્યાત, શીયલ સલીલા કામિની, ૧૦
નરપતિ પુત્રાદિક પરિવાર, સાર ભૂષણ ચીવર ધરો;
નરપતિ જાએ નિત્ય જીન ગેહ, નમન સ્તવન પૂજા કરે. ૧૧
નરપતિ પોષે પાત્ર સુપાત્ર, સામાયિક પોષધ વરે;
નરપતિ દેવ વંદન આવશ્યક, કાલ વેલાયે અનુસરે. ૧૨

ઢાળ બીજી.

એકદિન પ્રણમી પાય, સુવ્રત સાધુ તણારી;
વિનયે વિનવે શેઠ, મુનિવર કરી કરૂણારી. ૧
દાખો મુજ દિન એક, થોડો પુણ્ય કીયોરી;
વાધે જેમ વડ બીજ, શુભ અનુબંધી થયોરી. ૨
મુનિ ભાસે મહા ભાગ્ય, પાવન પર્વ ઘણારી;
એકાદશી સુવિશેષ, તેહમાં સુણ સુમનારી.

સિત એકાદશી સેવ, માસ અગ્યાર લગેરી.
અથવા વરસ ઇગ્યાર, ઉજવી તપ શુવગેરી. ૪
સાંભલી સદ્દગુરૂ વેણ, આનંદ અતિ ઉલ્લસ્યોરી.
તપ સેવી ઉજવિષ, આરણ સ્વર્ગ વસ્યોરી. ૫
એકવીશ સાગર આય, પાલી પુણ્ય વસેરી;
સાંભલ કેશવરાય, આગળ જેહ થશેરી. ૬
સોરી પુરમાં શેઠ, સમૂદ્રદત્ત વડોરી;
પ્રીતિ માત પ્રિયા તાસ, પુણ્યે જોગ જડયોરી. ૭
તસ કુખે અવતાર, સૂચિત શુભ સ્વપનેરી.
જનમ્યો પુત્ર પવિત્ર, ઉત્તમ ગ્રહ સકુનેરી, ૮
નાલ નિક્ષેપ નિધાન, ભૂમિથી પ્રગટ હવોરી;
ગર્ભદોહદ અનુભાવ, સુવ્રત નામ ઠવ્યોરી. ૯
બુદ્ધિ ઉત્તમ ગુરૂ જોગ, શાસ્ત્ર અનેક ભણ્યોરી;
યોવન વય અગીઆર, રૂપવતી પરણ્યોરી. ૧૦
જીન પૂજન મૂનિદાન, સુવ્રત પચ્ચખ્ખાણ ધરેરી;
અગીયાર કંચન કોડ, નાયક પુણ્ય ભરેરી. ૧૧
ધર્મઘોષ અણુગાર, તિથી અધિકાર કહેરી;
સાંભલી સુવ્રત શેઠ, જાતિ સ્મરણ લહેરી. ૧૨
જીન પ્રત્યય મુનિ શાખ, ભકતે તપ ઉચરેરી;
એકાદશી દિન આઠ, પોહોરો પોસો ધરેરી. ૧૩

ઢાળ ત્રીજી.

પત્ની સંયુતે પોસહ લીધો, સુવ્રત શેઠે અન્યદાજી;
અવસર જાણી તસ્કર આવ્યા, ઘરમાં ધન લૂંટે તદાજી. ૧
શાશન ભકતે દેવી શકતે, થંભાણા તે બાપડાજી;
કોલાહલ સુણીકોટવાલ આવ્યો, ભૂપઆગળધરયારાંકડાજી. ૨

પોસહ પારી દેવ જુહારી, દયાવંત લેઇ ભેટણાંજી;
રાયને પ્રણમી ચોર મૂકાવી, શેઠે કીધાં પારણાંજી. ૩
અન્ય દિવસ વિશ્વાનલ લાગો, સોરીપુરમાં આકરોજી;
શેઠજી પોસહ સમરસ બેઠા, લોક કહે હઠ કાં કરોજી. ૪
પુણ્યે હાટ વખારો શેઠની, ઉગરી સૌ પ્રશંસા કરેજી;
હરખે શેઠજી તપ ઉજમણું, પ્રેમદા સાથે આદરેજી. ૫
પુત્રને ઘરનો ભાર ભલાવો, સંવેગી શિર સેહરોજી;
ચઉનાણી વિજયશેખરસૂરિ, પાસે તપ વ્રત આદરેજી. ૬
એક ખટ માસી ચાર ચૌમાસી, દોસય છઠ્ઠ સો અઠ્ઠમ કરેજી;
બીજાં તપ પણ બહુ શ્રુતસુવ્રત, મૌને એકાદશી વ્રત ધરેજી. ૭
એક અધમસુર મિથ્યા દૃષ્ટિ, દેવતાં સુવ્રત સાધુનેજી;
પૂર્વોપાર્જિત કર્મ ઉદેરી, અંગે વધારે વ્યાધિનેજી. ૮
કર્મે નડીયો પાપે જડીયો, સુર કહે જાઓ ઔષધ ભણીજી;
સાધુ ન જાયે રોષ ભરાયે, પાટુ પ્રહારે હણ્યો મુનિજી ૯
મુનિ મન વચન કાય ત્રિયોગે, ધ્યાન અનલ દહે કર્મનેજી;
કેવલી પામી જિનપદ રામી, સુવ્રતનેમ કહે સ્યામનેજી. ૧૦

ઢાળ ચોથી.

કાન પયંપે નેમને એ, ધન્ય ધન્ય યાદવ વંશ;
જિહાં પ્રભુ અવતરયાએ, મુજમનમાનસ હંસ.
જયો જીન નેમને એ. ૧
ધન્ય શિવાદેવી માવડીએ, સમુદ્ર વિજય ધન્યતાત;
સુજાત જગત ગુરૂએ, રત્ન ત્રયી અવદાત. જયો. ૨
ચરણ વિરાધી ઉપન્યો એ, હું નવમો વાસુદેવ; જયો
તિણે મન નવિ ઉલ્લસે એ, ચરણ ધરમની સેવ. જયો. ૩
હાથી જેમ કાદવ ગળ્યો એ, જાણું ઉપાદેય હેય; જયો.

તો પણ હું ન કરી શકું એ, દુષ્ટ કર્મનો ભેય. જયો. ૪
પણ સરણો બલિયા તણો એ, કીજે સીજે કાજ; જયો.
એહવાં વચનને સાંભલી એ, બાંહે ગ્રહ્યાની લાજ. જયો. ૫
નેમ કહે એકાદશી એ, સમકિત યુત્ત આરાધ, જયો.
ચાઉશ જીનવર બારમો એ, ભાવી ચોવીશીયે લદ્ધ. જયો. ૬

કળશ.

ઇયનેમિ જીનવર, નિત્ય પુરંદર, રેવતાચલ મંડણો,
બાણ નવ મુનિ, ચંદ વરસે, રાજનગરે સંથુણ્યો;
સવેંગરંગ, તરંગ જલનિધિ, સત્યવિજય ગુરૂ અનુસરી.
કપુરવિજયકવિ, ક્ષમાવિજયગણિ, જીનવિજયજય સિરિવરી, ૧

अथ श्री पुन्यप्रकाशनुं स्तवन.

દુહા.

સકળ સિદ્ધિ દાયક સદા, ચોવીસે જીનરાય;
સહગુરૂ સામિની સરસતી, પ્રેમે પ્રણમું પાય. ૧
ત્રિભુવનપતી ત્રિસલા તણો, નંદન ગુણ ગંભીર;
શાસન નાયક જગજયો, વર્ધમાન વડવીર. ૨
એક દિન વીર જીણંદને, ચરણે કરી પ્રણામ;
ભવિક જીવના હિત ભણી, પૂછે ગૌતમ સ્વામ. ૩
મુક્તિ મારગ આરાધિએ, કહો કિણ પરે અરિહંત;
સુધા સરસ તવ વચન રસ, ભાખે શ્રી ભગવંત, ૪
અતીચાર આળોઇએ, વ્રત ધરિએ ગુરૂ શાખ;
જીવ ખમાવો સયળજે, યોનિ ચોરાશી લાખ. ૫
વિધિશું વળિ લોસિરાવિએ, પાપસ્થાન અઢાર;
ચાર શરણ નિત્ય અનુસરો, નિંદો દુરિત આચાર. ૬

શુભ કરણી અનુમોદિએ, ભાવ ભલો મન આણી;
અણસણ અવસર આદરી, નવપદ જપો સુજાણ. ૭
શુભગતિ આરાધન તણા, એ છે દશ અધિકાર;
ચિત્ત આણિને આદરો, જેમ પામો ભવપાર. ૮

ઢાળ પેહેલી.

(એ છીંડી કીહાં રાખી. એ. દેશી.)

જ્ઞાન દરિસણ ચારિત્ર તપ વિરજ, એ પાંચે આચાર;
એહ તણા એહ ભવ પરભવના, આળોઇએ અતિચારરે. ૧
પ્રાણી જ્ઞાન ભણો ગુણખાણી, વીર વદે એમ વાણીરે. પ્રા૦
ગુરૂ ઓળવીએ નહી ગુરૂ વિનયે, કાળે ધરી બહુ માન;
સૂત્ર અર્થ તદુભય કરી સુધાં, ભણીએ વહી ઉપધાનરે. પ્રા૦ જ્ઞા૦ ૨
જ્ઞાનોપગરણ પાટી પોથી, ઠવણી નોકારવાલી;
તેહ તણી કીધી આશાતના, જ્ઞાન ભક્તિ ન સંભાળીરે. પ્રા૦ જ્ઞા૦ ૩
ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી જ્ઞાન વિરાધ્યું જેહ;
આ ભવ પરભવ વળી ભવોભવે, મિછામિદુક્કડં તેહરે. પ્રા૦ ૪
પ્રાણી સમકિત લ્યો શુદ્ધ જાણી, વીર વદે એમ વાણીરે; પ્રા૦ સ૦
જીનવચને શંકા નવિ કીજે, નવિ પરમત અભિલાખ;
સાધુ તણી નિંદા પરિહરજો, ફળસંદેહ મ રાખરે. પ્રા૦ સ૦ ૫
મૂઢપણું છંડો પરશંસા, ગુણવંતને આદરિએ;
સામીને ધર્મે કરી થીરતા, ભક્તિ પ્રભાવના કરિએરે. પ્રા૦ સ૦ ૬
સંઘચૈત્ય પ્રાસાદ તણો જે, અવર્ણવાદ મન લેખ્યો;
દ્રવ્ય દેવકો જે વણસાડયો, વિણસંતાં ઉવેખ્યોરે. પ્રા૦ સ૦ ૭
ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, સમકિત ખંડયું જેહ;

આ ભવ પરભવ વળી ભવોભવે, મિછામિદુક્કડં તેહરે. પ્રા૦ ૮
પ્રાણી ચારિત્ર લ્યો ચિત આણી, વીરવદે એમ વાણીરે. પ્રા૦ ચા૦
પાંચ સમિતિ ત્રણ ગુપ્તિ વિરાધી, આઠે પ્રવચન માય;
સાધુતણે ધરમે પરમાદે, અશુદ્ધ વચન મન કાયરે. પ્રા૦ ચા૦ ૯
શ્રાવકને ધર્મે સામાયિક, પોસહમાં મન વાલી;
જે જયણા પુર્વક જે આઠે, પ્રવચન માય ન પાલીરે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૦
ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, ચારિત્ર ડોલ્યું જેહ;
આ ભવ પરભવ વળી ભવોભવે, મિછામિદુક્કડં તેહરે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૧
બારે ભેદે તપ નવિ કીધું, છતે યોગે નિજ શકતે;
ધર્મે મન વચ કાયા વીરજ, નાવ ફોરવીઉ ભગતેરે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૨
તપવિરજ આચારે એણીપરે, વિવિધ વિરાધ્યા જેહ;
આ ભવ પરભવ વળી ભવોભવે, મિચ્છામિદુક્કડં તેહરે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૩
વળીય વિશેષે ચારિત્ર કેરા, અતિચાર આલોઇએ;
વીર જીણેસર વયણ સુણીને, પાપ મયલ સવી ધોઇએરે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૪

ઢાળ બીજી.

(પામી સુગુરૂ પસાય. એ દેશી.)

પૃથ્વી પાણી તેઉ વાઉ વનસ્પતી, એ પાંચે થાવર કહ્યાએ;
કરી કરસણ આરંભ ખેત્ર જે ખેડીયાં, કુવા તળાવ ખણાવીયાએ. ૧
ઘર આરંભ અનેક ટાંકાં ભુઇરાં, મેડી માળ ચણાવીઆએ;
લીંપણ ધુંપણ કાજ એણીપરે પરપરે, પૃથ્વી કાય વિરાધિયાએ. ૨
ધોયણ નાહણ પાણી ઝીલણ અપકાય, છોતિ ધોતિ કરી દુહવ્યાએ;
ભાઠીગર કુંભાર લોહ સોવનગરા, ભાડભુંજા લીહાલાગરાએ. ૩
તાપણ સેકણ કાજ વસ્ત્ર નિખારણ, રંગણ રાંધણ રસવતિએ;
એણીપરે કર્માદાન પરે પરે કેલવી, તેઉ વાઉ વિરાધિયાએ. ૪

વાડી વન આરામ વાની વનસ્પતિ, પાન ફુલ ફળ ચુંટીયાંએ;
પોહોંક પાપડી સાક શેક્યા સુકવ્યાં, છેવાં છુંઘાં આથીયાંએ. ૫
અળશીને એરંડ ઘાણી ઘાલીને, ઘણા તિલાદિક પીલીયાએ;
ઘાલી કોલુ માંહી પીલી સેલડી, કંદ મૂળ ફળ વેચીયાંએ. ૬
એમ એકેંદ્રિય જીવ હણ્યા હણાવીયા, હણતાં જે અનુમોદિયાએ;
આ ભવ પરભવ જે વલી ભવોભવે, તે મુજ મિછામિ દુક્કડંએ.
કમી સરમીયાં કીડા ગાડર ગંડોલા, એલ પુરા અલશીયાએ;
વાળા જળો ચુડેલ વિચલિત રસતણા, વળી અથાણાં પ્રમુખનાએ. ૮
એમ બે ઇંદ્રિય જીવ જે મે દુહવ્યા, તે મુજ મિછામિદુક્કડંએ;
ઉદેહી જુ લીખ માંકણ મંકોડા, ચાંચડ કીડી કુંથુઆએ. ૯
ગદ્દહિઆં ઘીમેલ કાનખજુરડા, ગીંગોડા ધનેરીયાંએ;
એમ તેઇંદ્રિય જીવ જે મેં દુહવ્યા, તે મુજ મિછામિદુક્કડંએ. ૧૦
માખી મત્સર ડાંસ મસા પતંગીયા, કંસારી કોલિયાવડાએ;
ઢીંકણ વિંછુ તીડ ભમરા ભમરીયો, કોતાંબગ ખડ માંકડીએ. ૧૧
એમ ચૌરિંદ્રિય જીવ જે મેં દુહવ્યા, તે મુજ મિછામિદુક્કડંએ;
જળમાં નાખી જાળ જળચર દુહવ્યા, વનમાં મૃગ સંતાપીયાએ, ૧૨
પીડયા પંખી જીવ પાડી પાસમાં, પોપટ ઘાલ્યા પાંજરેએ;
એમ પંચેંદ્રિય જીવ જે મેં દુહવ્યા, તે મુજ મિછામિદુક્કડંએ. ૧૩

ઢાળ ત્રીજી.

(વાણી વાણી હિતકારીજી. એ દેશી.)

ક્રોધ લોભ ભય હાસથીજી, બોલ્યાં વચન અસત્ય;
કુડ કરી ધન પારકાંજી, લીધાં જેહ અદત્તરે.
જીનજી મિછામિદુક્કડં આજ, તુમ સાખે મહારાજરે;
જીનજી દેઇ સારૂં કાજરે, જીનજી મિછામિદુક્કડં આજ.

દેવ મનુષ્ય ત્રિર્યંચનાંજી, મૈથુન સેવ્યાં જેહ;
વિષયા રસ લંપટ પણેજી, ઘણું વિટંબ્યો દેહરે. જીનજી૦ ૨
પરિગ્રહની મમતા કરીજી, ભવ ભવ મેલી આથ;
જેહ જીહાંની તે તીહાં રહીજી, કોઇ ન આવી સાથરે. જીનજી૦ ૩
રયણી ભોજન જે કરયાંજી, કીધાં ભક્ષ અભક્ષ;
રસના રસની લાલચેજી, પાપ કર્યાં પ્રત્યક્ષરે. જીનજી૦ ૪
વ્રત લેઇ વિસારીયાંજી, વળી ભાગ્યાં પચ્ચખ્ખાણ;
કપટ હેતુ કીરીયા કરીજી, કીધાં આપ વખાણરે. જીનજી૦ ૫
ત્રણ ઢાલ આઠે દુહેજી, આલોયા અતિચાર;
શિવગતિ આરાધન તણોજી, એ પેહેલો અધિકારરે. જીનજી૦ ૬

ઢાળ ચોથી.

(સાહેલડીની દેશી.)

પંચ મહાવ્રત આદરો, સાહેલડીરે, અથવા લ્યો વ્રતબારતો;
યથાશક્તિ વ્રત આદરી, સા૦ પાળો નિરતિચારતો. ૧
વ્રત લીધાં સંભારીએ, સા૦ હૈડે ધરીય વિચારતો;
શિવગતિ આરાધન તણો, સા૦ એ બીજો અધિકારતો. ૨
જીવ સર્વ ખમાવીએ, સા૦ યોનિ ચોરાશી લાખતો;
મન શુદ્ધે કરી ખામણાં, સા૦ કોઇશું રોષ ન રાખતો. ૩
સર્વ મિત્ર કરી ચિંતવો, સા૦ કોઇ ન જાણો શત્રુતો;
રાગ દ્વેષ એમ પરિહરો, સા૦ કીજે જન્મ પવિત્રતો. ૪
સામી સંઘ ખમાવીએ, સા૦ જે ઉપની અપ્રીતિતો;
સજ્જન કુટુંબ કરી ખામણાં, સા૦ એ જીન શાસન રીતિતો. ૫
ખમીએ અને ખમાવીએ, સા૦ એહજ ધર્મનો સારતો;
શિવગતિ આરાધનતણો, સા૦ એ ત્રીજો અધિકારતો. ૬

મૃષાવાદ હિંસા ચોરી, સા૦ ધન મુર્છા મૈથુનતો;
ક્રોધ માન માયા તૃષ્ણા, સા૦ પ્રેમ દ્વેષ પૈશુન્ય તો. ૭
નિંદા કલહ ન કીજીએ, સા૦ કુડાં ન દીજે આળ તો;
રતિ અરતિ મિથ્યા તજો, સા૦ માયા મોહ જંજાળતો. ૮
ત્રિવિધ ત્રિવિધ વોસરાવિએ, સા૦ પાપસ્થાન અઢારતો;
શિવગતિ આરાધનતણો, સા૦ એ ચોથો અધિકારતો. ૯

ઢાળ પાંચમી.

(હવે નિસુણો ઇહાં આવીયા એ. દેશી.)

જનમ જરા મરણે કરીએ, એ સંસાર અસારતો;
કર્યા કર્મ સહુ અનુભવે એ, કોઇ ન રાખણ હારતો. ૧
શરણ એક અરિહંતનું એ, શરણ સિદ્ધ ભગવંતતો.
શરણ ધર્મ શ્રી જૈનનો એ, સાધુ શરણ ગુણવંત તો. ૨
અવર મોહ સવિ પરિહરીએ, ચાર શરણ ચિત્ત ધારતો
શિવગતિ આરાધન તણો એ, એ પાંચમો અધિકારતો. ૩
આ ભવ પરભવ જે કર્યાં એ, પાપ કર્મ કેઇ લાખ તો;
આત્મસાખે તે નિંદીએ એ, પડિક્કમિએ ગુરૂ સાખતો. ૪
મિથ્યામતિ વર્તાવિયા એ જે ભાખ્યાં ઉત્સૂત્ર તો;
કુમતિ કદાગ્રહને વશે એ, વળી થાપ્યાં સૂત્ર તો. ૫
ઘડયાં ઘડાવ્યાં જે ઘણાંએ, ઘરંટી હળ હથીયાર તો;
ભવ ભવ મેલી મુકીયાં એ, કરતાં જીવ સંહારતો. ૬
પાપ કરીને પોષીયાં એ, જનમ જનમ પરિવારતો;
જનમાંતર પોહોત્યા પછીએ, કોઇ ન કીધી સારતો. ૭
આ ભવ પરભવ જે કર્યા એ, એમ અધિકરણ અનેક તો;
ત્રવિધે ત્રિવિધે વોસરાવીએ, આણી હૃદય વિવેક તો. ૮

દુષ્કૃત નિંદા એમ કરીએ, પાપ કર્યાં પરિહાર તો;
શિવગતિ આરાધન તણોએ, એ છઠ્ઠો અધિકારતો. ૯

ઢાળ છઠી.

(આદિ તું જોઇને આપણી. એ દેશી.)

ધનધન તે દિન માહરો, જીહાં કીધો ધર્મ;
દાન શિયળ તપ આદરી, ટાળ્યાં દુષ્કૃત કર્મ. ધન૦ ૧
શત્રુંજાદિક તીર્થની, જે કીધી જાત્રા;
જુગતે જીનવર પુજીયા, વળી પોખ્યાં પાત્ર. ધન૦ ૨
પુસ્તક જ્ઞાન લખાવીયાં, જીણહર જીન ચૈત્ય;
સંઘ ચતુર્વિધ સાચવ્યા, એ સાતે ખેત્ર. ધન૦ ૩
પડિક્કમણાં સુપરે કર્યાં, અનુકંપા દાન;
સાધુ સૂરિ ઉવઝાયને, દીધાં બહુ માન. ધન૦ ૪
ધર્મ કાજ અનુમોદિએ, એમ વારોવાર;
શિવગતિ આરાધન તણો એ સાતમો અધિકાર. ધન૦ ૫
ભાવ ભલો મન આણીએ, ચિત્ત આણી ઠામ;
સમતા ભાવે ભાવીએ, એ આતમરામ. ધન૦ ૬
સુખ દુઃખ કારણ જીવને, કોઇ અવર ન હોય;
કર્મ આપ જે આચરયાં, ભોગવિએ સોય. ધન૦ ૭
સમતા વિણુ જે અનુસરે, પ્રાણી પુન્ય કામ;
છારિ ઉપર તે લીપણું, ઝાંખર ચિત્રામ. ધન૦ ૮
ભાવ ભલીપરે ભાવીએ, એ ધર્મનો સાર;
શિવગતિ આરાધન તણો, એ આઠમો અધિકાર. ધન૦ ૯

ઢાળ સાતમી.

(રેવતગિરિ ઉપરે. એ દેશી.)

હવે અવસર જાણી, કરી સંલેખણ સાર,
અણસણ આદરિએ, પચ્ચખ્ખી ચાર આહાર;
લલુતા સવિ મુકી, છાંડી મમતા અંગ,
એ આતમ ખેલે, સમતા જ્ઞાન તરંગ. ૧
ગતિચારે કીધા, અહાર અનંત નિઃશક,
પણ તૃપ્તિ ન પામ્યો, જીવ લાલચીઓ રંક;
દુલહો એ વળી વળી, અણસણનો પરિણામ,
એથી પામી જે, શિવપદ સુરપદ ઠામ. ૨
ધન ધન્ના શાલિભદ્ર, ખંધો મેઘકુમાર,
અણસણ આરાધી, પામ્યા ભવનો પાર;
શિવમંદર જાશે, કરી એક અવતાર,
આરાધન કેરો, એ નવમો અધિકાર. ૩
દશમે અધિકારે, મહામંત્ર નવકાર,
મનથી નવિ મુકો, શિવ સુખ ફલ સહકાર;
એ જપતાં જાયે, દુર્ગતિ દોષ વિકાર;
સુપરે એ સમરો, ચૌદ પુરવનો સાર. ૪
જન્માંતરે જાતાં જો પામે નવકાર
તો પાતક ગાળી પામે સુર અવતાર;
એ નવ પદ સરિખો, મંત્ર ન કોઇ સંસાર
એહ ભવને પરભવે સુખ સંપત્તિ દાતાર.
જુઓ ભીલ ભીલડી, રાજા રાણી થાય,
નવ પદ મહિમાથી, રાજસિંહ મહારાય;
રાણી રતનવતી બેહુ, પામ્યાં છે સુરભોગ,

એક ભવ પછી લેસે, સિવ વધુ સંજોગ.
શ્રીમતીને એ વલી, મંત્ર ફલ્યો તતકાલ,
ફણીધર ફીટીને, પ્રગટ થઇ ફુલમાલ;
શિવકુમરે જોગી, સોવનપુરીસો કીધ,
એમ એણે મંત્રે, કાજ ઘણાનાં સિદ્ધ. ૭
એ દશ અધિકારે, વીર જીણેસર ભાખ્યો,
આરાધન કેરો, વિધિ જેણે ચિત્તમાંહી રાખ્યો;
તેણે પાપ પખાળી, ભવ ભય દુરે નાંખ્યો,
જીન વિનય કરંતાં, સુમતિ અમૃતરસ ચાખ્યો. ૮

ઢાળ આઠમી.

(નમો ભવિ ભાવશું એ. એ દેશી.)

સીદ્ધારથ રાય કુલતિલોએ, ત્રિસલા માત મલ્હારતો;
અવનિતલે તમે અવતરયા એ, કરવા અમ ઉપકાર તો જયો જીન વિરજીએ. ૧
મેં અપરાધ કર્યા ઘણાએ, કહેતાં ન લહું પારતો;
તુમ ચરણે આવ્યા ભણી એ, જો તારેતો તારતો. જયો૦ ૨
આશ કરીને આવીગ્યો એ, તુમ ચરણે મહારાજ તો;
આવ્યાને ઉવેખશો એ, તો કેમ રહેશે લાજતો. જયો૦ ૩
કર્મ અલુજણ આકરાં એ, જનમ મરણ જંજાલતો;
હું છુ એહથી ઉભગો એ, છોડવ દેવ દયાલતો. જયો૦ ૪
આજ મનોરથ મુજ ફલ્યા એ, નાઠાં દુ;ખ દંદોલતો;
તુઠો જીન ચોવીશમો એ, પ્રગટયાં પુન્ય કલ્લોલતો. જયો૦ ૫
ભવ ભવ વિનય તુમારડો એ, ભાવ ભક્તિ તુમ પાયતો;
દેવ દયા કરી દીજીએ એ, બોધ બીજ સુપસાયતો. જયો. ૬

કળશ.

એહ તરણ તારણ સુગતિ કારણ, દુઃખ નિવારણ જગ જયો;
શ્રી વીરજીનવર ચરણ થુણતાં, અધિક મન ઉલટ થયો ૧
શ્રીવિજયદેવ સુરીંદ પટધર, તિરથ જંગમ એણીજગે;
તપ ગચ્છપતિ શ્રી વિજય પ્રભસૂર સૂરિ તેજે ઝગમગે. ૨
શ્રીહીરવિજય સૂરી શિષ્ય વાચક, કીર્તિવિજય સુરગુરૂ સમો;
તસ શિષ્ય વાચક વિનય વિજયે, થુણ્યો જીન ચોવીશમો. ૩
સઈ સતર સંવત ઓગણત્રીશે, રહી રાંદેર ચોમાસએ;
વિજય દશમી વિજય કારણ, કિયો ગુણ અભ્યાસ એ. ૪
નર ભવ આરાધન સિદ્ધિ સાધન, સુકૃત લીલવિલાસએ;
નિર્જરા હેતે સ્તવન રચિયું, નામે પુન્ય પ્રકાશ એ. ૫

અથ શ્રી છંદો.

અથ શ્રી સખેશ્વર પાર્શ્વજિન છંદ.

સેવો પાસ શંખેશ્વરો મન શુદ્ધે, નમો નાથ નિશ્ચે કરી એક બુદ્ધે;
દેવી દેવલાં અન્યને શું નમોછો, અહોભવ્ય લોકો ભુલા કયાં ભમોછો. ૧
ત્રીલોકના નાથને શું તજોછો, પડયા પાસમાં ભુતડાને ભજોછો;
સુર ધેનું છંડી અજા શું અજોછો, મહા પંથ મુકી કુપંથે વજોછો. ૨
તજે કોણ ચિંતામણી કાચ માટે, ગ્રહે કોણ રાસભને હસ્તી સાટે;
સુરદ્રુમ ઉપાડી આક કુણ વાવે, મહા મૂઢ તે આકુળા અંત પાવે. ૩
કીહાં કાંકરોને કીહાં મેરૂ શૃંગં, કીહાં કેસરીને કીહાં તે કુરંગં;
કીહાં વિશ્વનાથં કીહાં અન્ય દેવા, કરો એક ચિત્તે પ્રભુ પાસ સેવા. ૪
પૂજો દેવી પ્રભાવતી પ્રાણનાથં, સહુ જીવને જે કરેછે સનાથં;
મહા તત્વ જાણી સદા જેહ ધ્યાવે, તેના દુઃખ દારીદ્ર દુરે પળાવે. ૫

પામી માનુષ્યોને વૃથા કાં ગમોછો, કુશીલે કરી દેહને કાં દમોછો;
નહીં મુક્તિ વાસં વિના વીતરાગં, ભજો ભગવંતં તજો દૃષ્ટી રાગં. ૬
ઉદય રત્ન ભાખે સદા હેત આણી, દયા ભાવ કીજે પ્રભુદાસ જાણી;
આજ મારે મોતીડે મેહ વુઠયા, પ્રભુ પાસ સંખેશ્વરો આપ તૂઠયા. ૭

अथ श्री वीतरागाष्टक छंद.

શિવં શુદ્ધ બુદ્ધં પરં વિશ્વનાથ, ન દેવો ન બંધુર્ન કર્મ ન કર્તા;
ન અંગં ન સંગં ન ચેચ્છા ન કામં, ચિંદાનંદ રૂપં નમો વીતરાગં. ૧
ન બંધો ન મોક્ષો ન રાગાદિ લોકં, નયોગં નભોગં ન વ્યાધિર્ન શોકં;
ન ક્રોધં ન માનં ન માયા ન લોભં, ચિં૦ ૨
ન હસ્તૌ ન પાદૌ ન ધ્રાણું ન જિવ્હા, નચક્ષુર્ન કર્ણં ન વકત્રં ન નિદ્રા;
ન સ્વામી ન ભૃત્યં ન દેવો ન મર્ત્ય. ચિં૦ ૩
ન જન્મં ન મૃત્યુર્ન મોહં ન ચિંતા, નક્ષુદ્રો નભીતો નકૃસ્યં ન તુંદ્રા;
ન સ્વેદં ન ખેદં ન વર્ણં ન મુદ્રા. ચિં૦ ૪
ત્રિદંડે ત્રિખંડે હરે વિશ્વનાથં, હૃષીકેશ વિધ્વસ્ત કર્મારિ જાલં;
ન પુણ્યં ન પાપં ન ચાક્ષાદિ પ્રાણં. ચિં૦ ૫
નબાલો ન વૃદ્ધો નતુચ્છો ન મૂઢો, ન ખેદં ન ભેદં ન મૂર્ત્તિર્ન મેહા;
ન કૃષ્ણું ન શુકલં ન મોહં ન તંદ્રા. ચિં૦ ૬
ન આદ્યં નમધ્યં ન અંતં ન માન્યા, ન દ્રવ્યં નક્ષેત્રં નદ્રષ્ટો નભાવા;
ન ગુરૂર્ન ન સિષ્યો ન હીનં ન દીનં. ચિં૦ ૭
ઇદં જ્ઞાન રૂપં સ્વયં તત્વ વેદી, ન પૂર્ણં ન શૂન્યં ન ચૈત્ય સ્વરૂપી;
ન અન્યોઽન્ય ભિન્ન ન પરમાર્થ મેકં ચિં૦ ૮

અથ શ્રી સ્તુતિયો.

અથ શ્રી સિદ્ધાચળની સ્તુતિ.

શ્રી શેત્રુંજે તીરથ સાર, ગીરીવર માંહે જેમ મેરૂ ઉદાર,
ઠાકોર રામા પાર, મંત્ર માંહે નવકારજ જાણું;
તારા માંહે જેમ ચંદ્ર વખાણું, જળધર માંહે જળ જાણું,
પંખી માંહે જેમ ઉત્તમ હંશ, કુળ માંહે જેમ રીખવનો વંશ,
નાભિ તણો એ અંસ, ક્ષમાવંત માંહે શ્રી અરિહંત,
તપશૂરા માહે મોહા મુનિવંત, શેત્રુંજે ગયા ગુણવંત. ૧

૨

પુંડરગીરી મહીમા, આગમમાં પરિસદ્ધ,
વિમલાચળ ભેટી, લહીએ અવિચળ રિદ્ધ,
પંચમ ગતિ પોહોંચ્યા, મુનિવર કોડા કોડ,
એણે તીરથે આવી, કર્મ વિપાતક છોડ. ૧

અથ શ્રી મંદિરસ્વામીની સ્તુતિ.

શ્રી સીમંધર જીનવર, સુખકર સાહેબ દેવ,
અરિહંત સકળની, ભાવ ધરી કરૂં શેવ;
સકળઆગમ પારક, ગણધર ભાખિત વાણી,
જયવંતી આણા, જ્ઞાન વિમળ ગણખાણી. ૧

અથ શ્રી પાર્શ્વનાથની સ્તુતિ.

પાસજીણંદા વામાનંદા, જબ ગરભે ફળી,
સુપના દેખે અર્થ વિશેખે, કહે મધવા મળી;

જીનવર જાયા સુર હુલરાયા, હુઆ રમણી પ્રિયે,
નેમિ રાજી ચિત્ત વિરાજી, વિલોકત વ્રત લીએ. ૧

अथ श्री शंखेश्वर पार्श्वजिन स्तुति.

સંખેશ્વર પાસજી પૂજીએ, નરભવનો લાહો લીજીએ;
મન વંછિત પુરણ સુરતરૂ, જયવામાસુત અલવેશરૂ. ૧
દોય રાતા જીનવર અતિ ભલા, દોય ધોળા જીનવર ગુણનીલા;
દોય લીલા દોયસામલ કહ્યા, સોળે જીન કંચન વર્ણ લહ્યા. ૨
આગમ તે જીનવરે ભાખિઓ, ગણધર તે હઇડે રાખીઓ;
તેહનો રસ જેણે ચાખીઓ, તે હુવો શિવ સુખ સાખીઓ. ૩
ધરણીધર રાય પદ્માવતી, પ્રભુ પાર્શ્વ તણા ગુણ ગાવતી;
સહુ સંઘનાં સંકટ ચૂરતી, નયવિમલનાં વંછિત પૂરતી. ૪

अथ श्री पजूसणनी स्तुति.

સત્તરભેદી જીન પૂજા રચીને, સ્નાત્ર મહોચ્છવ કીજેજી;
ઢોલ દદામા ભેરી નફેરી, ઝલરી નાદ સુણીજેજી;
વિરજીન આગળ ભાવના ભાવી, માનવ ભવ ફળ લીજેજી,
પરવ પજુસણ પૂરવ પુન્યે આવ્યાં એમ જાણીજેજી. ૧
માસ પાસ વળી દસમ દુવાલસ, ચત્તારી અઠ કીજેજી;
ઉપર વળી દસ દોય કરીને, જીન ચોવીસે પૂજીજેજી;
વડા કલ્પનો છઠ કરીને, વીર ચરિત્ર સુણીજેજી,
પડવેને દીન જન્મ મહોચ્છવ, ધવળ મંગળ વરતીજેજી. ૨
આઠ દીવસ લગી અમર પળાવી, અઠ્ઠમનો તપ કીજેજી,
નાગકેતુની પરે કેવળ લહીયે, જો શુભ ભાવે રહીએજી;
તેલાધર દીન ત્રણ કલ્યાણક, ગણધર વાદ વદીજેજી,

પાંસ નેમીસર અંતર ત્રીજે, રીખભ ચરિત્ર સુણીજેજી. ૩
બારસેં સૂત્ર ને સમાચારી, સંવછરી પડીકમીએજી,
ચૈત્ર પ્રવાડી વીધિસ્યું કીજે, સકળ જંતુને ખામીએજી;
પારણાને દીન સ્વામીવચ્છળ, કીજે અધિક વડાઇજી,
માન વિજય કહે સકળ મનોરથ, પૂરે દેવી સીદ્ધાઇજી. ૪

અથ શ્રી આદિજિન સ્તુતિ.

આદિ જીનવર રાયા, જાસ સોવન્ન કાયા,
મરૂદેવી માયા, ધોરી લંછન પાયા;
જગત સ્થતિ નિપાયા, શુદ્ધ ચારિત્ર પાયા,
કેવલ સિરિરાયા, મોક્ષ નગરે સધાયા. ૧
સવિજન સુખકારિ, મોહ મિથ્યા નિવારી,
દુરગતિ દુઃખ ભારી, શોક સંતાપ વારી;
શ્રેણી ક્ષપક સુધારી, કેવલાનંત ધારી,
નમીએ નરનારી, જેહ વિશ્વોપકારી. ૨
સમવસરણ બેઠા, લાગે જે જીન મીઠા,
કરે ગણપ પઇઠા, ઈંદ્ર ચંદ્રાદિ દીઠા;
દ્વાદશાંગી વરિઠા, ગુંથતા ટાલે રિઠા,
ભવિજન હોય હિઠા, દેખી પુણ્ય ગરિઠા. ૩
સુર સમકિત વંતા, જેહ ઋદ્ધે મહંતા,
જેહ સુજન સંતા, ટાળિયે મુજ ચિંતા;
જિનવર સેવંતા, વિઘ્નવારે દુરંતા,
જિન ઉત્તમ થુણંતા, પદ્મને સુખ દિંતા. ૪

अथ श्री सिद्धचक्रजीनी स्तुति.

જીન સાસન વંછિત, પૂરણ દેવ રસાળ,
ભાવે ભવી ભણીએ, સિદ્ધચક્ર ગુણમાળ;
ત્રિહું કાળે એહની, પૂજા કરે ઉજમાળ,
તે અમર અમર પદ, સુખ પામે સુવિશાળ. ૧
અરિહંત સિદ્ધ વંદો, આચારજ ઉવઝાય,
મુનિ દરસણ નાણ. ચરિત્ર તપ એ સમુદાય;
એ નવપદ સમુદિત, સિદ્ધચક્ર સુખદાય.
એ ધ્યાને ભવિનાં, ભવ કોટી દુઃખ જાય. ૨
આસો ચઈતરમાં, સુદ સાતમથી સાર,
પુનમ લગી કીજે, નવ આંબીલ નિરધાર;
દોય સહસ ગણેવું, પદ સમ સાડાચાર,
એકાશી આંબીલ, તપ આગમ અનુસાર. ૩
શ્રી સિદ્ધચક્ર શેવક, શ્રી વિમલેસર દેવ,
શ્રીપાલ તણી પરે, સુખપૂરે સ્વયમેવ;
દુખ દોહગ નાવે, જે કરે એહની સેવ,
શ્રી સુમતિ સુગુરૂનો, રામ કહે નિત્ય મેવ. ૪

अथ श्री सिद्धचक्रजीनी स्तुति.

અરિહંત નમો વળી સિદ્ધનમો, આચારજ વાચક સાહુ નમો;
દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર નમો, તપ એ સિદ્ધચક્ર સદા પ્રણમો. ૧
અરિહંત અનંત થયા થાશે, વળી ભાવ નિક્ષેપે ગુણ ગાશે;
પડિક્કમણાં દેવવંદન વિધિશું, આંબિલ તપ ગણણું ગણો વિધિશું. ૨
છરિ પાળી જે તપ કરશે, શ્રીપાલ તણી પેરે ભવ તરશે;
સિદ્ધચક્રને કુણ આવે તોલે, એહવા જીન આગમ ગુણ બોલે. ૩

સાઢા ચાર વરસે એ તપ પૂરો, કર્મ વિદારણ તપ શૂરો;
સિદ્ધચક્રને મન મંદિર થાપો, નય વિમલેસર વર આપો. ૪

અથ શ્રી બીજ તિથિની સ્તુતિ.

દિન સકળ મનોહર, બીજ દિવસ સુવિશેષ,
રાયરાણા પ્રણમે, ચંદ્ર તણી જીહાંરેખ;
તિહાંચંદ્ર વિમાને, શાશ્વતા જીનવર જેહ,
હું બીજ તણે દિન, પ્રણમું આણીનેહ. ૧
અભિનંદન ચંદન, શીતલ શીતલનાથ,
અરનાથ સુમતિજીન, વાસુપૂજ્ય શિવ સાથ;
ઇત્યાદિક જીનવર, જન્મ જ્ઞાન નિર્વાણ,
હું બીજ તણે દિન, પ્રણમુ તે સુવિહાણ. ૨
પરકાસ્યો બીજે, દુવિધ ધર્મ ભગવંત,
જેમ વિમલ કમલ હોય. વિપુલ નયન વિકસંત;
આગમ અતિ અનુપમ, જિહાં નિશ્ચય વ્યવહાર,
બીજે સવિ કીજે, પાતકનો પરિહાર. ૩
ગજ ગામીની કામિની કમળ સુકોમળ ચીર
ચક્કેસરી કેસરી; સરસ સુગંધ શરીર;
કરજોડી બીજે, હું પ્રણમું તસપાય,
એમ લબ્ધિ વિજય કહે, પૂરો મનોરથ માય. ૪

અથ શ્રી પંચમીની સ્તુતિ.

શ્રાવણ શુદિ દિન પંચમીએ, જનમ્યા નેમ જિણંદ તો,
શ્યામવરણ તનુ સોભતું એ, મુખ શારદકો ચંદ તો;
સહસ વરસ પ્રભુ આઉખુંએ, બ્રહ્મચારી ભગવંત તો,

અષ્ટ કરમ હેલે હણિએ, પોહોત્યા મુક્તિ મહંત તો. ૧
અષ્ટાપદ આદિ જિનએ, પોહોંત્યા મુક્તિ મોઝાર તો,
વાસુપૂજ્ય ચંપાપુરીએ, નેમ મુક્તિ ગિરનાર તો;
પાવાપુરી નગરીમાં વલિએ, શ્રીવીરતણું નિર્વાણ તો,
સમેતશિખર વીશસિદ્ધ હુઆએ, શિરવહું તેહની આણ તો. ૨
નેમનાથ જ્ઞાની હુવાએ, ભાખે સાર વચન તો,
જીવ દયા ગુણ વેલડીએ, કીજે તાસ જતન તો;
મૃષા ન બોલો માનવીએ, ચોરી ચિત્ત નિવાર તો,
અનંત તીર્થંકર એમ કહેએ, પરહરિએ પરનાર તો. ૩
ગોમેદ નામે જક્ષ ભલોએ, દેવી શ્રી અંબિકા નામ તો,
શાસન સાનિધ્ય જે કરેએ કરે વત્રિ ધર્મનાં કામ તો;
તપ ગચ્છ નાયક ગુણ નિલોએ, શ્રી વિજયસેન સૂરિરાય તો,
રિખભદાસ પાય સેવતાંએ, સફળ કરો અવતાર તો. ૧

अथ श्री अष्टमीनी स्तुति.

મંગલ આઠ કરી જસ આગલ, ભાવ ધરિ સુરરાજજી;
આઠ જાતના કલશ ભરીને ન્હવરાવે જીનરાજજી;
વીર જીનેશ્વર જન્મ મહોત્સવ, કરતાં શિવ સુખ સાધેજી,
આઠમનું તપ કરતાં અમધેર, મંગલ કમલા વાધેજી. ૧
અષ્ટ કરમ વયરી ગજગંજન, અષ્ટાપદપરે બળીયાજી,
આઠમે આઠસ્વરૂપ વિચારી, મદ આઠે તસ ગલીયાજી;
અષ્ટમી ગતિ પરે પહોત્યા જીનવર, ફરસ આઠ નહિ અંગજી,
આઠમનું તપ કરતાં અમધર, નિત્ય નિત્ય વાધે રંગજી. ૨
પ્રાતિહારજ આઠ બિરાજે, સમવસરણ જીનરાજેજી,
આઠમે આઠશો આગમ ભાખી, ભવિ મન સંશય ભાજેજી;
આઠે જે પ્રવચનની માતા, પાળે નિરતિ ચારોજી,
આઠમને દિન અષ્ટ પ્રકારી, જીવ દયા ચિત્ત ધારોજી. ૩

અષ્ટ પ્રકારી પૂજા કરીને, માનવ ભવફલ લીજેજી,
સિદ્ધાઇ દેવી જીનવર સેવી, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ દિજેજી;
આઠમનું તપ કરતાં લીજે, નિર્મલ કેવલ નાણજી,
ધીર વિમલ કવિ સેવક નય કહે, તપથી કોડ કલ્યાણજી. ૪

અથ શ્રી एकादशीनी स्तुति.

એકાદશી અતિ રૂઅડી, ગોવિંદ પૂછે નેમ,
કોણ કારણ એ પર્વ મોહોટું, કહોને મુજશું તેમ;
જીનવર કલ્યાણક અતિ ઘણાં, એકશોને પચાસ,
તેણે કારણ એ પર્વ મોહોટું, કરો મૌન ઉપવાસ. ૧

અગિઆર શ્રાવક તણી પ્રતિમા, કહી તે જીનવર દેવ,
એકાદશી એમ અધિક સેવો, વન ગજા જીમરેવ;
ચોવીસ જીનવર સયલ સુખકર, જેસા સુરતરૂચંગ,
જેમ ગંગ નિર્મલ નીર જેહવું, કરો જીનસુ રંગ. ૨

અગીઆર અંગ લખાવિયે, અગીયાર પાઠાં સાર,
અગીઆર કવલી વિંટણાં, ઠવણી પૂજણી સાર;
ચાબખી ચંગી વિવિધ રંગી, શાસ્ત્ર તણે અનુસાર,
એકાદશી એમ ઉજવો, જેમ પામીયે ભવ પાર. ૩

વર કમલ નયણી કમલ વયણી, કમલ સુકોમલ કાય,
ભુજ ડંડ ચંડ અખંડ જેહને, સમરતાં સુખ થાય;
એકાદશી એમ મનવશી, ગણિ હર્ષ પંડિત શિષ્ય,
સાસનદેવી વિઘન નિવારો, સંઘ તણાં નિશ દિશ. ૪

सझायो.

અથ ક્રોધની સઝાય.

કડવાં ફળ છે ક્રોધનાં જ્ઞાની એમ બોલે;
રીસ તણો રસ જાણીએ, હળાહળ તોલે. ક૦ ૧

ક્રોધે ક્રોડ પુરવ તણું, સંજમ ફળ જાય;
ક્રોધ સહિત તપ જે કરે, તેતો લેખે ન થાય. ક્રુ૦ ૨
સાધુ ઘણો તપીયો હતો, ધરતો મન વૈરાગ,
શિષ્યના ક્રોધ થકી થયો, ચંડ કોશીયો નાગ. ક્રું૦ ૩
આગ ઉઠે જે ઘર થકી, તે પહેલું ઘર બાળે;
જળનો જોગ જો નવિ મળે, તો પાસેનું પ્રજાળે. ક્રુ૦ ૪
ક્રોધ તણી ગતિ એહવી, કહે કેવળ નાણી;
હાણ કરે જે હેતની, જાળવજો પ્રાણી. ક્રુ૦ ૫
ઉદય રત્ન કહે ક્રોધને, કાઢજો ગળે સાહી;
કાયા કરજો નિર્મળી, ઉપશમ રસ નાહી. ક્રુ૦ ૬

२ मायानी.

સમકિતનું મૂળ જાણીએજી, સત્ય વચન સાક્ષાત;
સાચામાં સમકિત વસેજી, માયમાં મિથ્યાત્વરે,
પ્રાણી મ કરો માયા લગાર. ૧
મુખ મીઠો જૂઠો મનેજી, કૂડ કપટનોરે કોટ;
જીભે તો જી જી કરેજી, ચિત્ત માંહે તાકે ચોટરે. પ્રા૦ ૨
આપ ગરજે આઘો પડેજી, પણ ન ધરે વિશ્વાસ;
મેલ ન છાંડે મન તણોજી, એ માયાનો પાસરે. પ્રા૦ ૩
જેહશું બાંધે પ્રીતડીજી, તેહશું રહે પ્રતિકુળ;
મન નવિ મુકે આમળોજી, એ માયાનું મૂળરે. પ્રા૦ ૪
તપ કીધુ માયા કરીજી, મિત્રશું રાખ્યોરે ભેદ;
મલ્લિ જીનેશ્વર જાણજોજી, તો પામ્યા સ્ત્રી વેદરે. પ્રા૦ ૫
ઉદયરત્ન કહે સાંભળોજી, મેલો માયાની બુદ્ધ;
મુક્તિપુરી જાવા તણોજી, એ મારગ છે શુદ્ધરે. પ્રા૦ ૬

३ लोभनी.

(ઇડર આંબા આંબલીરે. એ દેશી.)

લોભ ન કરીયે પ્રાણીયારે, લોભ બુરો સંસાર;

લોભ સમો જગમાં નહીરે, દુર્ગતિનો દાતાર,
ભવિક જન લોભ બુરોરે સંસાર.
કરજો તુમે નિરધાર ભવિક જન, જીમ પામો ભવપાર. ભ૦ લો૦ ૧
અતિ લોભે લક્ષ્મી પતિરે, સાગર નામે શેઠ;
પૂર પયોનિધિમાં પડ્યોરે, જઇ બેઠો તસ હેઠ. ભ૦ લો૦ ૨
સોવન મૃગના લોભથીરે, દશરથ સુત શ્રીરામ;
સીતા નારી ગમાવીનેરે, ભમીયો ઠામો ઠામ. ભ૦ લો૦ ૩
દસમા ગુણઠાણા લગીરે. લોભ તણું છે જોર;
શિવપુર જાતાં જીવનેરે, એહજ મોટો ચોર. ભ૦ લો૦ ૪
ક્રોધ માન માયા લોભથીરે, લહીયે શિવ સુખ સાર;
પરવશ પડીયો બાપડોરે, અહોનિશ પામે રીવ; ભ૦ લો૦ ૫
પરિગ્રહના પરિહારથીરે, દુર્ગતિ પામે જીવ.
દેવદાનવ નરપતિ થઇરે, જાશે મુક્તિ મોઝાર. ભ૦ લો૦ ૬
ભવસાગર પંડિત ભણેરે, વીરસાગર બુધ શિષ્ય;
લોભ તણે ત્યાગે કરીરે, પહોંચે સયલ જગીશ. ભ૦ લો૦ ૭

श्री अरणिक मुनीनी.

અરણિક મુનીવર ચાલ્યા ગોચરી, તડકે દાઝે શીશોજી;
પાય અણુવાણેરે પેલુ પરજલે, તન સુકુમાલ મૂનીશોજી. અરણિક૦ ૧
સુખ કરમાણુંરે, માલતી ફુલ જયું, ઉભો ગોખની હેઠોજી;
ખરેરે બપોરે દીઠો એકલો, મોહી માનની મેટોજી. અરણિક૦ ૨
વયણ રંગીલીરે નયણે વેંધિયો, રૂષિ થંભ્યો તિણે ઠાણોજી;
દાશીને કહે જારે ઉતાવળી, રૂષિ તેડી ઘર આણોજી. અરણિક૦ ૩
પાવન કીજેરે રૂષિ ઘર આંગણું, વોહોરો મોદક સારોજી;
નવ યોવન રસ કાયા કાં દહો, સફળ કરો અવતારોજી. અરણિક૦ ૪
ચંદ્રાવદનીરે ચારિત્ર ચુકવ્યું, સુખ વિલસે દીન રાતોજી;
એક દીન રમતાંરે ગોખે સોગડે, તવ દીઠી નીજ માતોજી. અરણિક૦ ૫

અરણિક અરણિક કરતી મા ફરે, ગલિએ ગલિએ મઝારોજી;
કહો કોણે દીઠોરે મારો અરણિકો, મુંકે લોક હજારોજી. અરણિક૦ ૬
ઉતરયો ત્યાંથીરે જનનીને પાયે પડયો, મન શું લાજ્યો અપારોજી;
વચ્છ તુજ ન ઘટે રે ચારિત્ર ચુકવું, જેહથી શિવ સૂખ સારોજી. અરણિક૦ ૭
એમ સમજાવીરે પાછો વાળીઓ, આણ્યો ગુરૂજીને પાસોજી;
સદગુરૂ દીએરે શીખ ભલી પરે, વઇરાગે મન વાસોજી. અરણિક૦ ૮
અગ્નિ ધખંતીરે શીલા ઉપરે, અરણિકે અણસણ કીધોજી;
રૂપવિજય કહે ધન્ય તે મુનીવરૂ, જીણે મનવંછિત લીધોજી. અરણિક૦

અથ શ્રી થુલિભદ્રની.

શ્રી થુળિભદ્ર મુનિ ગણમાંહે શિરદાર જો, ચોમાસું આવ્યા કોસ્યા આગાર જો, ચિત્રામણ શાળાયે તપ જપ આદરયાં જો. ૧.

ગુ૦—આદરિયાં વ્રત આવ્યા છો અમ ગેહ જો. સુંદર સુંદર ચંપક વરણી દેહ જો, અમ તુમ સરિખો મેળો આ સંસારમાં જો. ૨.

થુ૦—સંસારે મેં જોયું સકળ સરૂપ જો, દરપણની છાયામાં જેવું રૂપ જો, સુપનાની સુખડલી ભુખ ભાગે નહી જો. ૩.

ગુ૦—ના કહેશો તો નાટક કરશું આજ જો, બાર વરસની માયા છે મુનિરાજ જો, તે છોડી કેમ જાઉં હું આશા ભરી જો. ૪.

થુ૦—આશા ભરિયો ચેતન કાળ અનાદી જો, ભમીઓ ભવમાં હિણ થયો પરમાદી જો, ના જાણી મેં સુખની કરણી જોગની જો. ૫.

ગુ૦—જોગી તો જંગલમાં વાસો વસિયા જો, વેશ્યાને મંદિરિયે ભોજન રસિયા જો, તુમને દીઠા એવા સંયમ સાધતા જો. ૬.

થુ૦—સાધશું સંયમ ઇચ્છારોધ વિચારી જો, કુરમાપુત્ર થયા નાણી ઘરબારી જો, પાણી માંહે પંકજ કોરૂં જાણિયે જો. ૭.

ગુ૦—જાણી એતો સઘળી તુમારી વાત જો, મેવા મીઠા રસવંતા બહુ જાત જો, અંબર ભુષણ નીત નીત નવલાં લાવતા જો. ૮.

થુ૦—લાવતા તો તું દેતી આદરમાન જો, કાયા જાણું રંગ પતંગ સમાન જો, હાલી તે શું કરવી એવી પ્રીતડી જો. ૯.

ગુ૦—પ્રીતલડી કરતા તે રંગભર સેજ જો, રમતા ને દેખાડતા ઘણું હેત જો, રીસાણી મનાવી મુજને સાંભરે જો. ૧૦.

થુ૦—સાંભરે તો મુનિવર મનડું વાળે જો, ઢાંકયો અગ્નિ ઉઘાડયો પરજાળે જો, સંયમ માંહે એ છે દુષણ મોટકું જો. ૧૧

ગુ૦—મોટકું આવ્યું રાજા નંદનું તેડું જો, જાતાં ન વહે કાંઇ તુમારૂં નડું જો, મેં તો તુમને કાલ કરીને મોકલ્યા જો. ૧૨.

થુ૦—મોકલ્યા તો મારગ માંહી મળિયા જો, સંભૂતિ આચારજ જ્ઞાને બળિયાજો, સંયમ દીધું સમકિત તેણે શીખવ્યું જો. ૧૩

ગુ૦—શીખવ્યું તો કહી દેખાડો અમને જો, ધર્મ કરતાં પુણ્ય વડેરૂ તમને જો, સમતાને ઘેર આવી વેસ્યા એમ વદે જો. ૧૪

થુ૦—વદે મુનિશ્વર શંકાને પરિહાર જો, સમકિત મુળે શ્રાવકનાં વ્રત બાર જો, પ્રાણાતિ પાતાદિક સ્થુલથી ઉચ્ચરે જો. ૧૫

ગુ૦—ઉચ્ચરે તો વીત્યું છે ચોમાસુ જો, આણા લેઇને આવ્યા ગુરૂની પાસ જો, સુતનાણી કહેવાણા ચૌદ પુરવી જો. ૧૬

થુ૦—પુરવી થઇને તાર્યા પ્રાણી થોક જો, ઉજવળ ધ્યાને તેહ ગયા દેવલોક જો, ઋષભ કહે નિત્ય તેહને કરીએ વંદના જો. ૧૭

आरती तथा मंगल दीपक.

શાંતીજીનની આરતી.

જય જય આરતી શાંતિ તુમારી, તોરા ચરણ કમળકી મેં જાઊં બલિહારી. જય૦ ૧

વિશ્વસેન અચિરાજીકે નંદા, શાંતિનાથ મુખ પુનમચંદા. જય૦ ૨

ચાલીશ ધનુષ્ય સોવનમય કાયા, મૃગલંછન પ્રભુચરણ સુહાયા. જય૦ ૩

ચક્રવર્તી પ્રભુ પાંચમા સોહે, સોળમા જિનવર જગ સહુ મોહે. જય૦ ૪

મંગળ આરતી તોરી કીજે. જન્મ જન્મનો લાહો લીજે. જય૦ ૫

કરજોડી સેવક ગુણ ગાવે, સૌ નરનારી અમરપદ પાવે. જય૦ ૬

અપચ્છરા કરતી આરતી જીન આગે, હાંરે જિન આગેરે જિન આગે;
હાંરે એતો અવિચળ સુખડાં માગે, હારે નાભી નંદન પાસ. અ૦ ૧
તા થેઇ નાટક નાચતી પાય ઠમકે. હાંરે દોય ચરણે ઝાંઝર ઝમકે;
હાંરે સોવન ઘુઘરી ઘમકે, હાંરે લેતી ફુદડી બાળ, અ૦ ૨
તાલ મૃદંગને વાંસળી ડફ વેંણા, હાંરે રૂડા ગાવંતી સ્વર ઝીણા;
હાંરે મધુર સુરાસુર નયણાં, હાંરે જોતી મુખડું નિહાળ. અ૦ ૩
ધન્ય મરૂદેવા માતને પ્રભુ જાયા, હાંરે તોરી કંચન વરણી કાયા;
હાંરે મેંતો પુરણ પૂણ્યે પાયા, હાંરે દેખ્યા તોરા દેદાર. અ૦ ૪
પ્રાણજીવન પરમેશ્વર પ્રભુ પ્યારો, હાંરે પ્રભુ સેવક હું છું તારો;
હાંરે ભવાભવનાં દુખડાં વારો, હાંરે તુમે દીનદયાળ. અ૦ ૫
સેવક જાણી આપને ચિત્ત ધરજો, હાંરે મોરી આપદા સઘળી હરજો;
હાંરે મુનિ માણેક સુખિઓ કરજો, હાંરે જાણી પોતાનો બાળ. અ૦ ૬

ચારો મંગળ ચાર, આજ મહારે ચારો મંગળ ચાર;
દેખ્યો દરસ સરસ જીનજીકો, શોભા સુંદર સાર. આજ૦ ૧
છિનું છિનું મન મોહન ચરચો, ઘસી કેસર ઘનસાર. આ૦ ૨
વિધ જાતીકે પુષ્પ મંગાવો, મોઘરો લાલ ગુલાલ. આ૦ ૩
ધુપ ઉખેવો ને કરો આરતી મુખ બોલો જયકાર; આ૦ ૪
હર્ષ ધરી આદીશ્વર પુજો, ચૌમુખ પ્રતિમા ચાર; આ૦ ૫
હૈયે ધરી ભાવના ભાવો, જિમ પામો ભવપાર. આ૦ ૬
સકળચંદ સેવક જિનજીકો, આનંદઘન ઉપગાર. આ૦ ૭

દીવોરે દીવો મંગળિક દીવો, આરતી ઉતારીને બહુ ચિરંજીવો. દી૦
સોહામણું ઘર પર્વ દીવાળી. અમર ખેલે અમરા બાળી; દી૦
દીપાળ ભણે એણે કુળ અજુઆળી, ભાવે ભગતે વિઘ્ન નિવારી. દી૦
દીપાળ ભણે એણે કળી કાળે. આરતી ઉતારી રાજા કુમારપાળે. દી૦
અમ ઘેર મંગળિક તમ ઘેર મંગળિક.
મંગલિક ચતુર્વિધ સંઘને ઘર હોજો. દી૦

સમાપ્ત.

